

men macule ad animā transferret. Sicut autē in corpore est duplex nitor. Unus quē ex intrinseca dispositione mēbroz: et coloris. Alius ex exteriori claritate supveniēte. ita etiā i aīa ē duplex nitor. Unus quē habitualis quē intrinsecus. Alius autē actualis quē exterior sub goz. Peccatū autē veniale ipedit quē nitorē actualē. nō tñ habitualē. qm qd nō excludit nec diminuit habitū charitatis: et aliaz virtutū. s; solū ipedit eaz actū: macula autē ipedit aliqd manens in re maculata. Unde magis vñ pñire ad detrimentū habitualis nitoris quē actualis. Unde pñre loquēdo pñm veniale non causat maculā in aīa. et si alicubi dicat maculā inducere. h est fm qd in quātū ipedit nitorē q ex actib; virtutū. Unde illud vñ aug. lib. de pñia q pñtave nialia deozē internū extermināt. ita vt a sponfi celestis amplexib; nos sepeint. intelligendū est in eo casu in quo multa venialia dispositiue inducūt ad mortale. aliē enī nō separent nos a sponfi celestis amplexib;. Ad scdm. f. vñ pñtave nialia cōueniēter p lignū et fe nū et stipulā designent. oīcēdū q qdā intellexerūt fundamētū esse fidē informē supra quā aliqd edificat bona opa q significant p aux argētū et lapides pñciosos. qdā vñ pñtā etiā mortalia q significant secū dū eos p lignū. fenū. et stipulā. Sed hāc expositionē iprobat aug. li. de fide et operib; qz vt apls dicit ad Gal. v. q opa carnis facit res gnū dei nō cōsequē. qd est saluū fieri. Apl̄s autē dicit q ille q edificat lignū fenū et stipulā saluus erit sic tñ qñ p ignē. Unde nō pōt intelligi q p lignū. fenū. et stipulā pñtā mortalia designent. Dicunt vñ qdā q p lignū. fenū. et stipulā significant opa bona q supēdificant quē spirituali edificio. sed tñ cōmiserūt se eis pñtā venialia. sic cū ali qd bz curā rei familiaris qd bonū est cōmiserūt se supfluis amor. vñ vxoris vel filioz vel possessionū sub deo. cū ita fm q pro his nihil hō vellet facere i aīam suam. Sed hoc itēz nō vñ cōueniēter dici. Manifestū est enim q oīa bona referunt ad charitatē dei et pñm. Unde pñtave ad aux. argētū. et lapides pñciosos nō ergo ad lignū fenū. et stipulā. et ideo dicendū est q ipsa peccata venialia q ad mīserit vel pcuratib; terrena significant p lignū. fenū. et stipulā. Sic enim huiusmodi cōgregant in domo. et nō pñtē ad substantiā edificij. et possunt cōburi edificio remanēte. ita etiā venialia pñtā multiplicant in hōie. manēt spūali edificio. et pro istis patif ignē. vel tpalis tribulationis in hac vita. vel in purgatorio post hanc vitā. et tñ salutē cōsequē eternā. Nec dicunt venialia edificari sup spūa li fundamento quē directe supra ipsum posita. sed qz ponunt iuxta ipsa sicut accipit ibi. Sup flumina babilonis. i. iuxta qz pñtave nialia nō destruit spūale edificij. vt dicitur est. Nec dñ de quocūq; edificante lignū fenū et stipulā. q saluus sit qñ p ignē. sed solū de eo q edificat supra fundamētū. qd qd nō est fides informis vt qdā est i mabāt. sed fides informata charitate. s; illud Eph. iij. In charitate radicati et fundati. Nec ergo q deccidit cū mortali et venialib; bz qui dē lignū. fenū et stipulā. sed nō sup edificata supra fundamētū spūrituale. et ideo nō erit saluus sic qñ p ignē. Alio q sunt abstracti a cura tpaliū rez. et si aliqui venialit peccant. tñ leuia pñtā venialia cōmittūt. et frequētissime p seruoze charitatis purgant. Un tales nō supēdificant venialia. qz in eis modicū manēt. sed pñtā venialia ipsor; q circa terrena occupant diutius manent. qz nō ita frequenter recurrere possunt ad huiusmodi peccata delenda p seruoze charitatis. Ad tertiu. f. vñ hō i statu innocētie potuit peccare venialit. oīcēdū q cōiter ponit q hō in statu innocētie nō potuit venialit peccare. h aut nō ē itelligēdū sic qñ id qd nobis ē veniale si ipse cōmitteret eēt sibi mortale pp altitudinē sui status. dignitas. n. p sone ē qdā circūstātia aggrauās pñm. nō tñ trāssert in aliā speciē nisi forte supveniēte deformitate inobediētie. vel voti. vñ alicuius huiusmodi. qd i. ppositio dicit nō pōt. Un id qd de se ē veniale nō potuit trāssert i mortale pp dignitatē pñi status. Sic ergo itelligēdū ē q nō potuit peccare venialit. qz nō potuit eē q cōmitteret aliqd qd de se est veniale autq; integritatē pñi status amitteret peccando mortali. Cui rō ē. qz pñm veniale in nobis igitur. vel pp ipfectionē actus. sic subiti motus in genere peccatoz mortaliū. vel pp inordinationē existēte circa ea q sunt ad finē. fuato ordine debito ad finē. Utq; autē hōz igitur pp quēdā defectū ordinis. ex eo q inferius nō cōtineat firmi sub supioz. O enim in nobis i surgat subitus motus sensualitatis. ex h igitur q sensualitas nō est oīno subdita rationi. qz vero iurgat subitus motus in rōne ipsa. puenit in nobis ex h q ipsa executio actus rōnis nō subdit deliberationi q est ex altioz bono. vt supra dicitur ē. O vñ humani mus inordinet circa ea q sunt ad finē seruato debito ordine ad finē. puenit ex eo q ea q sunt ad finē nō ordinant infallibilē sub fine q tenet summū locū qñ pñcipiū i appetibilib; et dicitur est. In statu autē innocētie erat infallibilis ordinis firmitas: vt semp in se

rius dñneret sub supioz qñdū summū hōis dñneret sub deoz et Aug. dicit. xij. de ci. dei. Et ideo oportebat q inordinatio in hōie nō eēt nisi inciperet ab h q summū hōis nō subderet deo. qd fit p pñm mortale. Ex quo pñ q hō in statu innocētie nō potuit peccare venialit ante q peccaret mortali. Ad qñtū. f. vñ angelus bonus vel malus potuit peccare venialit. Dicendū q intellectus angeli nō est oīscursus. vt. f. pcedat a pñcipijs ad cōclusionē: sicut fūvtrūq; intelligēs: sic in nobis igitur. Un oportet q quicūq; cōsiderat cōclusionē cōsideret eas put sunt in pñcipijs. In appetibilib; aut sicut multoties dictū est fines sunt sic pñcipia. ea vñ q sunt ad finē sunt sic cōclusiones. vñ mens angeli nō fert in ea q sunt ad finē nisi fm q igitur sub ordine finis. ppter h et nā sua habēt q nō possit i eis esse deordinatio circa ea q sunt ad finē nisi sit deordinatio circa finē ipm qd est p pñm mortale. S; angeli boni non mouent in ea q sunt ad finē nisi in ordine ad finē debitū: q est deus. et ppter hoc oēs eoz actus sunt actus charitatis. et sic in eis nō pōt eē pñm veniale. Angeli vñ mali in nihil mouēt nisi in ordine ad finē peccati ipsor;. et ideo in oib; peccat mortaliter qñq; ppria voluntate agūt. Secus autē est de appetitu nālis boni q est in eis: vt supra dictū ē. Ad quintū. f. vñ pñm mor? in infidelib; sunt pñtā mortalia. Dicendū qz irrationabilē dicit q pñm mor? in infidelib; sunt in eis pñtā mortalia: si eis nō cōsentiat. Et h pñ duplici. Primo qd qz ipa sensu alitas nō pōt eē subiectū pñi mortali: vt supra habitū est. Et autē ea dē nā sensualitatis in infidelib; et fidelib;. Un nō pōt esse q solus motus sensualitatis in infidelib; sit pñm mortale. Alio mō ex statu ipsi peccātis. Nunq; enī dignitas pñone diminuit pñm s; magis auget: vt ex supradictis pñ. Un nec pñm est min? in fidelib; q in infidelib; sed multo mai? Nā et infidelib; pñtā magis merent veniā ppter ignorantia. fm illud. i. Tim. i. Misericordiā cōsecut? sum quia ignorās feci in incredulitate mea. Et pñtā fidelib; aggrauant ppter grē sacra. fm illud Heb. x. Quāto magis putatis deteriora mereri supplicia q sanguinē testamēti quo scificat? est pollutus ouerit. Un cū dicit Ansel. in li. de grā et libero arbitrio: q qui nō sunt in christo ibesu sentientes carnē sequuntur damnationē. et si nō fm carnē ambulāt debet intelligi de damnatiōe debita pñtā origi nali: q auferit p gratiā ibesu christi in baptismo: quib; maneat cōcupiscētie fomes. Un h qd fideles occupant nō ē in eis signū dānationis original pñtā: sic est in infidelib;. Et h etiā mō loquitur Apl̄s Ro. viij. Nihil damnatiōis est his q sunt in christo ibesu: q nō fm carnē ambulāt. loquēs ibi de cōcupiscētia sensualitat. p h enī in sinuat q cōcupiscē nō est damnabile his q nō fm carnē ambulāt: cōsentiendo. i. cōcupiscētie q sunt in christo ibesu: qz videlicet hōi damnatio debita originali pñtā ablata est p gratiā ibesu christi in fidelib;: nō aut in infidelib;. Ad sextū. f. vñ pñm veniale possit eē in aliquo cū solo originali. Dicendū q impossibile est q pñm veniale sit in alijs cū originali pñtā absq; mortali. Cui rō est: qz ante q ad annos discretiōis pueniat defect? etatis. phibēs vsū rōnis excusat eū a pñtā mortali. Un multo magis excusat eum a pñtā veniali: si cōmittat aliqd qd fit ex genere suo tale. Cū vñ vsū rōnis habē cepit: nō oīno excusat a culpa venial et mortali pñtā. sed pñm q tūc homini cogitādū occurrit: est deliberare de seipso. et siquidē seipm ordinauerit ad debitū finē: p gratiā cōsequet remissionē originalis peccati. Si vñ nō ordinet seipsum ad debitū finē fm q in illa etate est capax discretiōis peccabit mortaliter nō facies qd in se est. et extūc nō erit pñm veniale sine mortali: nisi postq; totū fuerit sibi per gratiam remissum.

Libri tertij Pars tertia incipit.

De superbia.

DIS. .i.

Est cōsideratio

nē prehabita de peccatis in generali: Consequēter cōsiderandū est de peccatis in speciali. Et qz a septē capitalib; vitijs oīa alia vitia vñ pñtā trahūt originē: et reducunt ad ea. iō cōgruus erit ordo de septem vitijs cōsiderare p ordinem. et sub quolibet eoz tractare de singulis pñtis specialib;. q sub illo capitali vitiō dñneret. In pñtis autē agēdū est de superbia: de qua dicit Eccl. x. Initij oīs peccati superbia. Nec est regina oīz vitiō rñ: sicut dicit Hiey. xxxi. moral. ca. xxi. Est autē supbia inordinat? appetit? proprie excellentie. Nā superbus appetit excellentiā vltra debitā rationē. Un supbus dictus est qz sup vult videri qñ est sic

bicit *Ma. lib. Eth.* et suppire de qñ supire. Ideo de *Aug. xiii.* de ci. dei. qñ supbia est puerse celsitudinis appetit. Ab huiusmodi appetitu debet nos retrahere. Utilitas humane cōditionis. Fragilitas nre corruptiōis. Innumera pctā qñ cōmittim. Et oñia p maxima qñ incurrim. *¶* Primo qñ de oñs nos retrahere utilitas humane cōditionis. Si cōsideret hō māz pñe formatiōis. qñ pñe hō format est nō solū de terra qñ inferior obfcurior et vilior est alijs elemētis. s; de limo terre. *¶* Secūdo qñ de boiem de limo terre. *¶* Tercio qñ de mēto qñ qñ sic lutū feceris me et. *¶* Et. *¶* Rōpat sum luto. affinis lat' sū fauile et cineri expies. *¶* Alteri qñ cōsideret māz pñe acceptiōis qñ multo vilior est qñ de semine imūdo. *¶* Job. xii. Quis pōt facē mūdū de imūdo acceptū semine. Vere imūdū. fetidū. et infectū est semē acceptiōis hūane. ex cui' cōtractu aīa qñ creat mūda et pulcra. Sbit se ditare. turpitudinē. et fetore originis pcti. et ex diuinitate sui cū leprosa carne Sbit lepra imūtat. Sic enī ex vase corrupto liquoz īsu suis corūpfit. et pollutū tāgēs ipso tactu polluit sic ex tactu poluti seminis aīa maculat. et adeo rea efficit vt gloriofa dei visione pñet ppetuo. nisi p sancte regenerationis lauacru. *¶* Alteri qñ cōsideret quo cibo nutrit ī vtero. videbit qñ vilissimū. s. sanguine mēstrua li. de quo dicit pbi. qñ ex ei' tactu fruges nō germināt. arefcūt arbuta. moriunt herbe. amittit arbores fructū. et aīaia fer' suos. Si canes ex eo comederint. ī rabie ouertunt. Tandē si cōsideret qñ qñia sunt qñ de coipe exēit. puta qñ p os. qñ p nares ceteroq; meat' cor poris vili' sterquilinū nūq; vidisti. Verbe dīpe et arbores ex se pdu cūt frondes flores et fructū. et tu de te lēdes pediculos et lumbzicos emittis. Ille de se effundit vinū oleū et balsamū. et tu de te spurū et vrinā et sterē. Ille de se spirat suauitatem odoris. et tu de te abominatiōis fetoris. Nec oīa pñet homini necessitatē humilitatē. et pñe excludit occasiōē supbie. Unī bñ ait qñdā. Cūser cū limus cū res vilissima sūm. Unī supbiū in terras terra redim. Unī Berni. ait. De sordib' generamur. in tenebris cōfouemur. mēs nras graui das oneram. ī pñe dolozib' āgustiam. et ad modū vippe ī exitu la ceram. Quid ē hō nisi sperma fetidū vas stercoz. cib' vmiū. *¶* Secūdo supbia distinet fragilitas nre corruptiōis. De qñ multa inuenies supra de morte. Et in passione sacre cecilie. Quid supbis qñ cuius vitā humores distēperāt. dolozes attenuāt. ardore ericāt cure morbidat. esce inflant. ieiunia macerāt. ioci dissoluit. tristitie cōsumit. sollicitudo coartat. securitas bebetat. diuitie iactāt paup' tas deicit. iuuētus extollit. senectus incuriat. infirmitas frāgit. lāguor atterit. et post oīa mors furibūda succedit. qñmueris gaudijs finē iponit. vt cū eē desierint. nō fuisse putent. *¶* Berni. Inē oīa aīa tia paup'ime nascit hō. s; nō paup'ior nascit qñvuit. detrahe coriū aīaliū. lanas ouitū. limū terre et reddant singula singulis. qñ babes o hō vñ iste fastus. ista supbia. cui' criminosa natiuitas. cui' natiuitatē demolit' penaltas. cui' penaltatē cōcludit mortis necessitas. cui eē est momētū. vita naufragiū. mūdus exiliū. vita spōdet mortis oīstatiā. mors instat aut minas pñentia. *¶* Eccl. x. Oīs potētatus breuis vita. hodie rex est et cras mortis. Et ibidē. Quid supbis terra et cinis. Ideo ī capite ieiunij ecclesia intēdēs hoies reuocare a supbia et puocare ad humilitatē. sup capita iponit cinerē vt ad mortis memoriā humiliens. cogitātes qñ cinis sūm. et in cinerē reuertē tur. *¶* Legit de Xerse rege pīaz et medoz. cū esset supbissim' et potētissim' et diuissim'. et iret qñ grecos cū nulle milib' armatoz. et mille et cc. nauiculis rostratis. et trib' milib' onerarijs videns aī se tam immēsū exercitū cogitauit de morte. et ad qñ deueniret vsq; ad. c. annos tot' ille exercitus. tūc corā oib' fers' dixisse. Regē me vocāt hoies tā fortis et tā grādis exercit' ego aut me fateoz regē pulueris et cineris. Sic abraā Berni. rviij. Loquar ad oñz meū cū sūm puluis et cinis. *¶* Aug. De mēto qñ puluis es et cinis. et nisi te humilies. quāto magnus es pdis oīno qñ es. Nunqd tu pmo angelo sublimior. nūqd tu eo ī terra. qñ ille in celo splēdidior. qñ si ille de tāta felicitate ad tātā miseriā cecidit p supbiā. quomodo tu de tāta miseriā cū supbia ascēdere poteris ad tātā glorie excellētā. Itē supbus est vt pauo qñ extollit de cauda faciēs rotā circūspiciens plumaz suarū rotūditatē. videns pedes. i. finē suū cōsiderans. supbiā deponit et caudā demittit. Itē ad idē facit. pñe infirmitatis cōsiderano. qñ tāta est qñ a pulcib' et muscis et aliquādo etiā minozibus animalibus ledimur. *¶* Aug. Dixit hō cōuiciū et intumuit. defende te a pulcibus si potes et doimi. *¶* Reg. Potuisset oīs supbū populū pharaonis domuisse vsq; et leonib'. sed ranas imisit eis. muscas et cynipbes vt minutis et vili' aīalib' humana supbia cōfunderet. Sicut legit ī croniciis pñb' chistianoz et maxie iacobi epi fugatus ē exercitus faboz supbi regis pñarū qñ obfederat migdonū ciuitates. surge gentē nebula de flumine imittēte in exercitū diuersa genera acutis.

finarū muscarū intratiū in aures et promuscidas et oculos elephātorū et equozū. et iumētōz et hominū que eos ad fugā et qñ ad insaniā compellebat. vt ipsi gētiles faterent' deū chistianoz potētissimū. Sic antiochus infirmitatē grauē sentiens cepit ad agnitiōē sui de supbia sua venire. vt legit. *¶* Mach. ix. Sicut de alio antiocho. *¶* Mach. v. qui pze supbia extimabat et. Ad idē etiā facit cōsideratio infirmitatis aliene. sicut de iofaphat et barlaam dicitur. qñ cū iofaphat videret cecū leprosum et decrepitu senē. et audiēs qñ humana miseria poterat ad hoc deuenire. ingemuit intra se humiliatus. Item dicit qñ Odo eps parisiē. cū comederet. despicabilior res paupes faciebat ante se ponit. alios hinc et alios inde. Hoc idē faciebat beatissim' ludouic'. Ad idē etiā valent exēpla. Et maxie mē coīra supbiā valent exēplū humilitatis chisti. *¶* Berni. Intollera bilis imprudētie est. vt vbi se exinaniuit maiestas inflex' verniculus et intumescat. exinaniuit se vsq; ad exēplū extreme de paupertatiōis. subiectionis. deiectionis extra vrbē in caluaria. reiectionis cū dicit. nō hunc sed barrabā. actionis lauādo pedes maxie pñi toris. vsq; ad exēplū nouissime passiōis et mortis. *¶* s. cruc'. *¶* Phil. ii. Humiliauit semetipm. *¶* Glo. Ecce habem' humilitatis exēplū. supbie medicamentū. Quid ergo intumescis hō. pellis morticina qñ inflat. *¶* Tercio supbiā distinet pctā qñ cōmittim. *¶* Supbia enī ex sua natiuitate eleuat cor et extollit. sic dicit *¶* Job. xi. Vir van' in supbiā erigit. *¶* Et. *¶* Lucis dieb' vite sue impi' supbit. S; cōsidera pctōz humiliat. et qñ quoddam pōdus grauisimū depmit. *¶* Psal. Iniquitates mee supgreffe sunt caput meū. et sicut onus graue grauate sunt sup me et. Cū qñdā puella trāfret aquā. et vētus vebe mens flaret. timēs ne per eū in aquā deiceret et submergeret. lapi deo grossum supposuit humero suo. qñ suo pōdere v vētū eē retinēt. Qñ vidēs senex qñdā. et audiēs cām ab ea stupuit clamās. mō vere reunt tpa qñ pueri docēt senes. Sic nos v vētū supbie hēm' magnū repressuū pōdera pctōz nroz. Itē ad h' facit cōsideratio status nroz stri loci et tpsis in quo sumus. sicut infra declarabif. s. de mūdo. Ad idē multū valent cōsideratio mortis. Supbia de morte. Item cōsideratio extremi iudicij. supra de iudicio. *¶* Quarto peccatū supbie distinet multa damna qñ incurrim. *¶* Supbia nāq; reddit hominē multipliciter criminofum. qñ initū oīs pcti supbia. *¶* Eccl. x. Berni. Initū oīs pcti supbia. et causa totius perditionis. Tu aut qñ salutē opari desideras aduersus hāc caput tuū sup coīru crucis habē mēto. vt nō extollaris. pspēris. nec deprimaris aduersis. *¶* Job. i. Supbia in tuo sensu et in tpo aīo nunq; oīari pmitas. ab ipā enī initū sumpsit oīs pñitio. qñ pñe in pctō luciferi et ade. *¶* Supbia fm Hrego. est regina oīuz vitiōz. ideo oīa vitia cōcomitant' eā sicut regina suam. Diabolus aut rex est sup oēs filios supbie. *¶* Job. xli. Et est mater oīuz vitiōz. vñ ex ipsa sicut ex mīe venenata oīs venenata vitiōz soboles generat. Secūdo supbia facit hominē detestabiliter odiosum tā deo. s. qñ hoib'. *¶* Eccl. x. Odibif est corā deo et corā hoib' supbia. Deo quidē. qñ deū sub pedib' suis qñ deprimē et cōculcare conat'. oū volūtate suā nō vult subicē. s; diuine ppeponere volūtati. Itē supbia merito deū offēdit. qñ magnitudinē ei' cōtēnit. Immo omne pctm p supbiā deū offēdit. qñ oīs peccās oū peccat supbiēdo cōtēnit. *¶* Aug. Supbia laxat habenas cōtēnti. non equat paruitatē suā diuine volūtati. nō attēdit qñ pñe. s; qñ velit. *¶* Berni. Quoties hoib' pceffe cupio. deū meū pzeire cōtēdo. De ipso nāq; scriptū est. *¶* Erat subdit' illis. Quis quib'. *¶* Deus hoib'. Immo in h' oīra omne ius vult eē seruus maior oīno suo. qui hic voluit hoib' pceffe. *¶* i. *¶* Paral. xxx. de ezechia dicit. Juxta beneficia qñ acceperat nō retribuit oīno. qñ eleuātū est cor ei'. et facta est oīra ei' ira oīni et Itē notādū qñ nō solū supbia est prima et pñcipua in cōtēptu et offensa dei in perpetratiōe oīuz vitiōz. imo ipsa est pma oīuz vitiōz oī gine celesti. in qñ maxima dei offēnsa et implacabil' apparet. qñ tā nobilē. et tā sublimē. et tā pulchrā. tā pñstabilē et honorabilē creaturaz ppter solā supbiā cogitatiōis qñ dicebat in corde suo. *¶* Ma. xiii. In celū cōscēdā et. De tanta nobilitate pñcipit ad tantā vilitatē. de tāta pulchritudine ad tantā turpitudinē. de tāta altitudine ad tantā infernā pñfiditatē. de tāta quiete ad tantā inquietudinē. *¶* Hoib' vñ odibilis est. qñ ceteros despicit et cōtēnit. calumniat et opprimit. Unī filis est tēpestati qñ surgit subito. et ab imo vebemētē inferiora atterit. et subito cadit. et grauisimē premit. *¶* Ezech. xxxviii. de gog et magog oppreissione grauisima dicit. ascēdens qñ tempestas veniens. et qñ nubes et. *¶* Poeta. Asperius nihil est humili cū surgit ī altū. Dicit in hystoria trāfmarina. qñ cum naute vident ardeam ad modū aquile ab imo ad alta ascēdere. signum est eis statim future tēpestatis grauisime. Sic superbus cū de imo ascēdit in altū ad modū tēpestatis grauisime. *¶* Sap. Oīs supbus intollerabilis est

actu. supbus habitu. pomposus incessu. huius cernit erecta. facies torua. truces oculi. de loco superiore cernit. meliorib<sup>9</sup> se pponi affectans. snias suas sba<sup>9</sup> facta iactat. reuerentia nō obseruat. **Itē** gre go. in mor. Supbis pprie tumor in cogitatione. clamor in locutione. amaritudo in silentio. dissolutio in leticia. furor in tristitia. inho nestas in actioe. honestas in imaginatione. erectio in incessu. rācor in rāssione. **Itē** sicut oraco flammionus & qñ regulus venena diss fundit. **Prover. xvi.** **Itē** supbos semp iurgia sunt. **Eccl. xi.** **Ubi sup** bia ibi cōtumelia. **Ozig.** Sunt nōnulli q dū trāqllitas fuerit humili tatē in corde & ore solēt ostēdere. sed si aliq tribulationis vel scan dali peella surrexerint. statim effrenato ore & erecta ceruice supbia q in corde tegebat multis cōiutis ab ore pferit. q nō tūc nascitur. sed manifestat. **Greg.** Qualis qñq apud se lateat. illata cōtumelia pbat. **Itē** est impanēs subiectiois intolerabilis suppositionis. cū hac multitudine graui ascendit ad portā dū antiochus in sanctifica tionē cū supbia. **i. Mach. i.** **Tertio** supbia facit hominē monstruo sum videlicet in altitudine dū vult oib<sup>9</sup> supire qd est suppire. cui<sup>9</sup> altitudo ptingit vsq ad deū imo supra deū dū vult cū pedib<sup>9</sup> con culcare. **In** grossitudine. q supbia inflat. **Linis** enim piet<sup>9</sup> in celū verit<sup>9</sup> in veficas. **Ero. ix.** qd boies q ex nature cōditiōe sunt cinis eleuati in altū p supbia inflant. ad modū veficaz q a vento vanita tis quo replent<sup>9</sup> inflant<sup>9</sup> & ericant<sup>9</sup>. & magnū spaciū occupātes cū modica infirmitatis cōpunctione vacuant<sup>9</sup>. & in modicum. imo qñ ad nihilū redigunt<sup>9</sup> cū morte crepant<sup>9</sup>. **Similis** ē in hoc calamo ari dūis siue carne. & iō sunt fici intus & vacui. & ad cōbustionē infer nālē apti. **Similes** sunt hydropico & supbia hydropis. q pmo facit hominē inflare p indignationē cū tangit cōrextione. postea crepa re p cōtumelie irrogationē. **Itē** supbi similes sunt buffoni qui cū pungi<sup>9</sup> adeo veneno inflat q crepādo venenū emittit & effundit. **Sap. iiii.** **Disrūper** oñs illos inflatos sine voce. **Jud. vii.** **Spiritus** effraim intumescēbat cōtra gedeon. bene erat inflatus robo q dū ce bat. **ii.** **Reg. xii.** **Minimus** digitus me<sup>9</sup> grossior est dorso patris mei. **Monstruosos** h<sup>9</sup> oculos ex qbus spirat ignis indignatiois q ptingunt vsq ad extrema terre pte timore nimio sic ē ei<sup>9</sup> facies inflata vt optos hēat oculos. **Supbia. n. ē** macula q i oculis nascit dū de eis q videt i se vel sentit de se excecā supbiēdo. nō attēdēdo a quo bona sint. vel cui<sup>9</sup> sint. vel ad qd data sint. **Itē** aug. **Tumore** meo sepabar a te oñs. & inflata facies mea claudēbat oculos mētis mee. **Itē** dū lippis oculis claritas solis itēdit<sup>9</sup> ex ipsa claritate cecitas generat<sup>9</sup>. **Itē** adeo creuit cecitas cordis supbi vt oia velit hēe bona pter se. **Job. iiii.** **Tu** es magister in israel & h<sup>9</sup> ignozas. **Ho. q** inflat<sup>9</sup> ignozas humilis addiscit. **Monstruosaz** h<sup>9</sup> linguā cui<sup>9</sup> longitudo pcedit vsq in celū dū loquit<sup>9</sup> h<sup>9</sup> deū vsq ad vltimos si nes terre. pā. **Posuerit** in celū os suū. & lingua eoz adbe. in terra. **Itē** mutat<sup>9</sup> i diuersa monstra bestioz. **Sic** Nabucho. **Dan. iiii.** qñ in tot bestias mutat<sup>9</sup> quot bestiaz mores bestialē viuēdo imitat<sup>9</sup>. h<sup>9</sup> et angelū mutant<sup>9</sup> i brutū dū lucifex in bebestoth mutant<sup>9</sup> & les uathā qñ nature ei<sup>9</sup> spirituale subtilitatē qñ mutant<sup>9</sup> in brutalita tē. **Sicut** iproperauit ei dāt<sup>9</sup> mediolanēsis eps. **iii.** **Oyologoz. iiii.** q cū pro negotio fidei irer cōstātinopolim veniēs corinthū cū multa societate recepit se in qdā domo quā demones inhabitātes alienā faciebāt ab habitatione hominū. **Cū** aut media nocte ibi dēseret antiqu<sup>9</sup> hostis cepit ibi fingere rugit<sup>9</sup> leonū. sibilos spētū. grunitos porcor. & voces diuersoz alioz aialū. **Cui** eps alta voce ait. bñ cōi git tibi miser q dicebas. **In** celū cōcedā rē. ecce p supbiā tuā porcis & spētib<sup>9</sup> similis fact<sup>9</sup> es. & sic p supbiāvt dign<sup>9</sup> es imitatis bestias ad quā vocē sic dyabol<sup>9</sup> erubuit q a dicto domo sic recessit q eā vt teri<sup>9</sup> nō intrauit. **Quarto** supbia oē bonū cōamiat & destruit. **Eccl. xxi.** **Dom<sup>9</sup>** q nimis locuples annullabit supbia. **Augu.** **Tinea** diuini tiaz ē supbia. qz videlicet sic tinea nascit<sup>9</sup> ex veste & ipsaz corodit. sic ex diuinitis plerūq nascit<sup>9</sup> supbia. & ipsa eas cōsumit i eāz fami lis festis diuinitis & hūmōi. **Itē** frequēter iusto dei iudicio supbi ad maximā inopiā deducunt<sup>9</sup>. **Uñ** ozius lib. **iii.** **diē** q pfeus rex ois tissimus q romanos multoties victor occiderat. captiuos duxerat & in suos vēdiderat. & ad vltimū supbiēs vict<sup>9</sup> ab eis capit. fili<sup>9</sup> ei<sup>9</sup> ad triumphū ductus vñ crux frangit. ipse inops in carcere cōsum ptus est fili<sup>9</sup> ei<sup>9</sup> ad tollēdā vite inopiā rome artē humanā vīdicit. atqz ibi inopia cōsumpt<sup>9</sup> est. **Itē** bona nature sic patet de lucifero **Ezech. xxix.** **Tu** signaculū similitudinis dei rē. **Et** post. **Qui** vide rit te obstupescēt sup te. & dicēt nihil fact<sup>9</sup> es. & n<sup>9</sup> eris ipeptuū. **Itē** bona grē **Eccl. x.** **Radices** gētū supbaz arefēt oñs. **Apo. iiii.** **Ange lo** laodicie dicis qz diues sū rē. & nescis qz miser es & miserabilis & paup & nudus & cec<sup>9</sup>. **Uñ** maculat omne bonū vt lepra spiritualis fm qd. **iii.** **Regum. v. of.** **Naamam** q erat princeps regis syrie fuit

magis & honoratus apud oñm suū. per cūq dedit oñs salutē sy rie. sed totū inquinat qd subditur. **Sed** leprosus. **Sap. vi.** **Tibi** grā seu sapiētia formazqz detur. inqnat oia sola supbia si comiteat. **Itē** alius. **Inqnat** egregios diuicia supbia mores. **Quinto** supbia ipz supbiū exterminat & obruit. exterminat quidē sepe tpaliter. & semp ipm exterminat eternaliter. **Epaliē** enī deus deiciat supbos de stas tu sublimitatis & eminecie in imū de cōtentionis & cōfusionis extreme. **Psal. deieci** eos dū alleuiarē. **Idē.** **Inimici** oñi mor vt bono. f. & ex. rē. **Luc. ij.** **Deposuit** potētes. **Et** **Eccl. x.** **Sedes** dūcū supboz rū destruxit deus rē. **Per** supbiā vasti deponit<sup>9</sup> & hēster humil<sup>9</sup> ei substituit<sup>9</sup>. **Hēster. iiii.** **Nabuebodo.** a regno eiecit<sup>9</sup> est. **Dan. iiii.** **Re gnū** tuū trāsit a te. & ab hoib<sup>9</sup> eiiciēt te. **Et. v.** **Dū** eleuati est cor na bucho. et spūs eius obfirmat<sup>9</sup> est ad supbiā. **depositus** est. de folio regni sui. & glia sua ei ablata est. ppter supbiā. **Dauid** deiecit golia i. **Re. xvii.** **Judith** holosemē. **xii.** **Hēster** aman & ei<sup>9</sup> pgenit<sup>9</sup>. **Item** volēs fundit. **Psal. cōfusi** sunt qñ deus spēruit eos. **Sicut** illos q volētes contra deū ascēdere edificabāt turrim babylonie. **Beñ. xi.** **Sennacherib** q sic cōtra deū supbiarē. vt legif. **iii.** **Reg. xviii.** & xix. quē vt magis eū cōfunderet noluit eū occidere cū suo exercitu. s. in terrā suā cū cōfusione reuerfus. corā deo suo in tēplo ei<sup>9</sup> vbi adora bat ad maiorē suā cōfusione a filiis suis occisus est. **Et** **Act. xii.** **Pe rodes** antipas coram hoib<sup>9</sup> in supbiā elatus & ab angelo pcussus ignominiose mortuus est. **Silr** & pilat<sup>9</sup>. q in cōfusione suā & generi sui a tyberio cesare & romanis mortū adiudicat<sup>9</sup>. vt dicit **Ioseph<sup>9</sup>** apud iugdunū vnde ozimundus erat mittit<sup>9</sup> puniēdus. vbi corā suis vt dicit suspēdio iudicatus & apud vniuersam suspēsus vt fertur. vnde & vinctus ferreus in quo suspēsus fuit ibi offēdit<sup>9</sup> in quodāz mōte. ppinguo a castro q dicit<sup>9</sup> sanctus chameros in puteo. piet<sup>9</sup> est. a quo vt serf quoties pzoiciunt<sup>9</sup> ibi lapides tempestates egres diunt. **Horosius** tñ dicit de eo q tot malis est affectus q se manu ppria desperās interfecit. qd totū potuit eē. vt dāminat<sup>9</sup> se occide rit. & mortuus suspēdiū nō euaserit. ad quod iudicat<sup>9</sup> erat. **Job. xl.** **Respic** cūctos supbos & cōfunde eos rē. **Propter** supbiā abyme lech fecit se ab armigero suo occidere. ne diceret<sup>9</sup> q a muliere fuisset interfecit<sup>9</sup>. **Jud. ix.** **Achitophel** semetipm suspēdit qz cōsiliū ei<sup>9</sup> fue rat infamatū. **ii.** **Reg. xvii.** **Propter** supbiā abfolon contra pzoipiū patrē insurgēs suspēsus ē in quercu. **ij.** **Regu. xviii.** **Chore** oathan & abyron p supbiā se cōtra moysen erigentes absopti sunt a terra. **Nu. xvi.** **Aman** supbiūsum<sup>9</sup> suspēsus est. **Judith. vii.** **Nabuch.** in bestia mutat<sup>9</sup> oñe hūiliat<sup>9</sup> cognouit creatore. **Dan. iiii.** **Baltha** / sar interfecit<sup>9</sup> est. & regnū ei<sup>9</sup> trāslatū est ad medos & plās. **Dan. v.** **Antioch<sup>9</sup>** q pze supbia putabat se terrā ad nauigādū. & pelagus ad iter agēdū deducturū. fugat<sup>9</sup> turpiter de pside supbe locut<sup>9</sup> est. ois cens se vcturū hierosolymā. & eā cgerie sepulchz iudeoz facturū. qz de<sup>9</sup> pcussit eū inuisibili & infanabili plaga. de cui<sup>9</sup> casu cōtione fetore & morte vilissima habet. **ii.** **Mach. ix.** **Perodes** ppter super biam pcussus ab angelo cōsumpt<sup>9</sup> a vermib<sup>9</sup> expirauit. **Act. xii.** **In** passionē bñ petri etiā habet<sup>9</sup> de volatu & casu & attritione simonis magi. **Itē** dicit<sup>9</sup> q cornicula volēs frāgere nucē & nō valens. eā vo lando in altū eleuat<sup>9</sup> & deiciens eū ad ima sup durū lapidē cortice ei<sup>9</sup> frāgit & nucleū comedit. **Sic** diabolus facit qñdū hoies latitat sup cortice & testa humilitat<sup>9</sup>. nō pñt a diabolo vocari. sed in altū eleuati p supbiā subito casu mortis fractis corpōib<sup>9</sup> nūc a demo nibus deuorant<sup>9</sup>. **Sic** faciūt qdā aues de ostris marinis cum non pñt eas vocare qñdū latent in conchis suis & testis. in imo eas ele uant & allidūt & trāgūt testas earū & comēdūt eas. **Job. xxix.** **Eleua sti** me & qñ supventū ponēs allisti me valide. **Itē** exterminat eos eternalit<sup>9</sup> in futuro. **Isa. xliii.** **Detrahit** est ad inferos supbia tua. cō cidit cadauer tuū subter te sternet tinea rē. **Sequit<sup>9</sup>.** **Qui** dicebas in corde tuo. **In** celo cōcedā sup astra celi eral. so. m. rē. **Sequitur** **Uerū** tñ ad infernū detraheris in profundū laci. **Nota** qñto sublu miora loca tenuerit qñ in mūdo tanto. p fundiora tormēta sustine bit in inferno. **Apo. viii.** **Quātū** glōrificauit se & in deliciis fuit rē. **ij.** **Mach. vi.** **dictū** fuit antiocho supbissimo **Tu** vō iustas supbie. & exolues penas. **Itē** sophonie. **ij.** **moab** vt sodoma erat. filij amon vt gomorra. **Sequit<sup>9</sup> rō.** **Hoc** enī eis euēniēt pro supbia sua. **Item** **Isa. v.** **Descēdēt** fortes ei<sup>9</sup> glōsioz ei<sup>9</sup> & sublimes ad isēmū. **Berri.** **Mirū** ē de supbis q nec cū hoib<sup>9</sup> bitare desiderāt. nec ad celū ascē dere pñt. relinquit<sup>9</sup> eis flāma ignis deuorāt<sup>9</sup>. **Ero. x. of.** q vctus vrens leuauit locustas. & pīcit in mare. **Pier. i.** **Ladet** supb<sup>9</sup> & cor ruer. & nō erit q suscitē eū. **Sciēdū** est etiā q supbia onob<sup>9</sup> mo dis potest cōsiderari. **Uno** mō fm q spāle pctm est habēs obiectū speciale distinctū. qd est appetitus inordinat<sup>9</sup> ppropie excellētie. vt dictū ē. **Et** sic dīc **Aug. in li. de nā & grā** : qrat bō & inuenit fm legē

dei supbia esse peccatū multū distinctū ab alijs vitijs. Un̄ Iñdō. 2. cassianus ipsam cōnumerat inter vitia capitalia. Alio mō cōsiderat supbia fm q̄ bz quādā influentiā generalē in oīa pctā. Qd̄ pōt esse duob⁹ modis. Uno mō p se inq̄atū. f. oīa pctā ordinant ad finē supbie q̄ ē ppria excellētia ad quā pōt ordinari omne illud qd̄ inordinatē appetit. Alio mō indirecte 2 q̄ p accidens. f. remouens do phibens inq̄atū. f. hō p supbiā cōtēnit diuinā legē p quam phibet aliq̄s peccādō. fm illud Iere. ii. Cōfregisti iugū. rupisti vincula 2 dixisti nō seruiā. Breg. ergo cōsideras supbiā fm vniuer salē ei⁹ influentiā quā bz in oīa vitia nō posuit eā esse vitij caput le. sed posuit eā reginā omnij vitiōz. 2 matre. Un̄ ait. rxi. mor. Ipsa vitioz regina cū deuictū cor plane ceperit. mox illud septē p̄cipalib⁹ vitijs q̄i q̄būdā suis ouib⁹ deuastandū tradit. ex q̄bus vitioz multitudines oriuntur.

De gradibus superbie.

DIS. II.

**N**otandum autē q̄ beat⁹ Bernard⁹ ponit duodecim gradus humilitatē. 2 sumunt per oppositū ad gradus superbie. Pr⁹ mus enī gradus humilitatis est corde 2 corpore semp humilitatē ostēdere defixis in terrā aspectib⁹. cui opponit curiositas p quā aliq̄s curiose 2 inordinatē circūspicit. Sec⁹ grad⁹ humilitatis est vt pauca vba 2 rōnabilia loquat aliq̄s nō clamorosa voce. Cui opponit leuitas mētis p quā. f. aliq̄s leui⁹ 2 supbe se bz in vbo. Terc⁹ grad⁹ humilitatis est vt nō sit facilis aut p̄p̄tus in risu. Cui opponit inepta leticia. Quart⁹ grad⁹ humilitatē est taciturnitas vsq̄ ad interrogationem. Cui opponitur iactātia. Quint⁹ grad⁹ humilitatis est. tenere qd̄ cōis bz regula mōnasterij. Cui opponit singularitas. p quā vult aliq̄s sanctior apparere. Sext⁹ grad⁹ humilitatis est credere 2 p̄ncipare se oib⁹ viliorē. Cui opponit arrogātia. p quā. f. hō se p̄fert alijs. Sept⁹ mus grad⁹ humilitatis est ad oīa inutilē se ofiteri 2 credere. Cui opponit p̄sumptio. p quā. f. hō reputat se sufficiētē ad maiora. Octau⁹ grad⁹ humilitatis est cōfessio pctōz. Cui opponitur defensio pctōz. Non⁹ grad⁹ humilitatis est i duris 2 asperis patiētia amplecti. Cui opponit simulata cōfessio. p quā. f. q̄s vult subire p̄niam pro peccatis q̄ simulatē cōfiteri. Decim⁹ grad⁹ humilitatis est obediētia. Cui opponit rebellio. Undecim⁹ grad⁹ humilitatis est q̄ hō nō delectet facere ppriā volūtātē. Cui opponit libertas peccādī p quā hō delectat facere qd̄ vult. Duodecim⁹ grad⁹ humilitatis est timor dei. Cui opponit peccādī cōsuetudo q̄ multiplicat vel cōtēptū. In his duodecim gradib⁹ ponunt nō solū supbie species. sed etiā aliq̄ antecedētia 2 cōsequētia ad eā: tñ de singulis earū p ordinē videam⁹. Prim⁹ itaq̄ grad⁹ supbie est curiositas. Est autē curiositas vehemēs applicatio mētis ad aliqd̄ vane 2 inutiliter inquirendū. Sciendū est autē q̄ curiositatē vitij multiplex est. Nā h̄ curiositas pprie loquēdo cōsistat circa appetitū cognitiōis. tñ extēso noīe curiositas est etiā vbi 2 factus sic patebit. Dicam⁹ ergo q̄ curiositas qdā est circa cognitiōē intellectionis. qdā circa cognitiōē sensitiuā. qdā in falleratis. sermonib⁹ 2 qdā in ornatu opib⁹. Curiositas autē q̄ est circa cognitiōē intellectionis siue sensitiuā. nō ē directe circa cognitiōē. f. circa appetitū cognitiōis acq̄rēde. Alii autē iudicādū ē de ipsa cognitiōe vitatis. aliē de ipso appetitū 2 studio vitatis cognoscēde. Ipsa enī cognitiō vitatis p se loquēdo bona est. pōt autē p accidēs eē male. f. rōne alicui⁹ cōsequētis inq̄atū. f. aliq̄s de vitatis cognitiōe supbit. fm illud. iij. Coz. viij. Sciētia inflat. vel inq̄atū hōviti⁹ cognitiōe vitatis ad peccādū. Si ipse appetitū cognoscēde vitatis pōt b̄re rectitudinē vel pueritatē multis modis. Uno mō q̄i suo studio tēdit aliq̄s in cognitiōē vitatis inq̄atū ipsi cognitiōi p accidēs cōiungit malū. Sic illi q̄ studēt ad acq̄rēdā sciētia vitatis vt inde supbiāt. Un̄ dicit Aug. i lib. de morib⁹ ecclesie. Si q̄ deservit vtiū? 2 nesciēs qd̄ sit de⁹ 2 qd̄ sit maiestas semp eodē mō manētes nāe magnū aliqd̄ se agere putāt. si vniuersa ista corpōz mōlē quā mūdū nūcupam⁹ curiosissime intētissimēq̄ pquirāt. Un̄ ē tāta supbia gignit. vt in ipso celo de quo sepe disputat sibi metip̄ sis habitare videant. Similiē illi q̄ studēt aliqd̄ addiscere ad peccādū. vitiosū studiū habet. f. illō dicit. ix. Docuerūt linguā suā loqui mediaciū. vt iniq̄ agerēt laborauerūt. Alio mō pōt eē vitium ex ipsa inordinatiōe appetitū 2 studiū vitatis cognoscēde. 2 h̄ q̄druplū cū. Uno mō inq̄atū p studiū min⁹ vitile retrahit ad studio qd̄ eis ē necessitate icibit. Un̄ Piero. Sacerdotes iqt̄ dimissis euāgelij 2 p̄phetia. videm⁹ comedias legere amatoria bucolicoz vsū suā cāta reba. Alio mō q̄i vult aliq̄ addiscere ab eo a quo nō h̄. Sic p̄s d̄ bis q̄ aliq̄ futura v̄l occulta v̄l incerta iqrūt a demonib⁹ qd̄ ē supbia

tiosa curiositas. Un̄ Aug. in li. de vera reli. Nescio q̄ demētia ip̄e diunt aliq̄ a fide vitio curiositatis in pctādis demonib⁹. Tercio q̄i appetit cognoscē vitatē circa creaturas: nō referēdo ad debitiū finē. f. ad cognitiōē dei. Un̄ dicit Aug. in li. de vera reli. q̄ in ofide ratione creaturariū nō est vana 2 peritura curiositas exercenda: sed gradus ad imortalia 2 semp manētia faciend⁹. Quarto mō q̄i studet aliq̄s ad cognoscēdū veritatē pprii ingenij facultatē: q̄ p h̄ hō de facili labit in errores. Un̄ dicit Eccl. iij. Altiora te ne q̄seris: et fortiora te ne scrutatus fueris. S; q̄ p̄cepit deus cogita illa semp: 2 in plurib⁹ ei⁹ opib⁹ ne fueris curiosus. Sequit⁹: In supuacuis reb⁹ noli scrutari multiplici. 2 in plurib⁹ eius opib⁹ ne fueris curiosus. Multos enī supplāuit supplicio eoz: 2 in vanitate cōtinuit seruitus eoz. Nota q̄ sapiēs in verbo proposito multiplex curiositatis vitij cōprehēdit. Aliq̄ enī transcendit humani intellect⁹ capacitatē ppter sui sublimitatē. Alia ppter sui pfunditatē siue difficultatē. In alijs nō est occupādus ppter sui inutilitatē. In alijs ppter sui nocuitatē. Nec oīa notant hic p ordinē. Primo cōtra vitij eoz q̄ sublimia appetit scire: q̄ intellect⁹ eoz capacitatē transcendit. Dicit altiora te ne q̄seris. Multi dū vires intellect⁹ sui metiri nesciūt incōprehēbilia cōprehēdere: 2 sibi nō intelligibilia intelligere se p̄sumit. Lōtra tales. i. Coz. xii. Nō plus sapes q̄ oportet sapere: f. sapere ad sobrietatē. Et quia tales facili⁹ incidunt in errores: ideo puer. rxiij. Perscrutator maiestatis opprime⁹ a gl̄ia. Breg. xi. li. moral. ca. vii. Gl̄ia inuisibilis est cōditioz: que moderate inquisita nos erigit: vltra vires p̄scrutata p̄mit. Itaq̄ de sublimi intelligētia q̄nto plus repleti ambiūt: tāto ampli⁹ inanescūt. Un̄ de eis dicit Egestas 2 fame steriles. Immoderatis nāq̄ ausibus supne cognitiōis scientia quo plus ambiūt plus amittūt. Narrat de quodā magistro p̄sumptuoso: q̄ oī qdā sibi incōprehēbilia cōprehēdere posse cōsideret: 2 de eternitate dei imensitate 2 simplicitate pfunde et anxie cogitaret: illi stanti iuxta mare apparens iuuenis aquā de mari hauriēs cū paruulo cocleari: 2 portās ad quādā parua foueā ibi iuxta: inquirenti magistro qd̄ faceret: respōdit. Volo totū mare exaurire cū isto cocleari: 2 in istā foueam totū effundere. Cui cūz magister viceret: stulto labore cōsumeris: q̄ nec vita tua, sufficeret nec tā modicū instrumentū: nec tā parua fouea posset totū mare capere: respōdit iuuenis: Immo tu stulta meditatiōe torqueris: q̄ lōge minus pōt intellectus tuus secreta dei mysteria cōprehēdere q̄ hoc modicū coclear totū mare exaurire: vel hec fouea parua recipere. Quo audito magister insipientia suā cognouit: 2 extitit ab oī curiosā meditatiōe vel inquisitione quiescit. Itē aliq̄ excedit intellectionē alicui⁹ ppter materie difficultatē: sicut in libris phisicis sunt multe questionēs valde difficiles: q̄s aliq̄ nō facile nec sine multo studio 2 dolore penetrare p̄nt. nec ad h̄ habet aptitudinē ppter sui hebetudinē intellect⁹. Ideo dicit Sap. Fortiora te ne scrutatus fueris. In quo bene reprimit curiositatē aliquoz: quib⁹ scripture sacre vba desipiūt: sentētie 2 expōnes doctorū fastidiūt: 2 grecas glosas optimas arbitrarie: pluris estimāt vñ verbū pbi. p̄ferre: q̄ multa salutaria documēta pauli vel christi. Et ipsi mileri decipiūt seip̄os q̄ semp oīcētes nunq̄ ad cognitiōē veritatis pueniūt: semp vas cui: semp inscū. semp tñ inflati euanescent in cogitationib⁹ suis. Di cētes enī se eē sapiētes stulti faciunt: oīa disputātes de oib⁹ v̄l lunt reddere rationē. quā si forte verā vel apparentē inuenire nesciuerint: reputāt se cōsulos. Un̄ de homero legitur: q̄ trānsiens iuxta quendā flumiū: ibiq̄ pastores se expēdiculantes inueniēs: interrogat eos qd̄ ibi agerēt. Quib⁹ respondentib⁹. Nos quos capim⁹? oī mittim⁹: 2 quos nō capim⁹? portam⁹ nobiscū. ille putās q̄ piscarētur: 2 de piscib⁹ loqrēt: oīu querēs sentētia hui⁹ vbi: 2 p se nō inueniēs: sentēs se cōsumum a talib⁹: 2 cōfusionē suā nō ferēs in flumine se submergit. In eisdē chorion dicit: q̄ scribit in libris grecoz: q̄ Aristoteli iuxta flumiū quēdā incedēs: 2 aq̄ reuolutionē inspicēs: voluit scire cām ei⁹. f. cū eā inuenire nō posset: aquā intrās voluit sēnsibili expiri. cū at hincinde curiose cōspicēt: repēte rapt⁹ a fluctib⁹ est submersus. Sed alij ipm aliē mortuū eē dicūt. Sequit⁹: In plurib⁹ eius opib⁹ ne fueris curiosus. Multa nāq̄ sunt opa dei quoz non pōt hō reddē rōnē. Sic q̄re de duob⁹ vñ elegit: aliū reypbat. q̄re hūc i inocētia custodit illū peccare p̄mittit. q̄re hūc iustificat: illū indurat. hūc paup̄tate 2 cōtinuis passiōib⁹ affligit: illū cōp̄oz sanitate 2 rerū p̄sp̄itate mulcēdo nutrit. 2 sic de alijs. Si q̄s in b̄mōi opib⁹ dei iusto quidē f. occulto iudicio factis rōnē q̄reret in vacuū laboraret. Sequit⁹: In supuacuis reb⁹ noli scrutari multipliciter. In hoc reprimit sapiēs curiositatē multoz: qui p̄termisiss vitib⁹ imo necessarijs totū t̄ps suū amittūt in studēdo legēdo recitādo fabulas poetarū: vt dictū est. Alij in logicis sophismatibus

Alii in musicis vel mathematicis. vel ceteris phisicis disciplinis oies suos expēdūt. Cōtra quos ait Piero. Nōne videt vobis in vanitate sensus et obsecratione mētis ingredi q̄ dieb? et noctib? in oyaletis ca arte toquet. q̄ phisicus p̄scrutator oculos trans celū leuat. In telligēdū est tñ q̄ studiū phie fm se licitū est et laudabile pp̄ veritate quā phī p̄ceperūt deo eis reuelāte. Sicut dicit Ro. iij. et iquā tū viā p̄bet ad verā et summā sapientiā. Sicut ostendit Aug. in li. de doc. christi. q̄ si aliq̄ vera viderūt phī ab eis sunt tāq̄ ab iniustis possessorib? in vsum nostrū vendicāda. Itē Piero. sup. Dan. Qui de mēsa regis noluerūt comedere ne polluerent. si scientiā atq̄ doctrinā babyloniorū scirent esse peccatū nunq̄ acquiescerēt viscere qd nō liceret. S; qdā nimis affecti bñmōi phisicis et nimis inueterati abutunt eis ad impugnationē fidei. Ideo dicit apls Col. ij. Uidet ne q̄s vos seducat p̄ phisā et inanē scientiā. Vel saltē non referunt in finē debitū. sed ibi cōstituit finē suū. vel p hoc impediunt a necessariis ad salutē. Unī Seneca. epistola. Lad lucillū dicit. q̄ cū tēpus vite nre sit breuissimū. p̄ciosissimū. irreuocabile et irrecupabile. et incertū. Si inquit multū superest etatis. parce dispēsandū erat vt sufficeret necessariis. nūc autē q̄ demētia ē sup̄vacua discere in tāta t̄pis breuitate. Intātū autē afficiunt aliq̄ in talibus q̄ eis vba p̄phetarū imo etiā ap̄log et christi videntur insipida et insulsa. Unī narrat Piero. de seipso. q̄ cū scripture sacre vba q̄n simplia fastidiret. legeretq̄ in libris Lyceronis raptus in spiritu et iudici p̄sentatus. interrogat? cui? odionis esset. rēdit christiānus suū cui dictū est. tu mētiris. imo cyeronianus es. iussusq̄ est durissimē flagellari. Pater ergo quātū curiositas ē talib? vitiosa. S; lonē q̄s deterior est curiositas quozidā qui artes illicitas et nepharias addidit et studet. puta alchymia. artē notoriā. necromāciā. aliaq̄ nepharias i q̄b? nō solū tēpus suū pdūt sed et aīas dānūt. Act. xix. Cū qdā exorāte cōiurassent oemōnē in quodā hoīe existēte per ibi quē paul? p̄dicabat. oemō in eos insiliit et durissime flagellauit. et fact? est timor magnus sup oēs q̄ erāt ephesi. ideo multi qui fuerāt curiosi sectati cōtulerūt libros suos. et cōbuserūt. Secūdo qdā est curiositas circa cognitionē sensitiuā. Sciēdū autē q̄ cognitio sensitiua ordinat ad duo. Uno mō ordinat ad sustentationē et cōseruationē corpis tā in hominib? q̄ in brutis. in quātū tā homines q̄ bruta p bñmōi cognitionē vitāt nociua. et ea q̄ sibi necessaria sunt ad sustentationē vite cōcurrūt. Alio mō cognitio sensitiua in hominib? ordinat ad cognitionē intellectuā. speculatiuā vel praectica. Ponere ergo studiū circa cognitionē sensitiuā pōt eē duplīter vitiosum. Uno mō in quātū cognitio sensitiua nō ordinat ad aliqd vtile. sed pot? auertit ab aliq̄ vtili cōsideratione hoīem. Unī dicit Aug. x. cōfess. Cane currētē post leporē iā nō spectro. at vō in agro si casu trāfessit auertit rē et ab aliq̄ magna cogitationē. atq̄ ad se cōuertit illaventionē. et iā nisi cito sensum amouēat. van? herescit. studiosa ergo inspectio ludoy in theatris. chorearū in plateis. venationis in cāpis. vel aucupij in aere est curiositas vitiosa. Alio mō cognitio sensitiua ordinat ad aliqd nociuū. Sicut inspectio mulieris ad cōcupiscēdū. et diligēs inq̄sitiō eorū q̄ sūt ab aliis ad iridēdū vel detrahēdū. Unī dicit Aug. lib. de vā religio. q̄ cōcupiscētia oculos reddit hoīes curiosos. Bēda vō dīc. q̄ cōcupiscētia oculos nō solū est i discēdis magnis artib?. sed etiā i cōtēplādis spectaculis. et i oīgnoscēdis et carpēdis vitijis. primoz. Et curiositate sensuū oīū habuisse vī p̄me trāsgressiōis occasio Bēn. iij. Nā mulier curiose seipē audiuīt. curiositētiū lignū insperit. curiose sciētiā cōcupiuit curiose voluit expiri vtrū ex tactu ligni vetiti spēntis p̄uissio iple ta sequeferet. Dina curiose mota fuit vt videret mulieres regionis illius. q̄ visa et oppressa v̄ginitatē amisit Bēn. xxiiij. Ad reprimēdū curiositatem p̄cepit oīs moysi q̄ diceret p̄p̄lo. Cauete ne ascēdatis in montē nec t̄gatis fines ei?. Sequit. cōtestare p̄p̄m ne forte trāscēderet velint terminos ad vidēdū oīm. et pereat ex eis pluri ma multitudo Exo. xix. Itē Numeri. iij. Cauēat filij israel ne aliq̄ curiositate p̄moti videāt q̄ sunt in sanctuario p̄uifq̄ inuoluant. alioq̄n morient. Unī bethsamite q̄ curiose viderūt arcā dñi post q̄ reducta fuerat de terra philistinorū mortui sunt. Sic of. i. Reg. vi. Percussit oīs de viris bethsamitibus eo q̄ vidissent arcā dñi. et percussit de p̄p̄lo. lxx. viros. et l. milia plebis. Cōtra illō p̄ceptū dñi faciūt q̄ irreuerēt accēdūt p̄pe altare. maxie dñi celebrant diuina curiose videre volētes q̄ sūt a sacerdote. qd ē eis illicitū. Derodes vi suū ibū gauisus ē valde sperās se signū aliqd vidē ab eo fieri. S; q̄ curiositate nō pietate vel deuotionē mouebat nullū vidē meruit. et sic illa visio nō p̄fuit et s; obsuit Luce. xxi. Iudei vidētes quotidie miracula christi cōtēnebāt et signū aliqd d celo petebāt Luc. xj. S; curiositate illos q̄ curiose inquirūt scēta seu vitia primoz. vt noceāt of. ij.

Re. xxiij. Curiosus agite et cōsiderate locū vbi sit pes ei?. Nota bī stozia et applica. Dan. vi. Curiosi inq̄rētes inuenerūt danielē orantē et obsecrātē deū suū. Hac de cā miserūt eū in lacū leonū. Dan. vi. Tertia curiositas est in phalerat sermonib?. Dec est curiositas p̄dicatorū nri t̄pis: q̄ nō edificatiōē auditiū: nō salutē aīarū q̄rūt: s; ostētiōē sciētie sue: et gloriā fame sue. Vī p̄dicat semetipso: hī adulterāt v̄bū dei indoctis humane sapientiē v̄bis. et sic enacuāt crucē christi. Tales in sacro eloquio p̄i secreta dei studēt p̄scrutari q̄ sapiūt: nec ea q̄rūt ex quib? semetipso ad humilitatē erudiāt mores in trāquillitate cōponāt: patiētiā seruet: lōganimitatē erbi beant: sed ea solūm q̄ eos doctos aut loq̄es demōstrēt. illa scire appetūt ex quib? singularitē eruditi videant. Isti nō granū q̄rūt s; paleā: nō fructū s; folia: nō nucleū sed testā: nō oleū s; amurcā: non aurū vel argentū sed fecoriā. In p̄dicādo vō q̄rūt aures mulcere: nō corda cōpūgere. plus clamores fauoris attollere q̄ deuotionis laudib? excitarē. Isti signati sunt p sicū illā cui maledixit dñs: q̄ famescēte oīo fructū quē oīs cōsumebat nō habuit: sed solū folijs abūdauit. De b̄o frāscio legit: q̄ cū corā sūmo pōtifice et cardinalibus predicare deberet: p̄ter morem solitū sermonē artificiose cōpositū pponeret: in ipsa hora q̄ iam pulpitiū ascenderat sic funditus est oblitus oīū q̄ cogitauerat: q̄ de nullo v̄bo recoluit: sic ipse corā oīb? recognouit. sed oratiōē facta ad deū cū lachrymis tantā gratiā impetrauit: cū tāta spūs efficacia p̄dicauit vt oīb? clare p̄tēceret q̄ nō hō sed deus in hoīe p̄dicaret. Itē vir quidā religio sus de ordine minorū orans vidit in spū multitudinē demonū: et p̄cipē eorū q̄ sedentē in throno: rōnē de factis suis a quolibet req̄rent. Cūq̄ multa mala q̄ fecerāt recitasset: nec tñ fecissent reg p̄cipis volūtate: nec de recitatis malis cōtētus eēt: ac p̄pter h̄ eos flagellari fecisset: surgēs vnus in mediū dixit. Dñe nō miremini si p̄cipis pficim? q̄ maledict? ille frāscius cū misera gēte sua nobis in ferit multa damna. nā ipsos mūdū fugiētes mūdus sequitur: et ex sua vilitate deiectione morumq̄ simplicitate p̄p̄m ad se trahūt: et plus exēplis q̄ verbis predicantes ipm alliciūt. et quicqd multo tpe acquisisse gaudebam? tā secretis eorū colloquiis q̄ publicis p̄dicatiōib? p̄dim? oī die. Qd dictū testificati sunt oēs de b̄o frāscio et frīb? suis grauissime cōgrētes. P̄ncipēs aut furore succūsus: tale remediū adinuenit: Auserā ab eis istā quā habēt in oīb? bone statē: austeritatē in victu: et humilitatē in habitu. oaboz curiositate verbos: et sic enacuabo fructū p̄dicatiōis eorū. Itē refert Bēda de gestis angloz li. iij. cap. ij. et liij. q̄ cū rex quidā edoardus noīe: q̄ regnabat in qdā parte anglie p̄uersus et baptisat? eēt: p̄p̄lo adhuc gētili et idolatra existēte: rogauit eps scotie q̄ mitteret ei vnū ep̄m q̄ fide christi p̄p̄lo p̄dicaret. Missus aut vn? quē p̄e ceteris subtilē et s̄ratū elegerat: p̄dicauit eis alta et subtilia et austerā scotica lingua loquēs. Rex vō interpretabatur populo lingua anglicana. Sed populus subtilia non intelligēs non est conuersus ad fidem nec motus in aliquo. et sic iste rediit sine fructu. Cum aut ep̄i scotie oīlū celebrātes causam hui? inquirerēt: rēdit se gentē indomabilem dure mentis et barbare replete. Surgēs aut vnus adā noīe vir vtiq̄ discret? et matur? morib? dixit: q̄ hec non erat rō: s; q̄ nimis austerā et subtilia p̄dicauerat: quilibet lacte opus erat: nō solido cibo: nimis grādia misrauerat. Missus ergo iste et cōi ep̄oz cōsensu: tā scē p̄uersatiōis humilitatis et benignitatis exēplo q̄ simplicitis et faciliis p̄dicatiōis eloquio totā terrā ad fidē christi cōuertit p verba grossa parabolas et exēpla. Sicq̄ totā terrā britāniē: q̄ in q̄tuor linguas diuidit. s. britoni: pictorū: scotoz: et angloz christi et regi edoardo subiecit. Quarta curiositas est in opib? et ozonatiōib?. Sunt enī aliq̄ qui in oīb? suis opib? plus exteriorē apparētiā et decorē requirūt q̄ existentia reālē. puta in domib? volūt habere curiositate: in celaturis: picturis: fenestris artificiose cōpositis: i lectisterniis cooptozis et alijs h̄mōi. In libris plus cōsiderāt pulchritudinē q̄ bonitatē: plus volētes habē libros pulchros et curiose illuminatos q̄ veraces et bene correctos. In habitu s̄r curiositate suā ostēdūt in q̄tuor. In genē: qualitate colore: et coaptatiōē. In genē: volentes habere vestimēta p̄ciosā. In q̄litate: subtilia et mollia. In colore: q̄ sint nitida et variata: picturata: colorū variatē distincta: nouo et insolito modo facta. In foratione aut nimis magna et cōpēdētia: aut nimis ampla: aut nimis stricta: siue quolibet alio modo fm seculi vanitatē. Coaptatiō ad modū portandi p̄tinet. et sunt modi varij fm q̄ hoīes vanissimi de se spectaculū inuentib? modis faciūt infinitis. De talib? i. Thesal. iij. Audiuim? inter vos quosdā ambulare inquiete nihil operātes: s; curiose agētes. De h̄ specialitē rep̄bēdit b̄nūs Bern. clericos ita oīcēs: Dono rati incedūt de bonis dñi: cui bonoz nō deserūt. Inde est aurū in

sellis & phaleris. Inde est meretricius nitor: hystrionū habitus: regi apparatus: plus fulget calcaria q̄ altaria. Est ergo curiositas i spe-  
ciositate: p̄ciositate: diuinitate: nouitate: & singularitate vestimēto-  
riū. ornamentoz capitis vel corporis. aut equoz: domoz: lectoz: libroz:  
vasoz: iocaliū & vteriliū alioz. In mulierib⁹ autē p̄cipue quāta sit  
curiositas imo quantus curiositatis excessus q̄s enarrare sufficiat  
quāta sit vestitiū p̄ciositas: colorz varietas mutatorioz numerositas  
caudaz desuentiū longitudo: latitudinis amplitudo: quāta varie-  
tas in localibus. in fertis & coronis ex auro & argēto & lapidib⁹ p̄re-  
ciosis. i. peplis croceatis. crispatis. i. aurifrigiis in pectoralib⁹. & pal-  
liolis & alijs b̄mōi mira curiositate varietate subtilitate contextis.  
De viduis loquēs 2<sup>o</sup> post. j. Thimo. v. dicit. Ociōse discūt circuire  
domos &c. nō solū autē ociōse. nihil meritoziū opantes sed & vbose  
nō solū v̄bis ociōsis sed & p̄ncipiosis. detractoriis. cōuiciatoriis. cū  
melis. mēdacijs. & p̄iurijs & b̄mōi effluētis. Et curiosē. innumeris  
curiositatib⁹ vanitatē suā in excusabilem offēdetes. Cū sit ergo in res  
bus extrinsecas tā vana curiositas vel vanitas curiosā. nō ē dubiū  
q̄ ex corde p̄cedit ista iniquitas. Berū. de duodecim gradib⁹ humi-  
litas. Ex motib⁹ extertoris hoīs interiorē agnoscat. Curiosus at  
vbiq̄ stat. ambulat. sedet. oculis vagat caput erectū. aures portat  
suspectas. vir quozq̄ puerus annuit oculo. terit pede. digito loquit̄  
& ex insolēti corporis motu morbus aie deprehēditur. Odiū enī a  
sui circūspēctione torpescit. incuria sui curiosam in alijs facit.

De leuitate mentis. DIS. III.

**S**ecundus gradus supbie est leuitas mētis.  
De hac Bernardus vbi supra lo-  
quit̄ sic. Qui sui negligēs est alios circūspicit. cū quos-  
dā suspicit supiores: quosdā despiciat inferiores. In alijs  
qdē videt qd inuidet. in alijs qd irridet. Inde fit vt mobilitate ocu-  
loz leuigatus anim⁹. nulla vtiq̄ sui cura aggranat. mō p supbijs  
ad alta se erigit. mō p inuidiā in ima demergit. nūc p inuidiā neq̄  
ter tabescit. nūc p extollētiā pueriliē hylarescit. In altero nequā. in  
altero van⁹. in vtroq̄ supbus existit. qz & q supari se dolet & q su-  
pare se gaudet. amoz p̄prie excellētie fac. Vas autē vicissitudines nūc  
paucā & modiciā. nūc multa & inania. nūc risu. nūc planctu plena.  
semp vō irrationabilia indicāt v̄ba. Est ergo leuitas mētis p quaz  
aliq̄s leuitat & supbe se h̄z in v̄bo. Sciēdū est autē q leuitas vix  
plex inuenit in scriptura sacra. Est enī leuitas qdā laudabilis. & qdā  
vitupabilis. Laudabilis qdē leuitas ē qd of bō leuitis. f. agilis ad  
ambulādū. ignis leuitas ad ascēdēdū. vel auis ad volādū. penna vel  
pluma leuitas ad portādū. pena leuitas ad tolerādū. &c. bō inq̄ sit le-  
uitis. i. agilis ad ambulādū spūaliter loquēdo. i. nō tardus nec piger  
ad opandū bonū & de bono in meli⁹ p̄ficiēdo currēdū. hoc ē valde  
laudabile. Ideo of Dier. ij. Curioz leuitis explicās vias suas. Scōo  
qz esse bō leuitas ad ascēdēdū & volādū in altū p cōtēplationē & de-  
sideriū eternoz. Nota q ignis nāliter ascēdit sursum rōne leuitatē  
sue nālis. Auis volat sursum vtute pennis. Nubes ascēdit sursum  
vtute solis interius attrahētis. sic bō ex desiderio nāli & adiutorio  
pennis vtutū & vtute solis iusticie attrahētis alliciēns & interi⁹  
spirantis. qz ad summā volare nō in infimis latere. Ideo of Jai.  
xix. Ascēdet oīs sup nubē leuē. & in ascēsiōne sua of ascēdēdū i nu-  
be. Tercio q leue est facile pōt portari. sicut pluma. Istō mō man-  
data diuina dicunt̄ leuia. j. Job. v. Mādata dei graua nō sūt. Et  
2<sup>o</sup> Patr. xj. dicit saluator. Tollite iugū meū sup vos. Sequit̄. Iu-  
gū enim meū suauē est. & onus meū leue. Quarto aliqd of leue qd  
pōt faciliē tolerari. Istō mō tribulatiōes. infirmitates & alie aduer-  
sitates mūdi dicunt̄ leues. Un. ij. Corin. iiii. Eū p̄missit apls. In  
oib⁹ tribulationē patimur. sed nō angustiamur. apodiamur. sed nō  
desistimur &c. subiungit. Id enī qd in p̄senti est momētaneū & le-  
ue. tribulationis nre supz modū in sublimitatē eternū glorie pon-  
dus opat̄ i nobis. Est etiā leuitas vitupabilis. de q p̄ncipaliē ē hic  
intentio nostra p̄ncipalis ad p̄sens de gradib⁹ superbie psequē-  
do. Notandū ergo q leuis cito credit. cito cedit. cito resilit. cito  
exilit. Cito inq̄ credit cunctis sermonib⁹. Cito cedit ventis p̄santi-  
bus. Cito resilit ab incepto. Et cito exilit furore cōcepto. 1<sup>o</sup> p̄mo  
igif leuis corde cito credit cunctis sermonib⁹. Sicut dicitur Eccl.  
xix. Qui cito credit leuis est corde. Hoc autē valde periculosū sicut  
docet experientia. maxime in p̄ncipibus & p̄latis & quāto quis digni-  
tate celsior. tanto facilis crudelitatis periculosior. Ber. in fine se-  
cūdi libri. ad Euge. dicit. Est virtū cuius sit te immūē sentis inter  
oēs quos noui ex bis qui cathedras ascēderūt fedebis me iudice  
solitarius. qz veraciter singulariterq̄ leuasti te supra te. Facilitas  
credulitatis bec est. cuius callidissime vulpecule magnoz neminez  
cōpi satī causisse v̄stias. Inde eis pro nibilo ire multe ide inocētū

fregns adiectio: ide p̄iudicia i absētes. Scōo leuis corō cito cedit  
v̄tis p̄santiū. oī v̄to tērationis rapit. Tale cordis leuitatē nega-  
bat se habere Sara. Tobie. iij. Nunq̄ cū bis q̄ in leuitate ambulante  
participē me p̄ebui. De tali leuitate dicit Job. xxiij. Leuis est sup  
faciē aq̄. Greg. xvj. li. mora. ca. xxiij. Supficies aq̄ b̄ne illucq̄ aura  
ipellit: & nulla stabilitate solidata mouet. Inq̄ ergo mens plus q̄  
aq̄ supficies leuis est: qz quelibet hāc aura tērationis attingit sine  
tarditate aliq̄ retractiōis trahit. Si enī cor fluxū p̄nerit cuiusq̄  
gitam⁹ qd aliud q̄ supficies aq̄ v̄to exposita cernim⁹. Illū nūc au-  
ra irepellit: nūc aura luxurie: nūc iudiciū fallacie p̄trahit. Est q̄  
cor talis hoīs q̄si lanugo q̄ a v̄to tollit: & sicut spuma gracilis q̄ a  
p̄cella dispergit: & tanq̄ sum⁹ q̄ a v̄to effusus est. Sap. ij. 1<sup>o</sup> Ter-  
tio leuis corde cito resilit ab incepto: qz cito mutat volūtas eius: &  
cito mutat p̄positū. Hāc leuitatē cordis se negabat habē Pan. ij.  
Cor. j. Nūquid leuitate vsus suz: aut q cogito fin carnē cogito: vt  
sit apud me est & nō. q. v. nō est ita. Pōt autē qnq̄ attingit: qz pzo ne  
cessitate euidenti vel causa rōnabili v̄r iustus & stabil inuolat sentē-  
tiā suā. sic dicit ille rex Affuerus Pester. xv. Ne putare debetis si  
diuersa iubeam⁹ ex animi nri venire leuitate: sed pzo q̄litate & ne-  
cessitate tēporz put reipublice poscit vtilitas sentētiā ferre. Quar-  
to leuis corde cito exilit furore cōcepto. Cito enī mouet ad irā: & ci-  
to motus cito p̄cipit ad otumelias & opprobria: vel etiā ad nocē-  
dum. Dicit est gladius ioab quo occisus est amasa. ij. Reg. xj. Qui  
fabrefactus leui motu egredi poterat & percutere. Nam leui occasi-  
one mouetur: & leui motu turbatur: & turbatus foras erumpit: &  
erumpens percutit lingua vel gladio.

De incepta letitia. DIS. IIII.

**T**ertius gradus supbie est incepta letitia. Ait enī  
Bern. li. de duodecim gradib⁹ humilita-  
tis: Propriū est supboz leta semp appetere: tristitia deu-  
tare. Dū enī superbus p curiositatē ad animi leuitatem  
deuenit: cū gaudiū qd semp appetit frequētī videt interpolari tri-  
stitia: quā de bonis alteri cōtrahit: impatiens sue humilitatiōis fu-  
git ad cōsiliū false cōsolationis. Et ista bene dicit incepta letitia: cō-  
ditiones q̄tuor habēs: propter q̄s nominat incepta. Dec enī letitia  
amara habet fatuitatē: sociam impuritātē: admixtā anxietatē: &  
adiunctā peruersitatē. Obscurat fatuitas: deturpat impuritas: per-  
turbat anxietas: fermētat impietas. Apparet autē fatuitas hui⁹  
inepte letitie tā rōne loci q̄ rōne t̄p̄is in quo sum⁹: qz nō est locus  
letantiū sed flentiū. Iud. ij. Et vallus lachrymarū. in psal. Un puer  
cū nascit mūdū istū ingredies incipit a ploratu prophetica calamī-  
tatis sue nouidū loquit̄: & iam prophētat. Itē dormiēdo ridet: q̄ q̄  
cito excitat plorat. qz mors que p somnū designat esset ei risus et  
gaudiū: sed vita p̄sens vernit ei in luctū. Vel p hoc designat: qz  
clausos habēt oculos & nō vident miserā suā: ridēt. sed excitat &  
apertos habēt oculos vident se nō ridendi sed flendi rationē ha-  
bere. Si respiciat bō & cōsideret diligenter: videbit vndiq̄ materiaz  
luctus: nō gaudiū vel letitie: videlicet interius & exteri⁹: inferi⁹ & su-  
perius. Interius qz p̄cta nostra p̄terita nō mouēt nos ad letitiaz  
sed ad flētū. Itē infirmitas nostra: q nobis est occasio & materia et  
sentina oīz p̄tōz. Ro. vij. Video aliam legē in mēbris meis repu-  
gnantē legi mētis mee: & captiuantē me in lege p̄ti & mortis. Exte-  
rius vō nos vrgēt ad luctū innumerabiles miserie tā nre q̄ p̄xi  
mozi vndiq̄ nos impugnātes & pungētes: & pericula tā infinita tā  
animarū q̄ corporoz: qz t̄ps nos rapit incessanter ad mortē: & pecca-  
tores ad mortē tpalem pariter & eternā. Causam ridendi vel letan-  
di nō habet ille quē equus velocissim⁹ cū fune ligatū in collo p̄ci-  
pitanter & incessanter & velocissime trahit ad patibulū p spinas et  
tribulos. Mirū est ergo quō ridere p̄sit illi quos tēpus p funē p̄e-  
sentis vite p spinas & tribulos. i. p multas miserias tpales incessan-  
ter & velocissime trahit ad patibulū mortis tēporalis & eterne. Aug.  
Nihil aliud est tēpus vite p̄sentis q̄ cursus ad mortē: i. quo pau-  
lulū stare vel tardius ire permittit nemo: sed omnes pari motu v̄r  
gemur. Fatuus est qui ridet & videt se & socios suos in fluiuij ra-  
pidissimū cecidisse: qui eos omnes incessatē & cursu rapidissimo  
trahit in mare. Fluiuius iste in quē cecidim⁹ omnes: est fluxus tē-  
poris vite p̄sentis: qui nos omnes pertrahit ad amaritudinē mor-  
tis tēporalis: sed peccatores ad amaritudinē mortis eterne. Super-  
ius autē est cōsideratio rationis reddende corā summo iudice de  
omnib⁹ operibus cogitationib⁹ & verbis nostris: de omnib⁹ benefi-  
cijs dei nobis impensis: de quolibet momēto temporis nobis con-  
cessi. De hoc require supra de iudicio. Inferius autē mouet nos cō-  
sideratio purgatorij vel inferni. Prouer. xxiij. Extrema gaudiū luct⁹  
occupat. Luc. vj. Ne vobis qui nunc ridetis: quia lugebitis. Nota

exemplū de hoīe fugiente vnicōmē. Itē refert q̄ describit purgato-  
riū sancti patricij q̄ in monasterio in quo ipse abbas p̄fuit. fuit q̄  
dā monachus cuius sanctitati oemones inuidentes dormiētē a dor-  
mitorio detulerūt. ipsūq; p̄ tridū detinētēs ad lectū suū grauif-  
sime flagellatū et vulneratū retulerūt. q̄ confessus est ei q̄ loquif se  
stupenda et horēdavidisse tormēta. sup̄uēns autē amīs q̄ndeciz  
nullo medicamine curari potuit a vulnerib; suis. sed semp recentia  
et apta manebāt. quoz qdā pfunda erāt ad mensurā vnius digiti.  
asserit autē qui loquif se illa vulnera sepius attraxisse et illū mox  
tuū suis manib; sepelisse. dictus autē monachus q̄ biciderat quā-  
do videbat aliquē ridētē leuiter vel iocāter. vel incōposite se habē-  
tē. dicebat. O si scires quāta huic dissolutioni debeas pena. dissol-  
utiones tuas et mores incōpositos forsītā emēdāres. Itē i angliā  
vix qdā religiosus q̄ faciē hēbat velut emortuā. dicebat i illo pur-  
gatorio fuisse q̄ in nullo qd videret in hoc mūdo letari poterat. nec  
ad risum vel saltē ad hilaritatis speciē puocari. Propter hec oīa  
christus et alij sancti q̄ fleuisse et nō risisse legunt. suo nobis ostēde-  
runt exēplo. q̄ inceptā leticiā cauere debent. Bene ergo dictū est.  
Loz stultoz vbi leticia. Un̄ Bern. Mundus est vbi malicie pluri-  
rimuz. sapiētie modicū. vbi sunt oīa viscosa. oīa lubrica. oīa oper-  
ta tenebris. obfusa laqueis. vbi picitant anime. affligunt corpora. et  
vbi est vanitas et afflictio spiritus. ¶ Secūdo incepta leticia bz so-  
ciā impuritātē. Sicut in libro sapiētie dicit in p̄sona impioz. veni-  
te et fruamur bonis q̄ sunt. et vetamur creatura tāq; in iuētute ces-  
siterit. vino p̄cioso et vnguentis nos impleamus. et nō p̄tereā nos  
flos tēporis. coronem; nos rosas anteq; marcescāt. nullū prātū sit  
quo nō p̄tereā luxuria nostra. vbiq; relinquam; signa leticie. Ad-  
uerte quomō se mutuo cohorant. Primo ad voluptatē. Secūdo  
ad vanitatē. Tercio ad feditatē. vni enīz cōsequit ad aliud. et vni  
est cā alterius. Sed in his oībus est breuitas durationis sicut ipsi  
met cōfiteant in verbis p̄missis. Et hoc bene figuratū est. Ione. iiii.  
P̄cepauit oīs edera vt esset vmbra sup caput. Ione. et p̄geret cū  
laborauerat enī. et letatus est Jonas sup edera leticia magna. Sed  
ista leticia pax durauit. qz statim sequit. P̄cepauit oīs vermē in  
ascēsu diluculi in crastinū q̄ percussit edera et aruit. Exēplū ēr habes  
mus Dani. v. de balthasar q̄ crapulabāt in cōiuiū. et cū ēr i leticia  
magna p̄cepit sibi asserri vasa oīi et bibit in eis ipse et cōcubine ei?  
et visa est man; q̄s hoīs scribētis in pariete. mane. techel. phares. i.  
numeratū ē regnū tuū. appēsū ē i statera. et iuēt; es min; habēs. vi  
uisus ē regnū tuū et datū ē medīs et p̄fis. eadē nocte interfect; ē et p̄di-  
dit aīaz et vitā. ¶ Tercio incepta leticia bz admixtā anxietatē. In oī  
mūdano gaudīo plus ē de tristabili. q̄ de delectabili. plus de soli-  
tudine et labore q̄ de cōsolatiōe et pace. qz risus dolore miscebit;  
extrema gaudij luct; occupat. Prover. xiiii. Un̄ q. b. Job ciebat i  
diuitiis hui; mūdi nō ēē verā leticiā sine anxietate. sollicitudinē et la-  
bore et timore idē dicebat. Si letat; sup i diuitiis meis mlti. q. d. nō  
Job. xxxi. Reprehēdit et talē leticiā et oīdit i sania plenā ēē. dices.  
Job. xxxi. Rodebāt i solitudine iqualētes egestate et miseria. et mā-  
debāt herbas et arbor; cortices et radix iuniperor; erat cib; eoz. In  
hmoi letabant;. q. d. i talib; nō erat letādū. Et q̄ plus ē. Et esse sub  
sentib; delicias op̄tabāt. Reg. x. mor. c. xiiii. b. exponēs oīē. In  
hmoi letant;. qz attēdūt t̄sitoria q̄ p̄cipiūt. et itueri negligūt p̄ma-  
nētia bona q̄ p̄dūt. cūq; amore t̄paliū flagrāt verā leticiā nolentes  
ignozāt quā si studiose cognoscere q̄rēt. q̄s fēda sunt gaudia q̄ ap-  
petūt viderēt. s; visibilia sequētes eoz fugiūt. et tāto extrinsec; gau-  
dēt quāto recordationē sui intrinsec; nō habēt. Discens; tū eozū  
gandis plerūq; tribulationēs. et ex reb; ipsis et q̄b; supbiūt flagel-  
lant;. neq; n. sine grauib; curaz molestiis p̄it t̄palia q̄ appetunt vel  
nō habita q̄rere. vel q̄sita suare inter eq̄les p̄statiōē gloriā expete-  
re. a minozib; reuerētia plus q̄ op̄tet exigere min; q̄s d; eā maio-  
rib; exhibere. plerūq; potētia p̄ iniusticiā oīdere. semp praua age-  
re. et tū ne opinionē prauitatis habeāt formidolose custodire. Nec  
p̄fecto oīa miseros pungūt. sed easdē p̄ctiōes ipso rez t̄paliū vici  
amore n̄bent. Un̄ recte subdi. Et ēē sub sentib; delicias cōpu-  
tabāt. qz p̄tōz delectationib; p̄ssi. et affectu vite p̄fētis q̄sint aspe-  
ra q̄ patiunt; ignozāt. letant; itaq; s; sub sentib;. qz reb; q̄dē t̄pali-  
bus gaudēt. sed qz disp̄sare sine tribulatione nequeūt eadē cura  
pungunt; miseri q̄ p̄munt;. Manēt sub sentib; et tū hociusum de-  
litas estimāt. qz et diliget et p̄sentis vite amore tolerāt. et tamē affe-  
ctu nimie cupiditat; obligat;. labore et cōfēdē toleratiōe voluptatē pu-  
tant. Un̄ recte Dieremias totū in se humane cōuersationis speciē  
sumens p̄ planctū cōquerit dices. Inebriauit me absinthio. Ebra?  
q̄s qd patē nescit q̄ absinthio ebrius est amare est qd sumpit. et  
tamē nō intelligit eandem amaritudinē qua repletur. ¶ Quarto

inepta letitia habet adiunctā p̄neritatē. Valde nāq; pueri eoz  
dis est letari de malo: quia malū in eo qd malū contristat: nō letifi-  
cat. Pueri sunt ergo in affectiōe qui de malo suo. i. de p̄tō gau-  
dent. De quib; dicit. puer. ii. Letant; cū male fecerint: et exultāt in  
rebus p̄sims. Tales sunt similes freneticis: qui de vinculis suis  
gaudent: et de infania sua ridēt. Sap. xiiii. Dū letant; infantiūt. Itē  
letant; de malo t̄pali vel sp̄iali p̄ximozū sicut inuidi. Lōtra quos  
dicit. puer. xiiii. Qui in ruina letat; alteri? nō erit impunit;. Tales  
sunt similes demonib;. qui de malis alioz ridēt et casum eoz irri-  
dent: et inde derisiones suas faciūt et cachinos. Refert magister Ja-  
cobus de vitriaco: qz cū quidā scūs vir in clauistro solus post alios  
remāssit in ofone: vidit magnā multitudinē demonū cūenientē  
in loco vbi iuuenes monachi cōfueuerāt inter se cachinnare: et vidit  
illos demōes cachinnantes: ridētes et irridētes: dicens ha be hy: q̄s  
representātes signa monachoz et cachinnos eoz.

De Iactantia.

DIS. .V.

**Q**uartus gradus superbie est iactātia. Videf  
autē iactātia p̄prie impositare qz hō  
se verbis extollat. Videm; enī qz hō volēs aliquid lon-  
ge iactare: eleuat illud in altū. Tunc hō p̄prie se extollit  
q̄s dicit aliquid supra se. Quod cōtingere potest dupliciter. Uno  
modo q̄s loquif de se: nō quidē sup id qd in se est: sed supra illud  
qd de se hoīs opinant;. Quod: Ap̄s refugies dicit. ii. Corin. b. iij.  
¶ Parco autē ne quis me existimet supra id qd vider in me: aut audiat  
aliqd ex me. Alio mō aliq; se extollit loquēs de se supra id qd in  
se est: sūm veritatē. Et qz magis est aliquid iudicandū sūm id qd i se  
est q̄s sūm id qd est in opinione alioz: ideo magis p̄prie dicit; iac-  
tātia q̄s aliquis effert se supra id qd in se est: q̄s q̄s effert se supra  
id qd est in opinione alioz: q̄s vtroq; modo iactātia dici possit.  
Notandū autē qz latius loquēdo possum; dicere qz iactat; aliquid  
ex confidētia bonitatis: ex affluētia pietatis: ex vehemētia tēpesta-  
tis: ex redundantia vanitatis. ¶ Ex confidētia diuine bonitatis  
hō q̄s se totum iactat in deū: et diuine pietatis cōmittit. sūm illud  
¶ Psal. Iacta cogitatū tuū i orio: et ipse te enutriet. Iſto modo veri  
pauperes qui p̄pter deū oīa contemnūt mūdāna: se totos diuine  
pietatis cōmittunt. ¶ Ex affluētia pietatis diuites huius mūdi bo-  
na sua iactant in gasophilatiū. i. in thesaurū oīi. Nam facultates  
suas in celestēs thesauros manus pauperum depozāt. Mar. xiii.  
Aspiciebat ihesus quō turba iactaret es in gasophilatū: et multi  
diuites multa iactabāt. Cū autē vidua quedā duo minuta misisset  
conuocās discipulos dixit eis: Almē dico vobis quomā vidua hec  
plus omnib; misit. et reddidit causam huius dices: Omnes enī ex eo  
qd abundabat illis miserūt. vtinā saltē de supabundātiis suis mit-  
terent diuites. Sicut figurate dicit Actu. xxvii. Satiati cibo alle-  
uiabant nauē. consciētie. iactantes triticū in mare. i. pauperes q̄ in  
amaritudine multa viuūt. ¶ Ex vehemētia tempestatis. i. tribula-  
tionis iactant; aliqui. sicut discipuli qui tota nocte laborabāt in res-  
migando: quia et vētus erat eis cōtrarius: et christus dormiebat. i.  
quia tribulatio grauis est q̄s: et christus quasi dormiēs eos reli-  
quisse videt. sed excitatus ihesus oratione seruēt: imperat ventis  
et mari: et statim fit t̄raq̄uillitas magna. Mat. xiiii. Nauticula in  
medio maris iactabat fluctib;. Talib; ergo sic iactatis necessaria  
est patientia et orationis instantia. ¶ Ex redundantia vanitatis ia-  
ctat se superbus. et hec est iactātia q̄ dicit; quartus gradus supbie:  
de q̄ loquimur p̄ncipaliter quo ad p̄sens. Sciendū autē qz ista  
iactantia fieri potest vel ostentatione factoz. sicut dicit; Pester. i. qz  
Assuerus fecit grāde suūmū et. vt ostenderet diuitias regni sui: et  
magnitudinē atq; iactantia potētie sue. Vel ostentatione verbor.  
Sicut dicit; Job. xviij. Usq; ad quē finē verba iactabis. Et de hac  
ait Bern. Sicut vesica collecta turgida vento p̄tōq; p̄forata erit  
quo si stringit; crepitat cū detumescit: ac vētus egrediēs nō passim  
effusus: se strictim emissus quosdā crebros sonitus reddit. postq;  
vō vanitas crescere vresica tumescere cepit: necesse est vt amplio-  
ri foramine laxato sinu vētostas eructet: alioquin vētostas rum-  
pet. Sic supb; inepta redundante letitia oī risu vel signis eā apire  
nō sufficit: in helyu verba p̄sumpuit. En vēr meū quasi mustū  
absq; respiraculo qd lagunculas nouas dirumpit. aut loquē-  
er; go aut rumpet. plen; est sermonib;. et coartat eū spūs vteri sui. esu-  
rit et sitit auditoz quib; suas iactet vanitates. quibus omne qd  
sentit effundat: quibus q̄s et quātus sit innotescat. Inuēta autē  
occasione loquēdi: si de lris sermo oritur vetera p̄ferunt et noua:  
volāt sentētie: vba resonāt ampullosa: puenit interrogantē: nō q̄rē  
ti ridit: ipse q̄rē ipse soluit: et vba plocutor; ipse p̄cedit: nō loq-  
tur vt edificet: s; vt sciētia suā iactet edificare pōt: s; edificare nō i

tendit. non curat docere vel a te doceri qđ nescit. sed vt scire scitur qđ scit. Quod si de religione agitur. statim visiones et somnia profert. Deinde laudat ieiunia. cōmendat vigilias. super oīa oratōes exaltat. de patientia aut de humilitate. aut de singulis virtutib' plenissime s; vanissime disputat. vt tu dicas. s. si audieris. q. et abūda tia cordis os loquit'. et q. bonus hō de bono thesauro cordis pferat bona. Notādū aut qđ se iactat. euacuat itē cōsciētiam. **Berū.** Lingua in humido posita lata et tenuis optimū istrumētū ad euacuandū cor. Iactator enī qđqđ hī in corde vnde possit habere lau dē et excellentiā suā ostēdere. reuelat. et interdū etiā qđ nō hī. **Un de Actu. xxiij.** Vociferantibus iudeis contra Paulū. et piciētib' ves timēta sua. et puluere iactantib' in aera. iussit tribunus induci pau lum in castra. qz supbi cū clamore et ipudentia se iactādo vestimen ta virtutū proiciūt. et sic turpiter se denudāt. et puluere iactāt in ae re. qz verba iactātū quāsi puluis in aere qđ aer obscurat. et assiste tiū obnubilat aspect'. **Secdo** perturbat fraternā cōcordiā. **Prover. xxvij.** Qui se iactat et dilatat. iurgia cōcitāt. Et hoc bene signatū ē ij. **Matth. x.** Supra modū maledicebāt et sermones nephandos ia ctābāt. dicit de **Tymotheo** et suis qđ pugnabāt in machabeū. **Ter tio** incurrit displicentiā. **Unde Dier. xxvij.** Audiuimus superbiā moab supbi et valde sublimitatē eius et supbiā. et altitudines cor dis eius. et iactātiā ego scio dicit dñs. nō sciētia approbatiōis s; re probationis et eterne cōnationis. Sicut patet de lucifero qđ iactan do dicebat. In celū scēdā. sup astra celi exalabo solū meū. simi lis ero altissimo. Statim ridet. **Ysa. xliij.** Uerūm ad isernū dēmer geris in pfundū lacū. **Quarto** meret eternā miserā. Sicut impij conquerēdo recognoscunt. **Sap. v.** Quid nobis pfuit supbia et di uitiarū iactātiā qđ tulit nobis. transierunt oīa velut vmbra. **Berū.** Quid illis profuit superbia. diuitiarū iactantia breuis. leuis. leticia. mūdū pōpa. vana voluptas. magna familia. post voluptatem vbi lo cus vbi risus vbi iactātiā vbi arrogātiā. **Nota** qđ diuitiarū iactātiā dicit duplici ratiōe. qz opulētia dupliciē causat iactātiā. s. occasiōa liter in qm aliqđ supbit de diuitiis. Et iō **Prover. xij.** dicit opes supbe. Alio mō p modū finis. qz sicut dicit. **iiii.** **Etiā.** Aliqđ nō solūz propter gloriā seipfos iactant. s; etiā ppter lucrū qui de seipfis fin giunt et dicunt ea de quibus lucrari possunt. puta qđ sint medici vel sapientes. vel aliquid huiusmodi.

De singularitate.

DIS. VI.

**Q**uintus gradus supbie est singularitas p quā nō sufficit homini facere sicut alij fa ciūt. vel tenere quod iubet communis regula monaste rij. sed vult sanctior oībus apparere. De hac ait. **Berū.** vbi supra. Turpe ē ei qđ se sup. ceteros iactat si nō plus ceteris agat p qđ vltra ceteros appareat. pinde non sufficit qđ cōis regula mona sterij vel maior cohōrtat' exēpla. nō tñ melior esse studet. s; videri melius viuere gessit. quatenus dicere possit. nō sūz sicut ceteri ho mines. pū sibi blandit de vno ieiunio qđ ceteris pādētib' facit. qđ si cū ceteris septē dies ieiunauerit. Melior sibi videt vna oratiū cula peculiaris qđ tota psalmodia vnius nocti ad oīa sua strenuus. ad cōis piger vigilat in lecto. dormit in choro. **Lūqz** alijs psallē tibz tota nocte ad vigilias dormit. post vigilias alijs in claustris quiescētibz solus in oratorio remanet. Inter pādētes crebro so let oculos iactare p mēfas. vt si quē minus comedere viderit. victū se voleat. et idipm incipiat sibi subtrahere crudeliter. qđ necessario victni pviderat indulgēdū. plus glorie detrimētū qđ famis metuēs cruciatū. hic oēs indicat. hic oīum facta corrodit. **Unde ps.** Singu laris serus depastus est cā. s. vineā domini.

**S**extus gradus supbie ē arrogātiā. Est aut arrogātiā elatio spūs p quā hō se pfert alijs iudicās se ceteris melioze. Et opponit sexto gradui hūilitatis p quā hō se credit et pñū ciat alijs vilioze. De h' ait. **Berū.** vbi supra. Lū et his qđ singulariter et inaniter agit apud simplices. opinio ei' ieruerit qđ pfecto lau dāt opa qđ cernūt. et vnde pdeāt nō discernūt. oū miserūz beatificāt in errore iducūt. Credit qđ audit. laudat qđ agit. et qđ itēdar nō at tēdit. obliuiscit itētiōē oū amplectit opinionem. de omni alia re plus sibi credit qđ alijs. de se solo pl' alijs credit qđ sibi. vt iā nō vbo tenus nec sola opere ostētiōē suā pferat religionē. sed intimo cor dis affectu credat oib' sanctioze. et qđqđ de se laudādū nouerit nō ignorātiē aut benignolētiē laudatoz: s; suis meritis arrogāter ascri bit. Sic at dicit **Breg. xxij. mor. ca. vi.** Quattuor sē spēs qđ oīs tu mor arrogātiū demōstrat cū bonū aut a seipis se h're estimat. aut oū sibi datū desup credūt. p suis meritis h' se accepisse putāt. aut cū iactāt se h're qđ nō h'nt. aut cū despect' ceterū singularit' videri appe tūt habere qđ nō habēt. Sed qz credere vltimare se bonū aliqđ

habere nō a deo vel qđ bonū gratie habeat ex ppijs meritis. ad in fidelitatē ptinere videt'. Ideo nota qđ vera estimatio pōt corrumpi dupliciter. Vno mō in vniuersali. et sicut in his que ad fidē perti nent corrupt' vera estimatio p infidelitatem. Alio mō in aliquo pticulari eligibili. et hoc nō facit infidelitatē. Sicut ille qui fornicat estimat. p tpe illo sibi bonū fornicari. nec tñ est infidelis. sicut si in vniuersali diceret fornicatiōē esse bonā. sic etiā est in pposito. Nā dicere in vniuersali aliqđ bonū esse qđ habet homo non a deo. vel gratiā hoibus dari pro meritis ptinet ad infidelitatē. Sed qđ aliqđ ex inordinato appetitū ppiē excellentie ita de bonis suis. glorie ac si ea a se haberet vel ex meritis ppijs. ad superbiā ptinet. et nō ad infidelitatē ppiē loquēdo. Est aut arrogātiē vitiū multis ratiōibz detestandū. **Primo** qz per insipientiā excecāt. **Prover. xxi.** Superb' et arrogās vocat indoctus. Nec mirū qz sicut ait **Breg. xxij. mor. c. viij.** Arrogans vba multiplicat et suā sapientiā ostētat. re festinat. hanc enī partē suā oīs arrogās estimat. si sciētiā nō tā habet qđ ostēdat. qz nimirū oēs elati sciētiā nō habere appetunt sed ostēdere. Et infra. **ca. x.** Sicut grauis labor iustoz est mala irride re nec corrigere. ita grauis est labor arrogātūz h' qđ sapiūt nō ostē dūt. **Secdo** qz p impatientiā turbat et rumpit. sicut vesica colles cito turgida vto quādo vel modici pungi crepiat et rumpit. sic arrogantes cū aliquatūlū per correctionē tangunt vel aliquid con tra voluntatē eoz dicit. statim vesice in ore voces murationis emittūt. et ex impatientia in eoz viscerib' disrumpunt. Ideo dicitur **Eccl. vij.** Melior est patiens arrogātē. arrogātes enī volūt argue re. sed argui nolunt. **Breg. xx. mor. ij.** Arrogātes argui desipiūt eti am cū se veraciter errasse cognoscūt. sed asperitas superboz vsqz ad viritiā maledictiōis extendit. Et infra. **ij.** Arrogantes qz chari tatis viscera nō habēt. nō solū se nō argui patiunt. sed nec cōpatiū tur etiā iustis dolētibus sed eos insuper sub specie iuste increpatiō nis affligunt. et in illis aliqua parua mala vidēt exaggerant. vī ea qđ vere bona sunt male apud se interpretādo amittūt. **Tertio** qz de illud abominat. **Prover. xvi.** Abominabilis ē dñs oīs arrogans. quicqd aut deus abominat. et nos abominari debemus. In hūgnz aut qđ deus abominat arrogantes. helyu reprobendit. nec tñ p eo sacrificiū offert. sicut p ceteris amicis **Job.** Sicut ait **Breg. i. mor. xij.** helyu qui rectis quidē sensib' loquit'. sed ad stulta elationis vba deriuat. psona vniuscuiusqz arrogātis exprimit. qui reprob' bēsiōne diuine increpatiōis arguit. nec tñ pro illo sacrificiū offert: qđ fidelis quidē sed tñ arrogans p veritatē credulitatis iustus ē. et tamē per tumorē elationis acceptabilis nō est. hūc ergo increpatio diuina redarguit. sed sacrificiū nō reducit. **Quarto** qz deus euz psequit humiliādo plerūqz tpaliter. Sicut dicit **Ysa. xij.** visitabo sup orbē mala et in impios iniquitatē eoz. Sequit. arrogantiā fortū humiliabo. Et **Job. xl.** Omne arrogātē humiliā. et indubitātē dā nabo eternaliter. **Ysa. ij.** Dies vñ exercitiū super omne supbiū et ex celsū et super omne arrogātē. et humiliabitur. i. dicitur et cōfūdēt. **Septimus** gradus superbie est presumptio. S; de hac dicitur infra. inter filias inanis glorie.

**O**ctauus gradus supbie est defensio peccatozū. Notandū aut qđ ē qđā defensio licita. qđā illicita. Defensio licita mlti plex est. Quedā quā cōsciētia ptestat. Sicut qñ loquunt hoies suspiciōse. vel falso imponētes ei aliquid qđ non fecit. et cuius nō est cōscius. cōsciētia sua defendit eū apud deū. Sicut vi cit apostolus **Ro. ij.** Testimoniū reddēte illis cōsciētia ipsōz. et co gitatiōnū inter se inuicē accusantiū aut etiā defendentiū. et hoc est magnū solatiū iustis hoibus qđ mēdacter diffamant. Nā gloriā nostra bec est. testimoniū cōsciētie nostre. **i. Corin. j.** Apud hoies etiā se defendit p se rationē reddēdo. et veritatē rōnabiliter osiden do. sicut p se fecit apłs cū a iudeis accusaret mēdacter super mul tis. cepit rōnē reddere dicens. **Act. xxvj.** De oībus de quibus accus for a iudeis estimo me beatū ēē cū sim defensur' me hodie. **Secūda** ē defensio nō solū licita sed necessaria oīno. qñ vīz de pctō tē tat. **j. Paral. vi.** dicit qđ cū philistei cōgregati essent in plū. contra filios israel. bi steterūt in medio agri et defenderūt eū. s. ies babā qđ iter pterat laudās populū. et eleazar qđ interpretat deus meus adiutor. Nā illi qđ stant in vnitatē populū christiani. et qđ deū hnt adiutorem debēt stare pugnādo strenue in medio agri ecclesie. vel agri ppiē cōsciētie et hūc agriū ostāter defendere contra philisteos. i. demones ipugnātes. **Tertia** est defensio licita qñ in cāz trahit actione. s. psonali vel reali. siue civiliter siue criminaliter ipetat. **Unde dicit Act. xxi.** Nō ē romanis cōsuetudo dānāti aliqūē hominē prius qđ is qđ accusat presentes habeat accusatores. locūqz se defendēdi ac cipiāt ad abluēda crimina. **Quarta** est defensio licita immo de

bita qñ paup opprimis seu psona quecumq miserabilis iniuste af-  
fligit. tñc pñces et indices tenent eos defendere oia violentia et  
feritate potētū pfa. i. Subuenite oppōs iudicate pupillo defenditū  
te vidua. Sed oia iudices ipios et auaros dicat ibidē. Pñces  
tui isideles socij furū. oēs diligūt munera. sequunt retributiōes pu-  
pillo nō iudicat et cā vidue nō igredit ad eos. Ideo Diere. l. Redē  
propter eoz fort et oīs exercitiū nomē ei. iudicio defendet cāz eoz.

Quinta est defensio necessaria qñ fides vel veritas ipugnat. ad  
hoc tenent plati et doctores ecclesie. sicut de seipso dicebat apostolus  
pbi. i. In defensione euāgelij positus sum. Et uersus ad fidē dice-  
bat. Cōfido in vobis eo q habeā vos in corde. et in vinculis meis  
in defensione et cōfirmatiōe euāgelij. socios gaudij mei oēs vos esse.

Defensio aut illicita multiplex ē. Prima ē qñ hō peccatū suū p-  
caceret et supbe se iustificādo defendit. De hoc ait Berni. vbi supra.

Multas faciūt aliq excusatiōes in peccatis. aut. n. dicit q excusat  
se. nō feci. aut feci. qdē. sed bene feci. aut si male. nō multū male  
aut si multū male. nō mala itētiōe. Si aut de illo sicut adā et eua cō-  
uincit. aliena suafide excusare se nitit. Et greg. xxi. mor. c. xij. Ubi  
tatū hūani generis vitii ē. et libēdo peccatū cōmittere. et cōmissum  
negādo abscondere. et cōuictū defendēdo multiplicare. Et ipō dīpe  
lapsum pmi hoīs bec augmēta neqcie ducimus. ex quo ipsaz radices  
trahimus culpe. Interrogat. n. hō vbi esset vt perpetrātā culpā re-  
spicēt et cōfiteōdo. cognoscēt adhibē sibi met vterqz defēsiōis solatia  
magis qz pēssionem elegerūt. Lūqz excusare peccatū voluit vir p-

mulierē. mulier p serpentē auxerunt culpā quā tueri conati sunt.  
oblitisqz adā oīi tāgēs qd ipse peccat eoz actor extiterit q mulier  
rē fecit. eua ad oīm culpā referēs q serpentē in paradyso posuisset.

Sic ergo reatū suū dū defendere molunt addiderūt vt culpa eozū  
acrioz discussa fieret qz fuerat pperata. Unde nūc quoqz hūani ge-  
neris rami ex hac adhuc radice amaritudinē trahūt. et euz de vitio  
qisqz arguit sub defensionū verbis quasi sub dūsdaz arborz folijs  
se abscondit. In qua videlz occultatiōe nō se dñō s3 oīm abscondit  
sibi. agit nāqz ne oīa vidētē videat. nō vt ipē nō videat. Idē. xxiij.

mor. c. xxiij. Oēs inq in omni peccato qd faciūt scūtū supbe defen-  
siōis opponūt. Nā cū qd taliz de reatu sue iniquitat arguit. nō mor  
cogitat quō culpā corrigat. s3 qd in adiutoriz sue iniquitatis oppo-  
nat. nulla itaqz veritatis sagitta penetrat. qz verba sancte correctio-  
nis. sicut excipit supbe defensionis.

Sed defensio illicita ē quā-  
do qd aliū in peccato suo defendit. qd faciūt adulatores. Sicut in  
ps. dicit. Laudat peccator in desiderijs aīe sue. et iniquus benedici-  
tur. Greg. xxiij. mor. c. v. exponēs illud Job. xl. ptegūt vmbre vni-  
brā eius. ait. Dū doctrine iustoz mali tradidit. oū ab eis iniquiz  
qdlibet corrigi nō pmitūt vmbre vebemotz vmbraz eius. ptegūt.

qū neqssimoz facta nequiores pueris patrociniis tuerit. qd nimis  
rū hoc studio faciūt. ne dū culpa in aqua et ipsi obligati sūt in alijs  
corrigat ad ipsos qñqz veniat. se igit tegūt oū alios. ptegūt. qz cul-  
pa suā pñdēt impeti. Unde alios cōsiderāt libera correptione con-  
fundi. Sicqz fit vt iusta criminū oū defendit augeat. et vniuersū

qz nequicia eo sit ad perpetrādū facilis. quo difficilis ad puniēdū.  
Secula quippe peccantiū tāto maiora incremēta pēpiūt. quāto p  
defensionē potētū oū inulta tolerant. Sed tales qñqz seu intra  
seu extra sanctā ecclesiaz esse videant. tanto se aptiores dei hostes  
exhibēt. qto maiores sunt patroni vitiōz. oia illum dīpe suis de-  
fensionibus pugnant. cui ea que displicēt defendēdo multiplicāt.

Bene de talibus pōt dici illud Iudith. vij. Montes. i. supbi et po-  
tētes defendunt illos. Tertia defensio illicita est. si quis tēporali  
ter affligatur se defendat qñ nō o3 vindictā expetere sed patiētē sus-  
tinere. Sicut apostolus monet. Ro. xij. Si fieri pōt qd ex vobis ē  
cū oībus hoībus pacē habētēs nō vosmetipsos defendētēs charis-  
simi. sed oate locū ire. Scriptū est. n. mihi vindictā. et ego retribuāz  
dicit dominus.

Quarta defensio est quādo qd ex psumptiōe  
sua volēs alijs dominari et eos sibi subicere contēni se iudicat et cō-  
fundi si nō obediāt ei vel reuerentiā exhibeant. Sicut nabuch. vo-  
lens cūctis nationibus dominari. iurauit p thronū et regnū suūz qd  
defenderet se de omnibus illis qui suū imperiū recusabāt. Iud. ij.

Aman quoqz cōfusus se reputans qz mardocheus nō flectebat ge-  
nua corā eo. nec ei reuerentiā exhibebat. nō solū in mortē eius ma-  
chinar. ē. s3 et toti? populi iudeoz. Vester p totū. Sic multi ex sum-  
ma superbia iniuriatos se dicunt ab illis qui eis nō exhibēt hono-  
rē et reuerentiā. et querūt occasiōes nocēdi multipliciter et grauādi.

Quis gradus supbie ē fallax et supba cōfessio. De qua Berni.  
vbi supra. Sed bec excusationis genera eateus mala indi-  
centur. quatenus ore prophetico verba malicie appellantur. multo  
tamen periculosior est fallax et superba cōfessio qz pertinet et oby-

stinata defensio. Nōnulli enī cū de apertioribus argunt scientes  
q si se defenderēt nō sibi crederet. subtili? inueniūt argumētū de  
fensionis vba nōdētēs dolose cōfessionis. est enī q neqter se humili-  
at. et interiora ei? plena sunt dolo. Eccl. xix. Cūq? demittit. pster-  
nit corp? aliquas sibi lachrymas extorquet si possunt. vocē suspi-  
rijs. vba gemitib? interrumpunt. nec solū qui hmoi ē obediētia non  
excusat. sed sic culpa exaggerat vt oū impossibile aut incredibile aliqd  
sue culpe audis additū etiā alud qd ratū putabas discredere pos-  
sis. et ex eo qd falsus esse nō dubitas in dubiū veniat qd qñ certus  
tenebas. dūqz affirmāt qd credi volūt. cōfiteōdo culpā defendunt et  
aperiēdo tegūt. qñ et cōfessio laudabiliter sonat in ore. et adhuc ini-  
quitas occultat in corde. quaten? magis ex humilitate qz ex verita-  
te fateri putet q audit aptas ei illud Prover. xviij. Iust? in pñcipio  
accusator est sui ipsi? Sed q veraciter penitet laborē penitētie non  
abboret qz qdqd p culpa sibi iniūgit quā odit. tacita cōscientia am-  
plexit patiētē. Cui? qd simulata cōfessio est vna vel leuis cōmuni-  
lia. aut erigua pena interrogatus iā humilitatē simulare. iam simu-  
lationē dissimulare nō pōt marmurat. frēdit. irascit. Quāta putas  
tūc cōfessio sit in corde supbi cū fraus deprehēdit. par amittit. laus  
minuit. nec culpa diluit. tādē notat ab oīs. iudicat ab oībus. eo  
q oēs vehemētius indignant q falsus aspiciūt quicqd de eo pns  
opinabant. Decimus gradus superbie est rebellio. De qua dice-  
tur infra. inter filias inanis glorie.

Decimus gradus supbie est libertas peccādi p quā ali-  
qz cū iaz nec supiorē videt quē timeat. nec fres quos reue-  
reat tāto secur? quāto liberi? sua desideria delectat adim-  
plere. a qd? prius taz timore qz pudore phibebat. De hac ne? bria  
libertate dicit Job. xi. vir van? in supbiā erigit. et quasi pullū onā-  
gri se liberū natū reputat et c. Greg. x. mor. xi. Vanitatis ē vt cū pctō  
mētē lautiat. hāc ex culpa audacē reddat. quaten? sui reat? oblita  
q se innocentia amississe nō dolet. iusto excecata iudicio sit et humili-  
tatē pdat. Et fit plerūqz vt prauis desiderijs seruens a iugo se oīni  
ni timoris excutiat. et qñ i maloz pperationē iam libera omne qd  
voluptas suggerit implere cōtēdat. Vñ cū vir varius se erigere per  
supbiā dicit. illico subinfern. Et qñ pullū onagri se liberū natū pu-  
tat. Per pullū onagri omne gen? agrestij exprimit. qd nature oīs  
missus motib? lozis dominatū nō teneat. agri nāqz aialia hnt in li-  
bertate ire quo appetūt. et descere cū lassant. Et quis insensat? aīa  
libus hō longe sit melior. hoc tñ plerūqz homini nō licet qd brutis  
aialibus licet. Qui enī ad aliud nō seruānt eozū mor? sub disciplina  
na minime restringunt. hō vō qz ad sequentē vitaz ducit. necesse  
est vt in cunctis suis motibus sub disciplina dispositione religē et  
qñ domesticū aīa lozis vinctū seruiat et eternis dispositōib? restri-  
cuiuiat. Qui q implere cūcta q desiderat p libertatē qrit qd aliud qd  
pullo onagri ēē filis aspiciet. vt hūc discipline loza non teneat s3 au-  
dacter vag? p filias desiderioz et abrupta vitiōz sine retardatione  
discurrat.

De cōsuetudine peccādi. DIS. VII.  
Decimus gradus supbie est peccādi  
cōsuetudo. Postqz terribi-

li oei iudicio prima flagicia ipunitas sequit. experta vo-  
luptas libetē repetit. repetita blandit. cōcupiscentia re-  
uiuiscēte sopit ratio. ligat cōsuetudo. trahit miser in pñdū malo-  
rum. tradit tyrānidi pessimoz. ita vt carnaliū voragine desiderioz  
absorbtus. sue ratiōis diuiniqz timoris oblitus dicat insipies i cor-  
de suo. nō est de? Jā indifferēter libitis p licitis vti. Jā ab illiciti  
excogitādis. ppetrādis. inuestigādis. aīus. manus. et pedes. mime-  
phibent. In vndecimo quidē gradu supbie et si nec fratres. nec su-  
periorē suū timet. nōdū tamē penitus forindine caret. hāc ratio te  
nuiter adhuc submurmurās volūtati pponit. nec sine qualicūqz  
dubitatiōe queqz primū illicita perficit. Sed sicut is qui vadū tenet  
tat pederētū nō cursum gurgitē vitiōz intrat. In hoc aut duodeci-  
mo gradu iā effrenata voluptate oeduct? iā experta ipunitate secu-  
rus. iam oei iudicio oblitus per deuia queqz miser currit. Quēad-  
modū deniqz ascensus duodecim humilitat gradib? corde iaz ala-  
cri absqz labore. p bona cōsuetudine iustus currit ad vitā. sic descē-  
dit duodecim superbie gradib? ipius p malo vsu nō se rōne guber-  
nans. nō timoris frenā retētās intrepidus currit ad mortē. In me-  
dijs gradib? humilitat? et supbie iust? et ipius fatigant? et angustia-  
tur. q nūc metu cruciati gebēne. nūc pāstina retardati cōsuetudine  
descēdēdo vel ascēdēdo laborāt. suprem? tñ et ifim? currit absqz  
ipēdimēto et absqz labore. hic ad mortē. alter ad vitam. vterqz festi-  
nat. ille alacer. hic pclinioz. illū alacré charitas hunc procliuem cu-  
piditas facit. In altero amor. In altero suppoz laborem non sentit  
In illo namq perfecta charitas. In isto cōsumata iniquitas foras

mittit timorē. Illi veritas huius cecitas dat securitatē. Potest ergo gradus huiusmodi appellari consuetudo peccati. cuius occasio de consuetudine bona et mala ē dicēdū. Primo ostēdū qđta mala faciāt homini consuetudo mala. Secundo de remedijs contra consuetudinem malā. Tercio qđ opposita iuxta se posita clarius elucescūt dicēdū erit de consuetudine bona. Sed dū autē qđ consuetudo mala multa mala facit. ppter qđ sumope cauēda ē. Primum ē qđ facit hoies p nū ad omne malū. Dicit. iij. Cur sor leuis explicans vias suas. Ona ger assuetus qđ sine freno circūducit vbi suus ipetus ducit eū. Domines malis assueti sūt vt peluis in aq. gallus sup pinnaculū. molē dū aduētū nauicula in mari sine regimine. pluma in via vel lanugo. Vbi sūt nubes sine aqua. nebulę turbidib. agitate. fluc. seui maris. qđ ducunt quocūq. a vērō tērationis vel pprie cōmotiōis impelluntur. Jude. c. Secundo facit hoies graue et pōderosus ad beneficiū dū et malū fugiēdū. Dicit. xij. Nūqđ pōt ethyops mutā pellē suā aut pardus varietatē suā. sic nec vos poteritis beneficiare cū oide ritis malefacere. hoc iugū graue sup filios adā. Tre. j. Uigilauit in gū iniquitatu meaz. Et post. Dedit me in ma. for. de qua nō potero surgere. Job. xi. Lapis erat suppositus lazaro. Glo. Difficillime pgit quē moles male consuetudinis pmit. Exo. j. Premebant filij israh el ouis opib. luti et lateris et paleaz. et h sub pharaonica seruitute et egyptior. qđ consueti numerū laterē exigebāt. sicut dicit. Exo. v. Ad hoc pmet qđ habet lupra. ti. de pōdere peccati et seruitute. Itē est infirmitas grauis ad tolerādū et ad curādū. Eccl. x. c. Lāguoz plius grauat medicū. ē et quasi gutta inofata. et lepra incurabilis et p pueras nisi solo diuino miraculo. Poeta. Principijs obsta ferro medicina parat. qđuis p lōgas qualuere moras. Siliter frustra cōia cutis egra tumebis. posteriores videas veniēti occurrere morbo. Aresto. in Ethicis. Difficile ē illā passionē repellere qđ ē cū tēpēratia. Eccl. j. Peruenit difficile corrigunt. Tercio mala consuetudine cor hois idurat. Indurat hō in mala consuetudine. vt es i aq. later in igne. incus sub malleo. cornu in capite. aq. in gelu qđ p lōgā cōgelationē idurat in lapidē cristallinū. Eccl. xl. frigidus vētus aqlo flauit aqlo et gelauit cristallus ab aq. Quarto ligat hoies cathena qđ ferrea. Cū Aug. lib. x. f. Tenēbar nō ferro alieno s; mea ferrea voluitate. Ad modū samsonis qđ pmo ligat ē neruis mollior postea nouis funib. tercio cū litio et cū septe crinib. qđto cap. et cecit. et icathenat. a philisteis icarcerat. Judic. xvi. Sic pmo ligat peccator neruis recitib. qđ peccatū necēs ē latēs itra i cogitatione. postea nouis funib. qđ peccatū nouū ē in opatiōe tercio cū litio plectēdo in frequēti iteratiōe. s; vltio icathenat qđ cathena ferrea in lōga peccati assuefactiōe. ysa. lviij. Si abstuleri de medio tui cathenā. Job. xj. Lazar. qđriduan. ligat erat istiq. Berni. Uoluptas habita libet repetit. repetita blādit. consuetudo ligat. rō cōsopit. Quinto facit hoies dyabolo et iferno et pctō qđ iuramēto pferat. qđ qđ naas. amonites eruit oculos sibi pferat. i. cogitationes et affectiōes qđ pmet ad vērā vitē eterne. i. Reg. xj. In h feriā pactū vobiscū vt erua oīz vestrū dextros oculos et ponā vos obprobriū. ysa. xxvij. Percussimus sedes cū morte. et cū iferno fecim. pactū. Hoc faciūt qđ manus suas ponūt iter man. dyaboli qđ faciūt ei homagii vt nō recedat ab opib. x. Sic fecit theophilus de quo legi i miraculis beate virginis. Redire israh. pmo ti. d. f. de sigillo delecto. et de sedē dyaboli dissipato et d manu dealbata. Sexto bōa nature dirimit. et pmet bonos mores et paulatim psumit. et bōa glē destruit oīno. Eccl. vij. Nō ē illi bonū qđ assiduus ē i peccatis. Dicit. xlvij. Fertis fuit moab ab adolescentia. Et post. Requit i fecib. suis. Et p. Stemet eū. f. demōes et vitia et vasa ei. hauriēt. i. vītes et bonos mores et opa gratuita. Hoc signatur. i. Mach. j. ca. Antioch. i. trās sanctificatiōes cū mltitudine graui cōminuit qđā et alia abstulit. Sic dyabolus i. trās mētē cū mltitudine graui male consuetudinis qđ multa ē. qđ ex multis iteratiōib. relinq. et grauis qđ graue vānū et graui pmit. et difficulter pōt expelli. Consuetudo mala ē qđta bestia. de qđ Dan. vij. Terribilis et fortis nimis. habēs dētes ferreos et vngues qđā comedēs et alia psumēs. et reliq. pedib. oculēas. Sic mala consuetudo bona gratuita tollit et cōsumit bōa spūalia et acq̄sita. vt sciam et vītes politicas qđ marie bria ē cōminuit. et bōa nālia cūctat et atterit. Septio de vitio i vitiiu ruere facit hoies. Eccl. xviij. Assidua ē commissio illoz. Petr. pmo negauit. Secundo iurat. Tercio dēstas. Eccl. xxiij. c. Juratiōi ne asfuecat os tuū. multi. n. ff. casus i illa. Et. d. Indisciplinate loq̄e nō asfuecat os tuū. ē. n. i illa vbi peccati. Ad h pmet exēpla qđ ifra ponemus de iuramēto. de muliere cū argueret qđ iurauerat semp magis et magis iurabat qđ nō iurauerat. Silr de bubulco asfuecat negare deū qđ semp magis negabat. Octauo in cōtēptū adducit dei et

sui. Prouer. xviij. Impius cū venerit in profundū peccator. cōtēnit surgere. f. a peccato. ps. Nūquid qđ dormit nō adiciet vt resurgat. Plus lōge dormit qđ glis gen. muris. qđ aial dormit p sex mēses cōtinue qđ mortuū. Sed peccator aliqui in mala consuetudine p xl. annos. nec inde surgit. Sicut vulnērati dormiētes in sepulchris cōtēnit et peccare. et se casu leuare. cōtēnit etiā deū a quo desperat. vt dicit glosa. supra predictū vbi Prouer. ibi. Impius cū. Qui lōgius peccator tenebris inuoluit cū semel de luce desperat ex desperatione peccati sibi frenā relaxat. Sed obprobriū future vānatiōis nō euadet. Silis est stulto puro qđ cadens in lutū flet. nec a luto surgere laborat cū de facili posset. Imo aliqui vidēs se oclupatū ridet. Itē filles sunt fatuis et freneticis et insani. qđ insanas suas cōtēnit. et de miseris suis et vinctulis nō curāt nec dissolui laborāt. Silis illis de quib. in barlaā refert iohēs Damasco. dicens qđ qđā catholicus seruiebat cuidā regi idolatre. quē cū rex aliqui de nocte duceret solū per ciuitatē vidēs lucē exēit de domo subterranea et respiciēs vidit p fenestrā hoies miserimū oib. bonis nudatū et pauperimū. et quādā mulierē eque miserā. ppinātē ei calicē quēz bibebāt. qđ erat melos dulce decātās et ei cōgaudēs. tunc ait. O mira res. o extrema demētia dico tibi ait focio suo mirati vīsa secum nunq. mibi tātū placuit vita mea qđ tot delitijs affluit. quātū istis miseris sua qđ mibi videt vilissimā et abiectissimā. Tūc sumpta oc. calicē dicit. catholicus ait regi. qđ filis erat bis vita idolatrarū qui depauperati bonis eternis. et obligati malis eternis demonib. seruiebāt letātes in ifania sua. Silr et quos pcti mala consuetudo et peccati seruit. oblectat. sunt lusoib. filles qđ amiserūt oīa i tabernis. et sunt in mltis obligati. et cito ppter debita sua icarceradi. obliiti miserie sue cantāt. nec de debitis suis aut eoz solutiōe curāt nec cogitāt. Nono facit hoies despicibilē. defedat omnē dignitatē et nobilitatē et honorē. Eccl. xli. filij abominationū sūt filij pctōz. et qđ verfant fec. domos ipioz filioz pctōz pariet hereditas. et cū iemē eoz nū assiduitas obprobriū. f. ppter eoz malā nutriturā qđ nutrimentū si lii aparetib. i malis consuetudinib. Cū de hoc sequit. de pte ipio cōquerunt filij. Sicut p. p. exēplū illi filij qđ ppter hoc qđ pat suus male eū nutruiat ad tabernas ducēdo secu. de ludis et furti et qđ maleficio nō corripēdo eū. ppter furtū suū adiudicat ad suspēdiū ducere. ppter consuetudinē furadi. cū rogaret patrē suū vt osculare tur eū amputauit ei. nāz cū dētib. p osculo. dices qđ pater suus qđ eū male nutruiat nec corripuerat ad suspēdiū eum ducēbat. Decimo facit pscriptiōne. Sicut qđ aliqui postq. per longū tps tenuit rē aliquā in pacifica possēsiōe lōgitimitas tps facit qđ sua sit in ppetuū. licet pmo male possideret. Sic oīz timere malis assuetus ne p pscriptiōne lucret cū dyabolus seruū ppetuū. sicut volebat pharao filios israh iure pscriptiōis possidere. dices. Exo. v. Ne scio dñs. et israh nō dimittit. Itē Exo. xxi. qđ si aliq. haberet seruū et veller morari cū eoz lra septēniū pforabat ei dñs aurē subula. et sic bat ei seruū sempiternū. Itē Sap. xliij. dicit qđ lōga consuetudo facit idoliā interueniēte tpe cōualefcēte iniq. consuetudine. bic error tā qđ lex custodit. et. Eccl. xvij. Ne demoreris in errore impiozum. Undecimo iduat et facit necessitatē vt oīat bō se qđ non posse dimittere qđ assuevit. vt sit sicut lana iacēs in tinctura qđ pater suus um colorē accipere. Dicit. xliij. Nūquid pōt niger ethyops mutare pellē suā. Itē vt sit bō sicut vga totiuosa. qđ igroflata et idurata in trūcū antiquū nō pōt totiuositate veterē deponere. Hugo de scō vic. Istis fomēt qđ qđbusdā gradib. crecit pena: cogitatio praua parit delectationē. delectatio cōsensū cōsensū opationē. opatio cōsuetudinē. consuetudo necessitatē. Cū aplūs legē dicit ē i mēbris suis qđ lex ē consuetudo. a qđ cū volum. oīcedere nō possum. qđ necessitatis vinculo p consuetudinē detinemur. Duodecimo ouet ad pditionē et etiā vānatiōne. ps. Prolongauerūt iniquitatē suā. oo. in. cō. cer. pec. Idē. Qui elōgāt se a te pibit. Leui. xvij. Iuxta consuetudine terre egypti ne faciatis. Qui fecerit de abominationib. eoz qđpia pibit. Eccl. ix. Cū saltatrix ne fie assidu. ne pereas in efficacia illi. Dec saltatrix ē mala consuetudo qđ excludit a sortio bonoz. sic dicit iij. Dyas. xvij. de mīsa puella. cū ostendit brā vgo choz vginū cācis dap. qđs sivellet eē cū eis. qđ cū mideret qđ sic. dixit brā vgo. qđ si abstineret a consuet. frenitib. risu et ioc. et. die tricesima diuigret eis Cū aut qđrerēt parētes ei. ab ea cur ita subito eēt immutata et oēs asfuetā terrenitates abiēcisset. dixit eis qđ dixerat brā vgo. Tricesima aut die appuit ei brā vgo cū chozo vginū. qđ corcepta febre et clamāf ecce venio oīa mea ecce venio. cū ipō clamore reddidit spm. Item eiusdē. xix. de puero quē p male nutruiat. qđ vidit cū eēt qđquēni. demōes. et cū fugeret ad gremiū pīs sui clamans. obita p. qđ me manu tollere volunt eūz. terrū et tremēs veller se abscondere in

dicto sinu patris blasphemavit dei maiestatem sicut consueverat quod aliqd contra voluntatem eius fiebat. et blasphemando mortuus est.

De remedijs contra malam consuetudinem.

**U**nt aut septem q valent ad tollendam malam consuetudinem. **P**ri mu e vt homo ocs oportunitates et feditates eius pre oculis habeat. et eas abhorreat et mala que inducit. Sicut facie bat q volebat repudiare mulierem describebat ocs eius feditates. Sicut dicit Deu. xliiij. Scdo d laborare vt mala consuetudines in sua nouitate repellat et abiciat. et maxie cu iuuenis e vel ipse vel consuetudo. Virgula eni ante qz ingrosset et induret in veteres cito a sua toruositate rectificatur. et transplata radicitur. et inserta. dox mesticatur. Infirmitas recens cito curatur. Auicula cito domesticatur et aptat. Pullus equinus cito ambulare addiscit. Unde vul gariter in gallico dicitur. Quia paret poulain eridantenne. tant com me il vit si li oure. Plica noua cito ad pte contrariay replicat. Testa recens cito malu saporem amittit. et bono umbit. Consuetudo noua cito imutat. antiqua difficulter vel nuq nisi cu diuino miraculo deponit. De alexandro dicit q aliquos mores degeneres et indecetes quos vidicerat a quoda histione dicto leonide in iuuetute sua. Is displiceret ei qz duceret exercit? fact? ia rex nuq potuit deponere. **T**ertio vt in contraria consuetudine redat. Sicut virga tortuosa ad contraria inflectit. et inflexa tenet oiu p violentia vsqquo rectifcet. et si cut ramu arboris redet furus volens bo extedi in latu et sub eo de lectari. alligat ei lapide inclinat e deorsuz. et postea ligat eu in latu vt sit de vltimo. et vite. et alijs arborib? aliqb? vsqquo idurent et dirigan in latu. Sic bo d? sibi violentia inferre ad contraria consuetudi ne vt assuetus deui maledicere. loco eius addiscat eum benedicere. **R**o. x. Benedicite et nolite maledicere. **Q**uarto vt fortior potetia aduocet cui se subiciat. vt q opprimat a potete q vult eu in seru itutē perpetua redigere aduocat fortiorē in adiutoriu suu. Ita cum dyabolus vult te redigere in seruitutē p mala consuetudines aduoca dei adiutoriu. et contra mala consuetudine qua ducit in terra tua. offer ei vel eius sanctis aliqd votu vel aliquā bonā consuetudinem assue scere contra mala in honore eoz vt te liberet a iugo seruitutis male consuetudinis. sicut dauid faciebat dices. Deus in adiutoriu meū in tēde rē. Deus in no. t. fa. me fac. Et post. Quoniam alieni iur. ad me rē. Et post. Volūtate fa. t. **Q**uintu remediū ē vt hō in muta se ponat. Sicut ponit accipitres in muta vt inuenerit veteri pluma deposita et mutent ibi. Sic hoies oppressi in seculo malis et secularibus consuetudinib? debet se ponere in muta religiois. vbi deponat veterē hoiem cu actib? suis. et induant nouū. q fm deū creatus est. vt dicit. Ephē. iij. Deponētes fm pristina conuersationē nostrā vete rē hoiem rē. Et post. Renouamini in spiritu mētis vestre rē. hec ē mutatio dextere excelsi. **S**extu remediū est vt hō occasiones consuetudinis fugiat. Ut mala consuetia et colloquia et pacta. et oia illa p que pot cito relabi in consuetia mala. vt aues laqueos. fere pedicas. et loca in qbus capta fuerit. ne sit hō quasi torus. vel titio raptus de incendio. et repositus in illud q tūc fortius incendit. Amos. iij. **S**e ptimū ē vt bonis consuetudinib? adhaereat. vt dicit Ps. Et conuicti mo res forment. ps. Cū sancto sanctus eris. vt vitis erigit ad modū arboris cui applicat. Et saul veniens in cuneo pphetay factus ē ppheta. i. Re. x. Itē dicit q qdā rusticus grecus cu venisset apud athe nas ad focu trāsiēs ante scholas pboz incepit curiose inspicere quō disputabāt. postea auscultare qd dicebāt. postea incepit dicta pēsa re. et post in ipsis adeo delectari. et iterato venire et audire q ad vlti mū vēdidit oia que habebat vt scholas sequeretur. Qd cū fecisset p longū studiū et consortiu pboz factus est pbs summus. **D**e bona autē consuetudine que maxima est contraria vitio male consuetudinis possunt competere multa que supradicta sunt. ti. de perseverantia per totū. et que dicta sunt supra de bona conuersatione et exemplo hoc solum notandū est q ea facit non solū res graues et difficiles portabiles. iuxta illud poeticū. Qd male fers assuesce feres. s. facit eas ad faciēdū et portādū faciles. et ad vltimū iocundas et delectabi les. Tullius. Optima forma viuēdi eligēda ē quā iocūda reddet cō suetudo. Prover. iij. Dūcā te p semitas eqtatis. quas cū ingressus fueris nō artabunt gressus tui. et currēs nō habebis offendiculū. qz via penitētie et semite virtutū pmo sūt difficiles ichoatib?. post tolerabiles pgrēdiētib?. post faciles pñstētib?. post iocūda et delectabiles assuetis. Qd pater ad exēplū dauid. i. Re. xviij. Cū dauid armatus esset armis regis nō potuit incedere. qz nō habebat eozū consuetudinē. sed postq assuetus fuit in armis factus armiger ipsius saul. facta sunt eius arma ei ad portandū facilia et delectabilia. Itē Prover. iij. de cladihus romanorū dicit. qz cū romani pugna rent contra hannibal regē perozū ita deleta est oīno romana mili

tia q victus hannibal misit apud cartaginē vrbes suā regiam tres modios annuloz. quos abstulerat de digitis senatorū et militū occi sor. Romani aut desperati se posse postea surgere sine aliquo ob sidente volebāt vrbe dimittere et fugere. sed cū consilio cuiusdā sapiē tis seruos suos q erat magni roboris liberos fecerunt. et milites. et quos apud se nō habebāt cū alijs emebāt. et p hmoi rurales hoies q erat assueti duris et asperis postq assueti fuerūt et exercitati in mi litarib? vicerūt. et regē cartaginē et ciuitatē ceperūt et succederūt. et ciues eius nobiles et milites seruos ante se egerūt. Itē. Idē histo riographus. cū romani misissent Scipioz ad africā subiugandā cū venissent ad eā vidēs suoz multitudinē nō ita eē exercitatā in plijs vt aduersarii erat noluit statim eos colligē. sed trabēs exercitū suoz ad pte. Fecit cū p anū exercitari in armis et i bis q ptinebat ad pug nā. et p assuefactionē totā africā pdomuit. et romāo iperio subiū gavit. et ide dicit? ē african? hoc de gēdibus supbie dicta sufficiunt.

De peccato inanis glorie.

DIS. VIII.

**D**einde considerandū ē de peccō inanis glorie. Cir ca qd consideranda sunt octo. Primo qd sit gloria. Scdo quid vana vel vere gloria. Tertio vtruz appetitus inanis glorie sit peccatū mortale. Quarto vtruz inanis gloria sit vitii capitale. Quinto circa q habeat eē inanis glia Sexto que mouere debet ad inanē gloriā ptenēda. Septimo que mala facit in aia. Octauo de filiabus eius. **C**irca pñmū sciēdū qz fm. Tulliu in sua rethorica. Gloria ē frequēs de aliquo fama cū laude. Et Ambrosius dicit. q gloria est cū laude clara notitia. Ap petere autē famā laudabile vel nois claritatē nō videt esse peccū. cū dicit. Eccl. xli. Curā habet de bono nomine. Et aplos. ij. Lozin. x. christi bonus odor sum? deo in omni loco. Itē. Ro. xii. Prouiden tes bona nō tñi corā deo sed etiā corā oibz hoib?. Itē. j. Mach. ij. Memōte operū patrū vestroz et accipietis gloriā magnā. et nomē eternū. Appetere ergo gloriā nō est malū. **C**irca scdm. s. q vera vel vana gloria sit dicēda. Sciēdū q gloria multiplex accipit i scriptura. Quedā eni est vera. Quedā vana. Vera qd est q de bo ne nō sciētie testimonio. fm illud. ij. Lozin. iij. Gloria vestra hec est testimoniu sciētie vestre. qñ. s. hō refert in deū hmoi gloriā a quo est. et cōsciētie puritas et opez bonozū executio. Sic hortat aplos j. Lozin. x. Qui gloriat in oio gloriez. nō eni qui seipsum cōmēdat ille. pbatus ē. sed quē de? cōmēdat. Itē vera ē gloria quā h vir iustus de testimonio spiritus sancti et eius dulcedine quā sentit vir sancti. qñ mēs ei? in oio gloriāz. Ro. viij. Ipse spūs testimoniu reddit spūi nostro qd sum? filij dei. Et iterū ibidē. Gloriamur i spe glorie filioz dei. Itē vera ē gloria qñ vir iustus et patiens ē in tribu lationibus quas ppter deū sustinet. fm illud Ro. v. Gloriamur in tribulationibus. et. ij. Lozin. xij. Libenter gloriabor in infirmitatibus meis. Et Act. v. Ibant apostoli gaudentes a cōspectu conciliū. quoniam digni habitu sunt pro nomine ihesu contumelias pati. Itēz verissima est gloria beatorum in patria. ps. Exultabūt sancti in glo ria. Cum gloria beatorū multipliciter semper gloria claritatez quā dam importat. Unde fm Augus. super Job. Glorificari idem qd clarificari. Claritas autem et decor quandā habet manifestationē Ideo nomen glorie pprie importat manifestationem nomis alicuius de hoc qd apud homies decorū videt. sine illud sit bonū corū porale siue spūale. Quare vero illud qd simpliciter clarū est a mul tis conspici potest et a remotis. ideo p nomē glorie pprie designat q bonū alicuius deuotat in noticiā et approbationē multoz. Lar gius tamen accepto nomine glorie nō solū consistit in cognitiōe mul titudinis. sed etiam paucorū vel vnius. aut etiā sui solius. prout sci licet aliqz bonū suū cōsiderat vt dignū laude. **D**e autē aliquis bonū suū cognoscat et approbet nō est peccatū. dicit eni. i. Lozin. ij. Nos autē nō spiritū hui? mūdi accepim? sed spiritū qz deo est. vt scia mus q a deo donata sunt nobis. Slt nō est peccū q aliqz bonū suū vel ab alijs approbati. Dicit eni Math. v. Sic luceat lux ve stra corā hoibus vt videat opa vestra bona. et glorificet patrē vrm qz in celis est. Et id appetit? glorie de se nō noiat aliquid vitiosum. sed appetit? inanis vel vane glie vitii ipozat. Nā qd cūqz vanum appetere vitiosū est. s. illud. ps. Ut qd diligis vanitatē rē. **P**ot aut gloria dici vana tripl. Uno mō ex pte rei de qua qd gloriā qz rit. puta cū aliqz querit gloriā de eo qd nō est. vt d co qd nō ē glia dignū. Sicut de aliqua re fragili et caduca. Vanissima autē imo ista missima et dyabolica est q nascit de malicia. fm illud. ps. Quid glo riaris i malicia rē. Alio mō dicit ē vana ex pte eius a quo qd glo riā qrit puta ab hoie cui? iudiciū nō ē certū. **T**ertio mō glia of eē vana ex pte ipsi? q gloriā appetit. qz. s. appetitū glie sue nō refert i finē debitu. puta ad bonozū dei et salutē. vt edificatiōē primi s.

illud **Matth. v.** Videat opa vestra bona. et glorificent patre vestrum. **Sicut. n. de** gloria sua querit ab hominibus non propter se sed propter nos quod in de gloria consequimur sic laudabiliter potest homo ad dei gloriam et utilitatem propter rimor appetere. quia si in se retorqueret peccaret. **Unde Aug.** super illud **Joh. xii.** Vos vocatis me magister et domine et bene dicitis. ait. Periculosum est placere. i. placetiam querere. cui cavendum est suppire. Potest ergo appeti laus humana non propter se quia non est pro se appetibilis. potest tamen appeti in quantum utilis ad aliquid. vel ad hoc quod deus glorificetur ab hominibus vel ad hoc ut homines perficiantur et bono quod in alio cognoscitur. vel ad hoc quod ipse homo ex bonis quod in seipso cognoscitur et testimonio laudis humane studeat in eis perseverare. et ad meliora proficere.

**Circa tertium.** scilicet utrum appetitus inanis glorie sit peccatus mortalis. Sciendum quod ex hoc indicatur aliquod peccatum esse mortale. quod contrariatur charitati. Peccatum autem inanis glorie fit se considerari non vult charitati quod ad dilectionem primi. Quantum autem ad dilectionem dei potest contrariari charitati dupliciter. Uno modo ratione materie de qua quod gloriatur. puta cum gloriatur de aliquo falso. quod contrariatur divine reverentie. fit illud **Ezech. xviii.** Eleuati sunt cor. tu. et dixisti. deus ego sum. **Et. i. Cor. xiii.** Quid habes quod non accepisti. si autem accepisti quod gloriaris quasi non accepisti. vel etiam cum quod bonum aliquod tempore de quo gloriatur. perfert deo. **Ab. phibet Jer. xi.** Non gloriare sapientem in sapientia sua. nec fortis in fortitudine sua. nec dives in divitiis suis fit in hoc gloriatur qui gloriatur scire et nosse me. Vel etiam cum quod testimonium hominum perfert testimonio dei. Sicut contra quod dicitur **Joh. xii.** Qui dilexerunt magis gloriam hominum quam gloriam dei. Alio modo peccatum vane glorie contrariatur charitati ex parte ipsius gloriatur qui intentione sua refert ad gloriam consequendam tanquam ad finem ultimum. ad quem ordinat et opera virtutum. et per quod consequendo non permittit facere etiam illa quod sunt contra deum. et sic est peccatum mortale. **Unde Aug. v. de ci. dei** dicit quod hoc vitium. scilicet amor humane laudis tam inimicus est pie fidei si maior sit in corde cupiditas glorie quam timor vel amor. **Ut dicitur Joh. v.** Quod potestis credere gloriam ab invicem expectantes et gloriam quod a solo deo est non querentes. Si autem appetitus vel amor humane glorie quis inanis non repugnat charitati. neque quod tamen ad id de quo est gloria. neque quod ad intentionem ipsius queritis gloriam. non est peccatum mortale. fit vane glorie. **Unde dicit Crisostomus.** super **Matth. q.** cum cetera vitia locum habeant in servis diaboli. inanis gloria locum habet etiam in servis christi. In sanctis enim operibus habet frequenter aliquos motus vane glorie. cum tamen nullo modo vellent aliquid cogitare vel facere contra deum.

**Circa quartum.** scilicet utrum sit vitium capitale. Sciendum quod primo. et cassianus et alii quod considerantes superbia fit quod est speciale peccatum originale tunc ab aliis ponitur esse vitium capitale. et inane gloria non esse vitium capitale. fit prima superbia filia. Capitalia namque vitia sunt quod peccata specialia. ex quibus oriuntur multa genera peccatorum. Alii vero considerantes superbia in quantum habet quodam universalem influentiam et causalitatem in oia peccata non numerant ea cum aliis capitalibus vitis. Sed inane gloria ponitur esse primum peccatum capitale. **Unde Greg. xxi. mor.** dicit ipse esse regina omnium vitiorum et matrem. et inane gloria quod immediate ab ipsa oritur ponitur vitium capitale. hoc rationabiliter dictum esse videtur. Superbia enim est inordinatus appetitus excellencie. ex omni autem bono quod quis appetit quodam excellencia et perfectione consequitur. et ideo fines omnium vitiorum ordinantur ad finem superbie. et in hoc videtur quod habeat quodam genera le causalitatem super oia alia vitia. et debeat computari inter alia principia aliorum vitiorum que sunt capitalia vitia. Inter bona etiam per que confite quod excellencia precipue videtur ad hoc operari gloria que imponitur manifestatione alicuius bonitatis. Nam bonum naturaliter amat et honoratur ab omnibus. Et ideo sicut per gloriam que est apud deum consequitur homo excellentiam in rebus divinis. ita per gloriam que est apud homines consequitur homo excellentiam in rebus humanis. et ideo propter propinquitatem quam habet ad excellentiam quam homines maxime desiderant. consequens est quod sit multum appetibilis. et quod ex eius inordinato appetitu multa vitia oriantur. et sic inanis gloria ponitur esse vitium capitale. Nec obstat quod inanis gloria oritur ex superbia. quia sicut dictum est superbia est regina et mater omnium vitiorum.

**Circa quintum.** scilicet circa quod habeat esse inanis gloria. Sciendum quod inanis est gloria si te extollas et queras gloriam. vel de bonis naturalibus. vel fortune. vel gratie. De bonis quod nature corporalibus. et est pulchritudo fortitudo iuventus. sanitas. nobilitas. et huiusmodi. Vel de bonis nature spiritualibus et est intellectus acutus memoria tenax. subtile ingenium. industria naturalis et discretio. Item de bonis spiritualibus acquisitis. sicut est scientia. et peritia quecumque. Item de bonis spiritualibus infusis. sicut sunt gratia et virtutes. et patientia. misericordia. obedientia. humilitas. fides. spes. charitas etc. Item de bonis temporalibus. sicut sunt divitie. potentia. honores et delitie. fauores. et laudes humane. Item de bonis que ex ore procedunt sicut sunt oratio. lectio. predicatio. carus. vel bona ars cantandi.

peritia consulendi. allegandi. pulchre et urbane loquendi et huiusmodi. Item de bonis quod operamur ut est elemosinam facere. ieiunare. peregrinari. et huiusmodi. De his et huiusmodi in corde gloriari. vel ex eis fauores et laudes hominum appetere ad vanam gloriam pertinet. Item de re huiusmodi ad laudes eorum acquirendum. vel eorum vitupera reprimendum aut velle laudari de aliis non bonorum de contemptu proprio. aut velle laudari de malis et a malis. aut gloriari de hoc quod magis appareat iter malos et quod alios excedat. et de ipsa malicia gloriari quod peius est omnibus antedictis.

**Ex** predictis apparet quod vana gloria inter filias superbie primum locum obtinet. utpote quod in sublimibus radicatur. et ex bonis oritur. et eos impugnatur fortissime. quod iam cetera vitia devicerunt. fit illud **Breg.** valde timendum est vitium quod ex victoria oritur vitiorum. Ipsa est enim quod natio celestis sublimium metes inhabitat. in cinere et cilicio latitat. et memorans vni ceciderit ad ortum sui primordia nititur aduolare.

**Circa sextum.** scilicet quod sit vitium capitalis. Sciendum quod merito vitium est. Primo propter vanitatem existentie. Secundo propter brevitatem permanencie. Tertio propter pugnam difficilem. Quarto propter culpam odibilem.

**Primo** quodam vitium est gloria mundialis propter ipsam vanitatem. quia vanum in eo quod vanum non est appetendum. fit potius vitium vitiorum. **Ps.** Filii hominum vultus quo gravi corde ut quod diligitis vanitatem. et quod mentis. Hec autem in se vana est. et homines vanos facit. **Dier. ii.** Ambulantes post vanitatem vani facti sunt. Quia autem huiusmodi gloria vana sit inordinabilis dicitur **Joh. viii.** Si ego quod gloria mea nihil est Ideo comparatur pulveri. vento. somnio. et vmbre. Pulveris quod parat **Matth. x.** Pulverem pedum vestrorum excutite. Pulvis minima pars est terre. et non ledit oculos. i. viros spirituales. vel oculos intentionis. Item comparatur vento. quia subito magnas naues in hoc mari mundi in periculo vanationis mergit. Dicitur vultus aliqui moventes ad eundem in bierna le celestes ducit in saracenos infemalium captivitate. non portans ad portum salutis. sed precipitans. non implens sed evacuans. non satias fit eric cans. tamen hoc multi pascunt infatigabiliter laudari appetentes. De quibus **Dier. xxi.** Oves pastores. t. pascet vultus. **Osce. xii.** Effraim pascit ventum. Silles sunt onagris et draconibus quod ventum attrahit. et eo reficiuntur. **Dier. ij.** Onager in desiderio aie sue attraxit ventum amorem sui dicit magister iacob quod cuida beremite monstrata est mundi malicia per hunc modum. videbat tres boves. Primum in mote eminenti sedes apertis ore ventum attrahere. et flabellum in manu tenens ad plus attrahendum laborabat. **Primo** sunt vani gloriofi qui opera sua faciunt ut laudentur. Secundo sedens super fornacem fabri apertis ore scintillas absorbebat. **Primo** sunt infatigabiles avari. Tercio super fluvium cum totum absorbere nitentur. **Primo** sunt voluptuosi et luxuriosi. quod oia voluptuosa volunt experiri Item comparatur somnio. **Ps.** Dormierunt somnum suum etc. **Joh. xx.** Velut somnum aduolans non invenies. **Ps.** Ne timueris cum videris factus fuerit homo etc. **ysa. xxx.** Sicut sonat esuriens et comedit. et cum expergefactus fuerit vana est aia eius etc. Sicut pauper ribaldus aliquando sonat se esse regem vel imperatorem. et expergefactus invenit se nudum in furro. Sic vani gloriofi recedente somnio presentis vanitatem glorie et honoris. se nudos inveniunt in inferno. **Ps.** Dormierunt somnum etc. Qui dicit clericus cuiusdam ecclesie prebendatus somniavit quod existeret in eminentia cuiusdam monticuli. et quod plebs totius dyocesis esset aggregata ante eum. et quod ipse indutus cappa serica cum deberet recedere signavit Quod cum narraret nutrix sue interpretata est cum futurum episcopum ecclesie sue Lucei cum ille fides adhiberet. cepit esse parvus et avarus. pecunias congregare ut haberet unde posset vel promotiones suas iuvare. vel defendere electionem. vel ius sui episcopatus quod ex ipso sonio iam putabat sibi deberi. Cum autem canonici illi ecclesie mitteret questionem ad fabricam ecclesie repandam cogitantes quod ille propter paritatem suam melius acquiescere servaret. miserunt cum cum questionibus cum reliquiis quibusdam. et cum brachio argenteo cuiusdam sancti. Cum autem populus multus illius dyocesis convenisset ad locum de quo somniaverat. et facta quanta ex bibuisset eis reliquias cum cappa serica indutus ad dictum questionem et populi surrexit. signans populum cum dicto brachio. Quod cum faceret et adverteret somnum suum esse completum. in hoc advertens circumstantias somnij proiecit dictum brachium se videns esse frustratum a spe sua. Item comparatur vmbre. **Eccl. xxi. iiii.** Sonia extollunt impudentes. qui apprehendunt vmbra. et sequuntur ventum. sic qui attendit ad vana mendacia.

**Nota** quod vmbra sequitur fugientem se et fugit sequentem. et in hoc apparet fatuitas vanam gloriam appetentis. quia magis fugiendo et contemnendo posset gloriam obtinere et consequi quam sequendo. fit primum hoc solum habet vana gloria gloriofus quod se appetentes fugit. et se fugientes appetit. Quidam fatui respiciens vmbra suam similem sibi ferentem baculum super humerum ut ipse credidit quod esset alius qui contra se vellet pugnare. quod cum sequeretur vmbra fugeret. plecta clava sua vmbra suam manibus apprehendere voluit. et amplecti. nec valuit cape.

**Secundo** vitium est gloria mundialis propter brevitatem durationis. transit enim ad modum



re in fra. Vanitas. inter filias inanis glorie. **C**ū miles quidā magnus et nobilis moreretur quod fere omnia bona sua consumperat in vanitate. et maxime dādo bitionibus et tyrocinis. aduersus et volens pro vanitate sua. rogauit amicos suos ut sibi vnu daret obolū. Cū aut obolū venisset ait. Ecce multi dolē possū qd p tā vili pco vēdidi oia q habebā. s. p laudib vanis. **O**ia. n. q. p eis lucrāt. sum dārē p vno tali obolo qd pl<sup>us</sup> valebit mihi. q. p deo illud dari pēpio. **N**ō. n. de hoc qd facit p vana gloria nō habebit plusq. dextrari mortuū. cū ius bonitas cū mortuū ē amissa plāgīf. et laudat. cito tñ obliuioni tradit. **I**te euacuāt spūalib<sup>us</sup> bonis. q. veritas cū vanitate stare nō pōt. **U**nde **P**rego. Qui ceteras virtutes sine humilitate congregat qd si puluerē in vētū portat. **M**agi thesauros suos aperuerūt cbrō. s. ceteris clausurunt. **M**atth. ij. **E**xebias qd thesauros suos ondit ba bilonijs oēs pdidit. iij. **R**eg. xij. **T**ertio reddit hoies instabilem arū dinē vēto agitatā. **M**atth. xj. **N**ubes sine aqua qd a vēto circūferuntur. **I**ude. c. **P**alee ante faciē vēti et puluis. **J**ob. xxi. p. **T**anq. puluis quē pūit ven. c. **S**allus supra pinnaculū. puluis in aqua. spūa mē in mare qd a vēto cūctur. c. **S**reg. **A**dhibe eis iudiciū et scies qd palee et qd granū. **I**te in vitispa. **Q**uidā frater requirit abbas tē poemū si melius ēē remonius qd cū alijs fratrib<sup>us</sup> remanere. **R**isū dicit. hō si seipsum repēdit. vbiq. pōt cōstare. Si aut se magnificat. nūq. qdēscit. **Q**uarto facit hoies dānabilem. **D**ānatio enī duplicēz penā ipozat videlz penā dāni. et penā sensus. **Q**uātū ad penā dāni pziuat vero gloria qdāq. fuerit vana gloria delectat. **U**nde vanaq. gloria queritib<sup>us</sup> dicit dñs. **M**atth. v. **A**nē dico vobis receperunt mercedē suā. **I**n vitispa. legif. qd dicit qdāz pater. **S**icut iposibile ē vt simul herba nascat et semē ita iposibile ē vt laudē et gloria se culariū habētēs simul et fructū faciam<sup>us</sup> eternū. **Q**uātū ad penā sensus duplex erit pena. q. videlz vane gloriofus cūculabit<sup>ur</sup> et cruciabitur. **D**e pmo ysa. xxiij. **U**le corone supbie. flozi deciderūt. glorie exultatiōis eius. **C**alcabūt demones eos qd nō calcāt vana gloriā. **J**ob. xxiij. **C**alcabit sup eū quasi rex iteritus. p. **C**ōprehēdat inimicus aīas meā. et oculat in terra vitā meā. et gloriā meā in puluerē deducat. **C**ūculat orabolus vane gloriofos sup eos regnās. **E**cōtra cōculat eū. vana gloriā cūculatēs. **A**d hoc faciūt duo exēpla qd sequunt. **I**n vitispa. cū dñs pēperet apollonio qd dēscēderet in egyptū ad pēdicādū. petiuit a dño vt auferret ab eo spiritus vane glorie vel elationis ne dominaret ei. **C**ui ait dñs qd manū suā sup caput suū poneret. et qd inueniret appēhēdēs sub pedib<sup>us</sup> cūcularet. **Q**d cū fecisset inuenit sup caput suū parū ethyopē. qd dicit se spūi elatiōis. qd de vana gloria tētabat. ipse dñs ipz appēhēdēz sub pedib<sup>us</sup> suis deiecit et in sabulo cūculauit. **D**e scōo **A**poc. xxiij. **Q**uātū gloriāficauit se et i delitijs fuit. tātū oate ei tormētū et lucrū. **D**e vtroq. s. mul hiere. xxiij. **E**rit moab in derisus et exēplū et obprobriū. **S**eq. **E**rit cor eius sicut mulieris parturientis. quoniā contra deū gloriatus est. pauor. laqueus et fouea contra eum. pauor. s. demonum fouea inferni. laqueus penarum inuenitabilium.

**D**e speciebus inanum glorie et de filiabus eiusdē. **D**IS. IX. **C**ōsiderādū ē de speciebus inanum glorie. et de filiabus eiusdē. **S**ūt autē spēs eius septē. scdm **P**rego. xxi. mō. videlz. **I**n obediētia. **I**n actia. **I**n hipocrisis. **C**ōtētio. **P**ertinacia. **D**iscordia. **P**resūptio nonitātū. **Q**uap. numerus sic ostēdit. **I**lla enī vitia qd de se nata sūt ordinari ad finē alicui<sup>us</sup> vitij capitalis dicūt filie ei<sup>us</sup>. finis aut inanum glorie ē manifestatio. ppter excellētiē vt ex pōdit p. **A**d qd pōt hō tēdere duplici. **U**no mō indirecte siue p yba. et sic ē iactātia siue p facta. et sic si sint vera habētia aliquā admiratiōēz. sic ē psumptio nonitātū. quas hoies solēt magis admirari. **S**i aut p facta ficta sic ē hipocrisis. **A**lio aut mō nitit aliqds manifestare suā excellētiā indirecte. ostēdēdo se nō esse alio minore. et hoc quadrupliciter. **P**rimo qdē qstū ad intellectū et sic ē ptiencia. p quā hō nimis inuit<sup>us</sup> sue finie. nolēs cēdē finie meliori. **S**cōo qstū ad volūtātē. et sic ē viscosia. dū nō vult a pzia volūtātē discedere. vt alijs cōcordet. **T**ertio qstū ad locutiōē. et sic ē cōtētio dū aliqds clamose ptra alijs litigat. **Q**uarto qstū ad factū. et sic ē inobediētia. dū. s. aliqds nō vult exequi superiozis pceptū. **F**ilie vō inanum glorie dicunt esse. **A**mbitio. **S**ingularitas. **A**rrogantia. **A**dulatio. **I**ronia. **I**ndignatio. **D**isconcordia. **S**eminatio. **T**ētatio dei passiuē. **C**ōtēpt<sup>us</sup> dei. **I**reuerētia. **R**ebellio. **C**ōtumacia. **E**t certa malicia. vel industria peccare. **I**nuerēcū dia peccādū. **E**rubescētia de bono. **S**uppositio. **S**cfima. **I**nfidelitas. **P**erfessio. **A**postasia. **O**bduratio. **A**gūte veritatē. **I**mpugnatio. **D**e filiabus speciebus et filiabus inanum glorie dicēdū ē. l. nō eodē ordine quo sunt nominate. **P**rimo de ambitione dicemus. circa quā cōsideranda sunt duo. **P**rimo vtrū ambitio sit peccatū. et quō. **S**cōo

que nos mouere possunt et debet ad ambitionis vitij detestandū. **C**irca pziū sciēdū est qd ambitio est appetitus honoris et dñi. **S**icut enī nomē supbie ipozat inordinatū appetitū excellētiē cui inscūq. generalr loquēdo. **I**nanis aut glia ipozat inordinatū appetitū laudis et fauoris humani. ita ambitio ipozat inordinatū appetitū honoris. **H**onor autē est reuerētia alicui exhibita in testimoniū excellētiē ei<sup>us</sup>. **C**irca excellētiā hois duo sunt attendenda. **P**rimo qdē qd illud fin qd hō excellit nō hā se sed a deo. **U**nū est in eo qd qdā dñi. et ideo ex hoc nō debet honor pncipaliter homi s. deo. **S**cōo cōsiderādū est qd id in quo hō excellit dāf ei a deo vt et hoc pfit alijs. et ideo i tātū oīs homi placere testimoniū excellētiē sue qd sibi ab alijs exhibet. inquitū et hoc paraf sibi via ad hoc qd alijs pdesse possit. **A**ppetitū g honoris tripliciter esse inordinatū cōtingit. **U**no mō ex hoc qd hō appetit testimoniū de excellētiā quā nō hāz. qd est appetere honore supra suā pportionē. **A**lio mō ex hoc qd si bi appetit honore nō referēdo in deū. **T**ertio mō ex hoc qd ei<sup>us</sup> appetit<sup>us</sup> i ipso honore qdēcit nō referēdo ad vtilitatē alioz. **A**mbitio autē ipozat appetitū honoris vt dictū est. **U**nū manifestū est qd ambitio semp est peccatū. qd semp est dñi vel pxiimi charitatē. ppter qd bene dicit apls. i. **C**orin. xij. **C**haritas nō est ambitio. **L**icet aut honor sit pziū vtiū fin pñm. viij. **E**thi. tñ nō est pziū vtiū quo ad ipsū vtiū suū. vt. s. hoc p pmo debeat expetere. ita qd p tali pziū debeat opari. sed p pmo dñi expetere beatitudinē qd est vtiū oīum finis. **S**ed honor dñi ē vtiū pziū quo ad alios qui nō hnt aliqd maius qd vtiūso retribuāt qd honore. qd hoc ipso magnitudinē hāz qd pbiat testimoniū vtiū. vnde p. qd nō est sufficiēs pziū vtiū vt dicit. iij. **E**thi. **E**t si aliq. ppter acqrendū honore pnoctant ad bonū. vel reuocāt a malo. **S**icut dicit. iij. **E**thi. tñ illi qd ppter solū honore vel bona faciūt. vel mala vitāt nō sunt vere vtiūsoi vt dicit pñs ibidē. vbi cicit qd nō sunt vere fortes qd ppter honore fortia faciūt. **C**irca scdm sciēdū qd ad ambitiois vitij detestandū mouere nos debent nālis cōditio. et mentalis afflictio. **S**eruilis subiectio pculoz aggrauatio. breuis eius duratio. exēploz cōsideratio. et finis dānatio. **P**rimo quidē ad ambitiois vitij detestandū mouere nos debet cōditio nālis. **N**atura enī oēs homines equalis cōditiois fecit. que nō ppozuit hominē homini. nisi per ratiois abusū peccādo fiat brutū. brutis enī solis pfectat naturā et oēs hominē pñs. **L**ōparaf iumentis inf. et similib. s. est illis. **B**erū. **N**ihil bestia lius homine qui est ratioe vigenz. et nō ratioe vtens. **A**lter nā fecit pares et similes cōditiois. **P**rego. in mō. **N**ō est oia homini platio vt dominef hoibus. sed vt pñs bestijs terre. et piscib<sup>us</sup> maris. et volatilib<sup>us</sup> celi. nisi indurēt facies eoz. vbi nō delinquim<sup>us</sup> pares suos. **I**te natura corrupta nobis dñshat appetere pñs alie. qd ex quo primus homo corrupt<sup>us</sup> fuit p peccatū. vix aliquis vixit qd sibi pñs potuerit. imo aliquā modicā sui partē. vt oculos aut linguā aut ipsū cor vix potest hō bene regere. i. **T**hū. iij. **S**i quis pñs domui sue nescit quō ecclesie dei diligentiā habebit. **P**ul ti autē appetēdo dominiū hominū serui sūt demonū. **U**t scripserūt bāgmāni alexandro. dicētes. **T**u aut oīz hominū acquirēdo dominiū. serui te facis oīz dominiozū. in corū seruitutē redigēs vniuersitatē membrorū tuoz. vbi probauerūt ei de mēbris pñs in quib<sup>us</sup> vitia regnabāt. et in quib<sup>us</sup> oēs suos. i. demones pñs fecerat. **S**cōo ad ambitiois vitij detestandū mouere nos dñs. afflictio mlti plex quā infert ambitio. **M**ltū. n. torquet hoies in appetēdo et acqrdō dignitates et honores. magis aut i cōseruādo. maxie vō i amit tēdo. sed sup maxie eternū dānatiōis supplicij iñligēdo. **D**ñs aut ambitio multipl<sup>is</sup> torqat hoies pmo int<sup>us</sup> in cōscia ondit. **B**erū. de cōscia. lib. iij. **D**ū singuli qd nra sunt qrimus. fit vt inuicē inuidentes exerceamur ad odia. aīemur ad iniurias. armemur ad lites. cauilemus ad dolos. feramur ad detractōes. pziūpam<sup>us</sup> ad maledicta. opprimamur a supiozib<sup>us</sup> opprimētes inferiozes. **E**t p. **O** ambitio. crux quō oēs torqz. et oīs pñs places. nihil acri<sup>us</sup> cruciat. nil molesti<sup>us</sup> inqētat. nil apud miseros mortales celebrat<sup>ur</sup> negocijs ei<sup>us</sup>. an nō limina aploz frequēt<sup>ur</sup> terit ambitio. qd denotio. an nō qstioib<sup>us</sup> eius tota legū et canonū disciplina i fudat. **T**ertio mouere nos dñs piculorū multo rī aggrauatio. **D**e enī multū indignat<sup>ur</sup> sicut princeps aliqds idignatur qñ vult aliqds eius sedē dignitatē vel dominiū vsurpare. ipō nō pziūpētē. ignorātē. vel nolētē. **S**ic qd appetit dignitatē ecclesiasticāz vel secularē nō mādātē dñs. **H**eb. v. **N**emo assumit sibi honore. s. qd vocaf a dño tanq. aaron. non vt choze. **N**umeri. xvj. **U**bi pzi ira oīi in terre apertioe. et eoz deuoratōe. **N**ō vt lucifer. ysa. xxiij. **A**lcedā super al. nū. super astra celi col. soli. m. **U**bi pzi ira dei i tot angloz pziūpitiōe. **S**imiliter. iij. **R**e. xv. de pñsutiōe azarie regl in da. ppter ambitionē sacerdotij summi. **A**ugu. **I**n nullo deū sentio ita

iratu mibi q̄ in hoc cū indignus essem positus sim ad gubernaculū i apice regiminis ecclesie. **M**axie autē idignat de q̄ videt oya bolū. i. dyaboli inebzū vel ministrū velle sedere in sede sua. eo maxime ibibere. **S**icut supra ponit exēplū de eo q̄ puerus sedebat i sede beati Martini. quē pede percussit. et sedē subuertēdo eū p̄cipit tautit et occidit. **S**ed p̄cipit eū q̄ ip̄er hostiū sup eūz amplius aggrauat. **S**icut ad loca altiora magis irruit. p̄celle. fulgura et venti. **I**uxta illud. **P**erflāt altissima vēti. Et sicut i bello materiali magis irruit hostes in maiores. sic i bello spūali i maiores vitia et demones et tētatōes magi irruit. i. **R**eg. xxi. Irruit p̄bilistij i Saul. Et p̄. **T**otū pōd p̄lij vsqz ē i Saul. i. **R**eg. xxi. **P**recepit rex syrie oīes. **N**ō pugnabit i quēpiā nisi i regē israel. Quia dyabolus q̄si nō curat adeo ipugnare alios. vt maiores maxie platos. quos si viderit. alios cecidit habebit. **I**uxta illō **M**atth. xvi. Percutia pascorē et dissipet oves. **H**ac cautela vti dyabolus q̄ dicit vsus fuisse in histo. karoli. Rothlādus contra martiri saraceni exercitū. cū p̄ditionēz ganalois dicit. **M**artiri occidisset pugnatores. **F**racie in rōcialle. et de viginti milibz christianoz nō remansisset nisi Rothlādus cū cētū christianis quos ille collegerat latitantes in mōtibz. cupiens vindicare sanguine christianū effusus. vidēs q̄ nō eēt nisi cētū christiani contra quēginta milia saracenoz. aiauit suos ad vltisē dū cēsi iniuriā et suoz. et q̄ oēs irruerēt vnanimē contra p̄ncipē et capitaneū exercitū saraceni q̄ demōstrat eis fuerat. **Q**uāz fecissent oēs illā multitudinē vicerūt occiso martirio. oēs autē alij occisi sūt et victi. **S**imiliter vt dicit **I**udith. xv. q̄ oēs exercitū assyriorū cū audissent decapitatū olofermē fugit mēs et oīliū ab eis q̄ oēs de facili fugati p̄strati sūt ab hebzeis. **T**ertii p̄cipit eū. q̄ pōd cure maioris ampli angustat. vñ enī miser q̄ satis ē oīatus de cura aīe sue et vir pōt sufficere sibi soli ardēt appetit et gaudēt suscipi curā et onus cētū milia aīaz. cū tñ singulis animabz singuli angeli p̄ponat. **M**aximū ergo pōdus cure. et maximū opus et labor requirit nō oīū. **B**erri. ad eugenii papā. **D**omo natus in platice ad labozē nō honozē. i. **M**atth. iij. Qui epātū desiderat bonū opus de fiderat. hoc dicebat pro illo tēpore q̄i mozs assidua officio episcopi imminēbat et labor assiduus et grādis. quoniam qui alijs p̄erant prius querebant ad martiriū. vt fiebat i tpe pauli. **U**el bonū. i. grā de op̄. q̄ officiū redgit. vel s̄z q̄ dicit glo. ep̄s greci ē nomē dicit ab ep̄. q̄ ē supra et copos q̄ ē itēro. vel itēdere. q̄ postq̄ coactis susceperit officiū ep̄. desiderat itēdere sup curā gregis bonū opus desiderat. **S**z pauci sūt vt dicit **B**erri. Quis mibi oet vñ de numero platoz q̄ nō magis inuigilet in marsupijs euacuadis. q̄ i aīabz curadis. **S**at. n. patet q̄ p̄ pinguedinē t̄paliū dignitates appetūt. p̄pter honores t̄pales nō p̄pter onera subleuāda. **L**egit. n. in cronica q̄ oēs pape et monachi ad martiriū p̄mi redirebant. **U**nde a tpe beati petri vsqz ad tēpus beati. **S**iluestri fuerunt triginta duo pape cōtinue q̄ p martiriū trāserūt fere oēs. **U**nde post beatū **S**ixtū papā sedes vñ vacauit papatū. nullus volebat papatū suscipere p̄pter mortis timorē vel p̄pter adiūctā paupertatē. **S**z postq̄ tpe magni cōstātinī adiecte sūt possessiōes et t̄pales honores nec vnus inuēti ē q̄ papatū respuerit. **M**ulti autē inuēti sunt postea papatū ambiētes. tūc cū date sūt possessiōes nobiles ecclesie a dicto cōstātinio. audita ē vox dicens. **H**odie veniunt effusij ē in ecclesia dei. q̄d vix fuit de veneno ambitiōis. possessiōes enī et tēpales honores. addiderūt in ecclesia dei ambitiōne. **I**tē annexū est onus tēporaliū de quo oportet rationē reddere. et q̄ plura h̄z tēporalia. plus ē oneratus. **Q**uarto mouere nos oīz seruili subiectio. ambitiō nā q̄. pcurat se poni in seruiliū illoz p̄ quos posse p̄moueri se sperat puta prelatoz. vel p̄ncipū. in principio se recipi supplicātes ad alia qua humilitatis officia. et eis sufficit q̄ pedē habeat in curia. cū autē ingressus p̄mū habuerint nō cessant cogitare et p̄ibus pcurare q̄ pueniāt ad maiora. **N**ūq̄ vero cōtēti adeptis honoribz appetūt cogitat. somniat. anxiat. mediatores querūt. intercessores multiplicat. falsas amicitias simulat. adulat. fuit. donec ad gradū cōfēderint altiorē. **E**t n. vidē plurimos aucupes dignitatū. honorez audios. adherere potētibz. tētatōes viā q̄ se possint e latē vel aduerso i altū extollē. **E**t h̄z vel rōne nobilitat vel rōne exp̄fay vel mune rō. vt obsequioz. vel dissimulationū fictay allegādo se idignos ē ad officia dignitatū vt ex h̄z bñles et vigni p̄cōsequēs reputet. **S**icut patet p̄ exēplū de monacho q̄ cupiens abbas esse. data quidā p̄ncip

pi magna sūma pecunie. vt p̄ ipsum inuaret. vel potius intruderet ille vocatus ad abbatis officiū hūilitatē simulat. vt audius petere tur onus refugere et recusare honorem. et se tāta dignitate pelamur bar indignū. **P**lane inq̄ p̄ncipes indigni es. q̄ data mibi pecunia claz emisti. sed p̄ me nō stat quo minus pactio cōpleat. **I**ustū ē me liberatū esse. et tu domū redeas. et qui dignus est p̄ficiat eccle dei stitute. **T**ales q̄ seruiunt et se bonūz seruus efficiunt. vt quoquo pacto pueniāt ad intentū. nec solū bonūz sed etiā demonū et oīz vitiorū. **S**icut dicit in gestis alexādri. **L**ū alexāder p̄ mundū pugnaret vt suū oīūz augmētaret. nunciū p̄cursores intrauerūt filijz venientes ad fontē iuxta quē morabatur quidā p̄hs nudus se reficiēs de fontis gramine et aq̄. q̄ ita mūdū abiecerat q̄ nihil de mūdānis sibi retinuerat nisi cyphū in quo hauriebat aquā. et tonelli medietatem habētē vñcū fundū clausū. ex alia pte erat ap̄tū. **L**ū autē venit flaueret et plueret. cōfugiebat ad illud vas vñens fundū i pluuiā et ventū i illud dormiebat. philosophabat. meditabat. et dēsebat. **L**ū autē videret nūcios p̄dictos cunctis manibz trabētes aquā de fonte et bibētes. abiecit versus oēs cyphū suū. **Q**uo viso. illi cucurrerūt versus vas in quo erat. q̄d ait. **N**olite mibi auferre q̄d nō potest cōferre. hoc dicebat de solis splendore quē ei retinebant vmbra sua. **Q**uerētibz autē illis cur cyphū proiecerat. ait q̄ doctus fuerat de beneficiō q̄ natura ei p̄buerat. nesciens q̄ dedisset ei natura de manibus cyphū. cū autē illi se dicerēt seruus esse et nuncios magni dñi alexādri. inq̄tus q̄ ipse esset. r̄ndit q̄d maior esset oīo eoz. cū ipse esset oīs dñoz suoz. ductus ad alexādri p̄buit hoc ei sic. q̄ ipse se sibi subiecerat et abiecerat mūdū. et in seruilitē redegerat corp̄ p̄p̄tū. et sibi subiecerat ita cor suū vt nō seruieret ei faciēdo eius volūtātē. sed potius ei artauerat ad faciēdū q̄ ipse volebat. **Q**uibz oibz ipse alexāder q̄ seruus dñi seruiebat. et subdit erat. merito dicebat q̄ erat dñs dñoz suoz. **Q**uinto nos mouere oīz exēplaris instructio. **P**rimo docet nos exēplū christi. q̄ potius fugit regnū sibi oblatū q̄ crucē. imo vt dicit **I**oh. vi. **L**ū vellēt eūz rape vt eū regē facerēt fugit solus. **L**ū autē ad mortē eū q̄rent. eis se obtulit dicens **I**oh. xvij. **E**go sum r̄. **I**tē beat. **D**iero. fugit romanū cardinalatū. et abiit p̄fugus in egyptū. **I**tē **A**ugu. dicit q̄ fugiebat ab omni ciuitate q̄ nō habebat ep̄m. ne in ep̄m raperet. q̄ etiā inuit. a beo **V**alerio bionestī ep̄o est p̄sbyter ordinat. **I**tē de b. **A**mbrosio legit. q̄ ipse esset missus apud mediolanū iudex nō dū baptisat. cū mortuo ep̄o vrbis seditio esset p̄p̄li in ecclesia. intravit eā ambrosi. ad pplm sedādū. vox ifantū sonuit in ecclesia vt ambrosiū eligerēt. ad quā vocē in eū oēs cōstiterūt. q̄ fugiēs ab ecclesia ascēdēs tribūal p̄mittēs tormēta electozibz suis cū nec sic cessaret. ait. p̄hiā segr nisi dēuerit. cū nec p̄ hoc p̄mitteret q̄dā meretrices fecit ad se igredi vt sic cessaret. **L**ū autē de nocte egredere furtiue de mediolano et fugeret. deo volēte p̄ erroze nocte in mane in portaribz mediolanen. inuēt et capt et baptisat. oīe octaua in ep̄m est ordinat. **I**tē de beo **B**reg. legit. q̄ cū eēt nobilis de genere senatorū defūcti parētibz suis mūdū honores fugiēs. et de p̄monio septē abbatias fidās facit et monach. mortuo papa pelagio oīs pplus romanorū eū papā elegit. et mauritiū ip̄atoz eū iuitū et renitētē eū cōfirmavit. **L**ūq̄ porte vrbis ita seruauerūt ne possit effugē. obtinuit a q̄busdā negociatozibz vt eū itra volū sup q̄drigā educerēt ab vrbe. et cū p̄ tridū latuisset. cū romanus popul. ieiunū et oratiōibz p̄ eo se affligerent. colūna lucis tertia nocte vbi latebat super eū descendit p̄ quā quidē inclusus angelos ascēdentes et descēdentes vidit et sic in uētis ad papatū reduct. est. **E**t ita **B**reg. pollens v̄tutibus inuitus et coactus incedit ad regimē aīarū. **I**tē in vitis patrū de beato arsenio legit. q̄ cū esset maxim. in curia imp̄atoris et honoratus. et oīa ret quō salu. fieret. vox facta est ad eū dicens. **A**rseni fuge hoīes et saluaberis. q̄ ex tūc fugit curiā et honores. **I**tē b. **M**arcus euāgelista discipulus. b. **P**etri apli. absceidit sibi pollicē ne ad sacerdotalē honozē posset p̄moueri. sed deo volēte factus ē p̄m. alexandrie patriarcha. **I**tē in vitis p̄p̄. legit. q̄ venerunt oēs sancti seniores q̄ habitabāt in sūby. et cōfenserūt vt pater ysaac ordinaret eis in p̄sbyteriū. **N**ō audiens dicit ysaac fugit in egyptū latens in quodā agro indignū se reputās. **L**ū autē multū sequerent vt eū cōprehederēt. fatigati ex itinere dimiserūt afinū q̄ vie necessaria eis portabat ad pascendū. qui pascēdo venit vbi senex latitabat. oīe autē illūscēte redyrentes afinū suū venerūt et inuenerūt eū in loco vbi senex latitabat et admirātes dei disp̄sationē volebāt eū ligare et cōstringere et secū reducere. **S**enex autē nō permisit dicens. **I**a nō possum vobis cōtra dicere. q̄ forsitan volūtas dei ē. h̄z sim idign. vt sic volūtas v̄ra fiat. **A**d idē ē exēplū de p̄ore clarenall. gāfredo noīe q̄ cū ipse eēt elect. episcopus tornacē. et ab eugenio papa et beato **B**ernardo abbate

Nota

suo cogere onus episcopatus illius accipere. pstravit se ad pedes beati Bernardi et clericorum in modum crucis et ait. Monachus fugitivus si me eligitis esse potero. episcopus nunc ero. Cui laboranti in extremis quidam monachus aderat qui multum eius dilexerat viceversa. et ait ei. Adiuro te per dei charissimam quod si deus tibi concederit. certifica me de statu tuo post mortem. Cui cum post mortem eius ozaret. pstratus ante altare apparuit ei dicit. ganfredus dices. quod ipse erat quem adiunxerat. Cui ait ille gregere. quomodo esset ei. respondit. bene per dei gratiam. Verumtamen est mihi a beata trinitate revelatum quod si fuisset de numero episcoporum. essem de numero reproborum. quod daturorum. Sexto mouere nos debet male mortis incurio. quod ambitiosi frequenter turpi. et subito moriuntur. quod patet et multis biblicis locis. Et numeri. xvi. patet per exemplum chore et suorum qui ambiebant sacerdotium subito a terra abscissi sunt. et in infernum descendit. Item Iud. ix. per exemplum abimelech qui a muliere est excerebratus. percussus subito lapide. et a gladio armigeri percussus et occisus. Item de abaloni qui ambiebat regnum qui suspensus per capillos a iacob tribu laiceis est perforatus. ii. Reg. xviii. de morte adonie qui dixerat. quomodo esset ei. Reg. i. Item ii. Mach. vii. De ambitione alchimii. de morte eius detestabili quomodo paralis percussus obmutuit. De inopinata et turpi morte ambitiosorum refert Boetius parisiensis quod cum datus esset victus ab alexandro et fugeret a facie eius quidam serui eius in fauore victi alexandri cossosum datus feminece reliquerit. Cui autem hoc fuisset alexandro intimatum fecit peronizari quod quicquid hanc vindictam de adversario suo ei fecisset si hoc ei notum esset. super oes homines eos exaltaret. Cui autem illi credentes se super oes honore habere se manifestauerunt. et eos alexander super oes altius suspendit. ut sui terrentur ne de eo similia attentaret. Item in lib. fa. iiii. ca. vi. quod beato Thedrico deberet succedere in episcopatu lagoni. Thedricus per regis francorum violentiam esset expulsus quidam filius eius substituit. qui dum res episcopales occupasset et apud lugdunum. iret pro episcopali benedictione suscipienda a beato niceno archiepiscopo. episcopo morbo correptus. cum per duos dies continuis mugitus dedisset. tertia die spiritu exalauit. Post hunc autem elegerunt lingoneses papulum. qui fuerat archidiaconus eduens. quem multa iniuria egisse dicit. qui octavo episcopatus sui anno prope finem suam visitaret. dormienti apparuit beatus Thedricus dicens vultu minaci. Quid hic ita agis quod sedem meam polluis papule. quod ecclesia peruersa. quod omnes dispersis. cedet loco. relinque sedem. abcede longius a regione. Hoc dicens cum ictu valido virga quam habebat in manu eius pectori impulit. ex quo euigilans dum cogitat quod hoc esset oculo maximo illo illo in quo depulsus fuit virga pastoralis affligit. cibum et potum abhorret. et morte prima postulat. et in his afflictionibus cum die tertia sanguinem ore proiiceret. cum eo spiritu exalauit. Septimo mouere nos debet ne mortis infectio. Baruth. iiii. Ubi sunt principes gentium etc. Et post. Non est finis acquisitionis corporis exteriorum sunt. et ad inferos descendunt. Numeri. xvi. Chore et sui oes descendunt in infernum. Iai. xiii. de lucifero qui dicebat. ero similis altissimo. supra astra celi col. so. me. et ascenda super altum. etc. Et post. Uscus ad infernum detrahetur etc. Et post. detracta est ad inferos superbia t. Berni. Ambi pma tu posside archidiaconatum. ascende ad episcopatum gradatim ascendens. veritatem usque ad infernum novissima descendens.

De bipocrisi.

DIS. X.

**D**einde considerandum est de bipocrisi. Sicut autem ambitio est appetitus honoris. ita bipocrisis est appetitus apparentie. De hac autem consideranda sunt tria. Primo quid sit bipocrisis. et quale peccatum sit. Secundo quid debet nos mouere ad vitandum hoc vitium. Tertio de vitiis vel modis eius. Circa primum sciendum quod dicitur in Ido. li. Ebi. bipocrisis greco sermone in latino simulatio interpretatur. quod dum in vitiis plenus sit. bonum se palam ostendit. bipocrisis enim falsum. crisis iudicii interpretatur. Cui nomen bipocrisis tractum est a specie illorum qui in spectaculis facies suas optant. distinguentes vario colore facies suas ut ad personam quam simulant colore pueniant modo in specie viri. modo in specie mulieris ut in ludis populi fallant. Unde Aug. in lib. de sermone dicit in monte. dicit quod sicut bipocrisis simulatores aliam personam agunt partes illius quod non sunt. Non enim qui agit partes agamionis vere est ipse. sed simulat eum. sic in ecclesia et in omni vita humana quod se vult videri quod non est bipocrisis. simulat enim se iustum quod non exhibet. Item Greg. xviii. mor. iiii. bipocrisis quod latine est simulator iustus non esse appetit sed videri. Et ideo avarus raptor est qui dum iniuste agens de sanctitate desiderat venerari. laudate rapit aliene. Bipocrisis propter studium esse solet ut quod sunt supplicium. et hoc quod non sunt. esse se hominibus innotescant. refugium videri quod sunt. et ante oculos hominum supducta in nocte quidam honestate se vestiunt. Unde recte per euangelium voce nre

redemptoris increpantur. cum eis dicitur. *Ue vobis bipocrisis quod similes estis sepulchris dealbatis etc.* Math. xxiii. Sic ergo patet quod bipocrisis est simulatio non quecumque sed solus illa quod simulat personam aliterius. sicut cum peccator simulat personam iusti. Nota tamen quod si quis habitum sanctitatis assumpsit. puta religionis vel clericatus. intendens se ad statum perfectionis transferre. quod habet ille significat statum quo quis ad perfectionis opera obligatur. sed si per infirmitatem deficiat. non est simulatio vel bipocrisis. quod non tenet suum manifestare peccatum sanctitatis habitum deponendo. Si autem sanctitatis habitum assumeret ad hoc ut se iustum ostendat. esset bipocrisis et simulator. Alteri notare debemus. quod cum in bipocrisi sint duo. scilicet simulatio sanctitatis et defectus eius. si bipocrisis dicatur ille cuius intentio fertur ad utrumque. ut scilicet aliquis non intendens sanctitatem habere solum appetat sanctis apparere sic in scriptura sacra accipi solet. sic bipocrisis est peccatum mortale. Unde Hiero. super Isa. xii. dicit in glo. quod in comparatione duorum malorum leuius est aperte peccare quam sanctitatem simulare. Et super illud Job. ii. Sicut domino placuit etc. dicit glo. quod simulata equitas non est equitas sed duplicatum peccatum. Item super illud Iren. iiii. Maior scilicet est iniquitas populi mei peccato sodomorum. dicit glo. Scelera autem plangunt quod in bipocrisim labitur. cuius iniquitas maior est peccato sodomorum. Item Job. xiii. Non veniet in conspectu eius ois bipocrisis. Si autem dicatur bipocrisis ille qui intendit simulare sanctitatem a qua deficit per peccatum mortale. tunc quis sit in peccato mortali ex quo sanctitas tepuatur. non tamen ipsa simulatio semper est ei in peccato mortali. sed quicquid veniale. Hoc autem discernendum est ex fine. qui si repugnet charitati dei vel proximi erit peccatum mortale. puta cum simulat sanctitatem vel falsam doctrinam diffeminet. vel assequatur ecclesiasticam dignitatem indignum. vel quecumque alia temporalia bona. in quibus finem constituit. Si vero finis intentus non repugnet charitati dei vel proximi. sic est peccatum veniale. puta cum in ipsa fictione delectatur. de quo dicit philosophus. iiii. eth. magis videtur vanum quam malum. Eadem est ratio de mendacio et simulatione. Cōtingit tamen quicquid alius simulat sanctitatis perfectionem quod non est de necessitate salutis. et talis simulatio non semper est peccatum mortale. nec semper est cum peccato mortali. Circa secundum sciendum quod ad bipocrisis vitium detestandum mouere nos debet primo exhortatio scripturarum. Secundo operum nature. Tertio consideratio figurarum. Quarto penitus nature. Primo inquam mouere debet exhortatio scripturarum. Contra nullos enim alios peccatores magis inuehit scriptura sacra. et etiam christus in predicationibus suis quam contra bipocrisis. Ecce. i. Ne accesseris ad deum duplici corde. neque fueris bipocrisis in conspectu eius. Leuit. xix. Non indueris vestem lana linoque. Item Math. v. Attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus et videamini ab eis. Sequitur. Nolite fieri sicut bipocrisis tristes etc. In quo capitulo et in multis aliis ostendit scriptura quod deus bipocrisim detestatur. Specialiter Math. xxiii. Ubi octo maledictiones per ordinem describuntur a domino. Ue vobis etc. Prima est quod regnum celorum non intrat sed illud aliis obdurat. Secunda quod bona spiritualia simulabatur temporalia deuorabant. Tertia quod erat boies cum multo labore venientes et ad inferos ducetes. Quarta quia erant minora venerantes et maioribus non deferentes. Quinta quod erant minora solucentes et maiora relinquentes. Sexta quod exteriora colentes et interiora negligentes. Septima quod erat oculis hominum ludificantes et dei oculos contemnent. Octava quod erat preces suas accusantes et se excusantes et grauiores scelera consummantes. Secundo mouere debet opus nature. Natura enim ut dicit philosophus in opibus preponit interiora exterioribus. Primo enim in formatione corporis sensibilium. et maxime hominis operatur circa interiora. ut circa cor et epar et pulmonem. quod vitam administrat. antequam circa formam exteriorum. Item in arboribus et plantis circa germina et radices. et in occulto operatur primo quam in aperto. Contra bipocrisis tota et prima cura sua ponit circa exteriorum apparentiam relicta cultura et cura interiorum. Ecce. xix. Est qui nequit se humiliare. et ei interiora plena sunt dolo. Isa. ix. Ois bipocrisis nequam quasi non equus. sed iniquus. quod de minimis maximam. et de maximis minimam curam gerit. ut dicit beatus Bernardus. Non enim est equum magis curare de serpellaria quam de troscello. de exterioribus quam de interioribus. Tertio mouere debet comparatio figurarum. id est diuerse rerum similitudines et figure quibus bipocrisis comparatur. Bipocrisis nempe in scripturis comparatur quibusdam animalibus. arboribus. et herbis. et quibusdam artificialibus. Animal quidem ut cigno quod sub pluma alba habet carnem nigram. Item similis est strutioni. cuius pena filius est animalis generosis. sicut herodii et accipitris. que sub penis quam exterior ostendit habet pedes ferinos. quod hi sub similitudine virtutis habent effectum. et voluntates bestiales. oua sua derelinquit in terra. quia opera sua proicit in terrenis dum ea facit pro eis. De hoc Job. xxxix. Penas strutionis etc. Item filius est eque. quod si sit auis picturata et cristata. tamen in stercore nidificat et quiescit. Sicut bipocrisis in stercore

inude offitēie nificat et quiescit. De aues fm legē inude sunt et phibite comedi. **Leuit. xj.** Et nos cauere debem<sup>9</sup> imitationē bipo-  
critaz. **Itē** similis est pauoni q̄ p̄ndit pennas angelicas. et h̄ p̄-  
des latronis. et caput serpētis. q̄a cū imaginē virtutū extra ostēdit.  
pedes latronis h̄. i. affectus capiendū p̄ndēs faciē virgineā. i. simpli-  
cē apparētia vt ille sp̄ens qui seduxit euā. caudā tamē h̄ serpentis.  
nā. q̄ in fine veniēti mortifex imittit. **Itē** similis est vespertilioni. et  
auib<sup>9</sup> nocturnis q̄ lucē odiunt. **Narra** q̄ cū aues cōueniēt venit  
inter eas vespertilio occultans q̄tuor pedes et extēdens alas finge-  
bat se esse de illis nō de quadrupedib<sup>9</sup>. **Et** autē aialia cōueniēt  
veniebāt ad cōgregationē eorū clausas tenens alas. et q̄tuor pedes  
p̄ndens. vt oīderet se esse de illis. **Ad** aduertēs tā aues q̄ aia-  
lia odiosum cū habētēs et p̄sequētēs. de societate sua piecērūt. Sic  
est de bipoctitis. q̄ aliqui sunt cū bonis et habitu sanctitatis oīdūt  
et q̄si alas extēdūt. oī similitudinē sanctitatis et honestatis p̄dūt.  
**Et** autē in cōgregatione malorū cū dissolutis et bestialib<sup>9</sup> viuētib<sup>9</sup> p̄-  
des suos i. bestiales affect<sup>9</sup> suos dissolutos p̄ alijs oīdūt q̄n p̄-  
des suos i. honestatis alis honestatis suspēsis. et iō deprehēsi merito sūt  
et a bonis et a malis euitādī. et iō tāq̄ aues noctis lumē eternū sus-  
tinere nō poterūt. nec oī faciē videbūt. **Job. xiii.** Nō veniet in cō-  
spectu ei<sup>9</sup> oīs bipoctita. **Itē** similis est bipoctita q̄busdā aialibus.  
vt lupo. **Sic** of **Matth. vii.** Intrinsicus aut sunt lupi rapaces. **Di-**  
**cit** **Aristo.** in libro de naturis aialū q̄ lupi affricam fibilos pasto-  
rū fingūt. et oues eos esse pastores credūt et ad eos cōueniūt. et ipsi  
eas postq̄ tenuerint diripiūt. **Job. x.** Lupus rapit et dissipat oues.  
**Itē** vidēt cē nutriti a lupis infernalib<sup>9</sup>. lupi enī q̄n rapiunt pue-  
ros et nutriti. q̄n vidēt eos velle se erigere sursum fm qd̄ nālē ē eis  
eos in capite cauda p̄cutiunt vt ad terrā se p̄sternāt. **Sic** orabol<sup>9</sup>  
faciūt isti ad terrena semp̄ intēdāt. **Legit** de nabuch. **Dan. iiii.** q̄ tā  
diu mutar<sup>9</sup> in bestia p̄māst. vsq̄ quo ad celū oculos leuauit. **Itē**  
similes sunt vulpib<sup>9</sup> q̄ fingūt se mortuas. et ad capiendū coniculas  
extrahunt linguas. **Unde** of q̄ aliqui aliqui se mortuā simulauit vis-  
dens quadrigas alicibus oneratas. q̄ cū a mercatorib<sup>9</sup> crederetur  
mortua et esset sup̄ quadrigā posita aleca deuorabat. **Sic** ipsi aias  
et ecclesiariū bona q̄bus p̄ponunt deuorant. In hoc etiā similes sūt  
vulpi que solā pellē exteriorē h̄ bonā. et sola eorū cōuersatio exte-  
rior est bona nō est bona tñ vt. **Ezech. xii.** Quasi vulpes i deserto  
p̄bēt. t. erat. **Berū.** sup̄ can. **Vi** sunt oues habitu vulpes actu. cru-  
delitate lupi. q̄ boni videri et nō eē. mali eē et nō videri volūt. etenim  
mīr<sup>9</sup> sēp̄ malicia palā nocuit. **Null<sup>9</sup>.** n. bon<sup>9</sup> nisi bōi filatiōe dēcep<sup>9</sup>  
ē. **Ita** ergo bōi i bonorū medio appē studēt. p̄xi edificē. mali  
volūt plus malignē. nec ē apd̄ eos viter colere. s̄ vitia colorare  
q̄n quodā virtutū minio. **Itē** similes sūt ericijs. q̄ spinis suis ita po-  
mis cōtegunt q̄ nō appet i eis caput nec pedes. s̄ si i vase aq̄ ple-  
no supponunt nates oīdūt q̄le caput et pedes habēt. **Sic** bipocti-  
te vidēt circūsepti asperitate p̄nie q̄diu sunt paupes. s̄ postq̄ p̄-  
ficiunt bonorū nādo diuersas delicias et diuitias cōgregādō. re-  
iectis aculeis asperitatis et p̄nie oīdūt caput itētionū suarū. et pedes  
affectionū malaz. et q̄ iō studebāt et p̄nie signa oīdebāt. vt oīgni-  
tatis p̄ficere et in delitijs voluptarent. **Itē** sunt similes fūmie de  
q̄ oīdūt nālēs. q̄ nullū aīal fit homini similis extra. intus tñ est  
marie dissimile. **Sic** vita bipoctite extra vī rōnalis. intra tñ est rō-  
ni marie dissimilis. **Itē** similes sunt lamijs q̄ facies dicunt b̄fēvir-  
gineas. pedes eq̄nos. catulos quos lactare debēt laniāt. **Itai. xxx.**  
**vi.** of de ecclesia. **Erit** cubile draconū et pascua strutionū. **Et** post.  
pilosus saltabit. ibi cubabit lamia. ibi foucā habuit erici<sup>9</sup> et. **Item**  
similes sunt araneae q̄ se totā euiscerat et capiat muscas. **Sic** bipo-  
critas et totā subtilitatē suā apponit et capiat muscas laudis bu-  
mane. vel alicui<sup>9</sup> b̄nificij palis. et h̄ ē tota fiducia ei<sup>9</sup>. **Job. viii.** Que  
est enī spes bipoctite si auare rapiat sic tela araneae fiducia ei<sup>9</sup>. **Itē**  
similis est bipoctita angelo sathane q̄ se trāffigurat in angelū lucis.  
q̄ bipoctite extra sunt boies. s̄ intus sunt demones. angeli sunt i  
exteriori apparētia. s̄ interi<sup>9</sup> sunt angeli sathane i lucis āgelos trāf-  
formati vt occipiāt boies simulata sanctitate. **Refert** magister ias-  
cob<sup>9</sup> q̄ qdā abbas cysterciē. rediret a capitulo cū quodaz moy-  
nacho multū lfrato. et eēt in medio cuiusdā silue errātes. occurre-  
runt eis qdā q̄ videbant valde religiosi. rogātes eos vt declinarēt  
ad abbatā suā. **Ad** cū facerēt. videbat eis ornatissima et ordinatī-  
sima abbatia illa in oīb<sup>9</sup> officinis. **Et** cū vlderēt iacere i lectis pul-  
cherrimis garfionēs. et monachi horore cūssu nō poterāt deferre.  
s̄ et q̄ nitebant capistrā sua rūpe et fugere. nec de aīna sibi appor-  
ta gustabāt. **Cū** autē facto mane vellerēt recedē. venit abbas illi<sup>9</sup> abba-  
tie rogās enīpe vt loqueret aliq̄s eorū i capi. **Ad** cū itraffē vidētes

maximū capl<sup>9</sup> et mōachorū maximā societate. mirati sūt d̄ appetia  
maxima religionis: et de spūalitate maxima monachorū. **Cū** autē ad  
p̄ceptū abbatis dicit<sup>9</sup> monachus p̄dicaret estimās eos spūalissī-  
mos vt ipsi apparebāt: incepit loq̄ de hierarchijs et ordinib<sup>9</sup> angelo-  
rū. **Cū** autē p̄mo loqueret de inferiori ordine angelorū et deiectione  
malorū: q̄ non steterūt: exiuit maxima multitudo de capitulo. **Sist**  
cū de tertio ordine et alijs loqueret multi exibat. **Cū** autē ad vltimū  
paucissimi remāsissent: indignat<sup>9</sup> monach<sup>9</sup> q̄sunt qd̄ h̄ eēt. **Tūc** ab-  
bas ait: **Nos** fuim<sup>9</sup> de illis angel<sup>9</sup> de quib<sup>9</sup> loq̄ris. **illi** autē de quorū  
ordine et ruina loq̄baris: cū de h̄ loq̄baris recedebāt: nō valētes fer-  
re vba sue deiectionis. **Nos** q̄ remāsīm<sup>9</sup> fuim<sup>9</sup> de superiorib<sup>9</sup> ordinib<sup>9</sup>  
bus de quib<sup>9</sup> nōdū locut<sup>9</sup> es: nec volum<sup>9</sup> vltra audire vba tua. et h̄  
dicto ipsi cū abbatia sua cū maximo sonitu euauerūt. **Dicti** autē  
monachi se inueniēs inter oumos et paludes vir ad viā redire po-  
tuerūt. **Itē** filis sunt quibūsdā arborib<sup>9</sup>: vt viti siluestri: q̄ p̄mo flo-  
ret in vere et redolet in autūno: fert pro fructu labuscās. **Ita.** et ex-  
pectant vt faceret vinas et fecit labuscās. **Sist** et arundinē: q̄ pro fru-  
ctu fert lanuginē. **Sap. v.** Quasi lanugo q̄ a vīto tollit. **Matth. xj.**  
**Arundinē** vīto agitātā. **Arundo** luto radicat<sup>9</sup>: vacua elenaf<sup>9</sup>: lanugis  
ne fecidat. **Sic** bipoctite cū sunt vani vana opa habēt. sic **Apoc. iij.**  
dicit oīs de epō sard<sup>9</sup>. **Non** inuenio opa tua plena corā deo. **Item**  
sunt filis arborū sambuce: q̄ gratū pulchrū et odoriferū p̄dūt florē  
fructū fert tetrū et tagiosum. **Sic** bipoctita licet p̄mo babeat appa-  
rentiā honestatis: in fine exhibet opa fedalit<sup>9</sup>. Aliq̄ s̄ raro fit qd̄  
asserit b̄tis **Breg.** turoi. in bisto. frācorū. iij. li. xj. ca. q̄ ante mortē  
theotendali regis frācorū arbor sambuce sine vitis cūctione vinas  
maturas. ptulit: et que grana nigra dare solita est: oedit grana rāce  
morus. **Sic** fit miraculose q̄n bipoctita aliq̄s ad deū ouertit: q̄i fa-  
ciebat opera feda: in charitate manēs fert opa deo grata. h̄ dicit oī-  
tus gregori<sup>9</sup> se vidisse. **Itē** sunt filis arborū: s̄odomorū: de quib<sup>9</sup>  
in bisto. scholastica dicit: q̄ ferūt iuxta mare mortuū poma lunda  
apparētia exteriori. s̄ cū matura credunt et apim<sup>9</sup>: scintillis plena  
inueniunt. **Sic** opa bipoctitarū q̄ vidēt mō vīna inueniunt in mor-  
te corā deo et scīs morte plena. **Itē** cōparat mirice: que fert florē  
pulchrū: et multū in fine fructū inutile et vacuū. **Piere. xvii.** **Erit** q̄n  
mirice in deserto. **Itē** filis est ligno putride: qd̄ de nocte lucere vi-  
det: s̄ de die eē putridū apparet. **Sic** bipoctita in nocte vite p̄nit  
videt eē aliqd̄ lucidū et pulchrū: s̄ in die eternitatis apparebit esse  
lignū putridū eternis incēdijs preparatū. **Itē** cōparat quibūsdā  
graminib<sup>9</sup> et dicit b̄tis **Breg.** i. moral. sup̄ illud **Job. viii.** **Mundū**  
virescere p̄t scirpus absq̄ humore. et carectū sine aq̄: ante oēs her-  
bas arefcit cū adhuc fit in flore: nec manu carpat. **Sic** spes bipocti-  
te p̄bit. **blo. ibi.** Scirpus intus est vacuus: carectū manū tangēns  
ledit: q̄ bipoctita correctionē nō recipit: s̄ ad dilacerādū vitā aliorū  
p̄p̄it. alios enī indicat et reputat p̄tiores: et habēs trabē in oculo  
suo videri festucā i oculo fr̄is sui. **Lōra** que oīs **Matth. vii.** **Vi-**  
**pocrita** ei<sup>9</sup>ce primū trabē de oculo tuo et. **Correptionē** aut nō reci-  
pit: vel qz nō curat eē bon<sup>9</sup> s̄ solū apparere: vel qz culpā suā nō re-  
cognoscit: plus eis credēs q̄ eū sc̄i p̄dicāt et credūt q̄ cōsciētie sue  
qz sunt illi plures: et cōsciētia ceca ē. **Lōra** quos poeta: **Plus** alis  
de te q̄ tu tibi credēs noli. **Breg.** sup̄ illud **Job. xxvi.** **Nō** clamabūt  
oī victi fuerint. **Uicti** nō clamāt: q̄ humana auinditas sup̄at scōs  
se putāt: etiā cū in p̄tis moriunt. sic p̄ in viti patriū. **Quidā** frater  
interrogauit senē: qd̄ saluat hominē? **Rēdit** senex **Opus.** **Hoc** p̄ba-  
uit p̄ exēplū illi<sup>9</sup> solitarij: de quo tanta opinio habebat<sup>9</sup> in ciuitate  
q̄ oēs ouenerūt in ei<sup>9</sup> trāstitū cū cereis. que vidit quidā sc̄is a de-  
monib<sup>9</sup> violētē extrahi et deportari. de quo habet supra de morte.  
**Itē** cōparat bipoctita quibūsdā artificialib<sup>9</sup>: sicut idolorū: cui<sup>9</sup> tota  
cultura et apparentia est exteri<sup>9</sup>. **Sach. xj.** **O** pastor et idolū: q̄n nec  
h̄ vitā ḡre: nec motū virtutū vel affectionū ad bene operandū: nec  
sensum cōpassionis vel deuotiōis. magis enī vult apparere bonus  
q̄ eē magis habē simulachra bonorū q̄ vera bona. **Sen.** **Apud** inis  
quos nō sunt vera bona sed simulachra bonorū. **Itē** filis est statue  
quā erexit nabucho. q̄ exteri<sup>9</sup> erat aurea: intrinsec<sup>9</sup> lutea. tales oīst  
tuit in ecclesia vt ab hoib<sup>9</sup> adorarent. **Itē** filis est statue q̄ inuēta  
est loco dauid in lecto ei<sup>9</sup>. **i. Reg. xix.** **Item** bipoctita est figmentū  
qd̄ dicit chimera: vt sit in sola hominū opinio: sed in re nūbil.  
**Itē** bipoctitis dicit eē fernētū. **Luc. xij.** Attēdit a fernētō phariseorū  
qd̄ est bipoctitis. **Et** dicit esse fernētū: q̄ bipoctite suo malo erē-  
plo vel mala doctrina corumpunt alios. **i. Coz. xv.** **Modicū** fer-  
mentū totā massam corūpit. **Job. xxiiij.** **Qui** regnare facit bipocti-  
tā. ppter pctā ppli: qz. i. eorū supbia meret illud: vt supiorib<sup>9</sup> corū-  
ptis corūpant et ipsi. **Un** bipoctitis cōparat lepre: q̄ est morb<sup>9</sup> cō-  
tagiosus: q̄ cū nascit in capite et maxime in oculis: inferiora mēbra

corruptit. **I**ai. i. Omne caput languidū ē. Et post subiungit facili corruptio inferior. A planta pedis usq; ad verticē nō est in eo sanitas. Itē hipocrita comparat sterquilino niuib; cooperto. et sepulchris ornatis. et parietib; dealbatis. calicib; et paraphidib; exterius mundatis. intus autē fecibus plenis. **M**atth. xv. et aureo calici basilonis. **A**poc. xvi. Quarto ad hipocritis vitii detestādū mouet reos horroz pene future. qz videlicet finaliter dānabunt. **J**ob. xlii. Nō veniet in cōspectu eius oīs hipocrica. Veniet qdē ad iudiciū cōdemnādus. et de sua occultata malitia cōfundēdus sed nō veniet saluādus ab eo. et facie eius glorioz visurus. Itē **J**ob. xxvii. Que enim spes mea si auare rapiat rē. Sequit. nō liberabit de animaz eius. nec audiet clamorē eius cū venerit angustia sup eū. sed sepiabit cū a se et erponet dyabolo. Sic malū finū de quo dicit **M**atth. xlii. diuidet eū. i. a se separabit pteq; cū hipocritis ponet. ibi erit fletus et stridor dentiu. **A** Circa tertiū sciendū qz hipocritis qtuor sunt differētie vel species. Prima species est quādo aliq; simulat se habere qd nō h; et facere qd nō facit. Sicut illi q facies suas ex terminant pallore. s. et macie. vt appareat hominib; ieiunātes cū tñ ieiunent. i. **L**bi. iiii. In hipocritis loquētiū mēdaciū. Secūda species est eoz qui bona quidē faciunt. sed ea fedant intētiōe corrupta. **M**atth. vi. Cū facies elemosinā noli canere ante te. sicut hipocrite faciūt. Tertia species est quādo bonis obumbrationib; mala sua depingunt. cōtra quos **M**atth. xv. Ue vobis hipocrite q similes estis sepulchris dealbatis. Uel qui sumūt habitū sanctitatis. et nō habēt actū. Isti sunt similes symoni cyreno qui crucē dñi in angaria portauit. nō qz eū introduceret in paradysum. sed alios: de qbus beatus **B**erri. Ue portatib; crucē nō sicut saluator suaz. sed sicut ille symon cyrenus alienā. Ue cytharedis cytharizantib; nō vt illi de **A**poc. in cytharis suis sed in alienis. Ue semel et ve iterū supbis paupib; crucē christi portatib; et christi nō sequētib;. Qui nimirū ei passionib; picipant. humilitatē sed negligūt duplici cō tritione cōterent q bñdōi sunt. q pro tpali gloria tpaliter se affligūt et in futuro pro interna supbia ad eterna supplicia ptabunt. laborant cū christo. sed nō regnāt cū eo. christi in paupitate sua sequuntur. De tonēte in via bibitis. sed nō exaltabit caput in pñia. Quarta species est qñ aliq; simulat se velle occultare bona sua cū tñ cōfiteret ea et manifesta hominib; ne appareat esse hipocrita et vt melior apper hominib;. Cōtra tales **M**atth. vi. Lū ozatis non eritis sicut hipocrite tristes. qui amāt in synagogis et in angulis plateaz stantes ozare vt videant ab hominibus vt videlicet homines eos velle latere videant. amē dico vobis receperit mercedē suam.

**D**e iactantia. singularitate. et arrogātia. Requirit supra. iter gradus supbie. Itē de iactantia. supra primo libro.

**D**e Ironia. DIS. XI.

**D**einde considerādū est de ironia. Circa quā cōsideranda sunt duo. Primo vtrū ironia sit peccatū. Scōdo de cōgatione ei ad iactantiā. Circa pñū sciendū qz ironia dī duob; modis. Uno mō fm vulgare modū loquēdi qñ. s. aliq; in pferēdo aliqd pñes ad laudē alteri; intēdit iriū. v. g. gratia. Uolens vitupare aliquē de ferita te dicit. tu multū es benignus. Uel de i patiētia seu ira dicit tu multū es patiens. Uel o quātū tu es benign; et patiens. et bñdōi. Ironice loquebat apłs. i. **C**orin. vi. Secularia iudicia si habueritis cōtēptibiles q sunt in ecclesia illos cōstituite ad iudicādū. **A**ut ironice loqueret oñdū cū illico subiungit dicens. Ad verecūdiā vestra dico. Alio mō dicit ironia fm pñm. iiii. etbi. p quā aliquis minora de se fingit. Hoc aut pōt cōtingere duplici. Uno mō salua vitate. oū. s. maiora q sunt in seipis reticent. Quidā vō minora dēregūt et de se pferūt q tamē in se esse recognoscūt. et sic minora de se dicere nō p tinet ad ironiā. nec est dictū fm genus suū nisi p alicu; cōcūstātie corruptionē. Alio mō aliq; dicit minora a vitate declinās. puta cū asserit de se aliqd vile qd in se nō recognoscit. aut cū negat de se aliqd magnū qd tamē pāpit in se esse. et sic pñet ad ironiā. et ē semp pñm. **U**n dicit aug. sup **J**ob. Nō ita canat arrogātia vt veritas relinquat. Et greg. dicit qz incante sunt humiles q se mētiēdo illas queant. Salomon aut nō est meritis. dicēdo. puer. xxx. Stultissimus sum viroz et sapiētiā hominū nō est meci. Similit̄ nec amos ppheta qñ dicit. Nō sum ppheta nec fili; pphē. Duplex. n. ē sapia. et duplex stulticia. Est. n. qdā sapia fm deū q humanā vl mūdā stulticia h; adiūctā. s. illud. i. **C**or. iiii. Si qñ in vos sapiēs v; ē i b seculo stult; fiat vt sit sapiēs. Alia vō est sapia mūdā q vt ibi dē subdit stulticia ē apud deū. Ille ergo q a deo cōfortat ostēte se ēē stultissimū fm reputationē humanā. q. s. hūana cōtēnit qboim sapia qñt. **U**n et ibidē subdit. Et sapia hominū nō ē meci. Et postea

subdit. Et noui scōz scientiā. Uel pōt dici sapiētiā hominū ēē que humana rōne acqñt. Sapiētiā vō scōz q ex diuina inspiratiōe habet. Amos autē negauit se ēē pphētā origine. q. s. nō erat de genē pphētarū. **U**n et ibidē subdit. Nec fili; pphēte. **A** Circa secūndū. s. de cōparatione ironie ad iactantiā. Sciēdū qz vñū mēdaciū dicit ēē graui; altero. Qñq; quidē ex materia de q est. sic mēdaciū qd fit in doctrina religionis est grauiusimū. Qñq; autē ex motiuo ad peccādū. sicut mēdaciū pñciosum est graui; q officiosum vel iocosum. Ironia aut et iactantiā circa idē mētunt vel verbis vel qbuscūq; exteriorib; signis. s. circa cōditionē psonē. vñ qñtū ad hoc eqlia sunt. Sed vplurimū iactantiā ex turpiori motiuo pcedit. s. ex appetitu lucri vel honozis. Ironia vō ex hoc q fugit licz inordinatē p electionē alijs graui; est. Et fm hoc pñs dicit q iactantiā ē grauius pñm q ironia. Cōtingit tñ qñq; q aliq; minora de se fingit ex aliquo alio motiuo: puta ad dolose decipiēdū. Et tñ ironia est grauior. Et nota qz cū duplex sit excellētia. Una quidē in tpalibus reb; alia vō in spūalib;. Cōtingit aut qz aliq; p exteriora signa vl p verba pñtēdūt quidē defectū in exteriorib; reb; puta p aliquā v; sic abiectā: aut p aliqd hñdōi. et p hoc ipm intēdit ostentare aliquā excellētiā spūalē. sicut dñs de quibusdā dicit **M**atth. vi. qz exteri mināt facies suas vt appareant hominibus ieiunantes. Unde isti simul incurrūt vitium ironie et iactantie: tamen fm diuersā. et ppter hoc grauius peccāt. **U**n et pñs dicit in. iiii. etbi. qz et supbiātia et valde defectus iactantiū est. Ppter qd de **A**ugustino legis qz neq; vestes nimis pñciosas neq; nimis abiectas habē volebat: qz in vtroq; homines suā gloriā querunt.

**D**einde considerādū est de adulatione. Circa quā cōsideranda sunt tria. Primo quid sit adulatio. Scōdo vtrū sit veniale vel mortale pñm. Tertiū q pñt et debēt mouere ad bñtū detestādū. Circa pñm sciendū est qz amicitia vera et affabilis et si pñcipaliter intendat delectare illos cū quib; viuūt seu amabiliūter ouersat: tñ qñ expedit vel ppter bonū nō veref vl res fugit cōtristare. vel ppter bonū primi cōsequēdū: vel ppter malū aliqd excludendū. sicut dicit pñs. iiii. etbi. Et **A**płs. ii. **C**orin. vii. Si cōtristati vos in epla nō me penitet. Et sequit. **B**audeo nō qz cōtristati estis: sed qz cōtristati estis ad penitentiā. Si ergo velit aliq; illos quib; viuūt in oib; delectare i loquēdo: pfecto excedit modū in delectando. et ideo peccat p excessum. Et si quidē hoc faciat sola intētiōe placēdi vl delectādi: placidus fm pñm appellat. Si aut hoc faciat intētiōe alicui; lucri cōsequēdi: vocat blāditor vel adulator. Cōiter tñ solet nomē adulationis attribui oib; q supra modū debitiū volūt alios verbis vel factis delectare in ouersatiōe cōi. Sciēdū aut qz aliquis pōt aliū delectare laudando et bene et male: put. s. cōcūstātie debite vel seruāt vt pñmittunt. Si enī velit quis aliū delectare laudando vt eū suis sermonib; cōsole ne in tribulatiōib; deficiat: vel vt leui; ea ferat: aut vt ampli; in bono pñciat debitis cōcūstātijs obseruatis. sic nō est adulatio: s; pñnet ad virtutē amicitie. Ad adulationis vitiū pñnebit si velit quis aliū laudando delectare in illis in quib; nō est laudandus: puta qz mala sunt. fm illud **P**sal. Laudatur peccator in desiderijs aie sue. et. Uel qz nō sunt certa. fm illud **E**ccl. xxvii. Ante sermonē ne laudes virū. Uel etiā si pbabili; timeat qz bñdōi laude ad inanē gloriā pnoceat. fm illud **E**ccl. xi. Ne laudes virum in specie sua. Et iterū: Ne laudes hominē ante mortē. Sili si velit aliq; bñdōi placere vt in eo nutriet vel augeat charitatē: et sic ampli; pficiat: laudabile est. Sed si velit placere deo ppter inanē gloriā: vel ppter lucri aliqd assequēdū: vel etiā si malis placere quereret et in malis: hoc ēē peccatū: fm illud **P**sal. Dñs dissipauit ossa eoz qui boibus placēt. Et **A**płs **B**al. i. Si hoib; placere: christi seruus nō essem. **A** Circa scōdū. s. quō adulatio sit mortale vel veniale pñm. Sciēdū qz pñm sit mortale: qd; cōtrariā charitati. Adulatio quōq; cōtrariā charitati: qñq; nō. Cōtrariā aut charitati tripliciter. Uno mō rōne ipf; materie. puta cū aliq; laudat peccatū alteri; hoc enī cōtrariā dilectioni dei: cōtra cui; iustitiā loquit. cōtrariā etiā dilectioni pximi: fm illud **P**sal. Quoniā laudat peccator in desiderijs aie sue: et iniquus benedicit exacerbauit oñm peccator. Et **D**iero. dicit. Nihil est qd tam facile corrumpat mētes qz adulatio. Et sup illud **P**sal. Cōuertant statim erubescētes. dicit glo. Plus nocet lingua adulatoris qz gladius psecutoris. Itē sup illud **P**sal. Oleū peccatoris nō impingnet caput meū. dicit glo. Falsa laus adulatoris mentes hominū a rigore veritatis emollit ad nōria. **U**n manifestū est: qz sic ē pñm mortale. Alio modo cōtrariā charitati ratiōe intētiōis: puta cū aliq; adulat aliū vt ei fraudulenter noceat sine corporaliter siue spūaliter. et sic etiā ē pñm mortale. Et de hoc dicit. puer. xxvii.



Magister scim? qz verax es. Itē herodi regi nephadissimo qui occidit Jacobū & incarceravit petrū. populus acclamabat dei laudes & nō domini. Actu. xii. & iō percussus ab angelo expiravit. Patet igitur ex admittentibus nō solū fometā boies magnos i vitis. verū etiā ipsos fūmptiones. elationes & temeritates augmētant suis pueris cōsiliis. Propter hoc antiq sapiētes cauebāt sollicitē ne adulatores regibz loquerē. An orator qdā ipatori loquē dicebat. Impator auguste cū in multis tū in h elucet marie prudētia tua qz isti adulatores nōdū te oīno reddiderūt infanū. qd ap plaudūt. nō mō oīs sed tibi & ppo iniuriā faciūt. deoz siqdez mī nūit reuerētiā quos tibi parificāt. te arguūt insipiente. oī ditiōis tue repugnāte nā te parē oīs esse pūdere psumūt. nota supstis onis seducti populi cui mortales deos pro immortali pūadēt esse colēdos. Sed in eo aliqd diuinū tibi in esse monstrabis. si oēs istos q diuinitati. t. fraudulēter applaudūt rāpi feceris ad tomen. ta. Quis enī deoz ei parcat a quo se deceptū iri intelligat. qd nō in riar in eū q aureos iouis oculos eruit. vt argēt gēmisqz sublati sit nitar & cecare. nepe deos iniuēbiles & imortales circūuēire. & eis fallacie parare insidias. grauioris culpe est. eo q ab his visibz lū deoz fabrica sustētā. & honozē qd istis exhibet ipi remunerāt. Si sapis ergo augustinus in deoz hostes insurgēs. & te deoz docebis esse cultozē. si deceptozes istos exterminaueris. excoatores. t. deoz nī cōreptozes & iniuriā pūnas vtroiqz. Suidardus cancellari pā nificis & postmodū tomenensis eps. dicebat fabulā talē. Duo boy mines errātes a casu venerūt i terrā symiaz. quos cū vidissent boy iusmodi symie. cōuenerūt adinuicē dicētes. Isti boies sunt exploz ratores. vocem eos & sciam? ad qd veniūt. Ego inqz eaz maior ero in loco eminenti. & vos circūdabit me qn regē vestrū & honozabit is vndiqz. & ego faciā alios gestus. Qd cū fecissent. cōuenerunt dīctos boies. quoz vn? vocabat falsidicus. & alter veridic? Uocat? veridicus & requirit a rege eaz ad qd venerat & qd sibi videt? de eo. qd ait. Dīse h vos faciatis nobiles & magnos gestus. mihi v? q nō cōpetūt ditiōi vestre. cū sitis aīal oīseme & ipotēs. Tūc rex ille ait simijs suis. auditis qd iste auisus est dicere & me. acuite vngues vestros & cū totū discerpere. Qd & fecerūt. Postea qñuit a falsidico simile. Qui ait. Dīse vos estis aīal maxime nobilitatis & dignitatis & potestatis. qd tot & tātos habetis pncipes sub vobis. mul nū est vestra sublimitas honozāda. Qd audies rex pcepit vt sublimaret? & ab oibz honozaret. Itē idē aliud exēplū dicebat fabulosum. Lū leo & lupus & vulpes iuissent venatū. & accepissent pda q fuit leo a lupo quomō debet distribui. Qui ait q media ps esset sua & leonis altera pro quo designatus leo picit pedē suū sup caput ei? & extraxit inde pellē vnguū. & qñuit a vulpe. quō debet ptri pda. Qui ait. oīs vos estis rex n? & capitane? vos debetis habere medietatē pde. & oīa nra regina vxoz vra qrtā pte. & filius v? nobilis leūculis aliā qrtā pte. Quē respiciēs leo qñuit qd ita egres gie docuerat eū partiri. Rndit. Dīse ille oīs cui veditis caputium rubeū. Sic est i gregatione magnoz. vīdicos opprimūt. & falsidicos exaltāt. & balliuos q eis aliena adiudicāt. diligunt alios opprimunt q faciūt. Hoc hī fabulosus. ppiissime & verissime cōpetit malicie multozum.

De discordia.

DIST. XII.

**D**einde considerādū ē de discordia. Circa quā cōsiderādā sunt duo. Prio vtrū discordia sit petri. Scdo vtrū sit filia inanis glie. Ad pūm dū cēdū q discordia oppōit concordie. Concordia aut ex charitate causat iquātū charitas multoz corda cūiigit i aliqd vni qd est pncipalē qdē bonū diuinū. secundario aut bonū primi. Discordia igit ea rōne ē petri iquātū bmoī concordie trias. Sz sciēdū ē q h concordia p discordiā tollit duplici. Vno mō p se. Alio mō p accidēs. Per se qd ē humanis actibz & motibz of eīd qd ē fm itētiōnē. Vn p se discordat aliqd a prio qñ sciēt & ex itētiōe dissentit a bono primi in quo dīfentire. & h ē petri mortale ex suo genere pp dīetate ad charitatē h pmi mor? bmoī discordie pp ipsectioez act? sint petā venialia. Per accidēs aut i humanis actibz cōsiderat ex hoc q aliqd est pter itētiōnē. Vn cū itētiō aliquoz est ad aliū qd bonū qd pñet ad honozē dei. vel ad vtilitatē primi. si vn? est mar h bonū eē. ali? aut habet triā opinionē. tūc discordia est p accidēs cōtra bonū diuinū vel primū. & talis discordia nō est petri nec repugnat charitati. nisi bmoī discordia sit vel cū errore circa ea q sunt de necessitate salutis vel pñcia indebitē adhibeat. cū etiā supra dictū est q concordia qd est charitatis effect? ē vniūvolūtati nō vniū opinionū. Et quo p? q discordia qñqz ē ex peto vni? tñ. pūta cū vn? vult bonū cui aliū sciēter resistit. Qñqz aut est cū peto

vtriusqz. puta cū vterqz dissentit a bono alteri? & vterqz diligē bo nū propziū. Discordia autē q fuit inter paulū & barnabā fuit p accidēs & nō p se. Vterqz enī intēdebat bonū. sz vni videbat h eē bonū. aliū aliud. qd ad humanū defectū pñeabat. Nō enī erat tal? cōtrouersia in his q sunt de necessitate salutis: quibz bonū ipsum fuerit ex diuina puidētia ordinatū propter vtilitatē inde cōsequētē. Ad secūdū. s. vtrū sit filia inanis glie. Dicendū q discordia ipoz tat quādā dīsgregationē volūtatis: inqñtū. s. volūtas vniū stat in alio: & volūtas alteri? in altero stat. Qz aut volūtas alicui? in prio pñt stat: puenit ex h q aliqz ea q sunt sua pñt bis q sunt alioz. Qd cū inordinate sit pñt ad supbiā & inanē gloriā. & ideo discordia p quā vnusquisqz sequit? qd suū est: & recedit ab eo qd alteri? est: est filia inanis glie. Sciēdū autē q discordia & rixa differūt: qz rixa cñst in exteriori ope: sic infra patebit. Vn causat ab ira que mouet animū ad nocēdū prio. & ideo ponit filia ire. sz discordia i dīstīctiōe motū volūtati quā facit supbia vel inanis glia rōne tā dicta. & ideo discordia ponit filia inanis glorie.

**D**einde considerādū ē de seminatōe discordiarū. Prouer. vi. dicit: Ser sunt que odit oīs: & septimus detestat aīa ei? Oculos sublimes &c. Sequit? Et cū dī seminat inf? fēa dī cordias istū septimo loco ponit tanqz magis exosum deo inter ceteros pctōes. Nec mirū: qz tales tunicā chisti inconfutile nitunt diuidere: quā oīs indiuīsam voluit remanē. Per hāc tunicā signatur charitas in q & p quā vñtas ecclesie cōseruat. Ad hanc hortat Aplos Ephē. iiii. Sollem? seruare vñtatē spūs in vinculo pacis. Tales sunt recte cōtrarij chisti: qz chistus venit vt dīspersos cōgregaret in vñū. Ioh. xi. Psal. Dīspersos israelis congregabit. De diabolo autē vel de mēbro ei? impio dicit? Ioh. x. Lup? rapit & dīspigit. Et nota q sic nībil magis nocet humano corpori qz cōtīnuitas ei? oī uisio: sic nībil magis nocet corpori chisti mystico. i. ecclesie qz diuī sio vñtatis ex vno verbo qd dicit ille discordie seminator: oīz tāta dīssensio qz destruit interdū cūitates & castra: dīspāf bonas: boies occiduntur: capitales inimicitie subsequunt. Pessimū est h semē ex cui? vnico grano tā pestifera messis exurgit. De pctō pñt ui oñlū nota: qz pñuus cōsiliari? est. pñtor: qz decipit illū qd oīo cōfidit. Vn puer. xi. Simulator: oīz decipit amicū suū. Et. xxvi. Siē notū? est q mittit lāceas & sagittas in mortē: ita vir q fraudulenter nocet amico suo. Tales velāt faciē chisti: sic faciēbat iudei Mat. xxvi. qñ oīs possit eoz astutias ignorare. Lū tñ scriptū sit Job. xij. Ipse nouit decipientē & eū q decipit. Iza. xxix. Ue q pfundū estis corde vt a vñō abscondat? cōsiliū. Itē pñuū cōsiliū qd ipi vult alīs dare qñqz iusto dei iudicio retorquet? in ipsos. Sicut fuit golyath pñio mucrone pempt? i. Reg. xvi. Et aman suspēsus in parabulo qd ipse parauerat mardocheo Ester. iiii. Psal. Conuertet? dolor ei? & caput ei? &c. Istud enī h iustitie oīs iniustitia: qz pño nocet sibiipfi quicūqz nocē alij machinat. Vñ laqueus deceptiōis pño capit eū q retēdit. & oīs gladi? pñcutiōis pñi? spūaliter transfuerbe rat eū qd eo vñtur. Vñ Eccl. xxvii. Qui voluit fouea incidere in eā: q statuit lapidē primo offendet in eo. & q laqueū ponit alij pibit in illo. faciēti nequissimū cōsiliū sup illū deuoluet. Et. puer. xvi. Qui fo dit fouea incidet eā: & q voluit lapidē reuertet? in eū. Pñuū cōsiliarij de mal? oibz q cōsulūt fieri: puta de rapinis & exactiōibz & bmoī: habēt pctiū: & ad restitutionē tenent? cū alij habeant cōmodū tpale In mal? faciēdis acquiescēt eis cōiter: nō in bonis. Vñ si malū cōsiliū suū velint corrigē cōtrarij cōsulēdo: nō credēt eis vel nō acquiescēt. sic iudei iude pñtori dicēt? Peccauī tradēs sanguinē iustum rīderūt Quid ad nos: tū videris Mat. xxvi. De pctō reuelantū tñ secreta sciēdū: qz agūt & cōtra ius nature. qz ius nature dīctat celandū eē qd alicui cōmittit? sub secreto. Et cōtra ius amicitie: sic dicit? Eccl. xxvii. Qui denudat arcana amici: fidē pdit. Itē reuelandū secretū damnicat aliū vel dīffamat: vñ potest restituere famā quā abstulit vel damniū qd intulit. Vñ Eccl. xxv. Que viderūt oculi tui ne pferas in iurgio cito ne postea emēdare nō possis cū deo nescieris? amici tui. De reuelatiōe secreti multa mala cōsequere pñt: sic cuilibet patere pōt. ideo sūmope cauēdū est h pctiū. De pctō multiloquiū dicitur. puer. xx. In multiloquio nō deerit pctiū. Qui multis vñf vbiis ledit animā suā. Et Lem. xv. Vir q patit fluxus semis imūdus erit. Itē signū est stultitie. Eccl. v. In multis sermo nib? iuenit stultitia. Idē. x. Stult? vba multiplicat. Et. xxix. Tonū spūi suū pñt stult? Prouer. xxv. Sicut vñs patens absqz muro rī ambitur: sic hō qui nō potest in loquēdo cobibere spūi suū. De h require multa infra de silentio. De pctō turpilōquiū dicit? ephē. v. Fornicatio autē & imūditia nec nomine? in vobis: neqz turpitudō aut stultiloquiū &c. Sen. Turpia ne dixeris: paulatim enī p verba

pudor eicitur. Unde turpiloquii inquit nō solū os hoīs. Imo potius aīam eius. et totū hominē indecētē reddit. et mūdī cordib⁹ abominabilē auferit verecūdiā et hoīem efficit ipudētē. qz cū turpiaverba nō erubescit. pferre et turpia facta vel opa facere nō veret. Itē multū corūpū et inficit audietes. iuxta illud. i. Lōzin. xv. Corūpūt bonos mores colloquia prava. ¶ De pctō secularitatis dī Eph. v. Fornicatio autē et inūditia rē. Sequit. Nec scurrilitas q ad rem nō pīnet. Scurrilitas q a stultis dī curialitas ē iocularitas in vīsbus puocātib⁹ auditores ad risum. Unī scurre sunt qī symie cū qb⁹ lu dit oyabol. et hoīes excitat ad risum. Ipī etiā sunt osolatores falsi. q suis recreationib⁹ releuant et cōfortāt hoīes i oyaboli fuitio siue ociofis vbi nota sūm Breg. q ociofum vbi est qd pondere iuste necessitatis vel inētionē pie vtilitatis caret. s. Piero. Verbū ociofis est qd absq loquētis vel audietis vtilitate pferit. A vīs ociofis abstinere oīz hō multiplici rōne. Pzio qz cū vir iustus sit celū. s. illud. aīa iusti sedes est sapiētē. os ei⁹ est porta celū. celū autē nunq apū fuisse legī sine magna et vtili cā. Sic pīz vbiq. Itē hō ē velut castrū obfessum vndiq sū illud pī. Inimici aīaz meā circūdede runt. Os autē hoīs est porta hui⁹ castrī p quā castrū istud frequēter capis. iō nō sine magna vtilitate apiri oīz. sed cū multa diligētia custodiri. Itē vno vbo pōt mereri grāz. Unī repēbēdit eos. Berni. q nō timet ipsi amittere in cōfabulationib⁹ ociofis dicēs. Cōfabulati autē sū donec hora pīrascit quā sibi ad agēdā pīam. ad obī nēdā veniā. ad acqredā grām. ad pmerēdā gloriā. misertatio cōdi tois indulserat. nec solū sibi. sed et multis alijs pōt hō esse salutis occasio vno vbo. Unī qz te magna corruptione puenit q hō ita passiz vba inutilia loq velut. Itē lingua hoīs ē calām⁹ spūsancti. pī. Lin gua mea ca. scri. velo. scri. Irreuerētia ergo fac spūritu sancto. q lin gua suā ad inutilia vba laxat. Itē loquela in solis rōnē habētibus inuenit. et lingua est rōnis interpres. et iō nūq oīz hō sine rōne pfer re sūmōrē. Itē pro vīs ociofis ad examē diuini iudicij pīrabemur. Sic dī sup illud Job. xxi. Nōne ipse vias meas cōsiderat. Bō. sic de vniūscuiusq vias cōsiderat. sic gressus diuinerat. vt nec minū tissime cogitatioēs. nec tenuissima vba q apud nos vsu viliuerūt. in discussa remaneant. Et Martb. xij. De omni vbo ociofo qd locuti fuerint hoīs. reddēt rōnē in die iudicij. Sed heu q rō poterit red di de vīs ociofis cū sine rōne dicant. Unī Berni. Si pīpterea vbi ociofus est qz nullā rōnabilē cām hz. quā rōnē reddere poterimus de eo. qd ē pīter rōnē. ¶ De pctō indiscrete pmissionis dicit. puer. xxi. Et q pmitit et qī gladio pūngit oīciētē. Qd ctingit multipli citer. Pzio qī non soluit aliqz qd pmitit. Unī de nō soluendo re pēbēdit ei⁹ oīciētia sua. Secūdo qī pmitit qd soluere non ppo nit. sic aliq suscipiēdo sacros ordines iplicite cōmētia pmitunt. quā tenere nō itēdūt. De tali voto vel pmissione dī Eccl. v. Mes lius est nō vouere qd post votū pmissa nō soluere. Tertio qī pmit tit indiscrete. cū tī pmissio nō debeat fieri vel intelligi nisi sub de bitis circūstātijs tacitis vel expressis. Sicut iēptē. pmitit absolue te qz imolaret deo qdqd de domo sua prius occurreret sibi de pīlo cū victoria reuerētē. Judi. ix. Stultus fuit absolute pmittēdo. s. impius in soluēdo. i. filiā imolādo. Similiter herodes stultus fuit in pmittēdo filie sue qz qdqd peteret sibi daret nisi debitis circū stantijs intellectis. et ipius in soluēdo. i. iohānē decolādo. Martb. vi. Quarto quādo pmittit aliqd illicitū cōtra fidē vel mores. Sic illi de qbus dicit Actū. xxiij. Deuotione deuouimus nos nō co messuros panē donec occiderimus paulū. De tali pmissione dicit Eccl. v. Displicet deo infidelis et stulta pmissio. ¶ De peccato in discretē cōminationis dicit Eccl. xxi. Ante sanguinē. i. sanguinis effusione. maledicta cōtumelie. et mine. frequēter cōminat homo ex surreptione que nō vellet. vel ex arrogātia q nō posset. vel ex ira q sibi nō hz implere. a talib⁹ est cauēdū. exemplo christi de quo in fra. j. petri. ii. cū patere nō cōminabatur. Aut pcedere debet cor re ctio charitativa. sicut dicit Eccl. xix. Corripe amicū anteq cōmine ris. et da locū timori altissimi. Locuz autē dat aliqz timorū altissimi qui magis vult qz hoīes timore dei peccare pmittāt qz humano ti more. ¶ De pctō indiscrete taciturnitatis sciēdū. qz sicut vitiosa ē nimia loquacitas. ita vitiosa ē qīqz nimia taciturnitas. Est. n. tps tacēdi et tēpus loquēdi Eccl. iij. Infidus. Seruāda est lingua nō indissolubilib⁹ alligāda. Est enim vitiosum in electionib⁹ et pmo tionib⁹ ad officia dignitatē officij vel honozis si tacēdo pmittas in dignū vel min⁹ idoneū pmoueri. v. dignū pmittas amitte dignitatē bñficiū v. honozē. Itē i filijs. Si alijs ex ignorātia v. malicia ma le cōsulētib⁹ retineas veritatē. Itē in iudicijs si vides aliquē nequie

accusari. vel iniuste cōdemnari. tacendo peccas. Itē in colloquijs si alijs petrabētib⁹ alicui. vel nō arguis petrabētes. vel nō excusas aut cōmendas psonā cui detrahis. peccas tacēdo. Itē si qī speras pdesse vbi edificatiois. instructiois. exhortationis. vel cōuocatiois retines vbi salutē tacēdo delinqs. Unī Jsa. vi. Ubi mihi qz tacui. Et ideo dicit Eccl. iij. Ne retineas vbi in tpe salutē. Ad h spālīt tanē plati et oēs habētes curā et regimē aīaz. Hoc bene figuratū ē Exo. xxiij. vbi pīcipit vt in extremis pīb⁹ vestīū sacerdotaliū fierēt tinnabula aurea cū mal⁹ granat⁹ vt audiret sonit⁹ qī sacerdos in gredere et egredere sacuarīū et nō moreret. Qd exponēs Breg. ait. Sacerdos ingrediēs morit⁹ si de eo sonit⁹ nō audit. qz cōtra se irā eterni iudicij puocat. si de eo sonit⁹ pīcationis nō pcedat. Item Eccl. xxiij. Si spiculator viderit gladiū venientē et nō insonuerit bucina. et pīps nō custodierit se. veneritqz gladius et tulerit de eis aīaz. ille qd in iniquitate sua cap⁹ est. s. sanguinē at ei⁹ de manu spicu latoris requirā. De taciturnitate laudabili reqre infra Silentij.

## DIS. XIII.

**D**e contentione. Cōsiderādū est de cōtentione. Circa quā cō siderāda sunt duo. Pīmo distinguēdū est modi cōtentionis. Secūdo spālīt de cōtentionē q est filia inanis glie. quō sit pīctū mortale v. venale. ¶ Cir ca pīmū sciēdū est. qz large sumēdo nomē cōtentionis multipliciter accipit i scriptura. Est enī cōtētio qdā laudabil⁹ et appetēda. Quēda culpabil⁹ et fugiēda. Est qdā horribil⁹ et metuēda. In cōtentionē iustoz qz laudabil⁹ est. debet eē benignitas patiētē. exēplo christi. de quo dicit Mat. xij. Nō cōtēdet neqz clamabit neqz in plateis aliqz au diet vocē eius. Et ideo exēplo ius horat⁹ nos ad patiētā dicēs Mat. v. Si qz te peccerit in dextera maxilla. pbebe ei et alterā. et ei q vult tecū cōtēde in iudicio et tunica tuā tollere. dimitte ei et palliū. Unī autē liceat alicui rem suā repetē in iudicio. ex vbo pposito vi det q nō. s. dicit qdā qz hō nō est pīceptū cōiter datū oīb⁹. s. ē vī liū pfectiois. vel nō licet cū dolo vel scādalo. licet tī cū moderamē rōnis. et sūm leges et scita canonū. Unī. j. Lōzin. vi. Strē cū frē cōtēdes te repēbēdit eos. Apl. qz corā infidelib⁹ iudicia exercebāt. Qd enī iudicare possent et corā fidelib⁹ iudicari. manifeste declarat cū dicit ibidē. Audet aliqz vestīū habēs negociū aduersus alterū iudicari apud iniquos et nō apud scōs. an nesciū qz scī de h mundo iudica bunt et in vobis iudicabūt mūdus indigni estis q de minimis iudi catis et. Secūdo austeritas penitētiē. j. Lōzin. x. Dis qui in agone cōtendit ab oīb⁹ se abstinet. et illi quidē vt corruptibilē coronā acci piant. nos autē incorruptā. ego igit sic curro nō quasi in incertū et. Seqt. Castigo corp⁹ meū et. Tertio affectiois hūilitas. Luc. xij. ait illi quidā. Dñe si pauci sunt qui saluant. ipse autē dixit ad illos. Contendite intrare p angustā portā. qz dico vobis. multi querent intrare et nō poterūt. Nec angustā portā ē hūilitas. Christus enī hūillim⁹ de seipo dicit Job. viij. Ego sū hostiū. Hoc hostiū bassus est p hūilitatē. vī Martb. xi. Dicite a me qz mitis sum et humil corde. Et angustū p paupertatē. Quia vulpes foucas habent et volu lucres celi mīdos. fili⁹ at hoīs nō hz vbi caput suū reclinet. Diuites ergo hui⁹ mundi p angustā portā nō possunt intrare. qz nimis sunt grossi. Nec supbi. qz nimis sunt alti. S. grāciles paupertate et bassi hūilitate. Inter humiles ē est interdū pia cōtētio de hūilitate oīs putātes et hūmilitē cōtēdētes. Sic pia fuit cōtētio inter iohānē bapti stā et christū. Dicebat enī iohānes. Ego a te debeo baptizari et tu ve nis ad me. Dixit ei ihesus. Sine mō. Sic decet nos implere omnē iustitiā. i. pfectā hūilitatē. Itē Luc. xxi. Facta est cōtētio int⁹ oīs pullos qz eoz videret eē maioz. Nō enī verisile qd iminēte passiōe christi de maioritate cōtēderēt. sic intelligēdo qz vniūscuiusqz maio ritatē appeteret. et se maiozē ceter⁹ eē iactaret. vel etiā in corde senti ret. S. estimo pia fide qz p tāto de maioritate fuit cōtētio inter eos qz vniūscuiusqz se minimū reputabat. et oēs alios sibi pferēdos cēse bat. Isto mō fuit pia cōtētio inter scōs bñdictū et maurū. sic legī. ij. dial. Cū enī placid⁹ puer et monach⁹ aquā hauriēs mergere. bñdict⁹ h vidēs in spū maurū vocās celerrime misit vt puerū libe raret. Qui cursu cōcto ad lacū pueniēs. et sup aquā qī p terrā am bulās puez p capillos extrahit et reducit. Qui morēt tēgit. et post tergū respiciēs qz sup aquā cucurrisset agnouit. et qz nullo mō facē psumpsisset. mirat⁹ extimuit eē factū. reuersus ad patrē rē gestā re tulit. s. viro dei hō nō suis meritis s. illi⁹ obediētiē deputāte. ecclōra mauro dicēte h pzo ei⁹ impio factū eē seqz illa qī nesciēs fecis qz scī nō fuisse. In illa autē hūilitati pia cōtētiōe arbi accessit puer qz fuerat liberat⁹. Ego inqz cū ex aquis traheret abbat⁹ manib⁹ mello tā sup caput meū aspiciēs ipm ex aquis me educē credeba. Itē in vita beati pauli pmi beremite legī. qz cū beatus antoniū uenisse

ad eū coram pzo eoz refectione detulit vñū panē. Quo viso. era in quit paulus. oīs prandiu misit nobis. quadraginta aut tā sunt an- ni ex quo dimidiū semp panis fragmē accipio. verum in aduentu. t. christe militib⁹ suis duplicauit anōnā. Refectionis hora secus for- tē sederib⁹ qd eoz panē frangeret. oboza cōtentio diē pene duxit in vesper. paul⁹ more cogebat hospitib⁹. antoni⁹ iure repellēbat eta- tis. Adē cōsiliū fuit inter eos vt cōprehensio e regione pane. dum ad se quisq⁹ niteret. pars sua remaneret in manib⁹. Ecce. q̄pia cō- tentio humilitatis extitit inter sanctos. Quarto correctionis aspe- ritatis. j. Reg. xij. Ait samuel ad populū. State vt iudicio cōtēdas aduersum vos corā dño sup vniuersis misericordiis dñi rē. Nota ibi quomodo de peccatis suis reprehēdit populū. Quinto deuoti- onis sinceritas. ij. Corin. v. Sciētes qm dñi sumus in hoc corpe pe- grinamur a dño. p fidē enim ambulam⁹. r nō p specē audemus r bonā voluntatē habemus magis peregrinari a corpe. r pntes esse ad oēi r ideo cōtēdimus siue absentes siue pntes placere. oēs enim vos manifestari oportet ante tribunal christi rē. Lō- tentio culpabilis fugienda est multiplici ratione. Primo qz obnu- bilat intellectū r puerit iudiciū rōnis. Ideo dicebat Job. Rīdete obsecro absqz cōtētionē. r loquētes id qd iustus est iudicate. q. d. Pēdiū cōtēditis. iuste iudicare nō potestis. Secūdo qz corumpit affectū. Iaco. iij. Si zelū habetis aīaz r cōtētionē sunt in cordib⁹ vestris. nolite gloriari. Tercio impedit pfectū r subuertit corda au- dientū. ij. Th. ij. Noli vbi cōtēdere. qd nibilū enī vtile est nisi ad subuersionē audientū. Vel dicas qz cōtētio impedit veritatē. Job. vi. Rīdete obsecro. vt supra. Et Jac. iij. Si zelum habetis aīaz rē. Sequit. r mēdaces esse aduersus veritatē. Ex pma auctoritate ha- bes qz cōtētio obnubilat intellectū. r sic impedit iudiciū vitatis. ex secūda babes qz facit hominē mēiri in iudiciū vitatis. Secūdo denuat charitatē. ij. Corin. xij. Ne sint inter vos cōtētionē rē. Nota ibi pessimā sequelā qz tota est cōtra charitates. Tercio diui- dit vnitatē. j. Corin. j. Idipsum dicatis oēs r nō sint vobis scisma- ta. Significatū est mihi de vobis qz cōtētionē sunt inter vos. Se- quit. Diuisus est christe. Itē. j. Corin. xj. Si qz cōtētiōis videt rē nos talē cōsuetudinē nō habem⁹ nec ecclesia dei. Quarto destruit totius opis bonitatē. Jac. iij. Vbi zelus r cōtētio. ibi inconstātia r omne prauū opus. Omne enī opus quātūcūqz sit bonūz de se si p cōtētiōē fiat fit prauū. Sicut ipsa p dicationē qd dā christū annun- ciabāt. Sicut dñs Phil. j. Spūs p dicationis opus sanctū erat de se. r forte audientib⁹ vtile. sed mī ipsi p dicationē erat oīnabile. qz ex cō- tentione erat deceptatū. Ideo hortat apls Phil. ij. Nihil p cōtē- tiōē neqz p inanē gloriā. supple faciatis. Et puer. xj. Honor ē bo- mini si se separāt cōtētiōib⁹. Et nota qz hī cū nullo homine sit sine cā rōnabili cōtēdēdū. Sicut dñs puer. iij. Nō cōtēdas aduersus hoīem frustra. cū ille nihil mali tibi fecerit. mī cōsiliū sapiēs nō ē spāliter cōtēdēdū cū vitioze. Eccl. viij. Nō cōtēdas cū hoīe locu- plere. Itē nec cū hoīe potētiore. Eccl. vi. Non pōt bō s fortiorē se iudicio cōtēdere. Itē nec cū hoīe stulto vel insipiente. puer. xxi. Ut sapiēs si cū stulto cōtēderit. siue irascat siue rideat. non inue- niet requiē. Itē nec cū pessimo cōscientiā nō habente. puer. xxij. Circa scōz scēdū qz cōtētio ponit filia inanis glorie. sic r discor- dia. qz sic aliq⁹ sunt adinuicē discordātes ex h⁹ qz corde stāt i. pprijs ita sunt aliq⁹ cōtēdētes ex h⁹ qz vniūsqz id qd sibi vī vbo defendit ppriū aut est supbie vel inanis glorie ppriā excellentiā q̄rere. tā dis- cordātes qz cōtēdētes. ppriā excellentiā q̄runt. qz isti corde r illi vbo stant in. pprijs r alijs nō acquiescūt. h aut cōtētio fm qz est filia inanis glorie q̄qz pōt esse mortale. q̄qz veniale pctm. qz cōtē- dere est s aliquē tendere. Sicut aut discordia quādā tritatē ipor- tat in voluntatē. ita cōtētio iporat tritatē in locutionē. Contrarietas aut locutionis pōt attēdi duplici. Uno mō q̄tū ad intētiōē cōtē- dentis. Alio mō q̄tū ad modū. In intētiōē qdē cōsiderādū ē vtrū aliq⁹ tritatē vitati qd est vitupabile. vel falsitati qd ē laudabile. In mō aut cōsiderādū est vtrū talis modus conueniat psonis r negotio qz h est laudabile. Unī tulli⁹ oīc in. ij. rhetorice. O cōtētio est ofo- acris ad cōfirmādū vitatē r cōfūtādū errores accommodata. Uel vtrū excedat conueniētiā psonaz r negotioz r sic cōtētio ē vitupabilis. Si ergo accipias cōtētio fm qz iporat ipugnationē vitatis r inordina- tū modū. sic ē pctm mortale. r h mō diffinit eā ambrosi⁹ oīcēs. Lō- tentio est ipugnationē vitatis cū cōfidentia clamoris. Si aut cōtētio oīcā ipugnationē falsitatis cū debito mō r acumine. sic cōtētio lau- dabilis ē. Sīcō cōtētio accipit fm qz iporat falsitatis ipugnationē cū inordinato mō. sic nō pōt ē pctm mortale. nisi forte tāta fiat in- ordinatio in cōtēdēdo. qz ex genere scandālū aliqz. Unī cū vtrūqz set apls. ij. Th. ij. Noli vbi cōtēdere. subiūxit. Ad nibilū enīz vti-

le est nisi ad subuersionē audientū. Notandū ergo: qz si accipias cōtētio fm cōpletā rōnē cōtētionis put est pctm mortale. ille in iudi- cio cōtēdit qz impugnat veritatē iustitie. Et in disputatiōē cōtēdit qz itēdit impugnat veritatē doctrine. r p h catholici nō cōtēdūt cōtra hereticos: s pōt ecōuerso. Si mī accipias cōtētio in iudicio vel in disputatiōē fm impfectā rōnē fm qd importat quādā acrimoniā locutionis: sic nō semp est peccatū mortale.

De pertinacia.

**P**ost hoc dicendū est de p̄tinacia: q̄ est septima filia inanis glie. Est aut p̄tinacia p quā bō nimis inuitit p̄prie sentē- tie nolēs cedere sentētie meliori. Unī p̄tinax nimis ē. pprijs sensus. qd maxime periculōsū est in vris religiosiis: inter quos p̄ti- nar maxime turbat pacē r cōtēnit mādāta seniorū. Unī Hugo de san. vic. in expōne regule beati augustini. Sunt quidā in cōgrega- tione obstinati in suo sensu: sapiētes in oculis suis. bi qd nō cōce- runt ex rōne defendūt: nec se alijs sed sibi alios applicari cōtēdūt. et si viderint nō obtēperari: statim cōmouent atqz alios p̄turbāt. Jō dicit Sen. Mobilis esto nō leuis: cōstans non p̄tinax. Reuera na- turale ē qz bō sentētiā suā vel opiniōē libetē sustinet r defendit. Sicut dicit puer. xv. Letas bō in sententia oīz sui. tñ nō sic ei de- bet inmutabiliter adherere: qz nullo mō velit acquiescere sentētijs r cōsilijs melioz. Nō oīcō qz sentētijs quozūcūqz debet acquiescere qz nec iniquoz. Quia btūs vir qd nō abiit in cōsilio ipioz. Et puer. j. Sili si te lactauerint p̄tōres ne acquiescas eis rē. Non stultozū r populariū. Exo. xxij. Nec plurimoz insipientiū r populariū acquie- scēs sentētie: vt a vero denies. Videlicet si sit veritas certa vel pba- bilis: de qz certitudinaliter vel pbabiliter tibi cōstet. Nō puerozū iuuenū inceptoroz: relinquēdo sententiā expertoz. Sicut fecit roy- boam. iij. Regū. xij. sed sapientiū r bonoz. Deu. xxvj. Seq̄ris formā eoz sapientiū. f. nō declinabis ad dexteram vel sinistrā. Nota quō moyses qz spm dei habēs quotidie cū dño loq̄bat: cōsiliū iethro for- ceri sui nō cōtēpser. Exo. xxij. Tales aut in quib⁹ sensus eozum nimis abundat de se nimis magna sentiūt: qz supbia oīat in eis. r ideo semetip̄os supbos r p̄sumptuosos ostēdūt. Que est maior supbia qz qz vnus bō toti cōgregationi iudiciū suū pferat tanqz si ipse solus spm dei habeat. Propter qd dicit Tobie. iij. Superbiā in tuo sensu aut in tuo vbo nunqz dñari pmittas. Itē meliores se cōtēnit fm illud. puer. xxvj. Sapiētiōz sibi videt p̄prie septē vris loquētib⁹ sentētijs. Tales manifeste ostēdunt se stultos eē: qz cōfirmata stultitia est qz bō se reputet sapientē: r in factis suis nihil videat nisi sapientiā. Ideo dicit Ro. xij. Nolite p̄tēdes eē apud vosmetip̄os. Et Ila. v. Ne qz sapiētes estis in oculis vestris: r corā vobismetip̄is p̄tēdes. Isti sunt similes helyu: qui cū esset iunior oīs: sensum suū sensui alioz p̄ferebat: imo vba despiciēs alioz verba sua sententijs reputabat dicēs Job. xxxij. Sententiā labia mea purā loquē. Itē p̄tinaces sūt imp̄suasibiles: intractabiles. r ideo de p̄tis suis incorrigibiles sunt. Si in errore incidūt in erro- re suo sunt p̄tinaces: r ex p̄tinacia irrecuocabiles. Unī qz nimis in- nitunt sensui. ppriō: ideo dat illos deus in reprobū sensum. Ro. j. Et ibidē: Enauerūt in cogitationib⁹ suis: r obscuratū est insipies cor eoz. dicētes enī se ē sapiētes stulti facti sunt. Itē ppter sui p̄- tinaciam dei maledictionē incurrit. Sen. xlij. Symeon r leui frēs vasa iniquitatis bellantia in cōsiliū eoz nō veniat aīa mea. Sequit Maledict⁹ furoz eoz qz p̄tinax. Nota symeon. i. audis qz oīa au- dit r oīb⁹ credit. r leui qz interpretat firmator societatis. Isti sunt frēs. i. cōplices: r in oī malignitate cōcordes. Sequit: Vasa iniqui- tatis. Bene sunt vasa iniquitatis. i. receptacula oīs iniquitatis: qz ex quo credūt oīb⁹ qz dicunt: r ad oīa se applicāt ad sue p̄tinacie firmamē- tū colligatiōes faciūt: quibus in suis scelerib⁹ mutuo se defendūt. Unī bene signant p squamas vebemōth. de quib⁹ dñs Job. xl. Una vni cūgūf: r nec spiraculū qdē incedit p eas. Eze. xxxij. mor. xxvij Quos filis reat⁹ sociat cōcordi p̄tinacia: etiā defensio p̄tusa cōstis- pat: vt in facinoribus suis alterna se defensione tueant. Qui enī di- uini cōrrigi poterāt i iniquitatū suarū p̄tinacia vniū p̄durāt. Et tāto magi quōdie a cognitiōe iustitie inseparabiles sunt: q̄nto a se in- uicē nulla increpationē sepan. Unī tales dei maledictionē merent⁹. Ideo bene subdit Maledictus furoz eoz: quia p̄tinax.

De indignatione.

DIS. XIII.

**D**einde cōsiderādū est de indignatiōe: q̄ est octa- ua filia inanis glie. Ad euidentiā aut ve- ritatis sciēdū est: qz indignatio multipliciter accipit in scriptura. Uno modo importat culpā qz cōmittit. Alio modo offensāz qz cōsequit. Alio modo penā qz infligit. Alio mō vir- tutē qz quis cōtra peccatū iuebit. Indignatio nāqz p̄prie r stricte

loquendo importat displicentia cum quid inflatione cordis elati. Unde dicunt homines indignitatem vel indignitatis nature quod displicent omnia que sunt ab aliis et nihil quod fiat ab aliis reputant bene factum. Alio modo minus proprie de indignatione displicentia alicuius quod credit esse malum. et ex indifferente zelo mouet alius contra facientem vel factum. Tertio modo dicit indignatio large loquendo pro pena debita pro peccato. Quarto modo improprie dicit displicentia dei que sibi displicet omne malum. et contra facientem dicit indignari. Primo itaque dicit indignatione displicentia cum inflatione cordis et hoc fit multipliciter. Aut enim mouetur quod contra personam quam ex arrogancia vilipendit. Vel propter ignorantiam. Vel propter inopiam. Vel propter simplicitatem vel humilitatem. Non modo indignatus est helyu contra iob et amicos eius. sicut dicit eiusdem xxv. Iratus est helyu aduersus iob eo quod se iustum esse dicebat coram deo. Porro aduersus tres amicos eius indignatus est eo quod non inuenissent rationem rationabilem. Greg. xlii. mor. xv. Istis iudicibus apte colligitur quod per eum amatorum vane glorie species designat. Iob quippe de presumpta iusticia. amicos vero eius de stulta ratione redarguit. Oes enim vane glorie sectatores se se in omnibus prebent. alios de fatuis sensibus. alios de indignis meritis reprehendunt. i. alios iudicant nihil scire. alios non bene viuere. Item indignatur quod quadovideret et dolet pariter sibi preferri et sic iudei indignabantur quadovidebant christum plusquam se a populis honorari. Matth. xxi. Videtis principes sacerdotum et scribe mirabilia que fecit et pueros clamantes in templo et benedices. osanna filio dauid indignati sunt. et dixerunt ei. Audis quid isti dicunt. Item indignatur quod quando videt inferiorem sibi parificari. Sicut filius senioris filio. perigo indignatus est quod vidit eum cum gaudio in gratia recipi. Luc. xv. Indignatus est autem et nolebat introire. Item indignatur quod quando videt aliquem contra voluntatem vel honorem suum fieri. et propter hoc inflatus contra personam presequitur eum vel dimittit ei facere quod deberet. Sicut naama indignatur quod helyseus non exiit ad eum nec honorifice recepit. iiii. reg. v. Iratus naama recedebat indignatus. Unde autem indignatio in corde. Vel propter sapientiam quod scientia inflatur. Ideo dicit Eccles. i. In multa sapientia multa est indignatio. Vel propter opulentiam. Unde diuites huius seculi pauperes facilius indignantur. Sicut naama de quo dicitur. iiii. reg. v. erat vir magnus honoratus et diues. indignatus est helyseus. ut dictum est. Vel propter potentiam. sicut nabuchodonosor. propter potentiam suam volens sibi omnes subiacere nationes. nuncios suos misit ad omnes terras. et quod noluerit ei obedire. sed sine honore ei nuncios abiecerunt indignatur est nabuchodonosor. et omni terra. Judith. i. Vel propter presumptam iusticiam. Sicut pharisei et iudei indignabantur quod christus sabbato curaret. Iob. vii. Si circumspectionem recipit homo in sabbato ut non soluat lex moysi. mihi indignamini quod totum hominem sanum feci in sabbato. Item Luc. xii. Archimagogus indignatur quod sabbato curasset illos. dicebat turbe. Sed dies sunt in quibus opari in his venit et curamini. Caudem autem huius vitium quod via aperit ad multa vitia. Sicut de puer. xxi. Qui ad indignitatem facilis est. erit ad peccata percluior. Ideo hortatur apostolus Eph. iiii. Indignatio autem et clamor et blasphemia tollat a vobis. Item col. iii. Deponite vos omnia. iram. indignationem malitiam et cetera. Ex predictis patet quod in indignatione proprie dicta. scilicet sua perfecta ratione sumpta est peccatum mortale. Sic autem accipitur indignatio finem incopleta ratione. i. finem quod importat displicentiam respectu boni ex zelo minus discreto. sic est peccatum veniale. Et sic fuit in apostolis quod sub specie pietatis indignati sunt de effusione sanguinis super caput ihesu. dicentes. Ut quid perditio homo. Matth. xxvi. Item sub specie humilitatis indignati sunt de duobus fratribus. scilicet iacobo et iohanne. pro eo quod sublimitatem glorie petierunt. Matth. xx. et Mar. x. Sic ergo indignatio importat culpam quod committitur. Item indignatio importat offensam quod ex peccato confertur. Isti modo indignatio potest et deo. Sic ira. zelus et furor transferuntur in deum. Isti modo de peccato vel peccatoribus indignari. i. reg. vi. Indignatur est dominus de osai. iiii. reg. xxi. Succendet indignationem meam. Isai. xlii. Ecce dies dominus veniet crudelis et indignationis plenitudo. ite. xxx. Labia eius plena sunt indignatione. Item indignatio importat penam quod i currit. Sic de Job. iiii. Veniet super me indignatio. i. pena quod est diuine indignationis effectus. Item Job. vii. Sagitte domini in me sunt quantum indignatio ebibit spiritui meum. Greg. vii. mor. Sagittis aduersus omnes peccatos designatur. Quid autem est spiritus hominis nisi spiritus elatiouis. Sagitte autem domini spiritum hominis ebibunt. cum superne aduersus omnes finem afflictam mentem ab elatioue operantur. Sagitte domini spiritus hominis ebibunt. cum iterum exteri itroz suos trahunt. Epotat spiritus dauid fuerat quando dicebat. In deficiendo ex me spiritus meus. et tu cognouisti semitas meas. Et quod per omnes afflictos non deserit. post afflictionem duritiam dulcedinem consolationis imittit. id est Isai. lxxiii. In momento indignationis mee. abscondi faciem meam per ripem a te. et in misericordia sempiterna misereor tui. Quia vero sunt nonnulli quos et si tormenta non cruciant non emendant. de tales dicit.

Ro. ii. His qui sunt ex ostensione. i. qui ostendunt inter se vel contra cor reprobos vel predicatorum. et qui non acquiescunt veritati doctrine vel conceptis. credunt autem iniquitati: impunitatem sibi permittentes. vel de futuro iudicio non cogitantes: seu futurum iudicium non timentes. ira. i. aspectus irati iudicis. Psal. Dñe ne in furore tuo arguas me et cetera. In indignatio. i. disceptationis redargutio. Isa. xxx. Labia eius repleta sunt indignatione. tribulatio. i. pena exterior ignis materialis. et angustia. i. pena interior omnis spiritualis. Isa. vlt. Uermis eorum non morietur: et ignis non exstinguetur: et omnes animas supplebunt videri sunt primo: et postea etiam in eo corpore hominis operantis malum. Quarto et ultimo indignatio importat virtutem quod contra peccatum inuehitur: vel contra peccatum proprium pro dolore contritionis: vel contra peccatum alienum pro feruore emulationis. Contra peccatum iniquum proprium pro penitentia. Unde. i. Cor. vii. Que finem dei est tristitia. i. de peccato tristis est qui fecit quod deus odit. penitentia. i. penitentialis satisfactione. in salutem stabilem. eternam operatur. Ecce enim hi ipsi. scilicet ex peccatis estis in vobis quantum sollicitudinem et cetera. Enumerat hi apostolus septemplex gratiam tristitie penitentialis: septem incommoda que facit peccatum in anima. Primo enim causat offensam ad deum: quod est sollicitudo de emenda. Secundo obligat ad supplicium: quod ponit defensionem a gehenna. Tercio maculat quantum ad subiectum proprium: quod ponit indignationem de macula. Quarto penitatur ad malum: quod ponit timorem. Quinto difficultatem ad bonum: quod ponit desiderium de profectu. Sexto exemplum malum ad primum: quod ponit bonorum emulationem. Septimo delectationem voluptatum: quod ponit corporis punitionem. Dicit ergo: Ecce hoc ipsum. scilicet tristitia pro deum quantum sollicitudinem emendande quod deliquisti operatur in vobis. nec hoc solum: sed etiam operatur defensionem a gehenna. quod finem glorie penitere est defendere se a gehenna. nec solum hoc: sed etiam indignationem de vobis pro statu peritio. Ad me ipsum anima mea turbata est. nec solum hoc: sed etiam timorem respectu recidendi. puer. xxi. Btius homo quod semper est pauidus. nec solum hoc: sed etiam desiderium proficiendi. nec solum hoc: sed etiam emulationem. i. bonorum imitationem. Apoc. iii. Emulare ergo et penitentiam age. nec solum hoc: sed etiam vindictam. i. punitionem pro peccatis vestris. Aug. Penitentia est quod dolens vindictam punietis in se quod dolet commisisse. Contra vero alienum peccatum indignatur quod per zelum. Ezech. iii. Abi amarus in indignatione spiritus mei: manus enim domini erat mecum fortis in me. Item Zach. viii. Zelus sum super zelo magno et indignatione magna zelatus sum eam. Cetera excessus.

Deinde considerandum est de excessu. Circa quod sciendum est: quod excessus multipliciter dicitur in scriptura. Uno modo dicitur excessus preteritionis erratice. de quo dicitur. i. Cor. v. Mente. i. preteritione rationis. excedimus in talia. scilicet in talibus ad celestia nosmet ipsos eleuando: deo teste et scio. Alio modo dicitur excessus miserationis domine. Luc. ix. Erant moyses et helyas visi in maiestate: et loquebantur cum eo excessum quem preteratur erat in hierusalem. Excessus iste fuit beneficium officii passio. Bene autem sua passio dicitur excessus si consideres quod quantus et quilibet pro quibus et quilibet: quare quod gratia quod horrende passus fuerit: manifeste patet quod tante dignationis mysterium tanta imense miserationis beneficium: propter excessum modum ordinem et mensuram. excedit humana merita: excedit intelligentiam angelicam et humanam. Unde sic ioseph quod saluator mundi dictus est tanta frumetorum multitudinem congregauit: quod copia mensuram excedebat. Ita christus tanta multitudinem gratiarum et beneficiorum congregauit in ecclesia: quod copia mensuram excedit. Tertio modo dicitur excessus abusionis erratice: quod scilicet abutitur aliquis habita potestate: vel usurpat sibi potestatem non commissam: vel officium non iniunctum: vel nimirum crudelitate exercet plarum subditum: omnes in seruum: vir in vxorem. vel qui se ingerit per se per amicum potentiam: violentiam: fallaciam: vel pecuniam ut prebit cum sit inutilis et indignus. Vere si quis diligenter inspicere: per funde consideraret quantas habet sollicitudines anxietates et curas illi quod presunt in quatuor periculis sunt: et quod districta habebunt coram summo iudice reddere rationem nec ita ardentem ambirent: nec de adeptis supbirer. Sic dicit Sap. vi. Audite reges et intelligite: discite iudices finem terre et cetera. Sequitur. Bonede et cito apparebit vobis. quoniam durissimum iudicium in his qui presunt fiet. Exiguo enim concedet misericordia. Potentes autem potenter tormenta patientur. Et infra: Fortioribus autem fortior instat cruciat. Ad vos ergo o reges sunt hi sermones mei: ut uiscatis sapientiam et non excedatis prelationes. scilicet non habitas ambiendo: vel habitis abutendo.

De studio et amore vanitatis. DIS. XV.

Deinde considerandum est de studio et amore vanitatis: quando scilicet homo nimis diligit sequi: et frequenter vanitates huius mundi. Sicut sunt ludicrationes: et choroce: venationes: et aucupia: aues: et canes: et tyrocinia: comestationes et iuuina: et huiusmodi que vana sunt et

boie vanū reddūt. Oīa pfecto mundana vana sunt. Eccl̃s. i. Vanitas vanitatum ē oīa vanitas. Et hoc lucide declaraf. qz vanus est qd nec fatietatē p̃bet appetitū. nec vtilitatē possidēt nec stabilitatē in nitēt. nec securitatē f̃idēt. Oīa terrena quecuqz sunt in mūdo vana sunt pp̃ istas quatuor rōnes. Primo qdē. qz nō dāt fatietatē. Imo potius vacuitatē homini diligētī. Tū qz nō sūt in corde hominis. S; nīl pōt implere cor hoīs nisi qd est in eo. Tū scdo qz cor hoīs ppter oīā amādū z capiedū factū ē. z tāte capacitatis z amplitudinis est vt nīl nisi de pōt illud implere nec sibi sufficere. Tū etiā qz tpalia nō plenitudinē s; vacuitatē adducūt. Uī q plus bz exp̃s se plurib; idigere. ppter qd bene dicit sapiens Eccl̃s. v. Aurus nō implebit pecunia. Noīe pecunie itelligas oīa quecuqz p̃it pecunia cōparari. Scdo tpalia nō p̃bet vtilitatē possidēt. s; magis onus. sollicitudines. angustias. z timores. dānū z piculū multiplex sicut docet experiētia. Et Eccl̃s. v. dicit. Qui amat diuitias fructum nō capiet ex eis. Inuanū dicit aliqz laborare qm de labore suo nullū vel modicū fructū vel vtilitatē cōsequi. Sicut p̃neri sequēdo p̃p̃liones. z hō q̃libet vērū. vmbra. vel sumū īsequendo. Ideo dicit Eccl̃s. ij. Vidi cuncta q̃ sub sole fuit z ecce vniuersa vanitas z afflictio spiritus. Seq̃. Magnificam opa mea. edificauī mibi domos z plantauī vineas zc. Et post multa q̃ enumerat cōcludit. Cūqz me conuertēs ad vniuersa opa q̃ fecerāt manus mee. vidi in oīb; vanitatē z afflictionē animi. Tercio tpalia vel mūdāna nō p̃bent stabilitatē in nitēt. qz sicut ipsa trāseūt. sic z ipsi talia possidētes. Grego. Qui labēt inuitis. necesse ē vt cū labētē labat. Hoc cōfitem̃ ī p̃ij in īfeno. Sicut dicit Sap. v. Quid nobis p̃fuit supbia. z diuitiaz iactantia quid vtilit nobis. Trāserunt oīa tāquāz vmbra zc. Quarto nō p̃bet securitatē f̃idēt. Nō enī p̃it dare securitatē vite vel pacis vel sanitatē z huiusmōi. puer. xj. Qui cōfidit ī diuitijs suis corruet. Et Nec. j. Vanitate seducti sumus. Propter qd. p̃s. fatuitatē mūdānoz arguēs. Siliū hoīz vsqz quo grāui corde. vt qd diligitis vanitatē z queritis mendaciū. Sicut autē ista sunt vana. ita diligentes se vanos efficiunt. Dicit. ij. Ambulauerūt post vanitatem z vani facti sunt. Qui enim mundi vanitates diligunt z in eis delectant. ex ipsa vi dilectiōis z adherētie vani sunt. Quoz vanitas radicaf in īfatis viscerib; declaraf in platis sermonibus demōstraf in opib; p̃p̃etratis. z p̃bas in passionib; tolerat. De p̃mo. p̃s. Dñs scit cogitationes hoīum qm vane sūt. Cōueniat ergo vniūsqz cōfictiā suā z videat quales cogitationes bz. quia si vane sūt quincī esse vanus. Vane sūt autē si p eo qz ceteris p̃ferat tpaliē reputat se etiā spūaliter p̃ferēdū. Unde grego. Magna est potētia tpalis. q̃ apud deū meritū suū bz de bona administratione regim̃is. Nōnqz tū cōpso qz p̃eminet ceteris. elatiōe cogitatiōis intus mescit. z vū foris īmēto fauore circūdat. intus veritate vacuat. atqz oblitus sui in voces se spgit alienas. talēqz se credit. qualē foris audit. nō qualē intus discernere debuit. ceteros despicit. eosqz sibi quales ordine nature nō cognoscit. cūctis se estimat. amplius vale re qd se videt amplius posse. Scriptū ē etiā Job. xj. Vir vanus in supbia erigit. Mūdāna enī qz vana sūt faciūt cor hoīs frequēter euāescere. nisi sit p gratiā stabilitū. Unde de sapiētib; huius mūdi dicit aplūs Ro. i. Euāuerūt in cogitatiōib; suis. z obscurat ē īspiciēs cor eoz. dicētes enī se esse sapiētes stulti facti sunt. Nota qz aliū euāescit. ppter sciētā. aliū ppter potētā. aliū ppter nobilitatē generis. aliū ppter diuitias z sic de alijs z bec oīa vana sūt. Itē declaraf eoz vanitas in sermonib; qd enī later in cordib; in verbis frequēter ostēdit. Sicut dictus est beato petro. Loquela tua manifestū te facit. Et dñs ait. Ex abūdātia cordis os loquitur. Scriptū ē autē. Vana locuti sūt vniūsqz ad primū suū. Deū q̃ua na sūt aliquoz eloquiā. s. vba arrogātie. iactātie. fatuitatis z īmunitie. verba friuola. ociosa z hmoi. Itē mōstraf vanitas ex opērib; z h nōne vanitas. Itē p̃bas vanitas ex dolozib; tolerat. nā ī venatiōib; z aucupijs antedict. multos labores sustinēt. vigilias estus pluias. paludes. niues. glacies. spinas. z vepriū pūctiōes. facit. sitim. z plures alias corpōz passiones. Siltit in tyrocinis vberant. sustinant. z aliqz mutant. vt nomē sibi vēdicēt p̃bitatis. s; bec vanitas ē. Si p peccatis suis iponere eis penitētiā incōparabiliter minus grauis. diceret se sustinere nō posse. Si autē pp̃ deuz

z animarū suarū salutem tanta z tā grauiā sustineret. magni essent apud deū. z sancti ab hoīb; dicerent. Item vt hmoi corneamēta frequēter. expēdūt que possident. z p expēsis hmoi faciendis terras suas obligant. pecunias mutuo sub vsuris accipiūt. expēfas itolerabiles faciūt extra ad ostentationē. z in domib; suis tam ipsi qz vroz z liberi famis inedia cruciant. Tandē vsuras soluere nō valentes. pauperes effecti de p̃p̃ijs hereditatib; expellunt. Ecce qd de vano corde p̃deunt vana sunt z vane. ppter vanitatem facta. vana z vacuū hominē ostēdunt. z ad paupertatis vacuitatē pducunt.

De peccato ex certa malitia. DIS. XVI.

**D**einde considerandū est de peccō ex certa malitia. Dicit enī Grego. xcv. in mōr. super illud Job. xxx. Qui de industria recesserūt a deo. Peccatum trib; modis cōmittit. nā aut ignorantia aut infirmitate. aut studio p̃p̃etrat. Nō pōt sic declarari. Nō enī sic z quelibet res alia nāliter bz appetitū bonū. Unde q̃ ei appetitū declinet ad malū. nō pōt cōtingere sine aliqz cōordinatiōe in aliquo p̃ncipioz hoīs existente. Sic enī z in actiōib; rerū nāliū inueniūt peccatū. P̃ncipia autē actūū humanoz sunt intellectus z appetitū. taz rōnalis q̃ dicit voluntas. qz sensitiuū. In humanis igit actib; cōtingit qnqz peccatū sic ex defectu intellectus. puta qm peccat hō ex ignorantia z ex defectu appetitus sensitiui. qm. peccat hō ex passiōe sic etiā ex defectu voluntatis q̃ est inordinatiō ipsi. Est autē voluntas inordinata. qm minus bonū magis amat. z potius eligit pati detrimentū in bono minus amato vt potiat bono magis amato. Sicut potius eligat hō abscisiōnē alicuius mēbri etiā scīenter vt cōseruet rem quē plus amat. Per hūc modū qm voluntas inordinata plus diligit ali quod bonū tpale. puta diuitias. honores. voluptates qz ordinem rōis. vel charitatē dei vel aliqd hmoi. sequit qz velit z eligat in aliquo spūali bono dispēdiū sustinere vt bonū tpale qd plus amat possit obtinere. Nihil autē aliud est malū qz p̃uatiō boni. Et fm h aliquis scīenter vult aliqd malū spirituale p qd bonū spirituale p̃uaf. vt bono tpali qd plus diligit potiat z sic peccare dicit ex certa malitia quasi scīenter eligēs malū. Licet autē nullus op̃et ad malū intēdens. sicut dicit. oronius. iiii. de di. nō. qz malū s; se z absolūte nō pōt esse intētū ab aliquo. pōt tñ esse intētū ad vitādū aliqd malū. v. ad cōsequēdū bonū aliqd plus dilectū. vt dictū est. In tali aut casu aliqz eligeret cōsequi bonū p se itētū si posset absqz hō alteri bōi dispēdiū nō pateret. Sicut voluptuosus vellet vti delectatiōe si posset absqz offensa dei. S; duob; p̃p̃ositis magi vult of fensa dei incurrere. qz delectatiōe p̃uari. Sciēdiū etiā qz qm dicit ali qd peccare ex malitia hoc pōt intelligi tripliciter. Uno mō pōt itel ligi de malitia habituali. s; qz habitū malū vocat malitia. qz peccat ex inclinatiōe habitū vitiosi. Alio mō of malitia actuali s; qz electio mali dicit malitia z sic dicit aliqz ex malitia peccare qz ex delibera ta electiōe mali peccat. Alio mō pōt intelligi malitia aliqz culpa p̃cedēs ex qz of culpa sequēs. sicut cū aliqz ipugnat diuinā grāz ex īiūdia p̃cedere. Itē nota qz voluntas ex nā sue potētie inclinat ad bonū tanqz ad p̃p̃riū obiectū. Unde omne peccatū dicit esse 3 nām. ppter qd dicit Damascenus. qz peccatū est ab eo qd est s; nām in id qd est contra nām versio. O; g voluntas ex electiōe inclinat ad malū. hoc aliunde cōtingit. Et qnqz quidē ex defectu rōis. z sic dicit peccare ex ignorantia. vel qnqz ex impulsu appetitū sensitiui. Sic qm aliquis peccat ex infirmitate siue ex passiōe. Sed neutriū hōz ē ex certa malitia peccare. Sed solū tūc aliqz ex certa malitia peccat qm voluntas eius ex se inclinat vel mouet ad malū. Quod pōt itel ligi dupliciter. Uno mō p hoc qz habitus bz aliquā dispositionem corruptā inclinat ad malū. ita qz scdm illaz dispositionē corruptā aliqz malū sit homini quasi conueniens z silē. z in hoc ratione cōueniēte voluntas tendit qm in bonū qz vniūquodqz tēdit in id qd est sibi conueniens. Talis autē dispositiō corrupta vel est aliquis habitū acq̃situs ex cōsuetudine qz vertit in nām. vel est aliqua egritudinal habitudo ex pte corpis. Sic aliqz hnt aliquas inclinatōes nāles ad aliqua p̃tā ppter corruptionē nature in ipsis. Alio mō cōtingit qz voluntas p se tendit in aliqd malū ex remotiōe phibētis. vbi gratia. Si quis phibet vel ipedit peccare non qz peccatū ei displiceat absolute sed ppter spem vite eterne vltimorē gebēne. remota spe p̃desperationē. vel timore p̃sumptionē. sequit qz ex certa malitia qm absqz freno peccat. Sic g patet qz peccatū qd est ex certa malitia semp in hoīe p̃supponit aliquā inordinatiōē q̃ tñ nō semp est habitus. Uī nō est necessarius qz quicūqz peccat ex certa malitia. peccat ex habitu. Deniqz sciēdiū qz peccatū qd sit ex certa malitia multo grauius est qz peccatū ex passiōe vel ignorantia. Sicut dicit. Greg. xcv. mōr. xj. Grauius est ex infirmitate qz ex ignorantia

h multo grauius studio q̄ firmitate peccare. De peccato ex certa malicia dicit̄ Job. xxxiii. Quasi de industria recesserunt a deo. Et Job. xv. Si nō venisset locut⁹ eis nō fuisset peccatū nō haberet. nūc autē excusatioēz nō habet de peccato suo. Et paulo post. Et videtur t̄ oderūt t̄ me t̄ patrē meū. Greg. xvi. supra. Aliud ē ex p̄cipitate. aliud ex deliberatiōe peccare. Sepe. n. peccatū p̄cipitate cōmittit. qd̄ nō cōsilio t̄ deliberatiōe p̄cipit. Et firmitate. n. plerūq̄ solet accidere amare bonū t̄ implere nō posse. Et studio vō peccare ē bonū nec facere nec amare. Sicut ergo nōnūq̄ grauius ē peccatū diligere q̄ p̄petrare. ita nequius ē odisse iusticiā q̄ nō fecisse.

De inuerecundia peccandi.

**D**einde cōsiderādū est de inuerecundia peccandi. qm̄. f. hō nō verecundat̄ peccare vel aliqd̄ in honestū facere corā deo t̄ angelis t̄ sanctis. t̄ hoib⁹. Greg. iiii. mor. ix. Sūt nōnulli quos ad p̄petrādā neq̄tiaz oborta malitia subita inuitat. f. t̄ bñas verecundia reuocat. t̄ plerūq̄ p̄ h̄ q̄ exterius erubescit. ad iterio ra sua redeūt. t̄ oīa se iternū iudiciū sumūt. qz si p̄ boiem malefere metuūt. q̄to magis p̄pter deū q̄ cūcta īpiciūt. nec mala appetere debuerūt. in q̄bus sit vt maior corāz p̄ bona minima. f. p̄ ex terioze verecundia. iterioze culpā. Et sunt qd̄ qd̄ postq̄ deū in mēte cōtēpserint multo magis bñana iudicia spernūt atq̄ omne malum qd̄ appetūt audacter pagere nō erubescūt. quos ad p̄petrādū malū occulta iniquitas inuitat. t̄ nulla apta verecundia retardat. Sicut de quodā iudice iniquo dicit̄ Luce. xv. Deū nō timebat t̄ boiem nō verebat. Hinc ē etiā qd̄ de q̄busdā ipudētī fronte peccantib⁹ dicit̄ ē ysa. iiii. Peccatū suū qm̄ fodoma p̄dicauerunt. Tales ergo nec timore dei nec boiū pudore a p̄petrādīs flagitijs refrēnant. De talib⁹ etiā dicit̄ Piere. iiii. Fronis mulieris meretricis facta ē tibi. noluit erubescere. Itē. vi. Adfuit sūt qz abominatiōez fecerūt. qm̄ imo cōfusiōe nō sunt cōfusi t̄ erubescere noluerūt. Grego. xvi. supra. P̄p̄tū fuit malū facere voluisse. t̄ p̄ius ē p̄petrata nō erubescere.

De scandalo.

**D**einde cōsiderādū est de scandalo. qm̄. ex inuerecundia peccandi nō curat hō facere vel oīa cādi. oīeq̄s ē cōsiderare de scandalo. Circa qd̄ cōsiderāda sūt nouē. Primo qd̄ sit scandalū. Scdō vtrū sit peccatū. Tercio vtrū sit spāle peccatū. Quarto vtrū sit mortale peccatū. Quinto vtrū p̄fectoz sit scandalizari. Sexto vtrū cor sit scandalizari. Septio vtrū spūalia bona sint dimittēda p̄pter scandalū. Octauo vtrū p̄pter scandalū sint spūalia dimittēda. Nono qd̄ mouere possunt ad scandalū fusiōes vel detestādū. Ad p̄mū sciēdū qd̄ scandalū est. dicit̄ vel factū minus rectū p̄bens occasiōē ruine. Et sumit̄ hoc diffinitio ex verbo hieronymi qd̄ exponēs illud Matb. xvij. scis qz pharisei audito hoc verbo scandalizati sunt. dicit qm̄ legimus. Quicūq̄ scandalizauerit. hoc intelligimus qd̄ dicto vel facto occasiōē ruine dederit. Sicut autē dicit ibidē. qd̄ grece scādalon dicit̄. hoc offensionē vel ruinā t̄ ipacionē pedis possumus dicere. Cōtingit enī qm̄ qz aliqd̄ exponit alicui in via corpali cui ipingēs disponit ad ruinā. t̄ talis ober dicit̄ scandalū. Et similiter in p̄cessu vie spūalis cōtingit aliqd̄ disponit ad ruinā spūalē p̄ dictū vel factū alterius. inquantū. f. aliqd̄ sua admonitiōe. vel iudiciōe aut exēpla aliorū trahit ad peccādū. t̄ hoc p̄prie dicit̄ scandalū. Nihil autē fm̄ p̄p̄ia rōnez disponit ad ruinā spūalē nisi qd̄ h̄z aliqd̄ defectū rectitudinis. qz id qd̄ ē p̄fecte rectū magis munit boiez oīa casus. q̄ ad ruinā inducat t̄ ideo cōueniēter dicit̄. qd̄ dictū vel factū minus rectū p̄bens occasiōē ruine sit scandalū. Et nota qd̄ in diffinitione peccati generaliter dicit̄ aug. xvij. oīa faustū. Peccatū ē dictū vel factū vel cōp̄itū oīa legē dei. In diffinitōe autē scādali nō ponit cōp̄itū. qz cogitatio vel cōp̄itō ē qd̄ latet in corde nō p̄ponit alteri vt ober disponēs ad ruinā. Dicit̄ autē hic minus rectū nō p̄ cōparatiōez ad aliqd̄ aliō a quo in rectitudine superat sicut vnus actus virtuosus dicit̄ rectior altero f. dicit̄ minus rectū qd̄ h̄z aliqd̄ rectitudinis defectū. vel qz est fm̄ se malū. sicut peccatū. vel qz h̄z speciē mali. sicut cū aliqd̄ recubit in idolo. q̄uis enī hoc fm̄ se nō sit peccatū quāda speciē vel similitudinē veneratiōis ideo potest alteri p̄bere occasiōem ruine. Et ideo apostolus monet. i. thes. v. Ab omni mala specie abstinete vos t̄ ideo cōueniēter dicit̄ minus rectū vt cōprehendat̄ tā illa que sunt fm̄ se peccata. q̄ illa que habent speciē mali. Itē dicit̄ p̄bens occasiōē nō causam. qz sicut dictū est nihil potest esse bonū nisi sufficiens causa peccati qd̄ est spūalis ruina nisi p̄p̄ia voluntas. t̄ ideo dicta vel facta alterius boīs possūt esse solū īfecta cā aliquid inducens ad ruinā. t̄ p̄pter hoc non dicit̄. oīans cau

sam ruine sed dans occasiōē. qd̄ significat causam imperfectā. t̄ non semp causam p̄ se sed p̄ accidens. t̄ tamen nihil p̄hibet in qui busdam poni illud qd̄ est agens: quia id qd̄ est fm̄ accidens vnus potest p̄ se alteri cōuenire. Sicut in diffinitione fortune ponit causa p̄ accidens in. ij. phicoz. Item nota qd̄ aliqd̄ dictū vel factum aliterius potest esse alteri causa peccadi dupliciter. Vno modo p̄ se. Alio modo p̄ accidens. Per se quidem qm̄ aliquis suo maloverbo vel facto intendit aliū ad peccādū inducere. Vel etiam si ipse nō h̄z intendit ipsūz factū esse tale qd̄ de sui ratione habet qd̄ sit inductiū ad peccādū. puta qd̄ aliquis publice facit peccatū. vel qd̄ habet similitudinē peccati. t̄ tunc ille qui h̄mōi actum facit. p̄prie dat occasiōem ruine. vnde vocat̄ scandalū actiūm. Per accidens autē verbum vel factū vnus est alteri causa peccandi. qm̄ t̄ p̄pter intentiōem operantis. t̄ p̄ter conditionē op̄is aliquis male dispositus ex h̄mōi ope inducit ad peccādū vel opandū puta cū aliquis inuitat bono alioz. t̄ tunc ille qui facit h̄mōi actū rectum non dat occasiōem ruine quantū in se est. sed alius sumit. fm̄ illud Ro. vii. De causione autē accepta rē. t̄ ideo hoc est scandalūz passiū fine actiū quia ille qui recte agit quātū est de se nō dat occasiōē ruine quā alter patit̄. Qm̄q̄ ergo cōtingit qd̄ etiam sit simul scandalū actiūz in vno t̄ passiū in alio. puta cū ad inductiōē vnus alius peccat. Qm̄q̄ autē est scandalū actiūz fine passiūo puta cum aliquis inducit verbo vel facto alium ad peccādū. t̄ ille non consentit. Qm̄q̄ vero est scandalū passiū fine actiū. Sicut iam dictū est. Item nota qd̄ ap̄lus Ro. xiii. diuidit scandalū contra offensionē t̄ infirmitatem. dicens. Bonū est non manducare carnē t̄ non bibere vinū neq̄ in quo frater tuus offendit aut scandalizet aut infirmat. In firmitate enī noīat p̄mptitudinē ad scādali. Offensio autē noīat īdignatiōē alicui⁹ oīa qd̄ peccat. qd̄ pōt esse qm̄q̄ fine ruina. Scandalū autē iporat ipsaz ipacionē ad ruinā. Ad scdō. f. vtrū scādali sit peccatū. dicēdū qd̄ sicut dictū est duplex est scandalū. Passiū in eo qd̄ scandalizet. t̄ actiū in eo qd̄ scandalizet dans occasiōē ruine. Scādaliū igit̄ passiū semp est p̄ctū t̄ eo qd̄ scandalizet. nō enī qd̄ scandalizet scandalizet nisi inquantū aliquid ruit spūali ruina qd̄ p̄ctū. Pōt t̄ esse scādaliū passiū fine p̄ctō ei⁹ ex cui⁹ facto aliqd̄ scandalizet. sicut cū aliqd̄ scandalizet de his qd̄ alius facit bene. Sicut etiam scādaliū actiū semp est p̄ctū in eo qd̄ scandalizet: qz vel in op̄ qd̄ facit est p̄ctū. vel etiā si habeat speciē p̄cti dimittēdū est semp p̄pter p̄mpti charitatē de qd̄ vnusquisq̄ conat̄ saluti primi puidere. t̄ sic qd̄ nō dimittit. oīa charitatē agit. Pōt t̄ esse scādaliū actiū fine p̄ctō alterius qd̄ scandalizet. sicut supra dictū est. Ad autē of Matb. xvij. Necesse est vt veniat scādala. nō est intelligēdū de necessitate absoluta sed de necessitate adiōali. qd̄ necesse est p̄ctā vel p̄ctia t̄ a deo euenire. Si t̄i cōiunctim accipiat̄ vt dictū est. Vel necesse est euenire scādala necessitate finis: qz vtilia sunt ad h̄z qd̄ p̄bati sunt manifesti fiāt. Vel necesse ē euenire scādala f. cōditionē boiūz qui a p̄ctis nō cauēt. sic f. aliqd̄ medic⁹ vidēs aliquos idebita videri vtētes dicat necesse est tales īfirmari. qd̄ intelligēdū ē sub hac cōditionē si videri nō mutēt. t̄ sicut necesse ē euenire scādala. si boies cōuersionē malā nō mutēt. Itē nota qd̄ qm̄ dixit petr⁹ oīo. Absit a te oīe rē. Matb. xvi. Hoc dixit ex pietatis affectu quez hebat ad ebrm̄. Vnū peccatū hoc dicēdo: qd̄ sicut dicit̄ Piere. Error apli de pietatē affectu veniēs nunq̄ incentiū videt̄ ē dyaboli. Vnū qm̄ dixit ei ihs. Scādaliū mibi es. scādaliū hic ponit̄. p̄ quolibet īpedi mēto large loquēdo. Ad tertiu. f. vtrū scādali sit spāle peccatū dicēdū qd̄ scādaliū passiū nō pōt esse speciale p̄ctū: qz ex dicto vel facto alterius aliqd̄ rueret cōtingit fm̄ quodcūq̄ gen⁹ p̄cti. nō autē hoc ipsūz qd̄ est occasiōē peccadi sumere ex dicto vel facto alteri⁹ speciale rōne p̄cti cōstituit: qz nō iporat speciale deformitatē spūali vtrū oppositā. Scādaliū autē actiū pōt accipi dupliciter. p̄ se. f. p̄ accidēs. Per accidēs qd̄ qm̄ est p̄ter itētiōē agētis. puta cū aliqd̄ suo facto vel vbo inordinato nō itēdit alteri dare occasiōē ruine: sed solū sue satisfacere volūtati. Sic etiā scādaliū actiū nō semp ē peccatū spāle: qz qd̄ est p̄ accidēs nō cōstituit speciē. Per se autē est scādaliū actiū qm̄ aliqd̄ suo iordinato dicto vel facto itēdit alium trahere ad peccatū. t̄ sic ex itētiōe specialis finis sortit̄ speciale rōnē spūalis p̄cti finis enī dat speciē in moralib⁹: vt supra dictū ē. Vnū sicut furtū est spāle p̄ctū aut homicidiū p̄ spāle nocumētū. primi qd̄ itēdit: ita etiā scādaliū ē spāle p̄ctū p̄ hoc qd̄ itēdit spāle nocumētū. primi. t̄ opponit̄ directe correctiōi fratre in qd̄ itēdit spāle nocumētū remotiō. Ad qrtū. f. vtrū scādali sit peccatū mortale. dicēdū qd̄ sicut dictū est scādaliū iporat ipacionē quāda p̄ quā aliquis disponit ad ruinā. t̄ ideo scādaliū passiū qm̄q̄ quidē potest esse peccatū veniale quasi habens īpacionē quādam tantū

puta cū aliquis ex inordinato dicto vel facto alterius h'monef mo-  
tu venialis peccatū. **¶** Qñqz vō ē peccatū mortale qñ habēs cū ipacti  
one ruinā. puta aliqz ex inordinato dicto vel facto vel vbo pcedit  
vsqz ad peccatū mortale. Scādālū aut actiūū fī fit quidē p accidēs  
pōt esse qñqz qdē peccatū veniale. puta cū aliqz vel actū peccatū ve-  
nialis cōmittit. vel actū q nō ē f3 se peccatū f3 bz aliquā spēcīe mas-  
li cū aliq leui idiscrētiōe. Qñqz vō ē peccatū mortale siue qz cōmit-  
tit actū peccatū mortalis. siue qz cōtēnit salutē. p'mi. vt p ea cōser-  
uādā nō p'termittat aliqd facere qd sibi libuerit. Si vō scādālū acti-  
uūz sit p se puta cū itēdit iducere aliū ad peccādū. Si qdē itēdit in-  
ducere ad peccādū mortaliter ē peccatū mortale. 2. similē itēdat i-  
ducere ad peccādū venialitē p actū peccatū venialis ē pecca-  
tū veniale. **¶** Ad qñtū. f. vtrū pfectoz sit scādālari. dicēdū q scan-  
dalum passiuum importat quandam commotionem animi a bo-  
no in eo qui scandalū patit. nullus autēz cōmouet qui rei immobili  
firmis libet. Meliores aut siue pfecti soli deo inherēt cui ē imu-  
tabilis bonitas. qz etiā si inherēt suis p'latīs nō inherēt eis nisi in  
quātū illi inherēt d'fco. fm illud. ij. corin. iiii. Imitatores mei estote  
sicut et ego d'fci. Unde qñtūqz videat alios iōdinate se h're dicit  
vel factis ipi a sua rectitudine nō recedūt. f3 illud ps. Qui cōfidunt  
in dño sicut mons syon nō cōmouēbūt ieternū qz habitāt in bier3.  
Et iō in his q pfecte inherēt d'fco p amorē scādālū nō inueni. f3 illō  
ps. Pax multa diligētibz legē tuā dñe 2 nō ē illis scandalū. **¶** Ad  
scētū. f. vtrū pfectoz sit scādālari. dicēdū q scādālū actiūū p'prie  
ē cū aliq aliqd tale dicit vel facit qd de se ē tale vt aliez natū sit in-  
ducere ad ruinā. qd qdē ē solū id qd iōdinate sit vel dicit. ad p'fec-  
tos aut p'tinet ea q agūt f3 regulā ratiōis ordinare. fm illud. ij. co-  
rin. xiii. Oia honeste 2 f3 ordinē fiāt in vobis. 2 p'cipue hanc cauē-  
lā adhibēt i his i qd nō solū ipi offenderēt. f3 et alijs offensioem  
pararēt. 2 si qd in eoz manifestis dicit vel fac. is in hac moderatiōe  
desit h' puenit ex infirmitate hūana f3 quā a p'fectiōe deficiūt. nō tñ  
itātū deficiūt vt multū ab ordine ratiōis recedāt. f3 modicū 2 leuē  
qd nō ē tā magnū vt ex hoc rōnabiliē possit ab alio sumi peccādū  
occasio. **¶** Ad septimū. f. vtrū spūalia bona sit pp scādālū dimittē-  
da. dicēdū q cū duplex sit scādālū actiūū. f. passiuū. qñtio ista nō  
bz locū de scādalo actiūū. qz cū scādālū actiūū sit viciū v' factū mī-  
nus rectū nihil est cū scādalo actiūū faciendū. Dabit autem locū  
qñtio si itelligat de scādalo passiuo. Cōsiderādū ē igit qd sit dimit-  
tēdū ne alijs scādālizet. Est aut i spūalibz bonis distinguēdū. Nā  
qdā hōz sūt de necessitate salutis q p'termittit nō possūt sine pecca-  
to mortali. Manifestū ē aut q nullus qz mortaliiter peccare vt alte-  
rius peccatū impedit. qz f3 ordinē charitatis plus v3 hō suā salutē  
spūalē diligere qz alterius. 2 iō ea q sunt de necessitate salutis p'ter-  
mitti nō debēt pp scādālū vitādū. In his aut spūalibz bonis q nō  
sūt de necessitate salutis videt distinguēdū. qz scandalū qd ex eis  
oriet qñqz ex malicia. pcedit. cū. f. aliqz volunt impidire h'mōi spūalia  
bona scādala vitādū. 2 h' ē scandalū phariseoz q de doctrina oñi  
scādālizabant. Qd esse p'tendūt oñs docet Math. xv. Qñqz vero  
scādālū pcedit ex infirmitate vel ignoziātia. 2 h'mōi scādālū ē pusillū  
lozū ppter qd spūalia opa vel occultādā vel etiā interdū differēda  
sunt. vbi periculū nō iminet quousqz reddita rōnē huiusmodi scā-  
dalū cesset. Si aut post reddita ratiōē huiusmodi scādālū dūret.  
iaz videt ex malicia esse. 2 sic ppter ipsuz nō sunt huiusmodi spūa-  
lia opa dimittēda. Unde notādū fm augu. in libro 3ra eplaz p'me  
niani. Ubi scismatis piculū timef a punitiōe peccatoz cessandū ē.  
2 tñ punitiō peccatoz ē qd spūale ad iusticiāz p'tinēs. qz penaz in-  
flictiō nō ē. ppter se expetēda f3 penē ifligunē vt medicine qdā ad  
cobibēdū peccata. 2 ideo intātū habēt ratiōē iusticie inquātū per  
cas peccata cobibent. Si aut p iflictiōem penaz manifestū sit plus  
ra 2 maiora peccata sed. tñ penaz iflictiō nō p'tinebit sub iusticia.  
2 in hoc casu loq'tur augu. f. qñ ex cōmunicatiōe alioz iminet piculū  
scismatis. tñ enī ex cōmunicatiōe iferre nō p'tinet ad veritatez  
iusticie. Itē sacra scriptura res est maxime spūalis. f3 ab ea docēda  
cessandū ē. ppter scādālū. fm illud Math. vii. Nolite sanctū dare  
canibus. neqz p'iciatis margaritas ante porcos ne cōuerf v'strum  
pant vos. Sed circa doctrinā duo sunt cōsiderāda. f. veritas que vo-  
cetur 2 ipse actus docētis. quoz primū est de necessitate salutis vt  
f. otrariū veritati nō doceat. sed veritatez fm cōgruētiāz t'pis 2 p'so-  
narum proponat ille cui incumbit docēdi officiū. 2 ideo ppter nul-  
lū scādālū qd sequi videat v3 homo p'termittit veritatez falsitatez  
docere. Sed ipse actus docēdi inter spirituales elemosynas com-  
putat vt supra dictū est. 2 ideo eadē ratio est de doctrina 2 de alijs  
misericordie operibz de qbus postea dicef. Item correctio frateri

na interdū dimittenda est ppter scandalū alioz. vt dicit Aug. i. de  
ci. v. S3 aduertendū qz qz correctio fraterna ordinat ad emēdatiō-  
nes fratris intātū cōputāda est iter spūalia bona inquātū hoc ofeq  
pōt. qd nō inuenit si ex correctiōe fraterna scādālizet. Et ideo si p-  
pter scādālū correctio dimittat nō dimittit spūale bonū. Rursus  
fm Hieronymū ppter scādālū dimittēdū est omne illud qd p'ter-  
mitti pōt salua triplici veritate. f. vite. iusticie 2 doctrine. Impletio  
aut cōsilioz 2 largitio elemosynaz multotiens pōt p'termitti salua  
triplici veritate p'dicta. alioqz semp peccarēt illi oēs q p'termittit.  
Sed sciendū q in veritate vite iusticie 2 doctrine nō solū op'eben-  
dit id qd est de necessitate salutis: sed etiā id p qd p'fecti pueniūt  
ad salutē. fm illud. i. cor. xii. Emulamī charismata meliora. vñ cōsi-  
lia etiā nō sunt simplr p'termittēda. nec etiā mie opera ppter scāda-  
lū: sed sunt interdū occultādā vel differēda. ppter scādālū pusillozū  
vt dictū est. Qñqz tñ cōsilioz obseruatio 2 iplerio operū mie est de  
necessitate salutis. qd p3 in his qui iaz vouerūt cōsilia. 2 in his qui  
bus ex debito iminet defectibz alioz subuenire. vel in tp'alibus. pu-  
ta esurientē pascēdo. vel in spūalibz. puta docēdo ignorantem siue  
h'mōi siant debita. ppter iniunctū officiū vt p3 in p'latīs siue ppter  
necessitatez indigētis. 2 tñ eadē est rō de h'mōi sicut de alijs q sunt  
de necessitate salutis. Utrū aut p vitādū scādālū primū debeat qz  
peccare venialiter dixerūt qdā qz p'ter veniale ē dimittēdū pp vitā-  
dū scandalū: sed etiā iplicat 3ia: si enī faciendū est iā nō est malū ne  
qz peccatū. nā peccatū nō pōt esse eligibile. inuenit tñ aliquid p'p-  
aliā circūstātiā nō esse p'ter veniale. qd tñ illa circūstātiā sub  
lata peccatū veniale eēt. Sicut vbi octosus ē p'ter veniale qñ abs-  
qz cā dicit. si aut ex cā rationabili p'ferat nō est octosus nec pecca-  
tū. Quis aut p p'ter veniale gratia nō tollat p quā est hōis salus.  
inquātū tñ veniale d'fponit ad mortale vergit in detrimētū salutis.  
**¶** Ad octauū. f. vtrū ppter scādālū sint bona tp'alia dimittēda. di-  
cēdū q circa tp'alia distinguēdū est: aut enī sunt n'ra. aut sunt no-  
bis ad cōseruādū p alijs cōmissa. Sicut bona ecclēie cōmittunt p'lati.  
2 bona cōia cuiuscūqz reipublice rectoribz. 2 taliū cōseruatio sicut 2  
depositioz iminet bis qd sunt cōmissa ex necessitate. 2 ideo nō sunt  
pppter scādālū dimittēda. sicut nec alia q sunt de necessitate salutis.  
tp'alia vō quoz nos sumus dñi dimittere ea tribuēdo si penes nos  
ea habeamz. vel nō repetēdo si apud alios sūt. qñqz qdē debemus  
pppter scādālū. qñqz aut nō. Si enī scādālū ex hoc oriat p'p' igno-  
rātiā v' infirmitatē alioz qd supra diximus ē scādālū pusilloz. tñ  
vel totaliter dimittēda sunt tp'alia. vel aliē sedādūz scādālū. f. p ali-  
quā admonitionem. Uñ aug. dicit in libro de sermōe dñi in mōte  
Sādū est qd nec tibi nec alteri noceat qñtū ab hōie tradi pōt. 2 cui  
negaueris qd petit iudicāda est iusticia ei. 2 meli' aliqd dabis cui  
petētē iniuste coxeris. Aliqñ vō nascit ex malitia qd ē scādālūz  
phariseoz. 2 pp eos q sic scādala cōcitāt. nō sunt tp'alia dimittēda.  
2 h' etiā noceret bono cōi. dare. n. malis rapiēdi occasio 2 noceret  
ipsis rapiētibz q retinēdo aliena in pctō remanēt. Uñ greg dicit in  
moralibz. Quidā dñi tp'alia nobis rapiūt solūmō sūt tolerādū. qdā  
vō seruata eq'tate p'hibēdi. nō solū curātes ne n'ra subtrahant: sed  
ne rapiētes nō sua semetipsos pdāt. P'cterea si passim p'mittere  
malis hōibus vt aliena raperēt. vergeret hoc in detrimētū veritatē  
vite 2 iusticie. 2 iō nō oportet ppter qdāqz scādālū tp'alia dimitti  
Itē qñ dicit aplūs Ro. xiii. Noli cibo tuo illuz pdere. p quo ch'rs  
mortu' est. nō ē itētiō apli mōere qz cib' sit ppter scādālū totaliter  
dimittēdus qz sumere cibū est de necessitate salutis. S3 talis cib' ē  
pppter scādālū dimittēdus. fm illud. i. Corin. viii. Nō manducabo  
carnē in eternū ne fratrē meū scādālizet. Itē āneca spūalibz qñqz scē  
pppter scādālū dimittēda. vt p3 qz aplūs feminās spūalia tp'alia sti-  
pēdia nō accepit ne offēdiculū daret euāgelio ch'ri. Si ē dicit. i. co-  
rin. ix. 2 ex fili cā nō erigit ecclēia decimas in aliqz teris ppter scā-  
dalū enitādū. S3 itelligēdū ē qz scādālū qd vitabat aplūs ex igno-  
rātiā. pcedebat gētiliū: qz hoc nō cōfuerāt: 2 ideo ad tēp' abstine-  
dū erat ne p'p' istitueret h' ē debiti. Et fili cā ecclēsia abstinet de  
decimis erigēdis in teris in qd nō est consuetum decimas dare.  
**¶** Circa nonū. f. q mouere debēt ad scādālū fugiēdū. cōsiderādū ē.  
P'io qñ nō sit scādālū faciendū. Scdō qñ nō sit scādālū patiēdū  
Circa p'mū sciēdū q cū summa diligētiā scādālū ē vitandū actiūū. i.  
ne hō alqd agat vñ scādālū oriat. P'io pp blasphemā diuini no-  
mīs. Scdō ppter nocumētū multiplex. p'rimoz. Tercio ppter ifa-  
miā 2 augmētū nephādi criminis. Quarto ppter iternū 2 cumu-  
lū tōrmētoz. **¶** P'io qdē vitādū ē scādālū pp oei blasphemā. vñ  
cōquerit dñs ysa. liij. dominatores tui inique agūt. 2 iugiter nomē  
meū blasphemaf. peccata enī maiora. i. principū seculariū 2 p'elato-  
rū ecclēsie p'cipue faciūt nomē dñi blasphemari. Unde minores

excusant se de peccatis suis pp peccata maior. Sz z iudei z hereti  
ci in pfidia pfererēt ppter exēpla mala z scādala pzelator. dicētes  
Uiderē quō isti uiuūt. quō incedūt. nō sic petrus. paulus. z alij. Cū  
qdā legati z abbates tredecim missi ad terram albigensū cū multis  
equis z famulis ambularet cōtra hereticos pdicātes. i. surgebāt con  
tra eos heretici pdicātes cōtra exēpla mala z insolētiā vite pzelat  
tor clericor ac etiā religiosor. dicētes. Ecce quō isti pdicāt nobis  
chrīm dñm suū. equites pedite. diuites pauperes. pōpōsi humilē. z  
humilimodū. z sic sine fructu de terra pfusi recedere habuerūt. ij. reg.  
xij. Dixit nathan ad dauid. blasphemare fecisti nomen dñi. Aaron  
ponēs scādalu corā filiis israel. i. vitulu fecit eos apostatare a deo.  
z orxerūt. isti sunt oij tui israel zc. Exod. xxxij. Similiter ieroboaz.  
ij. reg. xij. Cogitatio ieroboā pfilio fecit duos vitulos aureos. z pos  
suit vnu in bethel. z alter in dan. z dixit. Isti sunt oij tui israel zc. z  
factū ē h israel in peccatis. f. apostasie vel idolatrie. Duo vituli duo  
exēploz maloz genera significāt in platis z psonis ecclesiasticis. h  
ē vitulus quē posuit in bethel. i. i domo dei ecclesie ad ruinā popu  
li. Vitulus in dan q iudiciū itēptat significat exēplū malū pncipū  
terroris. q alios z iudicat iuste z a dño iudicabunt. Itē balaā oo  
cebat balach mittere scādalu corā filiis israel. vt dicit Apoc. ij. edes  
re. f. de sacrificiis idolor z fornicari cū mulierib<sup>9</sup> madianitis q idu  
xerūt eos ad idolatriā. Sicut dicit Exo. xxxv. Siliter de salomone  
ij. reg. xj. Cū iā eēt senex depauiatū ē cor eius p mulieres vt seque  
ref oeos alienos. Similiter. ij. mach. iij. Jason facinorosus vbi su  
is z exēplis oēs tribules suos traxit ad ritū gentiliū. Et sic pater q  
scādalu iudicat dei blasphemā. Sz scō vitādū ē scādalu ppter  
nocumētū multiplex. primoz. multi enī vīsū vel auditis scādalis  
vulnerant in mētib<sup>9</sup> puerunt in morib<sup>9</sup>. ps. Cū puerio puerteris  
imitādo. f. vitia puerioz. Itē pncipit in foueā peccati. scādaliyan  
tes enī pmo corruētes in foueā multos secū trahūt. maior autem z  
grauior ē ruina pmo cadēt. qz oēs alij corruūt sup eū. Nō qdā vo  
lēas arbozē inclinare multos socios aggregauit q ascēdēs in arbozē  
summitatē arbozis apprehēdēs pepēdit in ea deozsuz trabendo. Se  
cūdus vero manib<sup>9</sup> apprehēdit pedes pmi. z tertius scōi. z quart<sup>9</sup>  
terti. z sic de alijs. cū aut pmius pondere grauius scēare veller in  
manib<sup>9</sup> auulse sūt ab arboze. z sic ipe cecidit z oēs alij pariter ceci  
derūt. Sic vno corruēte p peccatū. multi adherētes ei corruūt eius  
exēplo vel scādalo. Sicut pmo angelo corruēte oēs alij adherētes  
ei p osensuz pariter corruerūt. Sic z multi post se trahūt alios. Lō  
tra quos ysa. v. Ue q trahitis iniquitatē in funiculis vanitatis. z quas  
fi vinculis plaustrū peccati. Tales sūt dyaboli venatores q multos  
venant. illaqueāt. capiūt. z acqruunt dyabolo. Michae. vij. Vir fra  
trē suū venat ad mortē. Hier. v. Inuēti sūt i ppo meo ipij infidiātes  
qñ aucupes laqos ponētes. z pedicas ad capiendū viros. Laquei sūt  
exēpla vanitatis pedice sūt exēpla cupiditatis. dōpula sūt dolositas exē  
pla. Cū legis sicut occipula zc. Itē sunt vt bubo circūdati laqueis  
quē aucupes ponūt de vie iter laqueos. ad quē accēdēs comitū  
le vel alie aues admirātes capiunt in laqueis circūpositis maloz  
exēploz q accēdit imitādo. Itē similes sunt cuidā grui q capta ab  
aucupe z diu nutrita detrahit alis facta ē ei quasi domestica. cum  
aut redissent plume vidēs gregē aliaz aduolauit cū eis. z cū circa  
tēpus byemale mutaret patriā facta est ductrix aliaz. z trāhēs per  
locū vbi nutrita fuerat quasi recordata boni pabuli qd in domo ru  
fici habuerat. de nocte p tenebras introduxit alias in dicta domo  
quaz clamorē audiētes q in domo erāt surrexerūt. z accēsis lumi  
nib<sup>9</sup> illā z alias ceperūt. qmā iter alias potuit dñs domus agnosce  
re signo qd pfuerat bfe i corā ei<sup>9</sup> inuēto. Silr q apostatāt a deo  
vī a fide vī ab ordie cū maria venatiōe aliaz ad dyabolū. vī mūdū  
vī peccatū redēūt. Itē sūt milites i exercitu dyaboli pportētes q ali  
qñ vno ictu. i. vno actu mali exēpli multos imo. qñ inuēribiles occi  
dūt. Sāson in mādibula asini mille viros occidit Iud. xv. Et ipe se  
occidēdo plurimos iterimit. ibidē. xvi. Principes z plati q subdit  
suis mala pbēt exēpla similes sūt herodi. de quo fēf vixisse cesar.  
Mallē esse herodis poze<sup>9</sup> qñ fili<sup>9</sup>. qz cū pfelir<sup>9</sup> sit ipe occidit filios  
suos z nutrit porcos. Ofec. ix. Effraiz ad itēfectorē ducit filios su  
os. Itē sūt filles neroni. de quo of i cronid. q hostis iusticie pīmā p  
secutiōez i chfianos excitās petrū z paulū occidit z mfez suā z so  
rorē z fratrē suū lucretiū z senatiū. z oēs fere domesticos. z tādē se  
occidit execrabilis fact<sup>9</sup> oib<sup>9</sup> z odiosus h pmo pmo<sup>9</sup> ad iperū mo  
deste igare cepisset. Multi i platiōe sūt ei filles. Sach. xi. Qui pau  
rāt vbo occidebāt exēplo malo. Tertio vitādū ē scādalu ppter  
infamā ipsius faciētis. reddit enī cū vilē z in vilitate notabilē deo  
sancti. z hoib<sup>9</sup> odibilē. Exo. x. Exofos habui eos ppter maliciā ad  
inuentiōnū suarū. ps. Iniquos odio habui. Aues nocturnales odio

se sūt auib<sup>9</sup> luc. Sic noctua z bubo. Sic pctōes amātes tenebras  
peccatorz sanctis oib<sup>9</sup> sunt exofsi. Itē tales ecclesia vel collegiū suū  
vilitate pfundūt. Hier. xv. Lōfusa est z erubuit. ps. Tota die vērē  
cūdia mea cōtra me est dicit ecclesia z cōfuso facie mee cooperuit  
me. z ideo merito sunt pfusibiles z confusione digni. z tñ qñqz ipfi  
de sua confusione nō erubescunt. Hier. vi. Confusi sunt qz abomi  
nationē fecerūt. Quinimo confusione non sunt confusi z erubescere  
nescierūt. Debent aut confundi: qz sunt monstrosi. venenosi. cō  
tagiosi. ridiculosi. Monstrosi quidē filles monstis babilonis. de  
quib<sup>9</sup> dicit ysa. xij. z xxxij. Erit cubile oracōnū z pascua strutio  
nū. ibi occurrent demonia. onocentaur<sup>9</sup> z pilosus zc. Dracones sūt  
qz ventū vanitatis attrahūt flāmas pueritatis z malignitatis eno  
munt. aquas diuitiaz z delitiaz mūdi insatiabiliter bibunt. z aera  
flatu infamie inficiūt. Strutiones. hntes qñ alas auū. nō volatūz.  
vellera quasi oitū ventrē ferrugineū. pedes quasi asinor: qz enī v  
bis volatū ad alta flant. de terra tñ nō se eleuāt. mentē hnt qñ fer  
rugineā p auaritiā. enī exteri<sup>9</sup> aliqñ pntendūt oinā simplicitatē in  
fine onidūt afininā stoliditatē. Demonia. demones grece. sciētes la  
tine. qz scientie quā pdicādo onidunt. opando tradidit quasi de  
monia ibi occurrūt. pntendūt oinā scientiā. z exēplis ostendūt de  
monū vitā. Onocentauri. i. asini z tauri. qz multi thauri sunt oī pā  
cacione laborādo excolunt terrā ecclesie. sed asini infensate z luxu  
riose viuēdo. Pilosus sunt. i. simie habētes humanā effigie in corpi  
bus. humanā dissimilitudinē in morib<sup>9</sup>. Lamie sunt. qz fetus suos  
quos vbo lactant. exēplo lacerāt. lamie dicunt qñ lanie qz fetus su  
os laniāt quos lactāt. vel vt dicit Blosa. lamie habēt facie femineā  
pedes equinos. qz multi in agro sunt molles z dissoluti compni z  
ornati: sed inferius brutales z luxuriosi apparent. Uenenosi vō: qz  
circūquaqz virus sue iniquitatis effundūt z effundēdo corumpūt. i.  
corin. xv. Corripunt bonos mores colloquia praua. multo fortius  
cōfotia praua. filr z exempla praua. De prauis colloquijs. rēqre  
supra de peccatis lingue. De prauis sfortijs. rēqre supra quō ma  
la societas corripit. De malis exēplis quō vulnerant z occidūt. su  
pra prius. Sūt enī sicut basilife<sup>9</sup> qui totū aerē corripit. Et sic oia  
cones vt dicit<sup>9</sup> est. Hier. ij. Ecce ego ad te mons pestifer qui corru  
pis vniuersāz terrā. Mōres pestiferi sunt maiores quoz corruptio  
derinat in iseriores. Quidā viro religioso appuit qdā oīa pū  
chra valde. ornati regio pparata quā vidēs obstupuit credēs qz ef  
fer vgo beata. Sed illa dixit. nō sum illa quam tu estimas. i. mater  
chri: sed ei<sup>9</sup> sponsa. i. ecclesia p qua frequēter gemis z oras. cui<sup>9</sup> est  
dolor mirabilis z corruptio descēdens a capite per oēs artus vīqz  
ad pedes. z hoc tibi fit signū quo dicto coronā speciosissimā amo  
uēs de capite onidit ei superiozē. prem capitis ad modū cruci in q  
tuoz ptes incisaz. z vermes ebullientes z sanie defluent. z ait. Ec  
ce et his q vides ppendere potes quātus fit dolor meus. z quanta  
corruptio in mēbris alijs. z his dictis euauuit. Isti sunt cōtagiosi.  
multo peius qz lepra vel morb<sup>9</sup> alius. Isti hyrci fetidi. z sicut thuri  
bula ex qb<sup>9</sup> exalat fumus nō aromaticus: sed fetoz imanis. ysa. li.  
Erit p suauī odore fetoz: qz odore viroz: fetoz ferere faciunt. fumo  
z fetore infamie totū vnu collegiū vel religiōnē vī ecclesiā offamā  
tes. Tales sunt ridiculosi facti vicz in derisuz ludibziū z obprobriū  
nō solū etiā corā hoib<sup>9</sup>. verū etiā corā demonib<sup>9</sup>. Poies qdē de ta  
lib<sup>9</sup> in cuiusvis z tabernis obloquim<sup>9</sup> z detrahūt. z eos onidūt vigi  
tis in derisuz. Demōes etiā ludūt de talib<sup>9</sup> sic cattus de sorice. Hier.  
xlvij. Erit moab in derisuz z in exēplū oib<sup>9</sup> incircuitu suo. Sic  
Iudi. xvi. legif de sampsonē q cū phyliste cepisset dormiētē i gre  
mio dalile crine nudatū z excecāt de eo ludebāt. z festū magnū  
faciebāt. z ei illudebāt. Silr postqz hō capt<sup>9</sup> a demōib<sup>9</sup> ē in mani  
festo pctō expoliāt<sup>9</sup> vtunt<sup>9</sup>. z excecāt p pcti ipudetiā: q pmo erat  
demonib<sup>9</sup> terribilis. fit eis contemptibilis. Itē ad idē est qd dicit<sup>9</sup>  
i scholastica hystoria: q cū sedechias fugeret recedēs a bierusalē cō  
phēsus a chaldeis in cāpis biericho ad regē babilonis adduc<sup>9</sup> in  
reblata occisus filijs ei<sup>9</sup> corā eo z familia exoculat<sup>9</sup>. i. babilonē vīn  
ctus ducit. Ubi cū maximū festū facerēt babiloi fecit eū nabucho  
donosor adduci in mediū inter cuius cū cantozib<sup>9</sup> suis. qz cū de p  
cepto regis nabuchodonosor caneret in vasis musicis de cāticiis sy  
on. cū iuitaret cātatores ad bibendū. dat<sup>9</sup> est sedechie de pcepto na  
buchodonosor potus laxatiū. qz turpiter solut<sup>9</sup> z ignominiose fe  
d<sup>9</sup> corā oib<sup>9</sup> derisus in carcere detrusus. in pfusione sua cito mor  
tuus est. Silr mali pzelati male se habētes in regimine populi a pa  
cis viuine visione recedētes z mūdāna sequētes z publice peccar  
tes. filijs eoz. i. subditis qz eos sequunt imitādo. pfuetudie adducti  
in babiloniā infamie turpiter defedati. per mala exēpla sunt pecca  
tozū carnis z demonum risus z ludibziū. Hoc etiam dicit glo

sup. Abaz. ii. Ue q potu dat amico suo mittens sel inebrians vt aspi  
ciar nuditate eius. Abdias. Illuserit tibi viri federis tui. Itē notā  
dus ē q orabolus vt incitator q oēs circūstātes in ludo suo volēs  
puocare ad risus sufflat in pīdē in qua est inqnamētū. nec appa  
ret in aliquo inqnatū. quē cū potuerit pluribus q nec postq̄ sus  
flauerit in pīdē ex hoc apparēt inqnatū. tādē tradidit eā alicui fa  
tuo ad insufflandū vertēs ei illā pte in qua ē inqnamētū q cū ex  
flet erit de pīdē puluis teretimus subito denigrās et inqnas fa  
ciē eius totā. ex cuius cōfusione et fedatiōe oēs astātes ludo puocan  
tur ad risus et plausus. Sic cū aliq̄ fatuus vult occulte peccare ora  
bolus vertit ei quasi pīdē inqnatōis ei qñ. f. deprehēdit aliq̄  
occasiōe in aliquo facto aperit patēter qd̄ credebatur facere latēter. p  
q̄d eius fama denigrat. de quo demones gaudēt et ridēt. Tales igit̄  
tur cōfundūt et cōfundunt. scandalizāt et scandalizant. i. scandalis  
q̄ faciūt diffamant. Ideo hortat sapiēs vitare scandaliz dicens Eccl.  
xiii. Doctrinā oīs audite filii. q custodierit illā nō periet labijs suis  
is. nec scandalizabit in operib⁹ pessimis. i. nec verbis nec factis scan  
dalizabit. nec diffamabit ex scandalis. Sequit̄. Supbus et maledi  
cus scandalizabit. Cōtra religiosos pēpue q sanctitatis habitū por  
tāt exterius s̄ iterius inqntate pleni et abundantia cordis et verbis et  
factis alios scandalizāt. oīa videt illud Eccl. i. Ne fueris bipocri  
ta in oculo hoīz. et nō scandalizeris in labijs tuis. attēde i illis ne  
forte cadas et adducas aīe tue in honorationē. et reuelat deus absco  
sa tē. Sic ergo vitandū est scandalū ppter infamiam. Quarto vitan  
dū est ppter inqnamētū et cumuli tormētōz. Sicut enī dicit Greg.  
Sciāt tales qz tot mortib⁹ digni sūt quot pditionis exēpla ad alios  
trāsmittūt. Math. xiii. Mittet filius hoīs angelos suos. et colligēt  
de regno eius oīa scādala. et alligabit eos sicut zizanīā i fasciculos  
ad cōburendū et mittēt eos in caminū ignis. ibi erit fletus et stridor  
dēntū. ponet aut̄ oē illos in exēplū dānationis et pene. sicut fuerūt in  
exēplū culpe. Eccl. xiii. Idē de domo israel q̄ posuerit idola i cor  
de suo. scādaliū inqntatū sūt tē. Et post. Pōnā faciē meā sup hoīz  
illū et faciā illū in puerbiū et exēplū. et dispdā eus. Naū. iij. Reuelā  
bo pudēda tua et ostēdā gētib⁹ nuditatē tuā et pōnā super te abo  
minatiōes tuas et cōtumelias te afficiā et pōnā te in exēplū tē.

**D**einde considerandū ē quare sit scādaliū euitādū passue. Sciē  
dū q fatuus illoz q malū exēplū accipiunt et mutant ab  
his quos male vidēt agere: apparet in multis. Uidelz et in  
male eligēdo. et in male agēdo. In eligēdo qdem. qz bonos et bona  
visa cōtēnūt. malos aut̄ eligūt imitari q̄ pponūt cōuersationē maloz  
cōuersationē bonoz. q potius sequunt̄ eoz opa. vitia vel exēpla q̄  
virtutes. magis volūt esse degeneres q̄ generosi. deforme q̄ for  
mosi: fetidi q̄ odoriferi. permittit q̄ fructiferi. tenebrosi q̄ lucidi.  
Job. iij. Dilexerūt hoīes tenebras magis q̄ lucē. Eligūt lignū mor  
tisq̄. et lignū vite dimittūt. Sicut adā sūt vxoris exēplo comedit li  
gnū vitū et mortifex. Dimittūt cibū et potū salutifex et sumūt mor  
tifex. Dimittūt mel et gustat fel. Dimittūt panē et sumūt lapidē. Di  
mittūt pīcē et accipiūt scorpionē. Dimittūt fanū et eligūt putridū.  
qd̄ nō facerēt ipi porci. Eligūt malos in vasa sua. bonos aut̄ foras  
dimittūt. ps. Fiat mēsa eoz in retributionē et in laqueū et in scādā  
lū. Itē isti dimittūt aux. et eligūt cenū. Dimittūt rosā et eligūt spū  
nā. Sequunt̄ lupū et dimittūt pīū pastozē. Sequunt̄ iudā pditorē  
et dimittūt saluatorē. Lū dicat petrus. Sequamini vestigia eius q̄  
peccatū nō fecit. Isti sūt similes illi q̄ dimittūt sociū suū sapiētē. et se  
cutus fatuū scidit in latrones. Deut. xxi. Laue ne imiter abominā  
tiōes gētiū. Eccl. xxi. In via ruine nō eas. et nō offēdes i lapides.  
nō credas te vie laboriose. ne ponas aīe tue scādaliū. Fatuus ē q̄ se  
quis ductozē cecū. cursozē claudū. comitē inimicū. Isti querūt sibi  
exēpla corruptōis. cū iuenire possent exēplaria veritatē. i. vitā et exē  
pla bonoz. Jac. v. Exēplū accipite frēs lōganimitatis laboris et pa  
tētē pphetas. Job. xiii. Exēplū dedi vobis. Ezo. xv. Inspice et fac  
fm exēplar qd̄ tibi in mōte mōstratū ē. Nō t̄s accipi exēplar a sa  
cerdotib⁹ baal. s̄ a sacerdotib⁹ leuitici generis. Itē fatui sūt in agē  
do qz faciūt ea q̄ dānāt et dānāda indicāt in alijs. Ro. ii. Eadē agis  
q̄ indicas. Et post. Existimas o hō qui talia agis qz tu effugies iu  
diciū dei. Tales sūt similes armigero saul qui vidēs oīs suū irruis  
se in gladiū suū fecit ipse similē. et sic seips occidit. j. reg. xxi. Isti cū  
possent iuenire aux. et argētū. et lapides p̄ciosos de quib⁹ edificaret  
sibi domos in qd̄ ipsetū habitādo regnaret. Isti non solū edifi  
cāt lignū. ferū. et stipulā. s̄ magi lutū. ferrū. plūbū. et flagnū euz qd̄  
ardēt in eternū. Qui vult inuicere multa exēpla mala legat i libro  
mūdane veritatis et inueniet illū plenū malis exēplis. Math. xix.  
Ue mūdo a scādalis. Isti colligūt de mūdo oīa scādala ad inu  
tandū. sed filius hoīs mittet angelos suos et colligēt de regno eius

omnia scādala ad comburendū. Math. xxi. Hoc aut̄ sciendū q̄  
alii scandalizant ex ignorantia. alij ex fragilitate. alij ex tolerantia.  
alii ex malignitate. Scandalizant aliq̄ ex ignorantia veritatis. sumē  
tes occasiōē scandalī vbi sumēda nō esset. Sicut in dē audientes  
doctrinā ch̄ri et vidētes miracula mirabant̄ ipsū pur hoīz cōstima  
tes. Mar. vi. Multi sapiētes admirabant̄ in doctrina eius. oīcē  
tes. vnde huic oīa. et q̄ est sapia q̄ data est illi. et vtrū tales q̄ p ma  
nus eius efficiunt nōne hic est faber marie filius. frater iacobi et io  
seph et iude et symonis. nōne et sorores eius hic nobiscū sunt. et scā  
dalizabant̄ in eo. Itē Job. vi. cū multa diceret de sacramēto altarī  
discipulis suis. Panis quē ego dabo caro mea ē tē. Caro mea ve  
re est cib⁹ et multi audientes dixerūt. Dur⁹ est hic sermo tē. Sciēs  
aut̄ ihs qz murmuraret. dixit eis. Hoc vos scandalizat. Alij scādali  
zant ex infirmitate. Sicut dixit oīs discipulis. Math. xxvi. Oēs  
vos scādaliū patiemini in ista nocte. Et Math. xi. Ceci vidēt. clau  
di ambulāt tē. Beat⁹ est q̄ nō fuerit scādali⁹ in me. Greg. vii.  
sa ch̄ri passione q̄s nō scandalizari debuit sed admirari. Math.  
xiii. Facta tribulatiōe et psecutiōe. ppter vbi cōtinuo scandalizant.  
Et Math. xxi. Tūc scandalizabunt multi. Alij scandalizant ex co  
herētia cōuersationis et societatis maloz. facti vicē imitatores eoz.  
ps. Cōmixti sunt iter gētes et didicerūt opera eius. et factū est illis  
in scādaliū. Ideo Math. xviii. Si manus tua vel pes tu⁹ scādali  
zāt te. abscide eū. Et si oculus tuus scādali⁹ te. erue eū tē. Itē ali  
j scādali⁹ ex malignitate. sicut oīo publice p̄dicatē vitam  
malā et doctrinā scribap et phariseoz. discipuli dixerūt ei. Scis qz  
pharisei audito hoc vbo scandalizati sunt. Et j. cor. i. Nos p̄dica  
mus ch̄m crucifixū iudeis quidē scādaliū gentib⁹ aut̄ stultiā.

De erubescencia bonitatis.

DIS. XVIII.

**D**einde considerandū est erubescētia de bono q̄ ē  
tredecima filia inanis glorie. q̄ ē q̄i ve  
recundat aliq̄ se pauperē esse: vel male vestitū. minus  
esse iter alios honoratū. Uerecundant aliqui se de ifimo  
genere natos et parentes sanguineos et amicos paupes videre cū  
ad pinguiorē fortunā a scēderint vel eos corā hoīb⁹ recognoscere  
dedignant. Sicut ille qui requisitus q̄ esset pater ei⁹. n̄dit se nepo  
tem esse cuiusdā epī. nō audēs patrē suū noīare. Sicut de mulo vi  
ci⁹ fabulose q̄ requisit⁹ q̄s eēt. n̄dit se creaturā esse dei. requisit⁹ q̄s  
esse pater ei⁹. n̄dit detrariū auunculū suū esse. Ad eandē speciē  
ptinet erubescētia inqntatis. nō q̄ nō erubescat de inqntate quā fec  
ad ostendū: qz hoc eēt laudabile. Sed intātū timēt verecidiā cor  
rā hoīe. qz aut oīno nō cōfiteat. aut cōfiteas minora et minus erube  
scibilia dicit subiticens grauiora. De fatuitate talij regre infra Lō  
fessio. Ad eandē speciē ptinet erubescētia veritatis. qñ. f. verecū  
dat aliquis veritatē dicere vbi et qñ op⁹ est: qz timet offendere lu  
crū. gratiā: vel fauorē amittere. vel requisitus a iudice vel plato pec  
catū suū negat nolens erubescere corā eis vel verecidiā sustinere.  
Uel si vbi mēdosus ptulit nō vult in mēdacio cōpēndi. et iō mē  
daciū suū negat vel vbi suū sustinet eē verū. aut si mēdaciter petra  
xit de aliquo nō vult famā ei⁹ restituere ne de mēdacio erubescat.  
aut si nō audet q̄s ostiteri fidei veritatē. Cōtra qd̄ spālīe oīe aplūs  
Ro. j. Nō erubescō euāgelium. Eccl. iiii. Pro aīa tua nō erubescas  
dicere verū. Est enī cōfusio adducēs peccatū. et est cōfusio adducēs  
gratiā et gloriā. Ad eandē speciē ptinet erubescētia sanctitatis. nam  
multi sunt q̄ corā hoīb⁹ erubescūt ieiunare. orare. elemosinas. da  
re. et hmoi. ne irideant ab eis. Sed stult⁹ eēt miles q̄ seruitiū regi  
debitū nō auderet ei reddere ne de hoc hoīs loq̄rent. Itē si recte  
incedēs derideret a claudo ppter hoc qz recte icēdit. null⁹ est q̄ nō  
cōtēneret. et fatuus esset ille si ppter hoc vellet incedere sicut clau  
dus. Itē si per lutū ambulās derideret illos qui per viā mūdā et re  
ctā incederent nullus sequerē eū per lutū. Itē nō debet sanus eru  
bescere de hoc qz sanus est alijs egrotantib⁹. Uel qz mūdus ē alijs  
leprosis. Uel qz nō est sordid⁹ alijs inqnatib⁹. Uel qz stat alijs cadē  
tib⁹. Seneca. Sit tibi tā a turpib⁹ laudari q̄ vt lauderī ob turpia.  
Itē nō q̄ multi: sed qd̄ placeas cogites. letior esto quotiēs disp  
ces mala et maloz d̄ te esset oēs p̄uauis. verā tibi laudatōes ascribe.

**D**einde considerandū est de tentatione dei. que est decima q̄  
ta filia inanis glie. Circa quā considerāda sunt duo.  
Primo in quo consistat tētatio dei. Secundo vtrū sit pec  
catū. et quomō. Circa primū sciendū qz tentare est per experimē  
tum fumere de eo qui tentatur. Sumimus autem experimentum  
de aliquo et verbis et factis. Uerbis quidem vt experiamur an sciat  
quod querimus: vel possit aut velit illud implere. Factis autem  
cū per ea que facimus exploramus alterius prudentiam. vel volun  
tatem: vel potestatem. Utrūqz autēz bonum contingit dupliciter.

Uno quidē modo aperte. Sicut euz quis tentatorē se p̄fiteat. sicut samson iud. xiii. Proposuit p̄bleuma phylisitis ad eos tētādū. Alio vō mō infidiose ⁊ occulte sicut pharisei tētauerūt ch̄z. Math. xxi. Rursus q̄nq; expresse puta cū q̄s dicto vel facto intēdit experi mētū sumere de aliquo. Q̄nq; vero interpretatiue. q̄n. s. si hoc non intēdat vt experimētūz sumat. id tñ agit vel dicit qd ad nihil aliud videt ordinabile nisi ad experimētū sumēdū. Sic ergo hō deū ten tat q̄nq; verbis q̄nq; factis. Verbis q̄dē deo colloquimur orādo. Unde in sua petitiōe aliq; expresse deū tētāt qñ ea intētiōe aliqd a deo postulat vt explozet dei sciētiā. potestātē. vel voluntatē. Fac tis aut aliq; expresse deū tētāt. qñ p ea q̄ facit intendit experimen tū sumere diuine potestatis vel pietatis. aut sapiētie. Sed quasi in terpretatiue oū tētāt q̄ tñ nō intēdat experimētū sumere de deo. aliqd tñ vel petit vel facit ad nihil aliud vtile nisi ad p̄bādū dei po testatē. vel bonitatē. seu cognitionē. Sicut cū aliq; equū currere fa cit vt euadat hostes. hoc nō est experimētū de equo sumere. Sed si equū currere faciat absq; vlla vtilitate. hoc nihil aliud esse videtur q̄s experimētū sumere de equi velocitate. ⁊ idē est in oībus alijs re bus. Qñ ergo. ppter aliquā necessitatē seu vtilitatē cōmittit se aliq; q̄s diuino auxilio in suis petitionibus vel factis hoc nō est deū ten tare. Dicit enī. ij. paral. xx. Cū ignoramus qd agere debeamus. hoc solū residū habemus vt oculos nostros dirigamus ad te. Qñ vero hic agit absq; necessitate ⁊ vtilitate. hoc ē interpretatiue tētare deū. Unde deut. vi. Nō tētabis dñm deū. dicit glosa. Deū tētāt qui ha bens qd faciat sine ratione se cōmittit periculo experiēs vtrū possit liberari a deo. Et Aug. xxi. ctra faustū dicit. q̄ ch̄s q̄ palā docēdo ⁊ arguēdo ⁊ tñ inimicorū rabie valere in se aliqd nō finēdo. dei oēs monstrabat potestātē. Idē tñ fugiēdo ⁊ latēdo hoīs istruebat isir mitatē. ne deū tētare audeat qñ h̄z qd faciat. vt qd canere oportet. euadat. ex quo videt in hoc tentationē dei cōsistere qñ pretermittit homo facere qd pōt ad pericula euadēda. respiciēs ad auxiliū diui nū. Hoc aut aduertit q̄ sancti p inuocationē diuini noīs miracula faciūt. h̄ expectēt solius diuine potestatis effectū. Similiter predica tores regni dei q̄ pretermittis humanis subsidij in solo deo spem suā ponūt. Iuxta illud. i. p̄. v. Dñm sollicitudinē vestrā p̄ciatēs in eū. Et p̄. s. Facta cogitatū tui in oīno ⁊c. nō tētāt deū. q̄ ex ma gna vtilitate vel necessitate subsidia tpalia p̄termittūt vt vacent ex peditius verbo dei. ⁊ iō si soli sūmo imitant nō ppter h̄ tētāt deū S̄z si absq; vtilitate vlt̄ necessitate hūana subsidia desererēt. oēi tē tarēt. Unde ambro. sup illud Luc. ix. Nihil in via tuleris ⁊c. dicit. Qualis oīs esse q̄ euāgelizat regnū dei. p̄ceptis euāgelicis designat. h̄ ē vt subsidij secularis adminicula nō req̄rāt. fideiq; totus iherēs putet quo minus ista req̄ret. magis posse suppetere. ¶ Circa scōz s. quō tētare deū sit peccatū. Sciēdū q̄ sicut dictū ē. tētare ē experi mētū sumere. nullus aut experimētū sumit de eo de quo est certus ⁊ ideo oīs tētatio vt aliqua ignorātia vel ex dubitationē. p̄cedit. vel eius q̄ tētāt. sicut cū q̄s experimētū sumit de re aliqua vt eius qua litatē cognoscat. sine alioz. Sicut cū q̄s exp̄imētū sumit de aliquo vt alijs ostēdat p̄ quē modū deus dicit nos tētare. Ignorare autē vel dubitare de his q̄ p̄inēt ad dei p̄fectionē ē peccatū Unde ma nifestū ē q̄ tētare deū ad hoc q̄ ip̄e cognoscat dei virtutē. ē pecca tū. Unde deut. vi. dicit. Nō tētabis dñm deū tuū. Et i. corin. x. Nō tentemus ch̄z. sicut qdā eoz tētauerūt. Si q̄s aut ad h̄ experimen tū sumat eoz q̄ ad diuinā p̄fectionē p̄inēt. nō vt ip̄e cognoscat. sed vt alijs demōstret. h̄ nō ē tentare deū. cū subit iusta necessitas vel pia vtilitas. ⁊ alia q̄ ad hoc occurrere debēt. Sic enī apli petierūt a dño vt i noīe ih̄u ch̄i signa fierēt. Ut dicit Actu. iiii. ad h̄. s. q̄ viri tus ch̄i infidelib; manifestaret. Et nota q̄ duplex est cognitio diui ne bonitatis vel voluntatis. Una q̄dē speculatiua. ⁊ q̄ntū ad hāc nō h̄ dubitare nec p̄bare vtrū voluntas dei sit bona. vel vtrū de; sit sua tis. Alia ē cognitio diuine bonitatis seu voluntatis affectiua seu ex perimentalis. oū q̄s experit in seip̄o gustū diuine dulcedinis. ⁊ com placētā diuine voluntatis. Sicut de ierotheo dicit Dionysius. ij. c. de vi. no. Qd vidit diuina cōpassiōe ad ip̄a. ⁊ h̄ mō mouemur vt p̄bemus dei voluntatē. ⁊ gustem⁹ eius suauitatē. Itē nota q̄ rep̄e bēdit rex achaz q̄ dicit sibi q̄ signū peteret noluit petere. dicens ysa. vii. Nō petā. ⁊ nō tētabo dñm. ppter qd videri posset q̄ tētare deū nō sit peccatū. Abrahāz vō petiuit signū. sic legif. Gen. xx. Vnde de scire possz q̄ possesurus suz eā. s. terrā. pmissaz. Et Bedeon si gnū petiuit a dño de victoria repromissa. sicut dicit iud. vi. q̄ tñ ex hoc nō rep̄ebēdunt. Est aut ratio p̄missioz. q̄ de; volebat signū dare regi achaz. nō p ip̄o solū. s. p totius ppli instructiōē. ⁊ iō rep̄bē dif q̄si ip̄editor cōis salutis q̄ signū petere nolebat. nec petēdo tē tassēt deū. Tū q̄ ex mādato dei petiisset. Tū q̄ hoc pertinebat ad

vtilitatem omniū. Abrahā vero signū petiit ex instinctu diuino ⁊ ideo nō peccauit. Bedeō vō signū ex debilitate fidei petiisse vide tur. ⁊ ideo a petō nō excusat. Sicut glosa ibidē dicit. Sic ⁊ zachas rias peccauit. dicens. Luc. j. ad angelū. Vñ hoc sciā. vñ ⁊ ppter iere dulitatē puuit⁹ fuit. Sciēdū tñ q̄ dupl̄ aliquis signū petiit a deo. Uno mō ad explozādū diuinā pietatē aut veritatē dicti ei⁹. ⁊ hec de se p̄inēt ad dei tētationē. Alio mō ad hoc q̄ istruat qd sit circa aliq; factū placitū deo. ⁊ h̄ nullo modo p̄inēt ad dei tentationē.

#### De contemptu dei.

¶ Eīnde cōsiderandū est de tēptū dei. Circa qd cōsiderandū quō sit peccatū speciale. ⁊ filia inanis glorie. Et dicēdū q̄ in aliquo petō pōt esse cōtēptus dei dupl̄. Uno mō p se ⁊ ex intētiōe peccātis. Alio mō p accidens. ⁊ pter intētiōes. P̄io mō tēptus dei dicitur eē speciale peccatū. q̄ h̄z p̄ptiā rōnē obiecti. Alio mō dicitur dei tēptus esse in aliquo petō p accidens. q̄ nō in tendit in petō dei tēnere. Sed ppter intētiōē suā sequit⁹ pec cando tēnit deū. faciēdo. s. aliquid qd est p̄ceptū dei. puta for nicator nō intēdit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit⁹ q̄ tēnit deū cōtra inhibitionē eius agendo. Est ergo tēpt⁹ dei peccatū. qñ. s. aliquis ex intētiōe facit aliquid in tēptū dei. qñ miras eius ⁊ iudicia nō metuit. q̄ peccare pro nihilo dicit. qñ negligit exire a petō. qñ bona spiritualia ⁊ eterna p̄cipendit. Vñ. puer. xviii. Impius cū in p̄fūdū venerit petōz cō tēnit. Et nota q̄ est tēptus laudabilis ⁊ culpabilis. Cōtēptus lau dabilis est qñ quis tēnit p̄ncipaliter deū tēnere. sed libidine suā explere Sed ex hoc sequit

et supra dictis p3. sacri dicit aliqd ex eo qd ad cultu diuinu ordina-  
tur. Sicut aut ex eo qd aliqd ordinat in fine bonu fortit rone boni  
ita et ex hoc qd aliqd deputat ad cultu dei effici quoddam diuinu.  
et sic ad ea qda reuerentia debet qd refert in deo. et id omne id qd ad  
irreuerentia rez sacray pñet. ad iniuriā dei pñet. et h3 sacrelegij ra-  
tione. Notādū tñ qd violatio hic large accipit p quacūqz irreueren-  
tia vel exhorozatio. Sicut aut honor ē in honorare. nō aut in eo qd  
honorat. vt dicit in i. et h3. ita etiā irreuerentia ē in eo qd irreuerenter  
se h3. qñs etiā nihil noceat ei cui irreuerentia exhibet. ergo quātuz  
est in se rē sacra violat h3 ipsa nō violat. Circa scdm. f. vtrū sacri  
legij sit spāle peccatū. dicēdū qd vbiqz inuenit rō spālis deformati-  
onis. ibi necesse ē qd sit spāle peccatū. qz spēs cuiuslibet rei pēpue  
attēdit fm formale rationē ipsius. nō fm materiā vel subiectū. In  
sacrelegio aut inuenit spālis rō deformatitatis. qz sic violat res sacra  
p aliquā irreuerentiā. et ideo ē spāle peccatū. et opponit religiōi. Si  
cur enī dñi. dicit. iij. l. Purpura regale idumētū facta honorat et  
glorificat et siqz hāc pfoauerit morte dānat quasi extra legē agēs.  
Ita etiā siqz rē sacra violat. et hoc ipso extra reuerentiā dei agit. et sic  
p irreligiositātē peccat. puta siqz sacerdotē occidat. ē ibi homicidi-  
um. Si virginē sacratā violat. vel quācūqz mulierē in loco sacro. ē  
ibi luxuria. Si vero rē sacra furatus fuerit in loco sacro. vel nō sa-  
cro vel nō sacra in sacro. furtū cōmittit. tñ ppter vnā formale rōnē  
deformatitatis ē vnū speciale peccatū formaliter loquēdo. Circa  
tertiū. f. de specieb3 sacrelegij. dicēdū qd peccatū sacrelegij in hoc cō-  
sistit vt dictū est qd aliqd irreuerenter se h3 ad rē sacra: debet aut rei  
sacre rōnē sanctitatis reuerentia. et ideo fm diuersas rōnē sanctitatis  
rez sacray. qd irreuerentia exhibet necesse est qd sacrelegij spēs dis-  
tinguant. et in tāto sacrelegij ē grauius. qto res sacra in quā pec-  
cat maiorē obtinet sanctitātē. Attribuit aut sanctitas et psonis sac-  
ris. i. diuino cultui deputatis. et locis sacris. et reb3 qbusdā alijs sa-  
cris. Sanctitas aut loci ordinat ad sacramētōz suscepitiōē. et ip-  
so cultu exhibet deo. Dicit enī in iij. mach. v. Nō ppter locū gēre. s3 p-  
pter gēre oīs locū elegit. Et ideo grauius est sacrelegij quo peccat  
extra psonā sacra qz quo peccat extra locū sacz. Sūt tñ in vtraqz sa-  
crelegij specie diuersi gradus fm differentiā psonay et locoz sacroz.  
Similiter et Tertia spēs sacrelegij qd circa alias res sacras cōmittit  
diuersos h3 gradus fm differentiā rez sacray iter quas summu lo-  
cū obtinet ipsa sacramēta qd h3 sanctificat. qtoz pncipiū vel ppe-  
cipuū est eucharistie sacramētū. qd continet ipm chrīm. et ideo sacrele-  
gij qd extra hoc cōmittit. grauius est iter oia. Post sacramēta  
aut scdm locū tenet vasa consecrata ad sacramētōz suscepitiōē. et ip-  
se imagines sacre. et sanctoz reliquie. in qd quodāmo ipe persone  
sanctoz venerant vel dehonozant. Deinde ea qd pñet ad ornamē-  
tū ecclesie et ministroz siue sint mobilia siue imobilia. qñqz aut cō-  
tra hoc qdōqz peccatōz peccat. crimē sacrelegij incurrit. Et nota qd  
possibile est aliqua duo peccata fm aliqd vnu esse vnus specie. et  
fm aliqd diuersay. Sicut fortis et plato conueniunt in specie aialis.  
differunt in specie colorati si vnus sit albus et alius niger. Et similē  
et possibile est aliqua duo peccata differre specie s3 materiales ac-  
tūenire aut in specie fm vnā formale ratiōē sacrelegij. puta si quis  
sanctimonialē violauerit verberado et cubēdo. Itē nota qd omne  
peccatū qd sacra psona cōmittit. materialiter qdē et quasi p accidēs  
est sacrelegij. Unde Piero. dicit qd nuge in ore sacerdotis sacrele-  
gij est vel blasphemia. formaliter aut et ppter illud solū peccatū sa-  
cre psonē sacrelegij est. qd agitur directe contra eius sanctitātē. pu-  
ta si virgo deo dicatus fornicet. Eadē ratio est in alijs. Circa qñ-  
ta. f. de pena sacrelegij. Sciēdū qd in penis istigēdis duo sūt cōsiderā-  
da. Primo qdē equalitas ad hoc qd pena sit iusta. vt. f. in quo quis  
peccat p hoc torquet. Ut dicit Sap. xj. et h3 mō conueniens pena sa-  
crelegij. qd sacris iniuriā infert est excommunicatio p quā a sacris arce-  
tur. maior aut excommunicatio si in psonā sacra violētia iherat. vel si  
aliqd incēdat vel frāgat ecclesiā. minor vero in alijs sacrelegijs. Se-  
cūdo aut cōsiderat vtilitas. nā pene quasi medicine quedā istigunt.  
vt his terribi hoies a peccatō desistāt. Sacrelegus aut qd sacra nō re-  
ueret. nō sufficēter videt a peccato auerit p hoc qd ei sacra iterdici-  
tur de qd nō curat. et ideo fm leges humanas adhibet capitis pe-  
na vt saltem penis tēpōz alibus hoies a sacrelegijs reuocent. Quis  
etiā fm canones istigat pena pecuniaria. qz penaz mortis nō istigat  
ecclesiā. et iterdū sunt aliq d excommunicatiōis sniam nō timēt s3 cō-  
temnit. ideo ppter tales necesse ē et expedit penas pecuniarias ad-  
hiberi. qz videlz p excommunicationis penā nō sufficēter cohercent  
a peccatō. Unde. vij. q. iij. Si qd otumaz vel supbus seruū fugiti-  
uū de atrio ecclesie p vi abstraxit. nō gētos solidos cōponat. Et infra  
Si quis inuentus fuerit reus sacrelegij. viginti libras argenti exat

minati purissimi pponat. Talis enī pena ratiōabiliter erigit ad ho-  
minū correctionē. vel aliā manifestā vtilitātē. S3 si exigeret sine in-  
sta et rationabilis cā. hoc videtur ad occasionē auari pñere. Contra  
qd dicit aplos. i. thessa. ij. Nō fuimus aliqui in occasione auaritie.  
Circa quintū. f. specialiter de sacrelegio psonali. Sciēdū est qd  
istud sacrelegij sollicitē cauendū est multiplici ratiōe. Primo qui-  
de3 ppter reuerentiā dñi cui tales psonē seruiūt et cui sūt officio  
dedicati. Ipse enī ē rex regū et dñs dñantū. Apoc. xix. bñs inuesti-  
mēto et. Notaviolētia qd fit baliuo regis pñit ac si facta eēt ipfi re-  
gi. Luc. x. Qui vos spernit me spernit. Et etiam patet Math. xxij.  
de eis qui seruos regis vocātes ad nuptias otumelijs affecerūt. cō-  
tra quos rex iratus collectis exercitib3 venit et eos occidit et ciuita-  
tē eoz succendit. Itē hoc p3. ij. reg. ix. de nuncijs regis dauid quos  
pplis filioz anō dehonestauit. qd ita grauiter sustinuit dauid qd  
nō deuit donec oēs ciuitates eoz destruxisset et spolia cepisset. et de  
hoib3 talē vindictā accepisset. qñs legit. i. reg. xij. Itē dicit Eccl.  
vij. In tota aīa tua time deū. et sacerdotes ei3 sanctificā. Et infra. Do-  
mō deū et tota aīa tua et honozifica sacerdotes. Et honozādi sūt  
marie sacerdotes onit beatū martinū. cū inuitat3 fuisset ad cui-  
uū maxirij impatoris. et porrexisset ei impator cithrū suū vt prior  
biberet. pñs porrexit calicē sacerdoti suo idignū iudicās aliquē  
ipatorē regē vel aliū quēcūqz esse pponēdū illi quē de3 alijs ppos-  
fuit. et quē pte alijs honozauit. Itē i pmo li. trip. byst. legit qd oīa  
lioz baptizat3 epos et sacerdotes et pñtos i sacris ordinib3 ma-  
xime honozabat. et eos scū habebat in plijs tanq3 pñiā et pncipiam  
actē pugnatōz. nō qd mālīb3 gladijs pugnarēt. sed vt cū hymnis et  
orationib3 cū crucis verillo exercitū ei3 circūirēt. et cū diuinis offi-  
cijs et mysterijs comitarēt Itē fecit reuocari ab exilijs quos dānas  
uerat ātecessores sui epos et sacerdotes. et cū maximū epos fecisset  
erui dextros oculos et sinistros furas ipe reuocāt ab exilijs in ocu-  
lio nicens h3 arrianā heresim et alias celebrato osculabāt eis cicatri-  
ces vulnez p reuerentiā. et qz sustinuerat p fidei defēsiōē. Itē cū mī-  
ti conuissent de diuersis mūdū pñib3 querētes de epi3 et alijs cleri-  
cis libellos qñmoniaz fecit sibi dari. et facto igne fecit eos cōcrema-  
ri. dicēs. Absit a nobis vt nos h3 eoz fm3 iudices. a qd3 hic et i futu-  
ro habem3 iudicari. Itē in byst. bñtonū legit qd cū ipugasset artu-  
rus bibemos. scotos. pictos. et quosdā alios. pñtozēz inos. et ei re-  
bellatēz fugerūt ad qdā loca qd credebāt incerpugnabilia pp rupes in  
accessibiles et stagna. quos cū maxia iustitia et strenuitate obsedis-  
set et affligeret ad mortē fame et miseria. nec aliquo mō veller eis  
pecore. s3 oīno veller eos delere. nec aliquos sup h3 veller audire. Ad  
vltimū conueniūt. et oēs epi et sacerdotes et clerici iduti sacri vestib3  
appoztates scōz reliqz. pcessionalit3. fletēs genua corā deo. Quos  
ei3 ipe veniētes vidit. deiecit et eis occurrit. pñterns se sūt coram  
eis fletus et eos cū maxio honore suscipiēs. et qdā postulabāt oēs  
fit. dicēs. Nō ē dignū vt eoz reculem3 petitiōes. qñas petitiōes  
hñt deferre ad deū. Secūdo canēdū ē h3 pñti pp officij qd exer-  
cet. sūt. n. capita pñtoz a qd3 scūs et mot3 ceteri mēbris ecclesie nū-  
mistrat. ps. Cōstituet me i caput gētiū. Et. j. reg. xv. Nōne cū puul3  
eēs i ocul tuis caput i tribub3 isrl fact3 es. Itē Amos. vi. optimas  
tēpe capita pñtoz. Itē sunt patres. patroni pastozes. et medici. et me-  
diatores. duces. lumina. doctozes. et iudices. qd3 oīb3 reuerentiā de-  
bet. Qui g3 otumeliā vel iniuriā inferunt sacerdotib3 et alijs pfo-  
nis sacris. similes sunt freneticis mordētib3. vel aliter ledētib3 eos  
qui sibi bñficia oferūt. Cū beat3 franciscus quādā itrasset ecclesiā  
ad orandū cui3 parochialis sacerdos ifamis erat qz cubinā tene-  
bat. qdā beretic3 qd famā scitāt3 bñi frāscici andierat accessit ad eū  
et volēs p eū sibi pplm allicere. fidē subuertere. et officij sacerdotis  
le otēpnibile reddere. dixit ei. Ecce nunqd credēdū ē vbi3 bñi vlt fa-  
cti ei3 aliq reuerentiā exhibēda qd cubinā tenet. et man3 h3 pollutas  
camē meretrici tractādo. attēdēs igit vir scūs heretic3 maliciā. co-  
ra pochianis venit ad sacerdotē illū. et flectēs genua aī cū. ait. Si  
tales sūt man3 illi3 qñs iste dicit nescio: et si etiā tales eēt. scio qd  
nō pñt inqñare vtrū et efficiat diuinoy sacramētōz. S3 qd p ma-  
nus istas multa bñficia dei et charismata pplō dei fluit. istas oscu-  
lor ob reuerentiā eoz qd ministrāt. et cui3 aūctate ministrāt ea et h3 oīcēs  
et genua flectēs corā sacerdote illo. man3 ei3 osculabāt cōfundēs be-  
reticos et eis credētes qd aderant. Tercio canēdū est h3 pñti pp  
exēpla angeloz sanctoz. creaturaz irrationabilū. ac etiā demonū.  
qd oēs psonas sacras. i. sacerdotes et clericos venerant. Angeli qdē  
sancti sacerdotes honozāt. qz faciūt eoz officij: qd est deū laudare  
cātare. legere. pñicare. et missari solēnia celebrare. Un3 ipi sacer-  
dotes angeli dicunt. Mal. ij. Angelus dñi exercitū est. Unde an-  
geli dei assistunt eis oīm officium suū exercent. ps. Preueniunt

principes iuncti psallentibus. **Breg.** in homel. pasche. Quis fidei  
lū dubiū habere possit in ipsa imolationis hora ad sacerdotis vo-  
ce celos apiri. et in ipso ministerio angelorū choros adesse. summa et  
ima lociari. Quidā bonus hō abominabatur multū sacerdotē suū  
quē audierat esse in quodā peccato mortali. et cogitabat quōd talis  
sic idigni poterat officere sic oīgnū sacramētū. **Lū** autē sacerdos ac-  
cederet ad altare et vellet se iduere vestib⁹ sacris. apuit de⁹ oculos  
dicti hoīs et vidit sup humer⁹ dicti sacerdotis sedētem dyabolū ab-  
scedere. et bonū angelū accedere q̄ assistebat ei vsq; ad fines misse.  
**Lū** autē i fine misse dicit⁹ sacerdos deposuisset vestimēta sacra rece-  
debat bon⁹ angelus ab eo se elōgās. malus autē angel⁹ semot⁹ vt pri-  
us accedebat et sup eū ascēdebat. **Ite** i q̄ta veneratiōe habeat dei  
ministros boni angeli. satis pz i passiōe beati vincētij. quē cū datia-  
nus multū irreuerēter tractasset. et multis tormēt⁹ affecisset. et i car-  
cerē obscurissimū detrusisset. et seciss⁹ illū astrūgi ligno duro. et aliis  
tormēt⁹ illū affligi ibi pcepiss⁹. lux imēsa p cācerē spargit. teste i car-  
cē fracte i q̄b⁹ nud⁹ erat vincētius posit⁹ i flores quertū. et affuerūt  
beati angeli suauit⁹ cū eo cōcinnētes et eū de pmo dulcē confortātes  
et cū eo dū collaudātes. **Ite** nō solū reuerētiā exhibēt vni⁹. s; et  
mortu⁹. vt dicit **Aug.** in passiōe dicti sancti. qz mortuū corp⁹ bea-  
ti vincētij cū datianus fecisset proici feris et auib⁹ vorādū. affuerūt  
beati angeli corp⁹ dicti sancti seruātes. coruus etiā qdaz vt maius  
appareret diuinū miraculū ab auib⁹ et feris et a lupo adueniēte illō  
defendebat q̄ etiaz flexo capite in aspectu sacri corp⁹ affligebat. et  
angelorū custodiā admirabatur. **Ite** in passiōe beati dyonisi legi-  
t⁹ qz caput eius et sociorū eius esset amputatū surrexit corpus eius  
et caput suū deponit a monte martyrum vsq; ad sancti dyonisi  
locū. vbi nūc requiescit angelorū vallatū caterua lumine precedere.  
tātaq; melodia eorū longe lateq; diffusa ē angelorū. ita qz multi gē-  
tiles eā audientes ad oīm sunt conuersi. **Ite** irrationabiles bestie pso-  
nīs sacri reuerētiā exhibuisse legunt. vt leones. **Dan.** vi. et xiii. **Ite**  
in vita beati pauli pmi berenite legi⁹ de reuerētiā quā fecerūt leo-  
nes beato antonio. cui facta fouea et sepulcro corpe beati pauli duo  
leones inclinauerūt capita sua. p eius benedictiōe habenda. **Siliter**  
fecerūt zosime monacho sepulcro corpe egyptiace. **Ite** in vita beati  
māmeris legi⁹ qz fere ad eū conueniāt. et lac ei ppinabāt. et benedi-  
ctiōe eius expectātes. **Siliter** legi⁹ in vita beati egidij qz cū eēt so-  
lus i heremo. qdā cerua venit ad eū lac suū ei ppinās singulis die-  
bus. et p lacte suo benedictiōe eius ipetrās. quā cū canes venato-  
rū regis issequerent. ipsa ad sanctū vir⁹ quasi ad refugium refugiebat  
ad pedes eius. pēib⁹. qd vidētes semp retrocedebat. **Ite** in vita  
ta beati blasi legi⁹ qz cū ipse eēt eps sebastē ciuitatis tpe plectio-  
nis cū vitā solitariā duceret in spelūca. conueniāt ad eū fere nec dis-  
cedebāt. ab eo donec ille q̄ erat i firme acciperet sanitates. et sane et  
infirmis benedictiōe suā. **Lū** autē feras querebant venatores. inuene-  
rūt eū in dicto loco ozantē. et magnā ferarū multitudinēz bincinde  
ei assistētē. **In** vita felici presbyteri legi⁹. qz cū persecutores eū ad  
mortē querebant q̄ secessisset ad angulum inter duos parietes nuntio  
dei aranee subito telis suis eū occultauerūt. **Ite** elemēta psonas sa-  
cras honorāt. De igne legi⁹. i. dyal. vi. de marcellino epo. cū ciuitas  
eius eēt in igne succēsa. nec aliquo conamine valeret extingui com-  
patiēs ciuib⁹ suis fecit se portari cū ipe podagra morbo laboraret  
nec posset ire. et opponi se fecit igni ex illa pte ex q̄ ignis ascēdebat.  
Quo facto flāma cepit retroagi et i semetipz ignis collect⁹ defecit.  
**Ite** terra. sic pz i vita beati **Nylarij** qz cū venisset romā ad celiū leo-  
nis pape beretici vt h̄ beresiz arrianā se opponeret. et cū nullus ei as-  
surgere nec locū ei daret. sedit i terra dicēs. **Dñi** ē terra et. statū ter-  
ra q̄si eū honorās sub eo se eleuauit. et eū inaltauit. **Ite** cū **Beda** p-  
sbyter de roma veniret et mortu⁹ eēt in qdā villa in dyoc. lugō. que  
vocat puane sepulc⁹ in cimiterio aliquatū ab ecclesia remoto. et  
cū oīs ville fecisset gradus palatij iuxta tūbā dicti viri. frequenter  
accidebat qñ volebat ascēdere equū suū vt pus ascēderet tūbā. oī-  
cti viri. et de ea ascēderet sup equū suū. tūc terra q̄si indignata de h̄  
qz talis vir oculcaret ibi. trāstulit eū i dicta ecclesia iuxta mai⁹ alta-  
re cū sepulchro suo. vbi inuēt⁹ i mane quodam acti pmo ibi fuisset  
hūat⁹. **Ite** aq̄ videt⁹ eis deferre. **Ite** miracula beati martini dicūt  
qz cū ipe trāstret p pratu qdā exactor oīni prati violentē petebat ab  
eo comēt⁹. cū at ipse i dicto prato hūilē laboraret. torēs subito de  
mōtib⁹ abūdantissim⁹ descēdit. et oīa prata replēs et oīa subuertēs.  
accēdit martin⁹ immobilis stetit. **Lū** at qdā ofugerunt ad salices. qdā  
accederēt ad beatū martinū cū ipe exactor et alij qd ad salices ofuge-  
rāt i illo diluuiio perirēt. beat⁹ martin⁹ solū cū his qd ad eū ofugerāt  
itactus ab aqua remāsit. **Ite** etiā ipsi demones viros sanctos reue-  
reri vidēt. qñ nō audēt in eos violētās manus iniicere. nec eos les-

dere nisi de licentia sūmi iudicis et auctoritate. imo nec ea qd ad eos  
prinēt ledēt. **Unde** **Iob. i. et ii.** **Extēdes** paululū manū tuā. q. d. da  
mibi licentiā in reb⁹ et in psonā eius. **Ubi** dicit grego. qz dyabolus  
nec in vñā aiculā iob habebat prātē. nec audebat contingere nisi  
deo ei cedente. nec in psonā eius. **Ite** in passiōe iacobi iunioris  
legi⁹. qz cū hermogenes magus adiurasset et misisset demones ad  
capiendū ipsū. et deducendū ad se vinctū. vt se de eo et phyleto di-  
scipulo suo vindicaret. **Lū** venissent ad beatū iacobū. in aere vlula  
re ceperūt. a quib⁹ cū querebat ad quid venissent. rīderūt ei qz mis-  
si erant ab hermogene vt eū vinctū cū phyleto ad se ducerent. **Sed**  
ipsi ecōtrario ab angelis cathenis igneis ligati sunt et cruciabantur  
ab eis. qz cū pcepisset vt ipsi ecōverso ducerēt ad se vinctū hermo-  
genē. et ipsi hoc fecissent. quesiuit ab eis quare nō caperent ipsi filij  
phyleti. **Qui** dixerūt qz nec minimā formicā auderent vel possent  
ipsi ctingere q̄ esset in lecto eius. tūc cū pcepisset dissolui hermo-  
genē et dimitti libertatē suē. ipse submersis libris suis ad oīm cōuer-  
sus est. et multa p eū miracula facta sunt. **Ite** videt⁹ eos reuereri nō  
audentes loqui in eorū p̄sentia. **Sicut** in passiōe symonis et iude le-  
gis qz cū venissent apli in quādā ciuitatē. demones in illa rīsa da-  
re nō audebant vsq; quo ab aplis illis pceptū est. **Ite** filij cū venis-  
set beat⁹ bartolomeus in idiā in ciuitate vbi erat aslaroth idolum  
nullū potuit dare rīsum. **Ite** in ecclesiastica byst. li. vii. c. xxvii. legi⁹  
qz **Brego.** eps ponti. puincie cū transiret alpes vrgētib⁹ ciuib⁹. nec  
haberet quo alibi declinaret. intrauit phanū apollinis pnotās ibi  
tūc ipsū idolū nullū rīsum dedit vt solebat. nec in sequētē die. **Sz**  
apparuit sacerdoti demon in sōnio dicens se recessisse de loco illo  
in aduentu. **Brego.** nec decetero posse ad eundē locū regredi nisi de  
licentia gregozij p̄dicti. quē secutus est sacerdos apollinis cōque-  
stus qz questū suū amiserat. p hospitalitate sua. tūc **Brego.** scripsit  
apollini. pmitto tibi redire ad locū tuum et agere vt prius. et posita  
charta iuxta simulachrū. affuit demon agens qz p̄. qd vidēs sacer-  
dos iudicans **Brego.** demone supiorē. clauso et ferato phano cōuer-  
sus est ad deū. et a dicto greg. baptizatus. et ita clariuit in vita et do-  
ctrina qz ei in epātū successit. **Quarto** cauendū est hoc petri p̄p-  
penā qua facientes iniuriā puniunt. xiii. q. iiii. decretorū. **Si** quis  
suadente dyabolo et. **Dicit** Innocētius. qz sacrilegiū crimē incurrit  
qui in clericū vel monachū man⁹ iniecerit violentas. anathematizans  
vinculo inodas. **Debet** hō ofiderare qz hanc sniaz pferat. qz sūm⁹  
pontifex chri vicarius. q̄ inter alias sniaz quas pfer. singulis anis  
in die cere hanc inouat. et qz ista nō pōt ab alio absolui nisi a sūm⁹  
mo pontifice vel eius mādato. nisi in casib⁹ exēptis. et qz sit efficacia  
illius sentētie. **Sicut** enī per ministeriū beati **Petri** saphyra et ana-  
nias dyabolo traditi sunt. et corinthiū iustissimos ministerio pau-  
li suffocatus. ita hōi sacrilegi. per eū qui est loco illoz apud quez  
residet plenitudo potestatis tradunt⁹ lupis infernalib⁹ deuorandi.  
**Sed** si querat qz quare nō statim excommunicatū deuorat qz quasi  
leo rugiens circuit querēs quē deuoret. **Ad** hoc soluit qdā qz dy-  
abolus sūlis est lupo qui qñ inuenit ouē extra onile in os suū eā col-  
ligit. s; nō statim ei oītes sentire facit sed molliter et leuiter eaz tra-  
ctat et de fert vsq; ad sinū. ne si forte eā statiz lederet. ac currēt et suc-  
currerēt ei canes et pastores eā clamāte. vt eā ab eius faucib⁹ eripe-  
rēt. et alie extra onile exire timerēt. **Sed** cū eā dyabolus vsq; ad tu-  
tū mortis pduxerit. tūc satis pōt clamare et recalcitrare. qz nec p̄di-  
catōres canes chisti. nec pastores. s. sacerdotes possunt ei subueni-  
re. **In** primitiua ecclesia qñ aliquis excoicabatur et a dyabolo deu-  
rabatur et occidebatur in corpe. alij tātū timebāt qz nullus excoicationē  
sustinere audebat. et ideo vidēs incōmodū suū dyabolus. blādē et  
leniter tractat excoicatos vsq; ad mortē. vel vsq; quo aliqz subit⁹  
casus eos oppinat. **Ite** p̄nif hoc sacrilegiū aliqñ pena ignis. **Nu-**  
**meri.** xvi. habet exēplū de his qz volebāt irruere in aaron et moyses  
vbi igne succēsa sunt. xiii. milia hoīz. **Et.** xiii. **Reg. i.** de igne cele-  
sti deuorāte duos qnquagenarios qz venerāt ad capiendū helyam.  
**Ite** cōtra irreuerētiā sacerdotū in vita beati **Martini** legi⁹. cū ip-  
se quadā necessitate vrgēte impatorē valērianū adiret. et ille nol-  
let dare qd. b. **Martinus** petebat. nō p̄misit eū igredi palatij suūz  
tūc. b. **Martin⁹** p totā ebdomadā in cinere et cilicio et ofone et iei-  
unio p̄durās angelo p̄monēte palatij itrauit. et vsq; ad impatorēz  
penetranit nemine p̄hibēte. **Quo** viso. impator indignat⁹ nec ei as-  
surrexit. nec ei cū eo loquētī voluit rīdere. donec ignis ex pte posse  
riori sedē et eū iuasit iseri. qz v̄tutē diuinā sentiens et ofites cōfess⁹  
ei qdēd petebat. et assurgēs honorauit sanctū. **Ite** in ozofij cronici  
legi⁹. li. vii. **Sic.** **Mira.** valēs impator arrianus p̄cepit oēs mona-  
chos sustib⁹ occidi nisi vellēt militare. **Lū** autē gens hunorū fugas-  
set gēte gothorū de sedib⁹ suis venerūt ad romanos tradentes eis

arma sua volentes eis fuisse defendere ab huius. Cui autem duceret eos secum valens rogauerunt eum quod mitteret eis sacerdotes christianos quod eos instrueret quod misit eis arrianos quod eos in errore illo imbuerunt in quo transierunt. Cui autem urgente fame sumptuissent arma romana nos quod nec eis subuenire volebat eos vicerunt. transierunt impatore suum gauerunt. et eum sagitta vulnerantes in quodam paruo tugurio icluserunt et ibi inclusis cremauerunt cum turgio quod caruit sepultura. Item in hystoria francorum lib. x. cum martharius comes relicto comitatu factus esset episcopus. et res ipsius ecclesie strenue gereret veneno in capite piscis inietit crudeliter enecavit cui successit frontonius cuius consilio antecessor fuerat intorcat. quod diuino irruente super eum iudicio infra annum mortuus est. Quidam autem nepos dicti martharii natus res ecclesie quas antecessor suus ei scripto testamento reliquit abstulit ecclesie multas iniurias inferens episcopo quod alius successerat nomine. Beradio quod quidam sacerdos cum preta occidit. quod propter a dicto episcopo excommunicatus est. postea autem cum coram multis iurasset episcopus se satisfacturum ecclesie. et subiecit esse de cetero episcopo beradio. ad instantiam aliorum episcoporum absoluit eum cum autem post absolutionem sua deteriora faceret. arripuit eum grauissimam diffinituram. quod interiora emittebat. et febribus grauissima quod cum totum exurebat. clamabat. Deu deu ab heradio crucior. ab eo consumor ab eo totum exuro. ab eo ad iudicium vocor. meminit me quas iniurias ei intuli iniuste. et cum hoc dixisset infelicem animam exalauit. Item submergit in aqua sicut supradictum est de illo quod angariant sanctum Martinum ad cometa ab inundante aqua submerso cum sociis suis. Item arripit a dyabolo. In passione beati hipolitii legitur quod decem cesar post passionem beati hipolitii focior quod eius et beati Laurentii quem torquere fecerat cum descenderet a valeriano de curru aureo cepit clamare arripitus a demone. O hipolite vincit cathenis aspis trabis me. Valerianus similiter clamabat. O laurenti igneis cathenis me trabis. quod statim a dyabolo suffocatus coram deo expirauit. Decius autem per tria dies veratus mortuus est. Item in vita sancti siluestri quod presbyter romanus cepisset beati siluestri imponere ei nomen christianitatis ait ei. Stulte hac nocte reperet animam tuam a te tormenta quod nobis minas sustinerebis impenitus. cum comederet in cena cum amicis piscem. os piscis in os eius transuerfatum est. et tota nocte cruciatus est. et non valens illud glutire in mane mortuus est. et eodem tempore educatus domo sua dicitur esse ad sepulchrum. et silvester eductus de ea reductus est cum gaudio in domum melchiae pape a christianis. Item Hieronimus in cronica suis dicit quod cum iulianus apostata contra presbyteros pugnaret. voluit idolis ut cum ipse victor rediret quod sanguine clericorum sacerdotum et monachorum idole immolaret quod a quodam simulacro profuga per profunda deserta perductus fame et siti apostata perdidit gentem suam exercitum a suis agminibus oberrans a quodam forte hostium equite totum profusum illa interijt.

De sacrilegio locali.

DIS. XX.

**C**irca festum. scilicet de sacrilegio locali sciendum quod canon dicit istud peccatum multiplici ratione. Ad hoc enim mouere nos debent. Primo quod sanctos veneranda presentia quod a deo et sanctis spiritaliter habitant. Secundo quod diuina officia quod ibi mirabiliter celebrantur. Tercio dei dona et beneficia quod ibi liberaliter conferuntur. Quarto dona et supplicia que violatores inferunt. Primo quidem debet haberi in reuerentia loca sacra propter sanctos presentiam. et primo sancti sanctorum. id est per sanctos in templo sancto suo. Et. ii. Matth. iij. Qui habet in celis habitationem visitator et habitator est loci illius. Ideo per. Adorate dominum in atrio sancto eius. Idem domum tuam decet sanctitudo. Idem Introitus bimus in tabernaculum eius etc. Matth. xxi. Domus mea domus orationis vocabitur etc. Item presentia corporis christi quanta reuerentia debeat exhiberi declarat exemplum. Rusticus quidam multum desiderans vitari multos habens alueolos apum. quod fuit ab alio quomodo possit vitari. et apes multiplicare. Qui misit quod in die sancto pasche communionem retineret et in aliquo alueolo suo ea poneret. oes apes vicinorum suorum lucrare qui dimissis alueolis suis ad locum ubi esset corpus domini conuenirent. et ibi mellificarent. quod ille fecit. tunc omnes apes ad alueolum ubi erat corpus christi conueniunt. et pro reuerentia sibi facta copatientes quasi opere suo inceperunt construere ecclesiam parua fundameta et bases et columnas erigere et altare consimili opere et corpus domini cum maxima reuerentia super illud altare collocauerunt. et ecclesiam illam miro opere et pulcherrimo infra alueolum illum perfecerunt. Uicine vero apes relictis alueis suis ad illum conueniebant et quidam melodias mirabiles suo modo circa illum opificium concinebant ad modum hymnorum. Rusticus autem hoc audiens mirabatur. expectans autem quod ad debitum tempus ad colligendum examinem et fauam nihil in alueolis suis in quibus apes mellificare consueverant inueniens se depauperatum. vnde credebatur se debere fieri diuitem iuxta illud ubi conione ipso fuerat ubi apes viderat conuenisse. Cui autem

appropinquaret apes quod volentes vindicare contumeliam saluatoris irruentes in rusticum aculeos in eum defigebant. ita quod vix euasit. multum afflictus veniens ad sacerdotem retulit totum factum et suum et apum. quod de consilio episcopi collegit proclama. et venit professionaliter ad locum. tunc apes de alueo exientes in sublime se eleuauerunt dulcem melodiam facientes. Eleuantes autem alueolum inueniunt intus nobile opificium illi parue ecclesie. et corpus domini super altare collocatum. ipsi autem illam parua ecclesiam luculentissime et artificiosissime compositam in ecclesia suam intromiserunt cum laudibus super altare collocantes. Tunc prout multum confundi quod non deseruit sed potius contumelia inferuit vel sacro christi corpori. vel sacro loco eius. Item merita sedem in quorum honore ecclesie sunt dedicate. ipsi enim honorant illos qui loca sua honorant et visitant. defendunt et liberant. In hystoria sara. li. ij. legitur quod gens hunorum a sedibus suis egressa de panonia videlicet in vigilia pasche obsedit metensem urbem. sed antequam venisset apparuit in ecclesia beati stephani quibusdam religiosis sanctis stephanus loquens cum beato petro et paulo ut rogaret cum eo dominum ne civitas illa destrueretur. in quo oratorio suum multum frequetabatur et honorabatur. tunc illi miserunt quod illa propter malitiam suam erat cremanda. excepto oratorio suo cum ceteris in eo quod ab eis erat obtentum suis oronibus. quod ita factum fuit. Secundo venerari debemus loca sacra propter officia diuina quod ibi celebrantur. scilicet officia angelorum. ut legimus cantare. et dei laudare. Aug. In oratorio nemo aliquid agat nisi ad quod factum est. Unum et nomen accepit. ibi etiam assunt principes iuncti psallentibus. scilicet angelis sanctis. Per. In conspectu angelorum psallat tibi etc. id est conspicietibus angelis. quod audiuit et gaudet et officiis ecclesiasticis. vel in conspectu angelorum conspiciendo angelos filia facia ei in ecclesia quod ipsi faciunt in celo. Sic legitur fecisse beatus ignatus martyr in hystoria. trip. li. x. ca. ix. quod fuit tertius post beatum petrum ecclesie antiochene antistes uenerat cum beatis apostolis quod vidit angelorum visionem. quod antiphona beate trinitatis hymnos dicebat. quod ipse ecclesie faciendum instituit. et de illa deuenit ad alias. Unum ob reuerentiam domorum. et officia sacra deueniunt antiqua etiam gentiles privilegia plis suis. Sic in hystoria britonum. quod ante incarnationem domini quidam rex deouallo nomine domini illi gentis statuit. ut quicunque pro quocunque fore facto per totam britanniam maiorem fugeret ad templa deorum in eis vel in via eorum securus esset. et quicunque hac legem suam violaret. summa punitio ref. Sicut et quod ad atria fugeretur eodem privilegio gauderet. Reges autem catholici postea nolentes minui esse deuotionem ecclesie quod gentiles idolatrie hac legem voluerunt seruare de ecclesiis et eorum viis. per istos etiam hec lex transiit ad alia regna. Item in vita beati siluestri legitur quod constantinus in ipsa die quod baptismum accepit. septem leges in honore domini promulgauit. quarum prima fuit. ut quicunque reus in ecclesia ingressus fuisset sub piculo iudicis illi loci defenderet. Multa etiam iura sunt contra sacrilegos violatores ecclesiarum. et confusio ipsarum. In decretis. xviij. causa. q. iiii. Qui excommunicati sunt et pena puniendi. et qui rei sunt lese maiestatis crimine. et qui sunt ab omnibus excommunicati. Sic antiquis etc. Si quis in atrio etc. Si quis suadere etc. Qui autem de ecclesia etc. Virtute autem dedicationis et consecrationis ecclesiarum ostendit beatus Hieronimus. dial. xxx. vbi dicitur quod quod ecclesia quod fuerat arrianorum consecraretur ab eo. et eum ibi delectare liquie sancti sebastiani et agathe cum missa celebraret. illi qui erant in sacro primo inceperunt audire et sentire potius fetidissimum discurrent per pedes suos huc et illuc. Sicut populus quod erat in ecclesia concipiens quilibet dictum potius ut videbat iuxta se sentiebat. sed videt non poterat eum. et hoc vnde alij ostendebat. et sic ianuas petes exiuit. et licet sentire turba videri non potuit. nocte etiam eadem tatus strepitus in dicta ecclesia factus est supra tectum. ac si ibi aliquis errando discurreret. sequenti nocte grauior sonitus excreuit. ita ut subito videretur ecclesia a fundamentis eversa. et prout recessit. nec ultra ibi inquietudo diaboli apparuit. quoniam inuitus a loco quem tenuerat diabolus exibat. post magna serenitate aeris nubes celitus emissa super altare dicte ecclesie descendit et operuit illud. et tanto terrore et odore repleuit ecclesiam. ut nullus ausderet egredi patribus ianuam. sacerdos custodes et populus conueniunt ad audiendam missam ingredi non poterant. licet odore mirifico traheretur. die alio lapides ibi extincti sunt successe. quas finita missa cum stros extinctis accessas inuenit. et iterum diligenter extinguens. rediens firmatis hostijs accessas inuenit. et ex ipso lumine aperte claruit. quod locus ille de tenebris ad lucem venisset. Tercio reuerentia exhibet debemus sacris locis propter dei dona et beneficia quod ibi abundanter conferunt. ibi namque sepe recipit peccatorum venia. sancti spiritus gratia. diuersa christi beneficia. et sacrorum ordinum officia. et diuina sacra ibi in baptismo facti sumus filij dei. ibi suscepimus corpus christi. confirmamur in regnum dei. ibi per penitentiam reconciliamur ei. Ideo locum illum debemus reuereri cum iacob beati. xxviij. Uere dominus est in loco isto etc. paule etc. ait. Quod terribile est locum istum. non est hic aliud nisi domus dei et porta celi. Ad hoc factum quod legitur in hystoria. francorum. xxviij. ca. quod cum clodoneus primus rex fra

coꝝ christianoz voto facto de baptismo suscipiendo pro victoria  
 obtinenda coꝝ alemanos noluit statim baptizari nisi eꝝ bonoꝝ  
 maximo ꝛ lucro animaz ꝛ nobile nobilitate reciperet sacramentũ.  
 Unde fecit fieri vel a depicta actu pulcherrima diuersoz coloru in  
 qbus ipse ꝛ qꝝ ipso erant tñ susciperet sacramentũ. ꝛ tñ diuine  
 largitatis reciperent beneficiũ. adduxit autẽ feci ad baptĩmũ susci  
 piendũ plus qꝝ tria milia gentiliũ francoꝝ. ꝛ foroz suaz. cui occur  
 rit beatus Remigius remensis archieps. oicens rethorice applau  
 dendo. nutis deponẽ colla sychabbe. Sychambu autẽ vocat qꝝ fra  
 ci de sychambie terra venerat. ꝛ incende qꝝ adorasti. i. idola. adozo  
 qꝝ succedisti. i. signũ crucis ꝛ alia facia. tantaz autẽ cõtilit ubi oens  
 gratiã sup baptizatos ꝛ tãta erupit suauitatis fragrantia qꝝ oes qui  
 aderat putauerũt se esse in delitiis ꝛ odoribꝛ paradysũ. ꝛ vt in viũ  
 beati remigij oicis colliba clodoueo in phyla de piofo lapide ce  
 lestẽ obtulit vnctionẽ. de qꝝ reges francie cõsueuerũt inungi. ¶ **No**  
 ta qꝝ Symeon ꝛ Anna frequẽtantes in bonosates tẽplũ. chꝛistũ vi  
 dere ꝛ suscipe meruer. ¶ **Luce. ij.** Itẽ in hebet qꝝ domus dei oicis.  
 Ubi etiã tẽplũ edificatũ esse credit. vidit Jacob scale ꝛ oĩm inni  
 xũ scale ibi pmissit ei deus se daturũ terrã pmissionis. ¶ **Itẽ** Salo  
 moni orãti in tẽplo pmissit deus qꝝ ipse ꝛ alij orãtes ibidẽ qẽd  
 peterent obtinerẽt. iij. ¶ **Reg. viij.** ꝛ fere p totũ. ¶ **¶ Paral. vi.** Consi  
 mauit autẽ oĩs oes petitiones suas in dedicatione templi nube ꝛ  
 gloria oĩũ tẽplũ replẽtẽ. iij. ¶ **Reg. viij.** ꝛ igne de celo ibi descẽdẽtẽ. iij.  
 ¶ **¶ Paral. viij.** vñ oĩ ei apparẽt. ꝛ dicẽtẽ sibi. Exaudiui orationẽ tuaz  
 ꝛ. iij. ¶ **Reg. ix.** ¶ **¶ Quarto** ad reuerẽtiã sacroz locoꝝ mouere debet  
 dãna ꝛ supplicia qꝝ violatozibꝛ inferunt. ¶ **Prius** expletõs ofidit chꝛi  
 stus qꝝ vendẽtes ꝛ emẽtes oues ꝛ boues eiecit. ꝛ nũmularioꝝ effus  
 it eis. ꝛ cathedras vendẽtũ colũbas euerit. ¶ **Matth. xxi.** ꝛ **Joh. ij.**  
 Aliquãdo etiã qꝝ loca sacra maculat vel violant igne diuino succẽ  
 dunt. vel qꝝ eis iniuriã faciũt. p. ¶ **Qui** oixerunt hereditate posside  
 re sanctuariũ dei. ¶ **Deus me?** ¶ **Deus me?** ¶ **Deus me?** ¶ **Deus me?** ¶ **Deus me?**  
 ¶ **Jai. xxi.** ¶ **Erit** sicut fauilla perstrãdens multitudo omniũ qꝝ omnia  
 uerunt coꝝra ariel. i. altare vel tẽplũ vel sanctã ciuitatẽ hierusalẽ qꝝ  
 dicebat ariel. ppter altare dolocautoz qꝝozabat arietes. hec vin  
 dicta patet in exercitu semacherib. igne diuino cõsumpto mirabil  
 liter ¶ **Jai. xxi.** ¶ **¶ Gregorius** angelus oñi pussit in castris assyrioꝝ  
 centio octogintaquingz milia. ¶ **Itẽ** aliquãdo ab hostibꝛ vincunt.  
 Sicut patet. i. ¶ **¶ Mach. ij.** de machanoꝝ qꝝ cõtẽpit in tẽplo oĩsa sa  
 crificia. ꝛ polluit tẽplũ. ꝛ iurauit qꝝ illud destrueret ꝛ succederet ei  
 victor rediret nisi iudã ei traderet. ipse autẽ nõ uicit. sed est victus  
 ꝛ occisus. ꝛ totus ei exercitus caput eius amputatũ est. ꝛ marcus  
 quã iurans coꝝra tẽplũ extẽderat. De hoc etiã habet ¶ **¶ Mach. xv.**  
 ¶ **Itẽ** chzonici Orofij legĩt qꝝ pompeius. vigintiduo reges oĩen  
 tales pugnãdo uicisset. ꝛ semp victor i omibꝛ factis suis erant  
 ad vltimũ hierusalẽ veniens tẽplũ obfedit. ꝛ in eo cõsugietes cepit  
 ꝛ occidit. alibi etiã oicis qꝝ in templo equos suos collocauit. ¶ **Oicis**  
 etiã qꝝ violato templo qꝝ ante i omibꝛ factis suis victor semp erat  
 semp postea victus est. ¶ **¶ Itẽ** eodẽ libro legĩt qꝝ crassus collega  
 pompeij coꝝra sedus qꝝ habebat romani cũ iudeis templũ auro ꝛ  
 opibꝛ spoliauit. ꝛ idẽ parthos inuasit. oicẽs. qꝝ ad huc volebat ipse  
 aurũ parthicu ꝛ fericu i quẽ rex parthoz surenas subito irruit ꝛ ro  
 manos oes uicit ꝛ occidit ipsum crassum. ¶ **Legit** ꝛ alibi qꝝ eo ca  
 pro cũ tractaret priũ parthi cũ eo quasi volẽtes pacẽ ei? qꝝ daret  
 ei de auro quãtũ deberet ei? appetitũ sufficere cũ captũ parthi ce  
 perunt. ꝛ p os eius aurũ liquefactũ igne proiecerũt. oicẽtes. aurũ fi  
 tisti aurũ bibe. ¶ **Satis** cõueniens est qꝝ vincuntur ꝛ oĩuino iudicio  
 occidant qꝝ loca sacra inuadunt. ¶ **Legit** in chzonici regionis abbat  
 qꝝ tẽpoꝝe charoli magni quidã saxones obfederũt christianos qui  
 cõfugerũt ad castrũ qꝝ oicis burfuburg. ꝛ cum vicina vastassent ꝛ  
 quãdã capellã quã dedicauerat Bonifacius martyꝝ oicẽs pphẽ  
 tice. qꝝ nõ cõburerẽt. cũ laborarent intus. ꝛ extra inen lignis ap  
 posito apparuerẽ interioribꝛ christianis ꝛ paganus uo iuuenes  
 ipaz basilicã defendẽtes. nec potuerũt eã succendere. sꝫ oĩuino pa  
 uore territ fugerũt nemine psequẽte. ¶ **Unus** autẽ eoz inuẽtus est  
 mortuus habens ignẽ ꝛ ligna quasi flexis genibꝛ ea ecclesie appli  
 cans qñ ignẽ sufflans. ¶ **Itẽ** in eisde chzonici legĩt qꝝ saxones vi  
 ci charoli iurassent se fieri christianos ꝛ subiectionẽ. audientes qꝝ  
 decessisset pacti ruperũt iuramẽta. ꝛ obfederũt castrũ ꝛ ecclesiã in  
 qua erant franci qꝝ oicis herefuburg. cũ autẽ eos instantẽ impu  
 gnarẽt. apparuit gloria oĩũ supra dictã ecclesiã. ꝛ tria scuta sangui  
 neo colore flãmantia. ꝛ velut quibũdã motibus in pzelio agitãtia  
 se. ¶ **Oĩ** afpiciẽtes dicti pagani timore ꝛ formidine repleti fugiẽtes  
 intãta amentia deuenerũt qꝝ strictis gladijs armis mutuis se offo  
 derẽt. nñ autẽ b̃ vidẽtes oĩũ laudabãt. qꝝ saluos facẽ sperantes in se

**I**tem qñq; diuino iudicio ceci sunt. Sicut patet de beliodoro fla-  
gellato ⁊ multa caligine circūfuso. **I**tē **H**eg. dial. xxx. dicit q; cum  
in spoleana vrbē ep̄s longobardoz arrian⁹ venisset ⁊ oīra inbibis-  
tionē ep̄i illi⁹ vrbis catholici accessisset summo mane ad ecclesiā bti  
pauli apli cū multitudine suozū volēs eā frāgere vt festū suū in ea  
facēt. repētē eo assisētē valūe subito aperte sunt. cū antecēdētē nox  
cē foriter serrauerat ⁊ lāpades extirperat ⁊ latebat. tunc lāpades  
oēs accēsē sunt: ⁊ ep̄s arrianus cecitate pcussus est subita: manib⁹  
alienis ad suū habitaculū reduct⁹. nec ausi fuerūt vltā lōgobardi  
scī virtutē agnoscēs loca scā temerare. ⁊ mirū fuit q; eadē hora  
lumen est ecclesie redditū ⁊ heretico ablatū. **I**tē in fine bistozie ka-  
roli legi⁹: q; cū post mortē ei⁹ terra gallitie multū tpi⁹ in pace quie-  
uisset: arrii maior codube collectis multis milib⁹ faracenoz terrā  
vīs: ad vrbē scī iacobi inuasit: ⁊ ipsam ecclesiā dicti scī spoliāuit:  
sine oī reuerētia egeſtionib⁹ humanis inquināuit. illico ei⁹ exercit⁹  
ita a dño est pcussus: q; alii sunt excecati: alii oīa viscera cū interesti-  
bus egerēbāt. **C**um aut ipse in vtroq; affligēt⁹ videlicet cecitate ⁊  
differtia percuss⁹: mirabili quidā sacerdos quē secū captiuū te-  
nebat ait ei: q; ista ei acciderant ⁊ suis q; locū scī pphananenit. ⁊  
confulsit ei q; pmitteret bto iacobo q; mahometū negaret: ⁊ abla-  
ta restitueret in duplū. **Q**uō ⁊ fecit: restitueris ablata in duplū ⁊ pꝛe-  
dicans magnā de virtutē: cessauit ab eo ⁊ suis plaga ⁊ recessit. **C**ū  
aut postea ipse oīū ⁊ sui vastarēt ⁊ q̄sdā alias partes chřstianozū  
ecclesiā quādā bti romani quidā princeps faracen⁹ intrauit ⁊ spo-  
liāuit. **V**idēs aut ibi eē columnas marmoreas: q; habebant capitel  
la deaurata ⁊ deargēta: voluit eas precipitare. ⁊ tūc versus est in  
statuā lapideā talē coloris cū⁹ erat vestimentū. q; vsq; hodie ibidē  
est. **D**icit aut pegrini: q; si tāgāt imago lapidea in quā ouersus est  
dictus faracen⁹: ferozē maximū emittit. **P**oc audiēs maior ait. **S**u-  
giam⁹ a finib⁹ chřstianoz: q; reuera magn⁹ est deus eoꝝ q; tales bz  
alumnos: q; motui sic pñt in viuos fibi rebellātes: q; iacob⁹ me ex-  
cecauit ⁊ roman⁹ hominē lapideū fecit. **I**tē invita scī clemēt⁹ legi⁹  
q; finissimū vt theodoze marim⁹ in vrbē romana cū intrasset eccle-  
siā clemētē celebrātē: volēs scīre qd ibi vxoz lūa faceret: cecus mi-  
tus ⁊ surdus factus est. **S**ist⁹ pueri sui: ita q; nō possent hostiū in  
uenire: ofone scī clemētis liberat⁹ ei⁹. ⁊ cū crederet se magicis arti-  
bus delusim⁹: ⁊ misit seruos ad deducēdū fibi viuū scī clemen-  
tē: loco ei⁹ ligabāt columnā ecclesie: ita ceci facti sūt q; columnā eū  
eē putabāt. bti postea pꝛeab⁹ vxozis lūe ouersus est. **I**tē in  
reuerētia sacro loco: multos ⁊ surdos efficit. **H**eg. turoi. in gest⁹  
francoꝝ. iiii. li. xviij. ca. dicit q; trān⁹ fili⁹ clotarij regis francoꝝ pess⁹  
mus pessimū habebat filiariū **L**eonē noīe ⁊ re ad cuius instiga-  
tionē multa mala faciebāt dictus trānus: q; vt spoliarentur ecclesie  
turoi. fci ⁊ limoniceñ. aliqñ dixit marci⁹ ⁊ martin⁹ sēssozes dñi  
nihil fisco regio addiderūt: illico amens effect⁹ vsum amittit loquē  
di pariter ⁊ audiēdū. ⁊ ad basilicā bti martini vigilias faciēs nō ei⁹  
exaudi⁹. **S**ed in eadē plaga pñssit merito sic punit⁹: q; mala cōſi-  
lia corde tractauerat: oīe deduxerat: aure audierat: ad sacroꝝ basilī  
cas spoliādās. **I**tē ppter illā irreuerētiā sepe reliquūz hoīes vīa  
bolo cruciādī arrepti ab eo. **H**eg. turoi. i. gestis frācoꝝ. li. iij. c. xiiiij.  
**C**ū theodozi⁹ rex frācoꝝ misisset oīra aliueros exercitū: cū pꝛe-  
dāren⁹ terrā: fractis res ibis intrauerūt basilicā bti iuliani martyris ex-  
trahere nitētes res ibidē depositas a paupib⁹. ⁊ q; mor⁹ a diabolo ar-  
repti. pꝛiis se moztib⁹ lacerabāt: clamātēs **C**ur nos marty scē sic  
crucias. **I**tē dial. iiii. dicit: q; cū lōgobardi feuiētēs intraissent mo-  
nasteriū scī equici⁹: ⁊ vellēt inde monachos extrahē vt eos tozqrēt  
⁊ monasteriū spoliārēt: fugerūt ad sepulchz scīviri monachi. quo  
rū abbas ingemuit dicēs: **O** scē equici placet ne tibi q; binc extra-  
bamur ⁊ nō nos defendas. statim ad hāc vocē a spū imūdo longo  
bardī arrepti ad terrā precipitati sunt: ⁊ tādiū veratī quousq; qui  
fozis erāt lōgobardi cognoscerēt q; loca scā temerarie accedere nō  
auderēt. **I**tē qñq; diuersis plagis morib⁹ ⁊ flagellis ⁊ cladi⁹ affli-  
gunt⁹ q; loca sacra audēt temerare. iij. **M**ach. iij. de beliodoro fla-  
gellato. **I**n chzonice hozofñ in fine legi⁹: q; quidā magn⁹ pnceps  
astrate oier⁹ gildo interfecit duos filios fr̄is sui michzel volēs cū  
eis cū occidere. q; nō habēs p quos posset impugnare dictū gildū:  
cogitās q; theodof⁹ impatoꝝ imperiū obtinuerat: ⁊ victoriā nō vi-  
rib⁹ aut multitudine s; ofonib⁹ ⁊ visitatiōe scōꝝ. f. locoꝝ ⁊ psonaz  
adijz insulā capariā: vbi erāt multa loca scōꝝ vīstās eā cōmēdās  
se ⁊ sui negotiū scis vigilās ⁊ ozans ⁊ ieiunās in sacris locis. **C**ui  
apparuit bñs **A**mbro. qui nup obierat: cū pastoralī baculo ter bui  
mū pcūtēs: ⁊ dicēs ter **D**ic hic bti. **C**ui ei⁹ bis intellex⁹ ⁊ victoriā  
sibi deberi ⁊ locū ⁊ tps: tē ex merito annūciāntis q̄ ex trib⁹ dictis  
et pcussionib⁹. q; cū qñq; milib⁹ oīe tertia in loco fbi assignato a

sancto cōfusus in exēplo theodosij z visione sancti Ambrosij ausus est cōfingere cōtra octoginta milites hostiū. Cū autē signifer aduer-  
sarioz percussus in brachio inclinasset veritū. credēs alij qd ve-  
xillū reddidisset. venerūt z se z signa sua micheseli reddiderūt. gil-  
do autē hoc videns p affrica fugiens iugulatus interit. Micheseli  
autē p̄dictus ex victoria elatus z ingratus loca sacra spoliās z ho-  
mines inde vi extrahens. vnde p̄mus sensit dei adiutorij cum loca  
sacra veneraret. inde sensit diuinū iudiciū. z factus sacrilegus gra-  
uiter est p̄mitus z interfectus. Itē i eodē lib. dicit qd cū augustus  
cesar misisset garzū nepotē suū ad partes trāsmarinas pro ordinā-  
dis negociis. veniens hierusalē in tēplū ibi adorare cōtēpit. z locū  
desperit qui cū redisset angustus hoc approbavit prauo vsu cōfi-  
lio. Nā vt dicit Rosius ex hoc secuta est diuina vltio tā grauis vt  
tāta fēneret fames in populo romano vt laniscar familias z suos  
z peregrinos in vrbe tradi p̄peret angustus. extremitates impij  
vidiqz inceperūt rebellare cōtra romanū imperiū. Templū iaz qd  
circa natiuitatē christi mūdovdiz pacificato p duodecim annos  
clausum fuerat in signū pacis p̄petue. in signum guerre z discordie  
ap̄itur. Itē tēplū p̄phanatoz morte turpi z inopinata affligit z oc-  
cidit. Sicut in eodē libro legi de garo caligula tertio ip̄atoz ro-  
mano post iulij. qd postqz fecisset post eius innumera flagitia tēplū  
p̄phanari. appositis in eo idolis gentiū a suis p̄ceptoribz est turpi-  
ter occisus. Itē Greg. turoz. in gestis francoz. iiii. lib. xv. c. Cū qdā  
exercitū trāni venissent ad spoliādū ecclesiā beati Martini turoz.  
monachi clamauerūt ex vna parte fluminis. recedite barbari qz ec-  
clesia est beati Martini quā vultis spoliare. qd nisi feceritis. scito-  
z qd grauiter luctis. Viginti autē ceteris audacioz flumiū cū nauī  
trāserūt alijs timore dei discedētibus. illi vberatis monachis z fa-  
ctis sarcinis de vestibz ecclesie spoliare redire voluerūt. Cū autem  
flumiū vellēt trāfire subita cōmotione facta cū nō possent se de re-  
mis inuare. conabant lanceis ferro eoz a supiori parte posito. tūc  
diuino iudicio lancearū suarū pectus eius infixit. z ex alia pte  
in terra affixa sup aquā appensum z occisum tenuit vsqz quo naue  
sub pedibz ei? collapsa. monachi ad eos venientes z res suas reci-  
pientes eos mortuos inueniūt. Uno excepto qd alios semp argue-  
bat. Ad hoc facit qd habet. j. Mach. vi. Quomōd antiochus fecit  
p̄phanari tēplū. Eiusdē. ix. p. totū. de p̄ssione at̄iochi z graui ei?  
afflictione z ignominiofa ei? morte. Itē sacra loca irreuerētes sunt  
merito cōfundēdi z cōfusi. p̄. Confusi sunt. qñs oñs sp̄auit illos.  
Sicut patet. ii. Mach. iiii. z. vi. z. ix. de antiocho quomōd vici? est z  
repulsus. z a dño ignominiose p̄ssus. Ad hoc etiā faciūt exēpla  
antecedētia. Itē cōfundi merito debet eo qd creature irrationales  
reuerit sunt aliquādō sacra loca. Dicit Dial. iiii. Cū qdā rustie? de  
portasset quādā arcā in ecclesiā beati Laurēti sup sepulchrū san-  
cti Equici. turbo celitus factus vici? arcā erulit. z longe picit  
vt omnibz innotesceret qd sacra loca debēt reuereri. vt pateret me-  
ritū sancti viri. Itē Greg. Dial. viii. Cū tpe regis. totile. gothi venis-  
sent ad cellā cuiusdā monachi sancti iuuenis. nomine b̄dicti. vōz  
luerunt ipsum incēdere cū cella sua ignē supponētēs. oia autē que  
superat in circuitu ei? obusta sunt. oia? loc? celle ei? oburi oīno nō  
potuit. nec ille qd intus erat. Un indignati gothi cū extraxerūt z in  
clibanū quē nō longe coquēdis panibz paratū succēsus viderāt in-  
truserūt. clibanūqz clausērūt. qd i crastino illi illesus inuēt? est z nec i  
capillis aut in vestibz etiā extremis aliqz ignis vestigiū remaneret  
aut ēt apperet. Itē nō solū aer aut ignis ofundē pōt irreuerētes. s3  
etiā ipsa aq? s3 qd legi? dial. ix. Df. n. ibi qd iueroz. vrbe fluii? at̄bē  
subito ita excreuit qd vsqz ad ianuās ecclesie b̄ti Senonis martyris  
venies eas claudēs multos int? intrusit vsqz ad supiores fenestras  
ascēdit. z qñ in soliditatē vsa vici? ecclesiā nō intrauit. illi autē qd erat  
in ecclesiā inclusi ad ianuā veniētēs z ianuā aperietēs cū pro necessi-  
tatibz suis vt liquida hauriebāt. z bibeāt s3 vt solida añ ianuā sta-  
bat. z erat aq? fluida ad adiunādū. s3 solida erat ad nocumētū sacri  
loci canēdū. Itē maledicti sunt qd snias anathemat? incurrūt qd interi  
penas ecclesiasticas maior ē. qz mors sp̄ialis ē sup oia incōmoda ti-  
mēda z cauēda. j. Corin. iiii. Si qd violauerit tēplū dei? disp̄det illū  
de? Multī autē magis timēt in burfa ledi i modica pecunia. qz bic  
gladio ferri mortifero aīe z corpi. qd i vtroqz disperdit z eternalit?  
p̄dit. Quidā eps geronopolitan? p̄cepit suis sacerdotibz vt veniētēs  
ad synodū honeste cū stolis z albis z suppellicij veniērēt. qd ipsi fa-  
cere cōtēperūt. tūc p̄cepit eis sub pena suspensionis. nec tunc etiā  
hoc fecerunt. tunc aggrauauit manū dicens in alia synodo qd sub  
pena excommunicationis veniērēt. Qd cū nō fecissent nisi pauci. ait. Eras  
venietis vt dixi sub pena quinqz solid. tunc oēs ne incurrerent pes-  
nā vici? pecunie albas z suppellicia qñerūt vel p mutū qd nō ba-

bebant. vel p p̄ciū datū. ita qd oēs venerūt sicut eis fuerat impatū.  
Quos de hoc eps in synodo arguit z cōstauit qd magis timerent  
amissionē vici? pecunie qz aīe sue. Item notādū qd oñs loca sacra  
sepe punit. ex eo qd p̄phanant? qz aliqz inhonestā in eis fuit. Sicut  
p̄pter mala qd fiebāt i tēplo oñi vt credi? sustinuit qd a nabuzardā  
cōcremaret. iiii. Reg. xv. z ab antiocho spoliaret. ij. Mach. i. Cū  
tūc ciuitatē z tēplū subuerit z combussit z oīno destruxit. Sic p3  
bozofij li. v. Itē archieps ligō. aliqñ quēsiuit a quodā frē p̄dicato-  
re vnde erat qd loca sacra plerūqz fulminibz ferirent z frequēt? qz  
locā p̄phana. Et cū frater respōderet ei qd sibi occurrebat: respon-  
dit eps qd exptus erat qd ideo loca sacra deus puniebat vel concre-  
mādo: vel alio modo p̄pter inhonestates qd ibi male fiunt. Et adij-  
xit qd de nouo visitauerat ecclesiā b̄ti marie podien. qd loc? est val-  
de venerabil: z multis diuinis miracul? z b̄ficijs illustris z a mul-  
tis frequētat? in quo dicit eē z ostēdēd calciamētū b̄ti virginis:  
z vigit? quo iohānes baptista oñm oēmōstrauit. Ibi etiā vt dicit  
saraceni occidētales mittūt munera: vt b̄ta virgo eos liberet a sul-  
goribz z tēpestatibz z agros suos. Ibi parū anteqz venisset dictus  
archieps fulgur ceciderat: z etiam ipsos lapides pauimētū combus-  
serat. qd multis fiebat in supozē. Cū autē nō rediret ad ipsam eccle-  
siam dictus archieps sed iuisset cū podien. ep̄o ad quēdā locū qd fil-  
ua vocat monialiū: ad visitādā quādā sanctimonialē quā b̄ta vir-  
go curauerat qd fuerat gutta fistula z alijs morbis ita corozosa z pfo-  
rata vt interiora apparerēt. Visitata a b̄ta virgine z curata subito  
hoc datū fuit ei vt singul? sabbatis in extasim rapta multas ibi re-  
uelationes accipiebat. Cū autē victi p̄lati quēsiuissent ab ea qd eēt  
causa vici? fulminatiōis: ait qd due p̄sone adulter z adultera: cum  
non haberēt aliū locū vbi sine suspitione conuēire possent: locū illū  
p̄ctō suo contaminauerāt. Ideo oñs igne illo locū p̄dictū voluit  
purgare. Et dixit dicit? archieps qd eps podien. ei postea dixerat qd  
inuenerat p vtriusqz persone confessionē qui peccatū cōmiserant:  
ita verū esse vt eis dicta sanctimonialis dixerat. Item in quadam  
abbatia vt dicebat illi? loci abbas: accidit qd cū monachi eēt in sil-  
congregati in choro: tonitruū maximū insonuit: z in vici? ecclesiā  
fulgur cecidit comburens pauimētū z quedam loca. Quosdam  
autē maiores monachos paruis innocentibus intactis remanen-  
tibus vulnerauit ad mortem: per sinum eozū subtiliter intrans z pi-  
los inferiores radens et vrens. Et loca illa inferiora grauitē le-  
dens. Ultimo notādū est: qd sicut deus punit z ofundit loca sa-  
cra ledētes z inhonorātes: ita p̄mouet oīat z exaltat loca sacra co-  
lentes z honorantes. Qd p3 in salomone: qd tēplū edificauit: qd fact?  
est a oñs sapiētissim? potētissim? z vici?ssim?: z pacē semp in terra  
sua habuit qd cū oñs pacē seruauit. Itē h3 p3 in alexandro bono  
rāte tēplū z sūmū sacerdotē. cui deus dedit in bellis victoriā z mū-  
di monarchiā. Legi? in chzonie frācoz: qd maxime in chzonicijs re-  
gionis abbatis: qd clodius fili? clodonei p̄mi regis frācoz christia-  
ni obtinuit regniā q̄rtuor fratrū suoz: z ea dimisit q̄rtuor filiis suis  
moziēs. Herbertus regni sui sedē habuit parisi? Contrādus aure-  
lianus. Dypitus regnū p̄ris sui tenēs habuit sedē sueffionis. Sigū-  
bertus sedem regni habuit remis. Hoc fuit magni gregozij pape et  
mauricij impatoris t̄pibz. Contrādus autē in parte sua tenebat bur-  
gundiā z inferiores partes. Dic erat pacific? z oī bonitate ornatus  
cultor edificator benefactor: z honorator locoz sacroz. Cū āt qdā  
oie venaret in qdā silua suis buc illucqz disp̄sis: solus remansit cū  
vno fideli suo. z grauiter somno decessus obdormiuit capite suo  
in ei? gremio inclinato. de cui? dormiētis ore vidit ille sup cui? gre-  
miū recumbat egredi parū aīal albū ad modū mustele moliet?  
trāfire quēdā riuū sibi vici?ctū: z nō valebat. tūc ille cōpassus eius  
conatibus: spātā suā eduxit z riuo superposuit: z illud aīal statim  
riuū illū transiit. z post paululū rediens de cauerna quā intrauerat  
sup eādē spātā riuū transiens in os vici? regis regredit. statim rex  
excitat? mirā se visionē vidi?se testat? asserēs se trāfisse quēdā flu-  
uiū per pontē ferreū. z in qdā spelūca multū pōdus auri vidi?se in  
terra: z p eundē fluiū ad locū suū rediisse. Ille autē in cui? gremio  
dormierat: qd viderat z fecerat refert. Tūc rex fecit effodi locū: z iue-  
nit thesaurū inestimabilē. de cui? auro fecit fieri cyphū ex auro for-  
lidū mire magnitudinis z pōderis: z sup eoz? b̄ti marcelli tabilos  
nis poni fecit. nec vsqz vt dicit chzonica vllū opus ex auro factū  
est qd ei valeret compari. nec post multū t̄ps cū thesauros oēs ec-  
clesijs z paupibz erogasset mozi? z in eadē b̄ti marcelli ecclesiā sepe-  
litur. Cuius regnū chyldebert? z eius filij obtinuerūt. Itē in bisto.  
karoli legi? qd cū ipse redisset de hispanijs z bello de roncella: et  
turpin? archieps remensis pro suis vulneribz curandis remāisset  
apud viennā. z cū incepisset horas: dicendo Deus in adiutorij zē.

coram altari raptus in spū vidit infinitā multitudinē spiritūū imū  
dozū verus metis cū maximo exercitū occurrētū. 7 post eos vnū  
similē ethyopi lentius incedētē quē adiurauit vt ei diceret quo se  
stinaret. q̄ ait q̄ vsus aquis granū ad mortē charoli festinabat eo  
rū exercitus. vt eius animā raperēt in infernū. quē adiurauit vt p̄  
eū rediret 7 ei denūciaret qd̄ egissent. Cū autē vir fuisset hora di  
cendi psalmū. ecce iidē demones q̄ prius ante eū trāserūt vt prius  
cōfusi nihil ferētes. 7 tunc archieps q̄ fuit a quo prius audierat de  
morte qd̄ egissent. q̄ rīdit. q̄ nihil potuerāt p̄ualuisse. q̄ galatian⁹  
sine capite se eis opposuerat. 7 tot lapides in statera posuerat eccle  
siarū omniū q̄s edificauerat charolus. 7 tot alia bona q̄ eis fecerat.  
7 dona q̄ eis dederat. 7 honores quos eis dē ipenderat. q̄ ad cōpa  
tionē eorū ea q̄ habebāt 7 eū erāt nullius ponderis. 7 vici⁹ gallacia  
nus cū suis animā eius eis dē abstulit. 7 hoc dicto. demones dispa  
ruerūt. Quidā autē miles adiuratus a charolo q̄ scito mortē eius  
sciret. eā turpino denūciaret. decima quinta autē die post obitū ois  
eti charoli venit ad turpinū festinātē ei eā annūciās. q̄ inuenit q̄  
migrasse eadē die 7 hora qua p̄dixerat ei demon. Ecce tra qui sacra  
loca violat nō videbit gloriā dei. *Isai. xxv. In terra sanctorū i qua  
gessit non videbit gloriā dei.*

**De sacrilegio reali.**

**DIS. XXI.**

**O** Irca septimū. s. de sacrilegio reali. Sciēdū q̄ sa  
crilegiū reale cōmittit in rē sacra. i. p̄secra  
tā. vel sacris locis p̄sonis. aut officijs deputatā. Uidelicet  
et ex inuasiōe. captiōe 7 detētiōe sacrarū rerū. vel ad  
sancta loca sine sanctos p̄tinētū. Hoc autē p̄ctū cūcūq̄ est. multi  
plici rōne. P̄mo q̄ res sacras capiūt. capiunt vel detinent p̄sona  
liter. Scōdo q̄ puniunt 7 flagellant vel torquent corpali⁹. Tercio  
q̄ dānūt eternalitē. P̄mo qd̄ capiunt vel detinent p̄sonali⁹.  
*Aug. P̄ceda quā rape cupis in mūcipula est. In histo. ecclesiasti  
ca. r. li. c. v. 7 in trip̄. histo. simili h̄ legis q̄ eo tpe quo sanct⁹ Py  
ridion ep̄s cyprī. cū adbc curā māliū oīū gerebat cū latrones ve  
nissent ad ouile suū 7 oues suas ligasset. vt eas secū dēferret. liga  
ti sunt a dño. 7 in mane veniēs inuenit eos ad caulas suas ligatos  
pēdētes quos suis ofonib⁹ soluit. 7 arietē eis dedit. Itē Dial. ii. oi  
cit Greg. q̄ qdā fur intrasset ouile quorundā religiosorū. 7 ouile  
effert. p̄pe ecclesiā in qua erāt dicti religiosi diuini officiū agentēs.  
arietē tulit 7 cū venisset ad locū vbi quidā sanct⁹ vir sepultus erat  
de loco illo nec egredi valuit nec arietē dēferre. 7 cū veller eū relin  
quere. nō valebat eū dimittere nec man⁹ laxare. vsq̄ quo dicti reli  
giosi quorū erat venerūt. q̄ vir suis orationibus ei liberationē obti  
nuerūt. Itē dial. iij. Cū libertin⁹ fundēsis ecclesiē p̄fect⁹ pro negor  
eius ecclesiē sue equitaret. qdā gotbi dūcēs exercitū eū de cabal  
lo deposuerūt. q̄ dedit eis flagellū cū quo eū dūcerēt. cum vellent  
aquā cuiusdā fluij trāfire. eorū equi licet verberati 7 calcarib⁹ as  
flicti nō poterāt moueri. h̄ vsq̄ ad sanguinis effusiōē eos attriuit  
fent. Cū autē vnus eorū diceret hoc esse p̄ctū equi abli. tūc ipsi re  
dierūt 7 libertinū orantē 7 nolētē equū suū recipere. ipsi equo sup  
posuerūt veniā de iniuria postulatēs. 7 statim eorū equi velocissime  
p̄ viā 7 fluij cūcurrerūt. Scōdo q̄ res sacras rapiūt vel furan  
tur plerūq̄ temporaliter puniunt. 7 hoc multiplici. Nā q̄nq̄ oris  
plagijs 7 cruciatib⁹ feriunt. Sicut patet. ij. *Maab. iij. De Velyodo  
ro q̄ volebat vasa tēpli dēferre flagellato. Eiusdē. ix. De Antiocho  
qui templū vasis 7 thesauris spoliauerat. Et de Balthasar qui in  
sacris vasis bibebat. Dani. v. Et sicut supra ostensum est de spolia  
tozibus sacrorū locorū. Itē q̄nq̄ a deo cōburunt. In passione Iu  
liani martyris inter alia eius miracula legi⁹. q̄ cū quidā tyrannus  
res ecclesiē sancti Iuliani p̄uassisset. nec admonit⁹ a sacerdote red  
dere veller. sed clericos cū cōtumelijs repulisset cū venisset ad festū  
sancti 7 cōiuiū magnū faceret. in mēsaq̄ federet. fulgor euz toni  
truo de celo dēscēdit 7 cū intactis alijs cōcremavit. Itē in eadem  
passione dicat⁹ hoc idē refert Greg. turoi. in histo. francorū. q̄ qui  
dā clericus relicta ecclesiā fisco adhesit regio. 7 cū dīcurreret p̄ mō  
tes q̄n pro iure suo requirēdo inuenit oues ecclesiē sancti Iuliani.  
Cū autē eas q̄n p̄prias tolleret inbibētib⁹ ei pastorib⁹ ex p̄te san  
cti Iuliani ne detineret. n̄ dicit Iulian⁹ arietes nō comedit. Cū autē  
postea p̄uipēdens iniuriā ad villā sancti Iuliani venisset. 7 ante se  
pulchrū eius staret grauissima febris corripit. 7 tanto ardoze q̄ cas  
dens se lenare nō potuit. nec aliq̄ vocare q̄ eū ad se tollēdū inua  
ret. Cū autē inde fuisset delatus cepit clamare q̄ cōbureret. 7 aquā  
sup se p̄ici fecit. 7 tātus sum⁹ 7 fetor de ei⁹ corpe exiuit. vt astatēs  
sustinere nō valētes fecederēt. 7 sic expirauit. Itē q̄nq̄ arripiunt  
a demonib⁹ vel ab hoib⁹ occidunt. In passioe scōp̄ Simplicij Hau  
sti. 7 Beatricis legi⁹. q̄ duob⁹ martyrizat⁹ Lucreti⁹ p̄fect⁹ abiens**

predia eorū cū nollēt idolis imolare. fecit eos nocte p̄focari. Et cū  
intraſſet eorū possessiones epulans cū amicis. quidā infantulus la  
etens de gremio mris clamauit Audi lucreti. occidisti inſup 7 pos  
ſediſti. ecce oatus es in possessionē inimici. statim lucreti⁹ tūnēs et  
tremēs a diabolo arripit. 7 p̄ tres horas ita veratus est vt in ipſo  
diuino moreret. Et qui aderāt timētes facti sunt christiani. Itē in  
histro. fran. cū clodoneus rex frācorū factus eēt christian⁹ vadēs ad  
pugnandū cōtra regē aldericū arrianū. fecit p̄conizari in exercitu  
suo ne quis tāgeret res scōp̄. herbis paſcualibus exceptis. Cū autē  
quidā accepisset ſenū cuiusdā paupis de hoib⁹ scī martini dicens  
q̄ ſenū erat herba. cū sciret hoc clodone⁹ fecit eū necari dicēs. Ubi  
erit nobis spes victorie si b̄tis martin⁹ offēdas. Qui ad placandū  
scī martinū miſit ad eius basilicā nūciōs cū munerib⁹. Itē q̄nq̄  
morte ſubita rapiunt. In ſine paſſiois cyriaci largi 7 ſmaragdi le  
gis. q̄ post martiriū b̄ti cyriaci impetravit carpaſi⁹ a maximiano  
domū cyriaci. Et cū ad deſiſiōē chriſtianorū vbi baptizabat beat⁹  
cyriac⁹ se balnearēt cū. xix. ſocijs epulas celebrans oēs ſubito mor  
tui ſunt. extic clauſo balneo gētilēs chriſtianos timē ceperūt. Itē  
inter miracula ſcī andree legi⁹. q̄ p̄poſit⁹ cuiusdā ciuitatis abſtu  
lit agros eccleſie ſcī andree. Cū autē admonit⁹ ab ep̄o nollēt redde  
re. ſtatim arripuit eū febris fortisſima. Qui mādauit ep̄o q̄ pro eo  
oraret 7 agros redderet. Qd̄ cū feciſſet. 7 ep̄s orasset. ſtatim curat⁹  
eſt. Qui vidēs ſe curatū occupari fecit p̄ ſeruos ſuos agrū predictū  
Tūc ep̄s extirxit oēs lāpades q̄ erāt in domo ſua dicēs. Nō accen  
des hic lumē donec deus vindictē eccleſiā de hoſte ſuo. Qd̄ cū ſie  
ret 7 oraret. febris grauiffima arripuit p̄poſitū. Et ſtatim manda  
uit ep̄o vt oraret pro eo ne moreret. 7 redderet eccleſie agrū ſimilē  
illi adiuſgentē pro emēda. Tūc remādauit ep̄s ei Jam orauit 7 exau  
diuit me deus. 7 tu me deſiſti. 7 deū decipe credidiſti. Tūc p̄po  
ſitus p̄cepit ſe ferri ad ep̄m. Cū autē rogaret eū p̄ ſeipm vt eccleſia  
intraret. 7 nollēt. eū cōpelli fecit. Cū autē h̄ feciſſet. q̄ cito ep̄s eccle  
ſiam intrauit. p̄poſit⁹ obiit. 7 eccleſia rem ſuā recipiuit. 7 p̄poſ  
ſitus amiſit 7 ſe 7 agrū p̄dicit. Tercio damnanſ eternalit. ſic p̄  
ſupra de theoderico 7 karolo martello. p̄dictis in vulcanū. 7 de ſte  
phano aduocato. qui abſtulerat eccleſie ſcī lauretj p̄ aduocationē  
ſalſam q̄tuor domos rē. *Isa. v. Ue q̄ iuſtitia iuſti auferſit ab eo.  
propter h̄ ſicut denozat ſtipulā ligna ignis. 7 calor flāme exurit. ſic  
radix eorū q̄n ſauilla erit rē. q̄ in inferno comburentur. Quia ſicut  
ignis q̄ cōburit flūiā. 7 ſic flāma cōburēs montes. ita p̄ſequet⁹ eos  
de⁹ in poteſtate ſua. ſ. inferno cū demonib⁹ in ſupplicio eterno.*

**De inobedientia.**

**DIS. XXII.**

**O** Ende p̄ſiderādū eſt de inobediētia. q̄ eſt deci  
maſtēptima ſila inanis glie. q̄. h̄ō non  
vult inſup obediētiē ſubire. ſ. oib⁹ ſupire. Et ſic ex ambi  
tione vult p̄ſeſſe ita p̄ inobediētiā vult nō ſubſeſſe. nec  
alteri⁹ puta dei vel ſupioris. ſ. ſua facere volūtātē. Cū autē ex inani  
glia appetat h̄ō maniſeſtationē excellentie ſue. ex h̄ maxime mani  
feſtari videt⁹ q̄ alteri⁹ volūtati vel obediētiē nō ſubdat. 7 ſic ex ina  
ni glia oīz inobediētiā. Circa inobediētiā autē notanda ſunt  
q̄tuor. P̄mo vtrū oīs inobediētiā ſit mortale p̄ctū. Scōdo vtrū  
ſit p̄ctū ſpāle. Tercio q̄ mouēt nos debēt ad p̄ctū inobediētiē dete  
ſtandū. Quarto p̄ſiderādū eſt de volūtate. p̄p̄ia. q̄ maxime cauſat  
in nobis inobediētiā. Circa p̄mū ſciēdū eſt. q̄ p̄ctū ideo dicit⁹  
mortale. q̄ cōtrariā charitati. p̄ quā eſt ſpūal̄ vita. charitate autē oī  
ligi⁹ de⁹ t̄p̄ozit⁹. Exigit autē charitas dei vt ei⁹ mādāt obediā. ſic  
ſicut ſupra dictū eſt. 7 ideo inobediētiē eē diuini p̄ceptis peccatū  
mortale eſt. q̄ diuine dilectioni cōtrariū. In p̄ceptis autē diuini cō  
tine⁹. q̄ etiā ſupiorib⁹ obediā. Et ideo etiā inobediētiā q̄ q̄s inob  
ediēs eſt p̄ceptis ſupiorū eſt p̄ctū mortale. q̄n diuine dilectioni  
cōtrariū. ſm illud Ro. xij. Qui poteſtati reſiſtit. dei ordinationi re  
ſiſtit. Cōtrariā inſup dilectioni. p̄mi inq̄nt ſupiori p̄mo ſub  
trahit obediētiā quā ei debet. Ad ſecūdū. ſ. vtrū inobediētiā ſit  
p̄ctū ſpāle. Dicēdū. q̄ p̄ctū aliq̄ dicit⁹ eē ſpāle p̄ctū. p̄pter ſpāle  
rationē obiecti. Inobediētiā autē h̄ ſpecialē rationē obiecti. q̄ licet  
inobediētiā poſſit eē circa obiectū cuiuſlibet peccati. t̄n ſpāle reſpi  
cit p̄ceptū ſub rōne p̄cepti. Un non omne p̄ctū p̄p̄ie loquēdo  
eſt inobediētiā. ſed ſolū q̄n aliquis p̄ceptū ex inſeſione t̄mmit.  
Cū autē aliq̄s facit cōtra p̄ceptū nō propter p̄ceptū t̄mptū p̄m  
cipaliter. ſed propter aliq̄d aliud. t̄n eſt inobediētiā materialit̄ t̄n  
ſed formalit̄ p̄tner ad aliā ſpecē peccati. puta fornicatiōis furti vſ  
homicidij 7 b̄mōi. Licet autē videat⁹ Ambro. diſſimulare p̄ctū. oīcēdo  
Peccatū eſt p̄uariatio legis diuine. 7 celeſtū inobediētiā man  
datozū. Et ſic omne p̄ctū videt⁹ eē inobediētiā. t̄n illa diſſimiliō nō  
datur niſi de p̄cto mortali. q̄s habet p̄fectā rationē p̄cti. p̄ctū enī

veniale nō est cōtra pceptū sed pter. nec tamē omne peccatū mortale est inobediētia. formaliter loquēdo vt dictū est. Itē licet nō omnis motus inanis glorie sit mortale peccatū. tamen ex ipsa pōt oziri inobediētia. qz nūq. phibet ex veniali peccato oziri mortale. cū peccatū veniale sit dispositio ad mortale. Itē nō omnis inobediētia est peccatū mortale. sed sunt gradus grauitatis in eo. Pōt enim vna inobediētia esse grauior alia dupliciter. Vno mō ex pte pceptantis. Quis enim omnē curā homo apponere debeat ad hoc qz cuiuslibet superioris obediāt. tamē magis est debitū qz hō obediāt superiori qz inferiori potestati. Cuius signū est qz pceptū inferioris ptermittit si sit pcepto superioris cōtrariū. Unde cōsequēs est qz quātō superior est ille qz pceptit. tāto ei inobediēte esse sit grauius. z sic inobediēte esse deo est grauius. qz inobediēte esse homini. Secūdo ex pte pceptoz. Nō enim pceptis equaliter vult adimpleri oia qz mandat. Magis enim vult qz vult finē. z id qd ē fini ppinquius. z ideo tāto est inobediētia grauior quātō pceptuz qz quie pterit magis est de intētiōe illius qui pceptit. Et in pceptis quidē dei manifestū est qz quātō pceptū dat de meliori. tanto est eius inobediētia grauior. qz cū voluntas dei p se ferat ad bonū quātō aliquid est melius. tāto deus vult illud magis impleri. Vñ qui inobediens est pcepto de dilectione dei grauius peccat qz qui inobediens est pcepto de primi dilectione. Volūtas autē hoīs nō semp magis fert in melius. z ideo vbi obligamur ex solo hoīs pcepto nō est maior peccatū ex eo qz maior bonū pterit. sed ex eo qz pterit qd est magis de intētiōe pceptantis. Sic ergo oportet diuersos inobediētie gradus diuersis peccatoz gradibz cōpare. Nā inobediētia qz cōtēnit oī pceptū et ipsa ratione inobediētie grauius est peccatū. qz pceptū quo peccat in hominē si fecerit inobediētia dei. Et hoc oīco. qz qui cōtra pceptū peccat. etiā p pceptū agit. si tamē in aliquo peccatoz pceptū dei pterneret ad hoc grauius peccatū esset. Inobediētia autē qua cōtēnit pceptū hoīs. leuior est peccato quo cōtēnit ipse pceptis. qz ex reuerētia pceptis tis pcedere qz reuerētia pcepti. Et similiter pceptū qd directe pternit ad pceptū dei. sicut blasphemā vel aliqd hōmōi graui? est. semota etiā p intellectu inobediētia qz pceptū i quo cōtēnit solū dei pceptū.

**¶** Circa tertiū. f. qz mouere nos debet ad pceptū inobediētie detestā dūz. Sciendū qz ad hoc nos debent mouere spāliter qtuor. pzo lex nature. Secūdo lex scripture. Tercio bona qz pdimus. Quarto mala qz incurremus. Primo qdē pceptū inobediētie detestā dūz ē oīdit lex nature. qz dicit hominē qz deo sup oia obediēdū ē. berri. Infidelē vrget nālis rō. totū se debere ei a quo totū se hz. Iudicat enim se totū debere deo qz suo creatori. totū genitor. redēptori z oīo. Berri. Si fuit est timet a facie oīi. si mercenarius est mercede sperat de manu oīi. si discipulus aurē parat magistro. si filius honorat patrē. Et bis oīb? rōi iudicat ius nature illū qui deo obediendo nō obtrapat vt creatura creatori a quo totū se hz. genitura genitoris a quo de se dīdis se uidet. liber redēptori cui se totū rō. mercenarius remuneratori. magistro discipulus. oīo suus. Et mētē i qz inobediētiā videt semp reprehendendo mordet ius nature. Vñ oīs ad charn dicit. Berri. Si male egeris in foribz pceptū tuū ad rit. reclamāte cōscīētia tua pzoia te malū egisse. Vñ inobediēs deū cōtēnit z ius nature puerit oī mēbra nolūt obediēdo subesse cas piti vt creatura creatori. vxor viro. filiū pfr. subditus plato. su? oīo imo cedūt eis qz ex aduerso. Per hāc cōtēnit creatura creatorē. z creator creaturā abiicit. ps. Aduersum te testamētū disposuerūt ta. ydū. z yfina. j. Reg. xv. Dixit samuel ad saul. Scelus idolatrie ē nolle acquiescere. qz abiicisti smonē oīi. abiicit te ne regnes sup israel. Quia filij israel abiecerūt oīs p inobediētiā. abiicit eos oīs in multā fuitutis miseriā. Osee. ix. Abiiciet eos oīs de me? qz nō audierūt eū. z erūt vagi i nationibz. Itē pp inobediētiā pternit subditus platū suū z sacerdotē suū. z p h cōtēnit deū. j. Reg. viii. Dixit oīs ad samuel. Nō te abiecerūt s; me. ne regnē sup eos. Et eiisdē it. Filij belial dixerūt zc. Pe? etiā pp h abiicit eos sic oīdit oīs p figurā. Ezech. vii. Loqueris ad eos z nō audiēt te. Et post. Pceptit eis tondē capillos z pise. oīitqz eis sic pise. cōdos inobediētes. Itē p hāc pternit vxor vix. vt vultū affuep. Test. j. Itē inobediētia facit suū rebellē oīo suo. Job. vi. Vir van? in supbiaz erigif. z qz pullū onagri se libez natū putat. qz nullo mō sustinet iugū. ij. Reg. xix. Dixit miphryboferth. Seru? me? cōtēpfit me. Inobediētia fit hria legi nature manifeste pater ex h qz oīs creature obediūt creatori. sm illud Iudith. xvi. Tibi fuit oīs creatura tua. ps. Oīa seruāt tibi. Job. ix. Qui pceptit soli z nō oīz zc. In solis autē hominē z demone inuenit rebellionē. Scōdo hoc idē docet lex scriptu re. Et b multiplici. Videlicet. suadendo. arguendo. pzomittendo.

cōminādo. exempla obediētū z penas inobediētū describēdo. Primo quidē suadēdo Deū. x. Et nūc israel qd oīs deus tuus pe tit a te nisi vt timeas zc. Sequit. Et custodias mandata oīi zc. Et xix. Obediās voci oīi illiqz adheras. Vebze. xiii. Obediēte pceptis vestris zc. Item hoc idē docet scriptura arguēdo Deū. xxii. Deū qui te genuit dereliquisti. Diere. xvi. Nūquid non recipietis disciplinā vt obediatis verbis meis dicit oīs. Itē ad Gal. v. Quis vos impediuit nō obedire veritati. Itē hoc idē docet scriptura cōminādo Deū. viii. Peribitis si inobediētes fueritis. Et xvii. Qui superbierit nolēs obedire sacerdotis imperio qz ministrat oīo deo tuo: moriet hō ille. Itē. xxi. Si genuerit hō filiū otumacē z pternū qz nō audit pfrs vel mris imperiū: z coactū obedire pterit zc. lapidibz obzuet oīs oīs ppls. Itē. ij. Timo. i. Qui nō obediūt euāgēlio oīi nri ihesu christi: penas dabunt in interitū sempiternas. Itē hoc idē docet scriptura pmittēdo. Ben. xxi. Bndicent in semine tuo gētes: qz obedisti voci mee. Et. xvi. Bndicent in ipso oēs gētes: eo qz obediēt abzaam voci mee. Ideo dicit Diere. xli. Obediāmus vt bene sit nobis. Deniqz hoc idē docet scriptura exēpla obediētū z penas inobediētū describēdo. Obediētū quidē vt abzaam sicut dictū est. Itē christi Phil. ij. Christū factus est obe diēs zc. Inobediētū facta z exēpla recitat scriptura sāt i mulē los cis. puta de lucifero qui noluit ēē deo subditus sed filius ei. z ideo a sūmo celo eiicif. z in pfundū inferni cetrudif. Adā p inobediētiā a paradiso voluptatis in hui? mūdi miseras erul emitit. Ben. iij. Uxor loth p inobediētiā in statuā salis tuerit. Ben. xix. Pharaon nolens obedire oīo: dicit Nescio oīm: qz lapis vel plumbum in pfundū maris demergif. Exo. xxi. Choz per inobediētiā terra deglutiuit: z i inferno absorbef. Nu. xvi. Ppls deo z moyfi inobe diens ab hostibz suis occidif: trahif z vincif ab eis Nu. xxi. z in multis alijs locis. Achā inobediens mādatis oīi tollens de rebus phibitis a oīo deprehēsus trāsgressor: lapidibz obzuit Josue. vij. Saul oīo inobediens cū filiis occidif a philisteis: coep? eius peccati muro suspēdit: z regno cū sua pgenie in perpetuū spoliā. j. Reg. vlti. Salomoni mādātū oīi trāsgrediēs cū mulieribz alienigenis mīrmonia trahēs: sapiētia pziuat: idolatra efficit: z amore ar dentissimo alienigenis mulieribz copulat: regnū ei? ab eo scindif: et ei aduersarij suscitant. iij. Reg. xi. Itē vir dei qz inobediēs fuit verbis oīi: a leone occidif. iij. Reg. xii. Itē vāsthi ppter inobediētiā suā de impio eiicif. Dester. j. Tercio ad idē mouere nos debent multa z magna bona qz pdim: z quibz p inobediētiā pziuas mur. Que sunt duodecim: sicut sunt fructus duodecim ligni vite: quibz licitū fuisse hōi vici: si se his p inobediētiā nō pziuas. Obedientia quippe est lignū vite: cuius fructus ducit ad vitā perpetuā Inobediētia vō lignū mortis: cui? fructus ducit ad mortē. Fruct? aut duodecim sunt immortalitas corporis: vita eterna: ornamēta vir tutū: meritiū bonoz operū: benefaciēdi facultas: pzonitas viriū: aie puritas z pspicacitas: scōz associatio: bonoz ecclesie cōcilio: par et cōcordia supior: obediētia inferior: abūdātia terrenoz: z talū bonoz. His fructibz pziuat hominē vitū inobediētie. Primo qdē immortalitate corporis. Inflicta nāqz est nobis necessitas moriendi ppter inobediētiā. sicut dictū est ade Ben. ij. In qzūqz die come. ex eo mor. mo. Itē pziuat vitā spūali: qz deus est: qz ppter inobediētiā relinqt animā quā inhabitabat p gratiā. j. Paral. xv. Si dereli queritis oīm p inobediētiā derelinquet vos p sublatā grāz. Et. j. Paral. xviii. Dixit dauid salomoni. Si dereliqueris oīm: derelin quet te z piciet in eternū. Itē inobediētia tollit z aufert ornamēta virtutū. Vñ adā z eua post inobediētiā saserūt se esse nudos: qz p inobediētiā nudant hoīs vestibz virtutū quibz fuerāt indu ti ex alto. Itē inobediētia pziuat vitā eterna. Ben. iij. Videte ne for te sumat de lignovite z viuāt in eternū. Job. xii. Mādātā dei vitā eterna sunt: supple cū iplēnt: z ei? pziatio cū nō iplēnt. Mat. xix. Si vis ad vitā ingredi: serua mādātā. Itē p inobediētiā pziuant et spoliāntur hoīs bonoz operū pziocitate: qz erāt meritoria vite eterne. z ita adeo despiciunt qz nec respiciunt. Ben. iij. Adchayn munera nō resperit: qz deo nō placēt inobediētes: vel eoz obfeda. Nu. xv. dicit de choz z suis cōplicibz. Nō respicias ad sacrificia eoz. Itē pziuant benefaciēdi facultate. Cū enī hō ante pceptū inobe diēte haberet arbitriū liberū a peccati seruitute: prius erat ad boi nū volendū z faciēdū: p peccatū inobediētie facilis est hō ad male faciēdū. Itē pziuat aie pspicacitate z subtilitate vt nō sint in ea qnta erāt ante inobediētiā. Itē pziuat scōz societate: qz qz prius erat de grege z societate scōz: fit soci? oemōnū p inobediētiā: qz infectus lepra spūali: eiicif a societate sanctorū ad modū leprosi. Itē sepaf ab ecclesie cōione: vt ecclesie suffragia que prius ei valebāt: iam nō

valeant directe ad salutē. et maxime sacramentū corpis christi. aut ecclesiastica sepultura. Sicut patet de excoicatio. **Ite** p inobediētia amittit hō pacē superior. ut rōnis q̄ i pugnat et repēdit eū. et oet cū quo nō h̄z pacē sed guerrā. et cū sanctis ei. **Ite** p inobediētia amittit inferior obediētiā. Ade enīz ante p̄ctū inobediētiē erāt ad nutū subiecta oīa inferiora. q̄ oīa mēbra corpis erāt subiecta rōni ei. et oīa aīalia obediēbant ei. p̄. Oīa subieciisti sub pedib⁹ ei. **Ite** p̄ dicit ei oīs. **Beati**. i. dīamini piscib⁹ maris et. **Ultimo** inobediētia aufert homini gratiā abundantia terrenorū. q̄ ante p̄ctū inobediētiē terra sine labore oabat bona sua et postea dedit spinas et tribulos. et excolit cum magno labore. **Beati**. iii. **Maledicta** terra in ope tuo. in laborib⁹ coīue. et. **Spinās** et tribulos germinabit tibi. **Quarto** p̄ctū inobediētiē testandū ostendunt mala q̄ p̄ illud incurrim⁹ q̄ si nō eēt. nīl noceret homini nec in h̄ seculo nec in futuro. **Freg.** Nulla nocebit aduersitas. si nulla dominet iniquitas. **Multū** esset obediētia et fugienda illa pestis a qua oīa mala eueniūt. eueniūt. et eueniunt. oīa mala q̄ facit peccatū facit inobediētia. De h̄ regre. supra de p̄cto in genere. **Tamen** causa brenitatis p̄t reduci ad q̄tuor q̄ sunt. **Nā** exultatio. **Inq̄** oratio. **Multiplex** maledictio. **Diuitia** indignatio. **P̄tio** q̄dē nāe nre lesio. q̄ p inobediētiā facta ē ita corrupta in aīa et corpe. passibilis. infecta et afflicta. **Oēs** infirmitates et pene q̄s caro patit sūt inflicte ex inobediētia p̄mi hoīs. q̄b⁹ oīgī q̄si septē sagittis. q̄ sunt afflictiones caloris et frigoris famus et sitis lassitudinis et infirmitatis. et mortis corporalis. q̄bus nā nostra quasi spinis cōfigit. p̄. **Louerus** sum in eruna. mea dū cōfigitur spina. **Et** sicut sagittis cōfoditur **Job**. vii. **Sagittae** oīū in me sunt. quarū indignatio eibit spiritū meū. p̄. **Sagittae** tue infixae sunt mihi. **Si** rāta pena plectit hō p̄o inobediētia aliena cui volūtatē p̄p̄ia nō cōsentit p̄o qua necesse h̄z tātas penalitates corpis et mortē etiāz sustinere. cogitare debet q̄s grauiter p̄o sua inobediētia cui⁹ ē ipse culpabilis sit plectendus. **Oēs** etiāz passiones et pene spūales aīe ex illa p̄ima inobediētia pueniunt. puta ignorātia. impetū. cōcū piscetia. malicia. rebellio carnis ad spiritū. timor. doloz. tristitia. solitudo. angustia. et h̄mōi. **Et** breuiter oīa mala q̄ patimur. vobis p̄pter inobediētiā infligunt. **Secundo** mouere nos oīz inq̄ oratio. **Per** hanc enim solā h̄z orabolus potestatem et iurisdictionē in peccatore. **Aug.** **Eandē** iurisdictionē h̄z orabolus in peccatore. quā hō h̄z in p̄p̄io peccore. **Per** hanc solā efficit hō seruus orabolus. ut de mēbris eius immo de corpore suo reddat ei censum. dū in eius corde cōreptus et inobediētia orāat. **Et** sicut obediētia facit hoīem filiū dei. **Eccl̄. iij.** **Filiū** sapiētiē ecclesiā iustorū. et natio eorū obediētia et dilectio. sic inobediētia facit hominē filiū orabolus. **Ioh̄. viij.** **Uos** ex patre orabolo estis. **Aug.** **Qui** fm seipsum et nō fm deūz vult viuere. similis est orabolo. **Un** in talibus orabolus spūaliē. et q̄nq̄s etiāz corporaliter pmutit orāri. **In** vita. b. **Frāsciscus** legi⁹ q̄ euz frater q̄dā in capitulo corā gardiano suo noller culpā suā recognoscere nec recipere disciplinā. beatus **Frāsciscus** in orōne existēs vidit in spiritu orabolū sup fratris inobediētiē corūz q̄ talis seffo siliū israel et se diuiderēt in duas ptes. et staret sup duos montes garizim et bebal. et sex trib⁹ starent in vno monte. et sex trib⁹ pponerent b̄dictiones. sup obseruatores mādatorū. secūdi maledictiones in sine subiungerēt. **Maledictus** q̄ nō pmanet in smonibus legis nec eos ope pficit. et ridit oīs ppls. amē. **Sic** fiet in iudicio. omnes sancti oeo assistētes. pponēt b̄dictionē eternā obediētib⁹. et econtra maledictionē p̄petuā inobediētib⁹. p̄. **Maledicti** q̄ declinat a mādatis tuis. **Eccl̄. xli.** **Ue** vobis viri impij q̄ derelinquitis legē altissimi. q̄ si nati fueritis et. **Quarto** hoc idē ostendit furor et indignatio dei cōtra inobediētes. qua cā vebemēter et implacabiliter indignantur q̄ eos a suo regno excludit. **Sicut** enim obediētia christi regnū celoz aperuit. ita inobediētia parentū illud clausit. multo

fortius ergo claudit illud inobediētia propria. **Psal.** de inobediētiā dicit: **Iuravi** in ira me. si in. in re. me. **Oēs** enī filij israel postq̄ mare rubū trāserūt q̄ fuerūt inobediētes. terrā pmissiōis nō introierūt. **Ite** magister **Jacob**. **Cū** q̄dā monach⁹ fact⁹ fuisset archiep̄s et abieciisset fere oēm ordinē q̄ntū ad obediētiā et ordinis paup̄tē. cū veniret aliq̄n visitare abbatē de q̄ assumptus fuerat cū mari mo apparatu equoz sūmariorū et sociorū magnorū. cū in mensa in q̄ preparata erāt multa preciosa fercula. quendā ouersum quē vidit ibi virū simplicē et obediētiē p oīa meditationi et orēplationi attēti. incepit irridere corā alijs de hoc q̄ ipse videt q̄si alibi rap⁹ oīcens **Dñe** ouerse dicite nobis quid somnias. **Et** cū instaret. ait cōuersus **Dñe** ex quo placet vobis. ego referā. **Mibi** videbatur q̄ rap̄tus erāt ad iudiciū dei: et q̄ ibi erat infinita multitudo assistentū ante deum. **Cum** autem supplicasset beatus benedictus p̄o monachis suis. concessum est ei q̄ omnes p virtutē obediētiē q̄ erat de suis monachis intraret in regnū celoz. **Verūtū** multi aderāt q̄ de suis monachis se dicebant. **Un** aut regula reuolueret: et de obediētia inquireret. inuentū est q̄ regulā nō obseruabāt multi in exteriorib⁹. ut in vestimētis. equis: et huiusmodi. **Et** cū iudex diceret q̄ v̄tres eorū scinderet: et inquireret vtrū intra cibaria regularia inuenirent ut fabe et h̄mōi: cū apirent effundebat maxima multitudo cōmixta volatiliū: carniū pinguū: et specierū. et cum nec inueniret extra inueniretur aliqd de beati benedicti regula: dictū est eis a oīo **Nescio** vos: nō intrabit in requiē meam cū illis inter quos vos videbamini eē. **Quib⁹** auditis: dictus archiep̄s oīus: cōuersum dimisit i pace. **Aug.** **Q̄** detestabile est vitii obediētiē contrariū: p q̄d angelus cecidit de celo: hō exclusus est a paradiso: Saul amisit regnū: ppls israel gentē et locū. **Ite** ex ira et indignatiōe quā habet cōtra eos: in infernū intrudit eternaliter cruciados. **Sola** enī inobediētia huiusmodi aperuit infernū: et ibi torquet eū. que snō fuisset: infernus nō esset. **Sicut** enī artifex inueniēs fornū ourū fornacē succendit et martellos parat ad comandū illud. ita deus ignē et tormētā et tormētes parauit ad trūdendū duritiā supbie et inobediētiē et rebellionē. **Deu. xxxij.** **Ignis** succēsus ē in furore meo et. **Ite. xxvij.** **Si** nō audieris vocē dñi dei tui ut facias mādātā eius: iponet dñs iugū ferreū sup ceruicē tuā donec te oterat. **Eccl̄. xxxij.** **Sūt** spūs ad vindictā creati: in furore suo tormētā ofirmauerūt. **De** his dicunt exēpla multa supra de inferno. **Ite** cū brūs **Beni.** ouertisset oēs suos: et secuti fuissent eū: pater eius inobediens erat ei in sua duritia pferuās. **Cū** autem femel in villa sua predicaret: nec vellet ei pater suus obedire: pcepit q̄ apponere ignis. **Quo** facto applicuit eū ad quendā truncū veterē qui erat ante portā ecclesie. et cū laboraret ad eū succedendū: nō poterat accēdi sed fumabat. tūc inuixit oib⁹: q̄ post comestione illuc oueniret ad sermonē. et q̄ ibi bet apponaret secū vñū fasciculū de malleolis farmetoz: et proice/rent sup illū truncū. **Quo** facto pcepit ignē apponi: et succēsus fasciculis etiā tricus succēsus est: maximū ignem emittēs et flāmantē. **Tunc** brūs **Beni.** incepit sermonē de tormētis et igne inferni: quō inobediētes fasciculū p̄ctoz sup eoz plectis torq̄rent in inferno. et de h̄ ita excellētē p̄dicauit: q̄ ipm p̄r suus dur⁹ et inobediēs sibi ad claustralē obediētiā est secutus.

**De** causis inobediētiē.

**DIS. XXIII.**

**Deinde** considerādū est de his q̄ principalit inobediētiā causant in nobis. **Que** sunt duo principalit. s. volūtas propria et sensus proprius. **Nam** hō in quo volūtas propria orāat nō vult ali s subesse: nec vult alienā seq̄z propria volūtatē. **Ille** vō q̄ est propriū sensus sic adheret sue sentētiē: q̄ nō vult cedere sentētiē meliori. **Sūt** aut multa q̄ nobis ostēdunt volūtatē dei vel prelātū vicariū eius. quē q̄ audit deū audit: et qui spernit deū spernit: preferendū eē prope volūtatē. **Primo** q̄ volūtas dei est bona et irreprehensibilis. **Secūdo** q̄ est certa et imutabil. **Tertio** q̄ beneplacēs et delectabil. **Quarto** q̄ pfecta et honorabil. **Probetis** ait **Ap̄ls** **Ro. xij.** que fit volūtas dei bona beneplacēs et pfecta. **Nostre** vō volūtas proprias conditiones habet cōtrarias. ut infra patebit. **Primo** quidē volūtas dei est bona: sancta: principiū et causa totius bonitatis. **Nā** eo ipso q̄ vult aliquid fieri: bonū et iustū et sanctū est illud fieri. et tādū est aliquis bonus q̄ diu volūtatē suā cōformat deo. **Unde** **Aug.** sup illud **Psal.** **Mibi** adherere deo bonū ē. dicit: **Quid** vultis ampl⁹ frēs: hoc omne bonū est: q̄ qui adheret deo: vnus spūs est: et suā participat bonitatē q̄ ei adheret p volūtatē vniformitatē. **Ecōtra** propria volūtas est principiū oīs mali: et oīa bona inficiēs mala facit: sine ipsa nīl malū est. **Aug.** **Peccatū** adeo est voluntariū: q̄ volūtatū nō est peccatū. **Secūdo** volūtas dei est certa et imutā

voluntas dei est certa & immutabilis. Unde voluntate dei necesse est adimpleri non nostram. Beati. l. Non dei possumus resistere voluntati. Psal. xij. Non est qui possit te resistere voluntati. psal. xij. Oia que quis voluit fecit. Et autem voluntate dei sequimur. errare non possumus. & fructu meriti non caremus. Voluntas autem nostra vaga est. faciens hominem vagum & instabile. & inducit eum ad quicquid mala & precipitia & pericula. Et fit similis vacce percussae oestro. Osee. iij. sicut alia translatione. Sicut vacca percussa oestro declinavit israel quasi musca canis. qua percussa currit vaga. nec regitur ad nutum pastoris. Itē fit sicut navis in tempestate sine remige & anchora rationis & divini timoris. que fertur pceptis ad oia pericula. Prover. xj. Ubi non est gubernator corruet populus. Hi sunt nubes sine aqua nebule turbidibus agitate. Iud. ij. Item sunt familes lunatico quē spiritus nequus nunc in igne percipiebat. nunc in aqua. Matth. xxiij. Ideo Eccl. xxiij. Post concupiscentias tuas non eas. & a voluntate tua auertere ne sic te precipitet per mala multa ut equus vmbatilis & in domitis. Itē sicut equi propria voluntate est periculose & male vivere. ita per contrarium non sequi sed abijcere est bene vivere. Aug. Illa oīe te bene vixisse puta. in q voluntate tue abrenūciasti. in qua desideris tuis restitisti. quā sine vlla transgressionē regule duxisti. Terminus voluntas dei est beneplacens & delectabilis. Job. iij. Deus cuius est ut faciat voluntate patris mei. Idē. vi. Non veni ut faciam voluntatem meam. sed voluntate eius q misit me. Unde imminere passione oīebat. Non mea voluntas sed tua fiat. Luc. xxi. Berni. Logica dñi passionē & crubescere sequi propriā voluntatē hanc sequi faci minister christi. & eū sequi & cōsequi. Aug. in lib. confess. Ille tuus optimus minister erit oīe q non magis intuetur hoc a te audire qd voluerit. sed potius hoc velle qd audierit a te. Unde christus nos docuit orādo dicere. Fiat voluntas tua fiat in celo & c. Matth. v. Et. xvi. dñ. Qui vult venire post me abneget semetipsum. quia nec propriā voluntatē faciētes nec eorū opa. nec oblationes. nec munera placebunt ei. Mal. ij. Non est voluntas mea in vobis dicit dñs. & minus non suscipiā de manu vestra. Sane divina voluntas multū est delectabilis in corde devoto. sicut dicit Aug. vbi supra. Mibi adhibere deo bonū est. Quid vultis fratres amplius & c. Idē cū tibi adhibero. ex omni me pleni mibi labor. nunq̄ dolor. sed vita mea tota vivet in te tota plena te. Talis itaqz adheio facit hominē pacificū. imperturbabilē & quietū. & in p̄senti qñ deū facit. Luc. ij. In terra pax hominib⁹ bone voluntatis. ps. Pax multa diligentib⁹ legē tuā. & non est illis scandalū. Nec de p̄senti bus adheritibus si insurgant cōtra eū cōturbat. qz cōformat voluntatē suā voluntati divine a qua oīa ad utilitatē sunt. Sicut quidā bonus hō faciebat cū quedā tempesta attriisset quandā parochiā & in oīa oīe cōmunis in ecclesia parochiani mēti & afflicti de hō q amiserant bona sua. & contra deū muniurarent. quidā eorū letus persistebat dño gratias agens. Lū autē alij quererent ab eo quare hoc faceret ait q hoc ideo faciebat. qz in potestate suā ita deū redegebat. qz nūc bil faceret deus nisi qd ipse vellet. Lū autē de hoc accusarent eum apud sacerdotē. qz videbat heresim sapere. reddens de hoc rōnem videret attritas. de hoc gaudebat. scilicet q hoc deus ad eius utilitatē faciebat. Itē de parabolis phariseorū. cū quidā socratis discipuli recederent ab eo rogauerūt eū vt aliq̄ p̄ceptū ab eo reciperet bñ ordinandi vitā suā qui docens eos secū in diuersorū suū. & ascensu domus superioris domus iussit vxori sue vt vasa melle & oleo plena eiseret desup. q statim parens hoc fecit. Admirantib⁹ autē discipulis. ait. Si talē in rebus & domib⁹ vestris potestate habueritis beatā vitā ducetis. qz si voluntatē superiorū fecerint s̄ciores nō suā tunc pacifica vita est & bñ in domo. Quartum voluntas dei est p̄prie voluntatis. docit hominē ad p̄fectū. Et causam ostendit Ambro. Tantū inquit adiciēs virtuti. quantū subtraheris p̄prie voluntati. Berni. Quicqd sit sine spiritualis patris voluntate vel cōsensu vane glorie deputabit nō virtuti. Itē in Col. pa. dicit. iij. lib. qd vniebat in cenobio ad suscipiendū ordinis habitū. per annū morabatur in domo hospitū cū seniore. & examinabatur ibi & instruebatur in seruitio hospitū. & si bene se habebat ibi. tradebat alteri seniori qui perat decē iuuenib⁹ qbus p̄cipiebat ea que perpēdebat voluntatib⁹ eorū cōtraria. & hoc faciebat vt eorū frangeret voluntates quia nec humilitas nec cōcordia nec p̄fectio. nec perseuerantia potē haberi in ordine ab his qui p̄prie nō didicerint frangere voluntatē

tes. Itē in vitis patrum narravit abbas cassian⁹ de abbate iohāne. qz cū migraturus eēt cū hilaritate matia & cōstātia frēs circūstātes rogauerūt eū vt aliq̄ verbū cōpēdiosis ad salutare qñ loco hereditatis eis dimitteret p qd possent ad p̄fectionē aīcedē qd ē in chro. Ille autē ingemiscēs ait. Nūq̄ feci p̄prie voluntatē. nec aliq̄ docui qd prius ipse nō fecerim. Reddit etiā boiem honorabilem. qz magnus est honor seruo oīm filio patrē. discipulo magistrū venerabilē honorare. & eius facere voluntatē. Itē tales vocat fratres & sorores. qd est honorificū nimis. Unde Math. xij. Quicqz fecerit voluntatē patris mei q in celis est. ipse frater & soror & mater est. Ecōtra p̄prie voluntas reddit hoīez cōfusibilē. sicut dicit Osee. x. In voluntate sua cōfunde israel. Et q nutrit in religione sū voluntatē suam. sepe confundit eam. Prover. xxx. Puer qui dimittit voluntatē suē cōfundit matrē suā. In vitis patrum dicit q qdā iuuenis circūiens multos patres. venit ad quedā senē causā edificatiōis. Cum autē senex ab eo peteret qd ipse quereretur. ait iuuenis qd aliquē senē quē vide ret videret sū voluntatē suā vt cū eo moraret. Lū autē senex. Quomodo tu tot trānsiisti bene viētes & buc venisti. tu ergo vis. inuenire senē qui vivat sū voluntatē tuam quē tu potius deberes querere vt s̄z eius viueres voluntatē. Hic ē ordo p̄p̄terus salutis tuę & saluatori cōtrarius. q nō queruit facere voluntatē suā s̄z potius patris sui. Nec audies iuuenis cōfusus se p̄stravit ad pedes ei⁹. Mōrito cōfusiōe digni sunt qui sequunt p̄prie voluntatē. qz p hāc potest homo conuinci de furto vel rapina. maxime claustralis. de rapina si est violēta & aperta. de furto si est occulta. In p̄fessione autē dimisit imo cōmisit eam in manu prelati vt de ea & eo faceret quicquid sū deum vellet. quam inuito eo sibi usurpat homo p̄prie voluntatis. Bernardus. talibus loquens dicit. Vos q vos nobis semel dedistis. qd ad huc vos de vobis intromittit. similes sūt crucifixoribus dñi q arundinē quā primo tenebat qñ eū honorantes in manu ei⁹ p̄cepto ponebat regio. & itē eā inde rapiētes. caput ei⁹ inde p̄cutiebāt. Matth. xxviij. Itē vident subānare dñz ad modū illoz q ludent cū pila & ad modū pueroz qui modo dāt & statim rebabere volunt. qd etiā si statim nō rebabent improbe repetunt. & sicut nisi statim rebabent. Eccl. xxxiij. Nō placent deo subānnationes impioz. & vota eorū nō probat altissim⁹. Deniqz qui dei voluntatē abnegādo p̄prie voluntatē. deus eos ad honorē perpetuū perducit. ysa. lviij. Si auerteris a sabbato pedē tuū facere voluntatē tuā. Et post. & nō inuenis voluntas tua. tunc delectaberis sup dño. sustollas te sup altitu. tre & cibabo te hereditate patris tui. Itē Math. vij. Qui facit voluntatē patris mei ipse intrabit in regnū celoz. Aug. Si in vita nostra laborauerimus facere nō nostram sed dei voluntatē. deus per totā vitā suā studebit nostram implere voluntatē. s̄ per totā cōtemitatem. ps. Voluntatē timentiz se faciet & deprecationē eorū exaudiet & saluos faciet eos. Aug. Si hoc fecerit voluntatē dei in beatitudine quicqd volēs erit. Mōitū igitur est qui voluntatē dei nō vult facere ad tempus modici. quam si faceret deus suā faceret in eternū. Scōm qd maxime causa inobedientiā in nobis. est sensus p̄prie. sicut est quando aliqd nō minus tenet de sensu suo. tū prelatoz suos minus esse discretos iudicat. etia mandata eorū contemnit. & sic inobediens efficit. Sicut choze cū suis complicibus iudicans mādata moysi tanq̄ irrationabilia & peruersa. vocati venire contēpserunt. dicentes. non venim⁹ nūqd oculos nros vis erueri. De hoc req̄re supra. de pertinacia.

De contumacia.

DIS. XXIIII.

**D**einde considerādū est de cōtumacia. Sciēdū autē q cōtumacia duobus modis accipitur. Uno mō cōiter pro inobedientia. Deu. xxi. Si qd genuerit filiū cōtumacē & c. cuius pena sū legē moysi. cam erat mors corpis. sicut dicit ibidē. Alio modo p̄prie pro inobedientia qua cōtēnit aliquis corā suo iudice cōparere paruipery dens canonicas & ecclesiasticas sanctiones id est sentētas excoicationis suspēnsionis. & bñōi. Vel postq̄ incurrit de eis paruipēdit erire & q̄rere remedia opportuna. Istud autē peccatū est dei cōtēptiū. cōtumaciā valde nociuū. & ecclesie corruptiuū. Job. xv. Lucurrit aduersus deū erecto collo. & pingui ceruice armatus est. Lūpū multplex sit ecclesiastica sentētia. q pro cōtumacia ferri solet. de sola snia maioris excoicationis q magis est pestifera dicendū est ad p̄sens. ostēdendo solū qd sollicit sit cauenda. Sciēdū autē q sicut of in decretis. inobediēs sacerdotib⁹ in veteri lege aut extra castra positus lapidabatur a p̄p̄o. aut gladio ceruice subiecta cōtēptū expiabat cruce. Nunc autē inobediēs eis q aplico gradu succedunt. q christi corpus ore sacro cōficiūt. q clauēs regni celoz habētes ante iudiciū oīē iudicāt. spūali animaduersione truncant. i. excoicationē.

Que licet ex intentione ecclesie et iudicis excommunicationis sententia pferrent sit medicinalis. sicut ait Inno. extra. **L**u medicinalis. tamen ex perueritate contumacie hominis clauis ecclesie contemnit. fit si bi nocua multiplici et danosa. Per sententia enim excommunicationis ab ecclesia sepatus elicit. bonorum omnium expers efficit. hostibus suis ductus exponit. contagioso morbo inficit. a deo et eius ecclesia medicinaliter ab eterno regno excludit. et exclusus in infernum demergit.

**P**rimo quid ab ecclesia sepat. i. a cōione fidelium et a consorzio omnium christi. et est ut quis extra ouile posita. **I**te est ut membrum putridum a corpore pscisum. ramus excisus a radice. palme a vite. **N**umeri. xv. cū chore dathā. et abyron sui que essent sepati ab aliis. terra eos absorbit. **A**ug. sup. Job. Nihil tantum de timere christiani que sepati a corpore christi. a quo si se sepat iaz non est membrum eius. nec vegetat spūs ei. **A**d hoc facit exēplū qd habet. ij. oia. xlii. de ouibus monialib' excoicatis a. b. Benedicto q semper videbant egredi ab ecclesia qm celebrabant missa. Similiter ibide habet. de puero monacho quē terra humatizet se picebat. De bis requirit supra de purgatorio. **A**ugu. Brauius periclitat talis q si gladio mali pcuteretur. q si a feris deuozaret. q si flammis cremaret. Percutit enī gladio spirituali qui in pscnti occidit animā et in futuro occidet corp' et animā simul qm pcutiendus est gladio exytrag pte acuto. q egredietur de ore dñi Apoc. i. Quātū ista sententia sit timēda ostendunt etiāz bruta. **N**ā omne aīal maxime timet separationē capitis a corpore suo. per quā pūat vitā. Sic debet hō timere excoicationē. p quā mari me sepatur a christi capite. et pūat vitā spūali. **M**embra enim nāli ter se opponit ne amputet caput aut ledat. et homo manū aut brachii opponit cōtra ictū vel aliud si pōt. **S**erpens totū corpus suūz exponit scindendū ne abscindat ei caput. et timens capiti suo toto corpore suo caput inuoluit. q sine capite nō est vita in mēbris. **M**axime ergo timēda est excoicatio. q est capitis abscisio et vite spūalis pūatio. **I**te in vegetabilib' cū truncus et ramus a radice sepat aquā quasi lachrymas emittit et ficcat. similiter qui sepat a radice matris ecclesie per excoicationē. nō sine lachrymis debet hoc sustinere. q per hoc sepatur ab ecclesie sacramētis. a qbus ministratur nō excisus ramis humor gratie et vita spūalis. et qm ramus excisus ficcat arefactus a gratia. et pcepas ad incendiū infernale. **I**te sententia excoicationis docent tūne et cauere animalia exēplo et diuinū miraculo hoc agere. **N**arra q cū **P**apa Greg. nonus eēt ante papatū legatus sedis aplice in lombardia. inuenit in quadā ciuitate quosdā maiores cōpugnātes qui pcessum eius impediēbat cūz altera pars staret ad arbitriū eius de pace reformāda. et altera cōtumax nollet cōsentire. cū excoicasset capitaneū illius dissensionis q solus pacē impediēbat. et ille excoicationē cōtēneret. cyconie multitudine qm diffidauerat sup turres et caminos domus eius recesserunt. et nidos suos trāstuler. et ad domū alterius capitanei victie guerre. q paratus erat stare mādato dicti legati. **Q**uō videns ille cōtumax humiliauit cor suū ad absolutionē pcurandā. et ad voluntatē dicti legati faciendā. **Q**uo absoluto. victie cyconie nidos suos sup domū suā repositauerunt. **I**te multi passeres solebāt intrare ecclesiā et sedare et diuinū officiū impedire. **L**u autem nō possent excludi. eps illius loci excoicauit eos. mortē eis cōminans si ecclesiā ipsam vltius intraret. **Q**ui ab ecclesia recedentes nūq postea eandē ecclesiā intrauerūt. et multitudo magna earūde ancilay circa eandē ecclesiā siā nidificauerat sup eā aliquando volitantes sed nulla earū dictas ecclesiā intrabat. **E**t dicit ad huc q si aliquis capiat aliquā earū et eā in dictā ecclesiā violenter intromittat. statim illa morietur. **I**te cūz quidā eps haberet piscatores in lacu. et quadā nocte misisset eos piscari ad anguillas. pscientes retia sua in lacu. ceperūt spentes cūz anguillis. **Q**uidā autē eorū capita dentibus atterebat credens anguillas esse. ne possent exire nauiculā. **I**n mane autē cū vidisset q essent serpentes ita abhorruit. q pce abominatiōe mortuus ē. **Q**uō audiens dictus eps excoicauit dictas anguillas. si de cetero i dicto lacu morarent. omnib' autē inde recedētib' nulla earū postea in dicto lacu reperta fuit.

**S**ecundo bonorum omnium expers efficitur. q pūat bonis spūalibus et eternis. sacramētis. officiis. beneficiis et a participatione omnium bonorum fidelium deum timentium. p. **P**arti cepse ego sum omnium timentium te et. **S**i damus incompatibile alii cui in cōmodo tēporali est amittere participationem vnius solius misse. q bonū eius est impreciabile. debet attendere excoicati quātū dānificat qui amittit nō solū lucrū vnius misse. sed singulis diebus tot milia missarū lucrū. quot p vniuersum orbē celebrant. et etiā fructū omnium ieiuniorū. orationū. peregrinationū et aliorū bonorum operū que fiunt singulis dieb' per totū mundū. **U**n excoicatus est in grauissima captiuitate. q qdū est in tali statu. nullū bnficiū

absolutionis vel liberationis sue pōt ad eum venire adiutorij christiani. **U**nde melius esset ei si esset in captiuitate saracenorum. qz ab illa posset per aliquē christianorū beneficiū liberari. ab ista vero exquo est in illā iuste intrusus. nō pōt aliquo christianorū adiutorio liberari. s. a captiuitate dyaboli. nisi p manus eorū qui eū intruserūt. s. p platos ecclesie qdū p eos egredi cōtēnit. **I**te similis est illi qui a cōmunia alicuius ciuitatis de qua fuerat. est bānitus. qz si capis ab hostibus ciuitatis. nullū consiliū apponit dicta cōia ad eius liberationē. **S**imiliter nec cōia ecclesie aliquē adiutorij apponit. quomodo vel instātia orationū. vel pōio spūaliū bonorū de manu dyaboli libere. **J**ob. xv. **N**ō credat errore deceptus. q aliquo sit pōio redimēdus. **I**te similis est illi qui cecidit in foueas et sub onere pressus nō habet adiutorē. **E**ccl. xlii. **U**e soli q si ceciderit. nō habebit subleuantē se. **T**ertio ligatus hostib' suis exponit. **L**igat enim p sententiā ecclesie tali vinculo qd dissolui nō potest nisi p manus illius q ligat. vel superioris eius. qz summus iudex celo ratas habet sententias in terris ferūt officialis sui. **F**in curie sue iura. oēs dies cōtumacie sue cōputans. et cōdēnatus in aliā cōtumacie. **M**att. xvi. **P**ōioq ligaueris sup terrā et. **M**at. iij. **U**eniat et pcutiat terrā anathemate. **M**iser vō sic ligat hostib' suis exponit qm qdē mālū. **S**icut p Josue. vij. de achā q trāsgressus mādātū dñi tulit de anathemate. pro quo ibi dicit. **P**eccauit israel et pūarcat. et nec poterit stare an hostes suos eosq fugiet. qz pollut' ē anathemate. **Q**z extra ecclesiā ē dyabolus. sicut i ecclesia christus. **I**te electus de ecclesia rapido ore demonū discerpit. **I**n vita beati Eligij legit. q cū in eius dyocesi esset quidā pbyter nimis in famis et frequēter admonitus ab eo. nollet a peccato cessare semper se excusans ipse excoicatus quā et. et prohibuit ei vt nullo mō celebraret. **L**u aut sniam paruipēdes celebrare vellet. astās altari subi to cecidit a dyabolo suffocatus.

**Q**uarto excoicatus inficit. qz excoicatio inficit ei in quē fert. aīam eius corripēs et denigrās. et opa q fecerat et q facit. **I**nficit etiā ipsos cōicātes. **I**nficit aīam sustinētis. qz est lepra spūalis q sup alias infirmitates horreda ē. **F**igurata est aut per leprā marie sororis moysi **N**umeri. xij. qz excoicatio est morbus contagiosus. ideo excoicatus est extra castra fidelium abiectus vt leprosus q solus habitat extra castra. **L**eni. xii. ne alios inficeret habēs opertū os. **I**te omnis moribida ab ouili eiēda ē alioquin inficit omnes alias. **I**te inficit aīas et denigrat maledictiōe vt dyabolica tinctura. **L**u quidā comes dyabolus fuit. fuit beretis cor et receptor. quidā sanctus fuit missus ad eū ammonēdum vt ab hoc desisteret. q cū nollet sancto viro acquiescere nec excoicatio nē timeret. sciens sanctus q cor subuersus nō erudit. verbis dixit illi. **L**u et tui videris factis q infesta sit anima snia excoicationis innotata. **U**olo mihi deportari panem album. quo sibi delato accepit eum et dixit. panis licet non merueris tamen vt in te ostendatur veritas fidei nostre et maledictio anime excoicationē nō timentis. excoico te. **Q**uo dicit. panis qui inter manus eius erat cādidus subito factus est niger. q pcepit illū in ouo diuidi. et filii interius apparuit niger. muscidus et corruptus. **I**te subiūxit. vt etiā vos scitis virtutē absolutionis. accepto pane dixit. **A**bsoluo te panis. **Q**ui statim in priore specie et candore est reuerfus. **I**te in bistoria charoli dicit turpinus archiep' q cū charolus obsideret quidā ciuitatē hyspanie in qua erat saraceni in valle viridi quocubas lucerna et nō posset eaz capere p spaciū quattuor mensiū. pstrauit se in oratione ad deū et sanctū iacobū. et surgēs maledixit ciuitati. et statim eius muri corruerūt. et vbi erat ciuitas ab ei' medio ater amnis erupit. et vsa est ciuitas in desertū. et facta inhabitabilis. i cui' loco fact' ē gurgis terribis cui' pscēs magni et nigri sunt. **S**i hō nō sacerdos s. dei nūcius hoc fecit in dicta ciuitate suo maledicto. intēdi vō quātā maledictiōe inficit. aīa q excoicationē pcutit a dei vicario.

**I**te excoicatio inficit bona opa et intorquiat. imo illa q sunt de se bona. facit excoicatio mala. salutifera. pestifera. bndictionē. maledictiōē. sacramētū. nocumētū. **E**t vt dicit raban' salus repit ad mortē qz excoicatio sacramēta salutifera. sūt mortifera. cōicatio excoicatio officiū ecclie nihil pscit. sed offit et bona ecclesiastica excoicatis. qui se in eis ingerūt nō sunt ad absolutionē sed ad pditionē. **I**te excoicatio inficit oēs picipātes cū excoicatio. **U**n excoicat' est sic colūba dyaboli seducta et excocta quā dyabol' ponit ad modū aucupis in rete suā ad quā alie accedētes capiūt i reti dyaboli. cū cōicāt ei cōtēnēdo ecclesiasticā sniā. et maxie qm cōicāt in crimine. **I**te excoicatio ē multiplici et fagena dyaboli. **A**baē. j. **T**otū traxit i sage

na sua. Hec sagera cū vñ caput sepe tota parochia inuoluit. Cum Conradus apostolice sedis legatus cardinalis et albus monachus pñdaret in theutonia. vidit quedā arreptū in quo demon loquebatur. q̄ iter alia multa hoc dixit. q̄ vñ erat p qd in ecclesia plures lu crabat. s; nullo mō diceret illud. Ad vltimū. tñ multis cōpulsus cō iuratiōib; dixit q̄ illud erat excoicatio. p quā vno capto aliqui maiores parochie vel oēs ei cōicāt. ecclesie sniam tñētes. vel timore vel pudore. vel amore. vel tñptu clauū. Calixtus papa in decretis Nullus cōicet excoicatis in oratione aut cibo vel potu. aut osculo nec aue dicat eis aliqd. nec vale. qz qm̄q; in his aut alijs phibitis sciēter eis cōicauerit. iuxta apostolorū institutionē et ipse simili excoimunicatio subiacet. yfidozus. Si quis cū excoicato aut palam aut abscoite fuerit locutus. statim cū eo cōem excoicatiois tñtrabet penā. Nō ē ergo securū coniungere se eis quoz ora. cib. et potus. et verba plena sunt laqueis ad aias capiendū. et captas tradendū. p̄p̄bulo ad deuotiōis. Quinto excoicatis maledicif. qz excoicatio ē quedā maledictio. ps. Dilexit maledictionē et veniet ei. et. Unde excoicatus arefcit ab humore gratie. ficat et sterilis efficit. Sicut palmes nō pōt ferre fructū a semetipso nisi māsērit in vite et. Jo. hannes. xij. Et mēbzū excisus a corpore. nec motus nec vitā recipit ab aia. s; ē proflus inutile. Excoicati sūt sicut mōtes gelboe. de qb; dicit. ij. Reg. i. Mōtes gelboe nec ros nec pluuia et. Item similes sunt illi ficulnee cui dñs maledixit. et statim aruit. Math. xxi. In histozia karoli legif karolus maledixit aliquibus ciuitatibus que in desertū vsq; hodie sunt redactę et ciuitas habitatoribus desolata. Item ducissa burgundie dicit emisse a quodā sacerdote quoddā viridariū valde pulchrū i quo erāt arbores multe pulchre et terra bona et pinguis nullus tñ fructus ibi crescebat. Cū aut ab incolis quereret rationē. dixerūt. qz causam huius esse credebant. qz cū tpe fructus pueri fructus discerperet clausurā et arbores dissiperet. sepe monuit eos sacerdotes qz ab istis furtis et vānis desisterēt. s; vidēs eos monitiones suas tñēre. excoicauit viridariū si de cetero ferret fructū. Ducissa vero in plena parochia fecit absolui viridariū. Sacerdos aut absolūdo precepit qz deinceps ferret bonos fructus et viles. qd̄ fecit. Itē in dyoc. beluacē. cū miles qdā a q̄ buda religiosus violēter et iniuste filia vñ et stagnū adiacēs q̄p̄ decessores ei; cederet abstulisset. vidēs p̄p̄ loci qz nec vi nec placito recipere poterat possessionē ablata. venit ad locū dicens filie et stagno. Sicut vepzū habemus in vobis. ita sub interminatione anathematis vobis ipso ne de cetero fructū vel vtilitatē aliquaz feratis illis q̄ vos nobis abstulerūt iniuste. et extūc p̄ plures annos aruit illa filia. et stagnū pisces nō habuit. Sexto excoicatus a regno celoz excludit. videnō solū ab ecclesia militatē et a fidelī cōsortio sepa. vepzū ē ab ecclesia triūphatē et a sortio beatorū. Ideo sup illud Job xij. Accipite spiritū sanctū. quoz remiseritis peccata et. dicit glo. Quib; ecclesia interdixit nisi satisfactioē dignā reconciliati fuerint. illis ianuā regni celestis clausa erit. Apoc. xxi. Beati q̄ p̄p̄ortas intrāt ciuitatē. foris aut canes et. Canes vocat excoicatos. Eccl. xij. Que cōicatio sanctad canē. Septimo in infernū demergit. igne cōcramādas eterno. et cū hoc a demonib; ineter nū cruciādas. ps. Exarfit ignis in synagoga eoz et. Math. xxv. dicit dñs excoicatis. Itē maledicti in ignē eternū et. Amos. vi. Ue q̄ sepa estis in diē malū. Apoc. xxi. Exerctat erit pars illorū in stagno ardētī igne et sulphure. Dñs faciet excoicatis sicut fecit iudas. i. Mach. v. Qui filios Beai anathematizauit. quoz malitias reuordatus ē qz populo erāt in laqueū et in scādala. et cepit et succēdit eos in turrib; eoz. Itē qdā miles in excoicatione mortuus et extra cymiteriū posuit. cū ab amicis peurata fuisset eius absolutio et velant euz sepelire. inuenerunt maximū serpētē qd collū eius cingebat et vētrē. Cū aut vellent serpentē amouere. itrauit pos in ventrē ei. Ex bis ergo potest aduerti qualiter eozū anime in inferno a serpentibus infernalibus ligentur. qui excoimunicati moriuntur.

C De rebellionē.

Deinde cōsiderādū ē de rebellionē. Est aut rebellio qñ aliqd nō solū senior vel superior pcepta nō obediēdo tñēnit. ve rueria tra supiores ipsos i surgit. repugnādo. blasphemādo. cōiiciando. sanctū eoz. ppositū ipediēdo. cōmotiōes. colligatiōes et cōspiratiōes tra eos faciēdo. tra ipsos et eoz facta murmurādo. iterdū etiā corporaliter psequēdo. Tales pacē nō habēt in cordib; pacē et cōcordiā alioz pturbāt. cōplices aggregādo. discor dias in collegiis. dissensionē in cenobijs. seditiōes in vrbib; rixas in domib; et guerras cōmouentes in regnis. Tales nō solū aduersus homines. verū etiam aduersus dominū rebellare conant. Hoc detestabile crimen dissuadet moyses. dicens filiis israel Numeri

xliij. Nolite rebelles esse cōtra dñm. Itē deu. ix. increpando dicit. Semp fuistis rebelles. contra dñm. Itē Numeri. xv. Anima que per superbā aliquid peccati fecerit quoniam rebellis fuit cōtra dñm peribit de populo. Exemplū euidentissimū habemus Numeri. xvi. de chore. oathā et abyron. pceribus synagoge. quos terra deglutit. et viui descēderunt in infernū. Itē cū in crastino murmurarent filii israel 5 moysen et aaron dicētes vos interfecistis populū domi ni. ignis descēdēs de celo et eis. quattuordecim milia deuorauit.

C De presumptionē.

DIS. XXV.

Deinde cōsiderādū est de presumptionē. Circa quā cōsideranda sunt duo. Prīmū quid sit. et quot modis dicat. Scdō ex quib; oriatur et cause tur in nobis. Circa prīmū notandū qz p̄presumptio multipliciter accipit in scriptura. Uno modo p̄prie p quā. s; aliqd desiderat et attentat aliquid vltra propriā facultatē de qua dicitur Eccl. xxiij. Vidit p̄presumptiones eoz qz mala. Alio modo minus p̄prie ponit p̄presumptio pro fiducia. Sicut dicitur Judith. vi. Nō derelinquis p̄presumes de te id est cōfidēs. Et. ix. eisdē. Exar di me miserā deprecātē et de tua misericordia p̄sumētē. Alio mō improprie p̄presumere. Sap. vij. Mihi dedit deus dicere ex sentētia et p̄presumere digna hoz que mihi dant. Alio modo ponit abusus sine p̄promere. Sicut spes abusus dicit de malo. Sap. xviij. Semper p̄presumit seu perturbata cōscietia. De p̄presumptionē prīmō dicta. est hic intentio. Sciēdū est autē qz p̄presumptio importat immoderantiā spei. Obiectum autē spei est bonū arduū possibile. S; aliquid dicit possibile dupliciter. Uno mō per virtutē propriam. Alio modo p̄ virtutē diuinā. Circa vtrāq; vero p̄immoderantiā potest esse p̄presumptio. Nā circa spem per quā aliquis vel propria virtute cōfidit. attenditur p̄presumptio ex hoc qz quis tendit in aliquid vt sibi possibile. qd tamen suam facultatem excedit. fm qd dicitur Judith. vi. P̄presumes de se et de sua virtute gloriāz huius milias. Circa spem autem qua quis inheret diuine potentie. potest per immoderantiā esse p̄presumptio ex hoc qz tendit hoc in aliquid vt possibile per virtutē et misericordiā diuinā. qd tamē possibile nō est. Sicut cū sperat quis veniā de peccatis sine p̄prie et gliaz sine meritis obtinere. et hec p̄presumptio p̄prie est species peccati in spiritū sanctū. qz per hanc tollit vel cōtēnit adiutorij spiritū sancti p qd reuocat homo a peccato. Dicit aut p̄presumptio importare sup excessum vel immoderantiā spei. nō quia possit homo nimis sperare de deo. sed qz deo imputat id qd deo nō cōuenit. Unde in infir intellectui falso. vel estimationi false sicut et desperatio. Sicut enī falsum est qz deus penitētibus nō indulget. vel qz peccatores ad penitentiā nō cōuertat. ita falsum ē qz in peccato perseverantibus concedat veniā vel sine meritis. vel oīno a bono opere cessantib; eter nā gloriā largiat. Circa scdō sciēdū qz p̄presumptio solet in nobis oriri ex quattuor. Est enī p̄presumptio que orit ex apparētiā vanitatis. Qñq; ex sapia vel noticia veritatis. Qñq; ex eminētiā sar citatis. Qñq; vero ex nimio cōfidentia diuine pietatis. Est inq; p̄sumptio que cōsurgit ex apparētiā vanitatis qñ. s; hō nimis cōfidit de rebus caducis et vanis. puta de diuitijs. fortitudine. potētia. nobilitate generis. et amicis carnalibus. que omnia vana sunt. Sicut dicitur Eccl. i. Vanitas vanitatū et oīa vanitas. Qñq; de diuitijs nō sit cōfidendū. ait ps. Diuitie si affluant nolite eoz apponere. Idē ne timueris cū diues factus fuerit hō. et cū mul. f. g. d. e. q. cū iu. nō su. omnia et. Idē de impio dicit. Videbūt iusti et timebūt. et super e. ri. et di. ecce hō qui nō po. de. ad. f. sed spe. in mul. di. f. et pzi. i. va. f. Prouer. xi. Qui cōfidit in diuitijs corruet. Exēplū de illo qd dicebat Aia mea habes multa reposita in annos plurimos. quiesce. come. de. epulare. Lui dictū est. Stulte hac nocte repetēt aiaz tuā a te et. Luce. xij. Nō est qz p̄presumendū de opulētia tēporali. nec de potētia seculari. Sicut de antiocho dicitur. ij. Math. ix. qui tam ignominiose et dure interiit. Itē. Dasi. iij. dicit de nabuch. qui p potētiā suā totū mundū sibi voluit subiugare. et ex sua p̄presumptionē dicebat. Nōne hec est babilon ciuitas magna et. qui tamē in bestia mutatus ē. et ab hoibus abiectus. senitv bos comedit et. donec cōgnouit potēstatē celestē. sicut dicit ibidē. Itē samacherib potētissimus erat. cui; exercitus vna nocte fuit exterminatus et redactus in cinerē. Itē totū robur exercitus assyriorū per iudith fuit cōfusus interfecto holofeme. Judith. xij. Itē panis subcincitius visus est in castra madyan descēdere. i. gedeon cū tricētis viris. et ea panis destruxit. Judi. vij. Itē in chronica legif de Xerxe rege persarū qz magnitudine exercitus p̄presumebat se posse mōtes vallib; coeq; re maria pontibus transfretare. immēsa aquaz voragines. meabiles facere. semper nō fuit vltimū in conflictu. et in fuga primus. Vi

cū iret ad expugnandū grecias ⁊ haberet in exercitu suo septuaginta milia eqūū armatorū ⁊ peditū tricēta milia naues maris rostratas mille oucetas. onerarias tria milia. tāto exercitu dux deficiens vltus est turpiter ⁊ confusus. Itē nō est presumēdū de nobilitate carnali. Scōdo solet oziri psumptio ex sapiētia ⁊ sciētia veritatis. cōtra qd Eccl. xxiij. Audi tacēs simul ⁊ querēs. ⁊ in medio seniozū loqui nō psumas. Sūt tñ aliq̄ ita presumptuosi qd docēt qd nesciūt. vel psumunt docere doctiores se. ⁊ corāpe meliores. Sicut helyu iob. cū idē. xxiij. Itē psumūt aliq̄ scrutari curiose qd trāscēdūt eoz itelligētie facultatē. tra quos dicit Eccl. iij. Altiora te ne quēseris ⁊ fortiora te ne scrutatus fueris ⁊c. De hoc regre supra. de curiositate. In vitispa. legif qd interrogat abbas zenon. qd ē qd dicit Job. xxi. Stelle nō sunt mūde in aspectu ei⁹. Rñdit. Reliquerūt hoies peccata sua ⁊ scrutantē celestia. solus autē deus mūdus ē. hoc ē qd dicit. Celi nō sunt mūdi ⁊c. Itē psumūt aliq̄ adinuenire nouitates qd magis solēt hoies admirari. nō otēti sentētis vel opinionib⁹ aliorū. vti p h subtiliores ⁊ admirabiliores hoib⁹ videant. Cōtra quos Prover. xxiij. Ne trāsgrediaris terminos antiquos quos posuerūt patres tui. Tales sūt similes athēniensib⁹ de qd dicit Act. xxiij. qd ad nūl aliqd vācabant nisi dicere aut audire aliqd noui. Tertio solet oziri psumptio ex emīnētia factitat. Nā pterq̄ nimis psumit hō de meritis suis. ⁊ de sanctitate sua occasionaliter extollit in psumptionē. vt nimis alta hō de se sentiat ⁊ audeat attētare. Nec ē filia qd q̄cūto nascit occidit matrē. f. psumptio sanctitatē. Miruz quō de bono ozif psumptio. cū nullū bonū s; solū malū sit a nobis Bonū aut ad vīrā nobis accōmodatū ē cū piculo corpis ⁊ anime si illud negligētē vel indigne tractauerimus. ⁊ ad iudiciū dei propter hoc adducēdi sumus Eccl. xxxvj. Reddet homini s; psumptio nē illius. De bono enī pōt fieri malus ⁊ de optimo pessimus. Eccl. xxxvj. O psumptio nequissima ynde creata es. qd nec de bono nec de malo qd solū habemus a nobis debuit oziri. Itē aliquādo malē ozif vt de signis sanctitatis ⁊ miraculis. Ideo dñs Luce. x. hanc reprimebat i discipulis signa faciētib⁹. dicēs. Videbā sathanā ⁊c. Itē in vitispa. legif qd cū qdā fratres senes fatigati ex itinere venissent ad visitādū quēdā iuuenē solitariū. qd vidēs eos fatigatos. voy cauit ad se onagros quos vidit trāscētes. pceptis eis in noie do mini. vt duos senes deferret ad locū quo tēdebāt. qd statim obedierūt ⁊ eos tulerūt quo volebāt. Qd cū relatū fuisset beato Antonio dixit. Quis natus onerata oib⁹ bonis. tēdit ad iteritū. Et post mox dicit cepit accerrime flere beatus Antonius dicēs. maria colūna ecclesie cecidit hodie. ⁊ misit duos discipulos suos ad viciū solitariū qd inuenerūt eū flētē peccatū in quo ceciderat. ppter psumptionē. ⁊ infra qnq; dies mortu⁹ ē. Ad hoc facit qd habet Infra. de oratione de monacho psumptuoso. qd cū fugiuisset. ⁊ ad ignē iueniret beatū Pachomiu sedētē cū fratrib⁹ dixit. Ubi ē fides vestra. ⁊ postq; sterneret sup ignē illesus. ipsuz oyabolus decepit sub specie pulcherime mulieris. arripuit. fugauit in fornacē pspitauit. ⁊ occidit. Itē in vitispa. legif. de quodā qd cū multa miracula faceret. ⁊ demones expelleret ⁊ hoies ad eū fluēret timēs spiritū psumptōis ⁊ elatōis quā tētabat rogauit oīm. vt oyabolus quē expellebat ab alijs euz arripere ⁊ vexare. qd humiliaret. qd factū ē. ⁊ satis cito post liberauit eū a veratōe ⁊ tētatōe oyaboli. Itē in vitispa. abbas Nesteron vidēs orationē fugit. Qd vidēs discipulus eius ait. Tu times pater. Rñdit. Nō timeo fili. s; fugio vanā gloriā ⁊ psumptionē. Ec bac psumptioē ozif nimia securitas. qñ. f. homo de meritis suis psumēs. credit esse de sua salute securus ⁊ minus timet ⁊ cauet casuz. Prover. xxiij. Sapiēs timet ⁊ declinat a malo. stultus trāsilat ⁊ ofidit. Aug. Multū effrenis ē qd illuc ire otēdit. vbi multos valētiores se spiciat corruisse. qd enī lucifero altior. adā innocētior. samso ne fortior. dauid sanctior. salomone sapiētior. nabuchodonosor potētior. petro seruētior. qd oēs ob vite psumptioē ex nimia sui ofidentia corruerūt. Berii. Nullus locus ē securus fratres. qz angelus p supbia cecidit de celo. adā p gulā de paradiso. iudas p cupiditate de saluatoris ofortio. Aug. Nemo securus esse o; qz nescit vtrum fiet ex meliore deterior. qui fieri potuit ex deteriore melior. Hiero. Prosperitatis parit securitatē. securitas negligentia. negligentia cōtēptū. otēpt⁹ inobediētia. inobediētia malā ruinā. Itē ex bac ozif audax temeritas qua. f. homo audent indignus accedere ad sacra mysteria tractanda ⁊ agenda. Sicut oza. de quo dicit. ij. Reg. vi. Qui tāgēs arcā domini percussus est a dño super temeritate sua. ⁊ hoc ideo. qz nocte pcedēte euz vxore sua dormierat. Si tantū deo displicuit qd iste tetigisset arcāz dñi que non erat nisi ymbra ⁊ figura domini corpis pro eo qd cū vxore ppria dormiuisset. qd erit de illis qui cum alienis dormiunt ⁊ sacrosanctum domini corpus tan

gere. ⁊ nephandis manib⁹ tractare. ⁊ ore sacrilego cōsecrare psumunt. Apparet etiā hoc temeritas in hoc qd hō dignus se reputans vltra merita sua ⁊ supra ppria facultatē psumit assumere. ⁊ ambiriose se ingerere psumit ad statū nimis arduū. ac statū persone sue incompatibilē trāscēdentē. puta dei ⁊ angeloz officiū. f. regimē aīarū. ⁊ sedere in loco dei. Sic lucifer. ysa. xxiij. Silis ero altissimo ⁊ princeps thyri. de quo dicit Ezech. xxiij. Deus ego suz. ⁊ in castris dei sedi. De hoc supra. Ambitio. Itē apparet ista temeritas in hoc qd hō audent ⁊ psumunt se cōpare vel pferre meliorib⁹. ⁊ tā tū se reputat qd maiores meliores ⁊ sapiētiores in sui compatione paripēdit. Sicut maria soroz moysi psumpsit se fratri suo. f. moysi incompatibilē meliori se compare Numeri. xxi. Et roboz patri suo salomoni se pferre psumpsit. iij. Reg. xiiij. dicens. Animum digit me⁹ grossior est dorso patris mei. Psumptio enī ita execat hō minē vt nesciat se metiri. Sicut aliqñ ludificans oculi hoīuz vt res aliqua multo maior videat qd sit. Ro. i. Euanuerūt in cogitatōib⁹ suis. ⁊ obcuratū est insipies cor eoz. dicentes enī se esse sapientes stulti facti sunt. Hoc dictū est de pbris ⁊ phariseis chrištū arguere ⁊ ei cōtradidire psumētib⁹. Unde dicit Math. xv. Ecce sunt oves cecoz. Et epo laodicie dicit dñs Apo. iij. Dicis qd vicius sum ⁊ locupletar⁹. ⁊ nullius ego. ⁊ nescis qd tu es miser. ⁊ miserabilis. ⁊ pauper ⁊ cecus. ⁊ nudus. Multū erat execat⁹. ille de quo legif i vitispa. qd cū in durissima pñsa sensuisset in heremo psumēs de meritis suis cepit cogitare qd q̄cūto mōzere. dignus esset angelicū manibus in celi fastigiū deportari. qui oyabolo sibi apparente in specie angeli ⁊ suadēte. in profundū putei se proiecit. Cū aut fratres illum cadentē audientes accurrissent. ⁊ cū magno conamine seminecē extraxissent. vix per tridū quo supuirit ei persuadere potuerunt qd psumptionē fuisset a oyabolo seductus. Quarto solet oziri psumptio ex nimia ofidentia viuine pietatis. qñ. f. tante mie ⁊ benignitatis credif dñs vt nō dānet delinquentes. cuius snie fuit Origenes. vt dicit Hiero. Tñ cum excusat cesariensis epus in ecclesiastica historia. dicēs libros ei⁹ ab hereticis corruptos. multa magnifica dicens. ⁊ scribēs de eo. Licet aut in p. dicat qd miser⁹ eoz ⁊ miserator sit dñs. tñ subdit qd etiā est iustus. cui⁹ vniuersē vie mia ⁊ veritas equitatis. Itē bac psumptione laborat. qui viuens deū impugnare nō cessat. ⁊ tñ credit qd deus eū ad bonū finē perducit. Sed vt vulgariter dicit. Ista cauda nō est de isto vitulo nec bonus finis esse pōt quē nō pcecessit bonavita. Eccl. xxiij. Re promissio nequissima multos perdidit. Inter istas quatuor psumptionū species. pma est mala. scōda peior. tertia pessima. quarta superpeissima. que est peccatū in spiritū sanctū. Dicit enī pētū in spiritū sanctū per qd remouet vel contēnit ab hoie id per qd pōt impedi ab electione pti. Quertif aut homo ab electione pti ex cōsideratione diuini iudici. qd habet iusticiā cū misericordia. Unde si cut per desperationē tollit spes que cōfurgit ex cōsideratione viuine misericordie remittētis pti ⁊ pmiātis bona. sic per psumptionem excludit timor qui cōfurgit ex cōsideratiōe iusticie punientis peccata. ⁊ sic per psumptionē homo pcludit sibi viā salutis.

De superstitione.

DIS. XXVII.

**Deinde** considerandū est de superstitione. Circa quā consideranda sunt duo. Primo qd sit superstitio. Scōdo de speciebus eius. Circa primum sciendū qd superstitio est vitiū religiōis otariū. Religio autē fm yfō. libro etib⁹. dicitur a relegēdo. qz. f. ea que sunt diuini cultus frequēter in corde legēda ⁊ reuoluēda sunt. Juxta illud Prover. iij. In oibus vīb⁹ tuis cogita illū Uel dicit religio a religēdo eo qd nos peccatores deū debem⁹ reeligere quē negligētes amissimus. Sicut dicit Aug. x. de ciui. dei. Uel dicit religio a religādo. Unde dicit. Aug. in lib. de vera reli. Religer vos religio vni oipotēti deo. Siue autē religio dicat a frequēti lectiōe. siue ab iterata electione. siue a relegatione. religio pprie importat ordinē hois ad deū. q̄tū ad cultū ei principaliter exhibendū. Ipse enī est cui pncipaliter alligari debemus. tanq̄ in deficienti principio ad quē etiāz nostra electio dirigi debet sicut in vltimū finē. quē etiā negligēdo amittimus. ⁊ credēdo ⁊ fide protestādo recipere debemus. Duic religioni cōtrariā vitium superstitionis fm excessum. Dicit enim superstitio esse religio supra modum seruata. sicut dicit glosa. sup illud 1. Cor. ij. Que sunt rationē habentia ⁊c. Dicitur autem superstitio excedere mediū religionis nō quia trāscēdat faciēdo plus in cultū diuino qd religio faciat. vel qz ad maius aliqd tēdat sed qz facit vel exhibet cultū diuinum. vel cui nō debet. vel eo modo quo non debet. Dicitur autē superstitio esse religio sicut dicitur in glosa preallegata. non proprie sed transumptiue. sicut transumptiue

bicimus bonū latrone. et nōa virtutis transumptiue accipiunt in malū. Sicut prudētia aliquādo dicitur p astutia. Luce. xvi. filij huius seculi prudentiores sūt sapientes filij lucis in generatiōe sua sūt.

**S**uppositio quatuor sūt spēs. Prima est in hoc qd deo exhibetur cultus indebito mō. Scōda ē idolatrie. Tertia diuinationis. Quarta ē obseruatia. Pōt enī diuinus cultus exhiberi cui exhibēdus ē s; nō debito mō. Vel ei cui non dē exhiberi. s. cuiusq; creature. et sic ē aliud suppositiois genus qd in multas spēs diuidit sūm diuinos fines diuini cultus. Ordināf enī diuinus cultus ad reuerētiā deo exhibēdā. et sūm hoc prima spēs huius ē idolatria. q reuerētiā debita deo exhibet creature. Scōdo cultus diuinus ordināf ad hoc qd hō instruat a deo quē colit. et sūm h accipit diuinationis suppositio qd demones cōsultit p aliq pacta cū eis inita. tacita vel exp̄ssa. Tercio ordināf diuinus cultus ad quādā directiōes actus humanor sūm dei q colit instituta. et ad h p̄tinet suppositio quarūdā obseruationū. et h tria tāgit Aug. ij. de doctr. christiana. oīcēs suppositiois esse qd ē ab hōib; institutū ad colēda idola. et hoc p̄tinet ad p̄mū. Et postea subdit. Vel ad cōsultatiōes et pacta qdā cū demonib; inita atq; federata. et h p̄tinet ad scōm. Et post pauca subiūgit. Ad h gen; p̄tinet oēs ligature. et. et in h instruat tertiū. De p̄ma specie suppositiois qd consistit in cultu veri dei mō indebito sciēdū ē qd sicut dicit Aug. in lib. p̄ma mēdaciū. Mēdaciū marie p̄ncipiosum ē in his qd ad christianiā religionē p̄tinet. Est aut mēdaciū cū aliq; exteri; signat p̄tentiā veritatis. Sicut aut signat aliqd verbo. ita etiā signat facto et in tali significatiōe facti. consistit exteri; religiōis cultus. Exteri; enī actus religiōis. sūt adoratio exteri; qua corpus deo subiicit et offert. et oblationes et sacrificia p qd iterio; deuotio designat. et ideo si p cultū exteri; aliqd falsū significet. erit cultus p̄ncipiosus. Hoc aut cōtingit dupliciter. Uno mō a p̄te rei signate a qua discordat significatio cultus. et hoc mō tpe legis noue pactis iāz christi myste rīs p̄ncipiosus est vti cerimonis veteris legis. qbus christi myste ria signantur futura. Sicut p̄ncipiosus est siq; verbo cōfiteret christi esse passurū. Alio mō pōt cōtingere falsitas in exteri; cultu ex parte colētis. et hoc p̄cipue in cultu cōi qd p ministris ecclesie exhibet in p̄sona totius ecclesie. Sicut enī falsarius est qd in p̄sona ali cuius pponeret qd nō esset ei cōmissa. ita vitii falsitatis incurrit qd ex parte ecclesie exhibet deo cultū p̄ma modū auctoritate dei ab ecclesia cōstitutū et in ecclesia cōsuetū. Unde dicit Ambro. Indignus ē qd aliter celebrat ministeriū qd christus tradidit. Et Col. ij. dicit glo. q suppositiois est quādo traditioni humane nomen religionis applicatur. Possunt tamen in cultu diuino diuersē cōsuetudines obseruari quantum ad aliqua non p̄ncipalia. obseruato p̄ncipali in institutione diuina. Sicut dicit Grego. ad Aug. angloz episcopus p̄ponente qd sunt diuersē cōsuetudines ecclesie in celebratione missę. Mihi inquit placet ut siue in romanis siue in galliarum ecclesiis seu in qualibet ecclesia aliquid inuenisti quod plus omnipo tenti deo placere possit. follicite eligas. Sic igitur patet qd circa cultum deo vero et summo exhibitus potest esse aliquid suppositiois.

**I**dolatria vidēdū est. qd sit et vnde originē habuit. qd gra ue sit peccatū. et vtrū sit ip̄s suppositiois. Sciēdū ergo qd idolatrie duplex fuit cā. Una. s. dispositiua. Alia cōsummatiua. Dispositiua fuit ex parte hōis. Cōsummatiua ex p̄te demonū. Dispositiua cā fuit triplex. Prima p̄cessit ex in ordinatiōe affectus qd. s. hōies aliqū alii nimis amātes et vltra modū honorare volētes. nō erāt cōtēpti; sicut alii hōies honorare. et ideo honore diuini ei ip̄ederūt. et hoc ratio tāgit Sap. xiiij. Acerbo luctu volēs pater cito rapti sibi filij fecit imaginē. et illū qd tūc quasi hō moruus fuerat. tāq; deū colere cepit. Et ibidē subdit. qd homines aut affectui aut regibus seruientes. incommunicabile nomen. s. diuinitatis lignis et lapidibus inposuerūt. Scōda causa quia homines in representatiōe exp̄ssa rei multū dilecte naturaliter delectantur. et ideo rudes hōies a p̄ncipio vidētes imagines hominis exp̄pressis sine factas. eis cultū deo debitus impenderunt. Unde dicit Sap. xiiij. ca. Si quis artifex de silua lignū rectum secuerit. et scientia sue artis figuret illud et assumulet imaginē hominis. de substantia sua et filijs et nuptijs votū faciēs inquirat. Et ibidē. xiiij. oīcē qd superua quitas hominū hoc id ē idolatria adinuenit in oībe terrarum. Tertia propter ignorantia veri dei cuius excellentiāz homines cōsiderare nescientes quibuscūq; creaturis propter pulchritudine vel virtutē cultum diuinitatis impenderunt. Unde Sap. xiiij. a. Operibus attēdētes nō agnouerunt quis esset artifex. sed aut ignem. aut spiritū. aut citatū aerem. aut gyrum stellarum. aut nimiam aquam aut solē. aut lunā. rectores oīs terrarū deos putauerunt. Sic ergo patet qd causa idolatrie dispositiua fuit ex p̄te hominis. vel per

ignorantiā intellectus. v. per deordinationē affectus. Causa vō cōsummatiua fuit ex parte demonū. qui hōibus errantibus se colēdos exhibuerūt in idolis dādo respōsa. et aliqua q videbant hominibus mirabilia faciēdo. Unde in ps. dicit. Oēs oī gentiū demonia. Et notandū qd in prima mūdi etate nō fuit idolatria. ppter centē memoriā creationis mundi. in mētib; hominū existēte. et q adhuc viuis dei cognitio; vigeat. In tertia vō etate idolatria exclusa ē per doctrinā et virtutē christi. q de dyabolo triumphauit. Unde Sap. xiiij. dicit qd nō semp fuit idolatria. neq; erit imperpetuū. In scōda vō etate legis inuēta fuisse. vel a nemroth. qui coegit homines ignē adorare. vel a Nino qui patris sui defuncti fecit imaginē adorari. Apud grecos aut sicut refert isid. pmethe; p̄mū finis lacra hōis de luto finxit. Iudei vō dicit qd ismael p̄mū simulacra de luto fecit. Et sic patet p̄mū. s. vnde ortum habuit idolatria.

**D**e grauitate et enormitate huius flagitij. sciēdū qd alicuius p̄cti grauitas pōt attēdi vel ex p̄te ip̄i p̄cti. vel ex p̄te p̄ccātis. Si cōsiderē grauitas p̄cti idolatrie ex parte ip̄i p̄ccati. sic ē sup oīa grauiissimū. Sicut enī in terrena republica grauiissimū esse videt qd aliquis honore regij exhibeat alteri qd vō regi. qd quātū in se est totū ordinē reipublice puerit. ita inter p̄ctā qd cōmittunt in deū. que tū sunt maxima grauiissimū esse videt qd aliqis honore soli deo debitu creature impēdat. qd quātū in se est aliū deū facit in mūdo. diuinum destrues p̄ncipatū. Alio mō pōt attēdi grauitas peccati idolatrie ex p̄te ip̄ius peccātis. et sicut grauius est peccatū ei; qui sciēt qd qui ignorat peccat. sic nihil p̄hibet hereticos qui sciēt cōrumpunt fidē quā acceperūt graui; peccare qd idolatras qd ignorat peccat. Sicut etiā aliqua alia p̄ctā possunt eē maiora. ppter maiore cōtēptum peccātis. Deniq; sciēdū qd soli summo deo creatori propter sui singularem excellentiāz singulāriter debet diuinitatis cultus. Ideo si cuiusq; creature impēdat excedit modus diuini cultus. qd exhibet cui nō dē exhiberi. et id suppositiois vitij incurrit. ideo idolatria species ē suppositiois. Sicut aut per aliqua signa sensibilia cultus exhibet deo. puta p sacrificia. oblationes. et alia hōmō. ita etiā exhibebat creature representate p aliquā formā sensibile vel figurā q simulacru vel idoli nuncupat. Diuersimode tū exhibebat idolis cultus hōmō. Quidā. n. imagines aliquas cōstituebāt. q virtute demonū aliquos certos effectus habebāt. Un putabāt ip̄is imaginib; aliquid diuinitatis inesse. et p cōsequēs cultū diuinū eis exhiberi debere. et hoc fuit opinio trime gisti. sicut dicit Aug. viij. de ci. dei. Alij vō exhibebāt cultū diuinitatis ip̄is imaginib; sed creatur; quaz erat imagines. Et vtriq; tangit ap̄lus Ro. j. Nā qd ad p̄mū dicit. Mutauerūt gloriā in corruptibilib; dei in similitudinē imaginis corruptibilis hōis. et voluerūt et quadrupedū. et serpētū. Qd tū vō ad scōm subdit. Coluerūt et seruierūt creature potius qd creatori. Hoc tū fuit triplex opinio. Quidā enī estimabāt quosdā hōies deos fuisse quos p eoz imagines colebāt. Sicut iouē. mercuriū. et alios hōmō. Quidā vō estimabāt totū mūdū eē vnu deū nō. ppter corpale substantiā. sed p p̄tē aīaz quā deū esse credebāt. Dicebāt enī deū nihil aliud eē qd aīam motu et rōne mūdū gubernāte. Sicut et hō dicit sapiens. nō p̄tē corp; sed ppter aīam. Un putabāt toti mūdo et oībus eius p̄tibus cultū diuinitatis esse exhibendū. puta celo. aeri. aque. et oīb; hōmō et ad hoc referebāt nōia et imagines deoz suoz. Sicut dicit Aug. viij. de ci. dei. Alij vō. s. platonici. posuerūt vnu sumū deū cām oīz. post quē ponebāt quosdā sp̄iales substantias a summo deo creatas quas deos nominabāt p̄ticipatiōe. s. diuinitatis. Nos aut angelos esse dicimus. Sub his ponebāt demones. quos dicebāt aerea qdā aīalia. et sub his ponebāt aīas hominū. quas p virtutis meritū dicebāt ad deoz vel demonū societate assumi. et his oībus cultū diuinitatis exhibebāt. Sicut rarrat Aug. viij. de ci. dei. Has aut duas vltimas opiniones dicebāt p̄tinere ad phicā theologiā quā phī cōsiderabāt i mūdo et docebāt in scholis. Aliā vō de cultu hominū dicebāt p̄tinere ad theologiā fabulārē. quā sūm figmēta poetarū representabāt in theatris. Aliā aut opinione de imaginib; p̄tinere dicebāt ad ciuile theologiā qd p p̄ntifices celebrabāt in tēplis. Oīa aut bec ad suppositiōis idolatrie p̄tinebāt. Un Aug. in de doctr. christiana. Suppositiois est quicqd ab hōib; institutū est ad faciēda et colēda idola p̄tines. vel ad colēda sicut deū creaturā. partē vllam creature. Hoc aut sciēdū qd licet in veteri testamento fuisse legantur imagines cherubin. Ezo. xxi. et nūc in ecclia sint imagines. scōz beate vginis et christi. tū nō cōstituitur ut eis cultus latrē exhibeat sed ad quādā significatiōē. vt p hōmō imagines ip̄imar in cordi bus hōis memoria. et cōfirmet fides de excellentia angeloz et scōz. Sec; at ē de imāgie chri cui rōe diuinitatis unite cultus latrē debet.

De diuinatione.

DIS. XVII.

**D**E Superstitione

Secundo de speciebus eius. Circa primum sciendum est quod nomen diuinationis designat quidam pronuntiatio futurorum. Futura autem dupliciter pronosci possunt. Uno modo in causis suis. Alio modo in seipsis. Causae autem futurorum sunt in triplici differentia. Quaedam enim ex necessitate et semper producant suos effectus. et tales effectus et certitudinem praesentiri et praenunciari possunt ex suarum consideratione causarum. Sicut astrologi praenuntiant eclipses futuras. Quaedam vero producant suos effectus non ex necessitate et semper sed in pluribus. aliqui tamen deficiunt. huiusmodi raro et ex talibus causis possunt pronosci et praenunciari eventus futuri non per certitudinem sed per quandam coniecturam. et sic astrologi per considerationem stellarum aliam quidam de plurius et ficitatibus praesentiri et praenunciare possunt. et medici de sanitate vel morte. Quaedam vero causae sunt quae si se considerent. se habent ad utrumlibet. quod praecipue videtur de potentibus rationalibus. quod si per se habent ad opposita. Et tales effectus vel etiam si effectus ut in paucioribus et casu accidunt ex naturalibus causis et consideratione causarum praesentiri non possunt. quia huiusmodi causae non habent inclinationem determinatam ad illos effectus. ideo huiusmodi effectus praesentiri non possunt nisi in seipsis considerent. Potest autem considerare possunt huiusmodi effectus in seipsis. solum modo dum praesentes sunt. sicut cum videtur homo forte currere vel sedere. Considerare autem tales effectus in seipsis antequam fiant. praecipuum est solius dei. qui solus in eternitate sua videt ea quae futura sunt quae praesentia. Unde dicitur tur ysa. xli. Annunciate quod ventura sunt in futurum. et sciemus quoniam ois estis vos. Si ergo huiusmodi futura pronoscere et praenunciare praesumpserit nisi deo reuelante. manifeste usurpat sibi quod dei est. et ex hoc aliquid dicunt diuini. Unde ysa. li. Ego dico quod diuini dicunt quod deo pleni. quod si diuinitate se plenos esse simulant. et astutia quadam fraudulenter hominibus futura praenuntiant. Diuinatione ergo non dicitur si quis praenuntiet ea quae de necessitate eueniunt vel in pluribus quae humana ratione pronosci possunt vel etiam si aliquis futura contingentia deo reuelante pronoscatur. tunc enim non ipse se diuinat id est non quod diuinus est facit. sed suscipit. Tunc autem solum dicitur diuinare qui indebitum modo usurpat sibi praenuntiationem euentuum futurorum. Hoc autem constat esse peccatum. et ad suspensionis vitium pertinere. quoniam nam sicut idolatria species superstitionis est per eo quod cultum deo debitum hominibus impedit. oblationes sacrificia. vel alia huiusmodi exhibendo. ita diuinationis species est superstitionis diuini aliquid sibi assumendo. Dis enim diuinatione puenit ex operatione demonum. vel quod demones inuocant ex praesente. ad futura praedicenda. vel quod demones ultro se ingerunt vanis inquisitionibus futurorum. ut mentes hominum inducant in errorem et implicent vanitate. Vana autem inquisitio futurorum est quia futura pronoscere tentat aliquis unde praenosci non possunt.

Diuinationis tria sunt genera. Primum est per manifestam demonum inuocationem. Secundum est per solam considerationem dispositionis vel motus alterius rei. Tertium est dum nos ipsi facimus aliquid per nobis manifestum aliquid occultum. Sub quolibet autem istorum multum modi continentur. quoniam ois diuinatione ad praecognitionem futurorum euentuum utitur aliquo demonum consilio et auxilio. quod quidem vel expressis implorat. vel per petitiones homines demonem se ingerit occulte ad praenuntiandum aliqua futura quod homines sunt ignota. Demones autem possunt futura esse cognita multis modis. quod tanguntur. ii. q. iiii. Sciendum est demonum hanc esse naturam. Post autem expressis inuocati solent praenunciare futura multipliciter. Quia quidem quodam praestigio siue quibusdam apparitionibus aspectui vel auditui hominum se ingerentes ad praedicendum futura. et hoc species vocatur praestigium. pro eo quod oculi hominum praestringunt. Quia autem per somnia. et hoc vocatur diuinatione somniorum. Quia vero mortuorum aliquorum apparitiones et locutiones. et hoc species vocatur necromantia. quia necron grece. mortuus latine. mantia diuinatione nuncupatur. ut ait ysa. in lib. Ego. quia quibusdam praestigationibus resuscitati mortui videntur diuinare. et ad interrogata respondere. Quia vero futura praenuntiant per homines viuos. Sicut per i. areptitios. et hoc est diuinatione per phytones. Phytones autem a phytone apolline dicti sunt. Sicut dicit ysa. quod apollo dicebat esse actus diuinandi. Quia vero futura praenuntiant per aliquas figuras vel signa quae in rebus inanimatis apparent. quod si appareat in aliquo corpore terrestri. puta ferro. vel lapide polito. dicitur geomantia. Si in aqua. hydromantia. Si in aere. aeromantia. Si in igne. pyromantia. Si autem in visceribus animalium imolato rum in aris demonum. aruspiciu nuncupatur. Diuinatione autem quod fit sine expressa demonum inuocatione. in duo genera diuiditur. Quorum primum est quod ad praecognitionem futurorum consideramus aliquid in dispositionibus aliarum rerum. et si quis conetur futura praenoscere ex consideratione situs et motus syderum. hoc pertinet ad astrologos. Si vero per motus vel voces animalium. seu quorumcumque animalium. siue per sternutationes. vel mormorum sal tus. hoc pertinet generaliter ad augurium quod dicitur a garritu animalium.

Sicut aruspiciu dicitur ab inspectioe ararum. quorum primum pertinet ad aures. secundum ad oculos. In autem hoc praecipue considerari solent. Si vero huiusmodi consideratio fiat circa verba hominum alia intentione dicta. quod retorquetur de ad futurum quod vult pronoscere. hoc vocatur omen. Si autem considerent aliquae dispositiones figurarum in corporibus visum occurrentes. erit alia species diuinationis. Nam diuinatione sumpta ex lineamentis manum consideratis. chymantia vocatur quasi diuinatione manum. Chyros enim grece. dicitur manum latine. Ad secundum genus diuinationis quod est sine manifesta demonum inuocatione. pertinet consideratio eorum quod eueniunt ex quibusdam quod serio fuerit ab hominibus ad inquirendum aliquid occultum siue per praetractionem punctorum quod pertinet ab arte geomantie. siue per considerationem figurarum quae pueniunt ex plumbo liquefacto in aqua per lecto. siue ex quibusdam cedulis scriptis vel non scriptis in oculo repositis. dum considerat quis quae accipiat. vel etiam ex festucis inaequalibus. propositis quod maiorem vel minorem accipiat vel etiam ex tarillorum praetractione quibus plura puncta praecipiunt. vel etiam dum consideratur quid aperienti librum occurrat. quae omnia sortium nomina habent.

Secundo de speciebus diuinationis in generali. videndum est de eis in speciali. Et primo de diuinatione quod fit per inuocationem demonum videtur sit licita. Ad quod breuiter est dicendum quod non. sicut per deum. xviii. ubi prohibetur expresse. Non inueniatur in te quod ariolos sciscitetur. nec phytones consultat. Hoc autem est illicitum duplici ratione. Primo ex parte principii diuinationis. quod est pactum expresse initum cum demone per eius inuocationem. quod est omnino illicitum. Unde de quibusdam dicit ysa. xviii. Per cussimus sedes cum morte. et cum inferno fecimus pactum. Adhuc autem eest grauius si sacrificium offerret vel reuerentia exhiberet demoni inuocato. Secundo est illicitum ex parte ipsius euentus de quo inquiretur. quod demonus quod semper in reditione hominum ex misis suis etiam aliqui vera dicat. ite dicit homines assuefacere ad hoc quod ei credat. et sic conatur perducere in aliquod quod sit homini saluti contrarium et nocivum. Unde athanasius exponens illud Luc. iiii. Incipit illi dicere. obmutescere. dicit. Omnis vera fateretur de demonum. praesentibus tamen christum eius sermonem. ne filii eius veritate etiam sua iniquitate praesentiret. ut nos etiam assuefaceret ne curem? de talibus etiam si vera loquiveretur. Neque enim est ut cui assuit nobis diuina scriptura. a diabolo instrumur. nec pro rebus praedictis recuperandis. nec pro inquirendo statu defunctorum seu pro quacumque scia vel noticia inquirenda. sunt demones inuocandi. quia nulla temporalis utilitas potest operari detrimentum salutis quod incurrit per inuocationem demonum. Etsi christus legat interrogasse demones. Quod tibi nomen est. qui respondit. Legio multi enim sumus. tamen hoc non est trabendum in consequentiam. quia sicut dicit Beda Luc. vii. Non velut inscius dominus requirit sed ut confessa peste quam colorabat virtus curantis grauius emicaret.

De diuinatione quae fit per astra. sciendum quod diuinationi quae ex opinione falsa praecedit ingerit se operatio demonis ut hominum mentes implicet vanitatis aut falsitatis. Vana autem et falsa opinio est. si quis ex consideratione stellarum futura velit praecognoscere quod per ea cognosci non possunt. Est igitur considerandum quid per celestium corporum inspectionem de futuris possit pronosci. et de his quidem ex necessitate eueniunt. manifestum est quod per considerationem stellarum possunt pronosci. sicut astrologi praenuntiant eclipses futuras. Circa praecognitionem vero futurorum euentuum ex consideratione stellarum diuersi diuersa dixerunt. Fuerunt enim quidam qui dixerunt quod stelle signant potius quod faciunt ea quae ex earum consideratione praenuntiant. Sed hoc irrationaliter dicit. Omne enim corporale signum vel est effectus eius cuius est signum. sicut fumus signat ignem a quo causatur. vel praecedit ab ea causa. et sic omne signum causam per consequens signat effectum. sicut iris quae signat serenitatem inquantum causa eius est serenitas. Non potest autem dici quod serenitas. dispositiones corporum celestium. et motus sunt effectus futurorum euentuum. Nec iterum praestitum reductum in aliquam superiorem causam eodem quod sit corporum. Possunt autem reducti in vnam causam eodem quod est in praedicta diuina. Sed alia ratione disponuntur a diuina praedicta motus et sit celestium corporum. et alia ratione euentus contingunt futurorum. quia illa disponuntur secundum rationem necessitatis. ut semper eodem modo eueniant hoc autem secundum rationem contingit. ut variabiliter contingat. Unde non potest esse quod ex inspectione siderum accipiat praecognitionem futurorum nisi secundum quod ex causis pronoscitur effectus. Duplices autem effectus subtrahit casualitati celestium corporum. Primo quod omnes effectus contingentes per accidens. siue in rebus humanis. siue in rebus naturalibus. quod ut per bas in vi. metha. Eius per accidens non habet causam. et praecipue naturalem. cuius est effectus celestium corporum. quod per accidens fit. nec est ois. praecipue neque vnum sicut per lapide cadente fiat tremor. vel quod bove fodiente sepulchrum inueniatur thesaurus. Nec enim huiusmodi non sunt vnum sed simpliciter plura. Operatio autem naturae semper terminatur ad aliquid vnum. sicut et procedit ab vno principio. quod est forma rei naturalis. Secundo subtrahuntur casualitati celestium corporum actus liberi arbitrii quod est fa-

cultas voluntatis et rationis. Intellectus enim siue ratio non est corpus nec actus organi corporei. et per consequens nec voluntas que est in ratione. ut patet per philosophum in iii. de anima. Nullum autem corpus potest imprimere in rem incorpoream. Unde impossibile est quod corpora celestia directe imprimant in intellectum et voluntatem. hoc enim esset ponere intellectum non differre a sensu. quod Aristoteles in libro de anima ponit bis quod dicebat quod talis voluntas est in hominibus qualis in die inducit patet viroque deorum. scilicet sol vel celum. Unde corpora celestia non possunt esse per se causa operum liberi arbitrii. possunt tamen ad hoc dispositiue inclinare in quantum imprimunt in corpus humanum et per consequens in vires sensitiue que sunt actus corporaliu organi. rursus que inclinat ad humanos actus. cum vires sensitiue obediunt rationi. ut patet per philosophum in iii. de anima. et in i. Et ibi nulla necessitas et hoc libero iponit. Sed contra inclinationem celestium corporum hoc potest per rationem operari. Si quis ergo considerat astrologos utat ad precognoscendos casus futuros. vel fortuitos euentus. aut etiam ad cognoscendum per certitudinem futura opera hominum. preedat hoc ex vana et falsa opinione. et sic operatio demonis se imiscet. Unde erit diuinationis suppositio et illicita. Si vero aliquis utat consideratione astrologorum ad precognoscenda futura que ex celestibus causantur corporibus. puta siccitates et alia huiusmodi. non erit illicita diuinationis nec suppositio.

**D**e diuinatione que fit per somnia. Sciendum quod somniorum causa duplex esse potest interior et exterior. Interior duplex. Una scilicet in quantum homini fantasie occurrunt in dormiendo illa circa que cogitatio eius et affectio sunt inter et imorata et vigilando. et talis causa somniorum non est causa futurorum euentuum. Unde hominibus somnia per accidens habent ad futuros euentus. et si quicquid simul occurrunt erit casualis. Aliquis vero quod extrinseca somniorum est corporalis. nam ex interiori dispositione corporis formatur aliquis motus in fantasia ueniens illi dispositioni. Sicut homini in quo sunt humores frigidi occurrunt in somniis quod sit in aqua vel igne. Et per hoc medicus dicit esse somnium iterdum ad cognoscendum interiores dispositiones. Et autem somniorum exterior similis est duplici. scilicet corporali et spirituali. Corporalis quod in quantum imaginatio corporis immutat. vel ab aere continetur. vel ex impressione corporis celestis. ut sic appareat dormienti aliquae fantasie conformes dispositioni celestium. Spiritualis autem causa quicquid a deo quod ministerio angelorum aliqui reuelant in somniis. Sicut dicitur Numeri. xii. Si quis fuerit inter vos prophetam dei in visione apparebo ei. aut per somnia loquar ad eum. Et Job. xxxiii. Per somnia in visione nocturna quod sompos irruit super homines. et dormiunt in lectulo. tunc aperit aures viroque. et erudit eos instruit discipula. Aliquis vero per operationes demonis apparere dormientiibus aliquae fantasie ex quibus quicquid aliqui futura reuelant illis quod cum eis habent pacta illicita. Sic ergo precidit. quod si quis utitur somniis ad precognoscendum futura sibi per somnia. preedat ex reuelatione diuina. vel ex causa naturalis intrinseca siue extrinseca. quantum potest talis virtus se extendere. non erit illicita diuinationis. Unde et ioseph interpretatus est somnia principis pharaonis et magistris pistorum diuina reuelatione. Item. xli. Et daniel somnium regis babilonis. Dan. ii. et iii. Et medici ex causa naturali coniecturant de infirmitate vel morte. ut dicitur est. Si autem tibi hominibus diuinationis causet ex reuelatione demonum. cum quibus habent pacta expensa. quod ad hoc inuocant. vel tacita. quod hominibus diuinationis ad id extendit ad quod non potest se extendere erit diuinationis illicita et suppositio. Ideo dicitur Deuter. xviii. Non inueniatur in te quod obseruet somnia et c.

Ad ludificationem que fit in somniis. pertinet error illarum mulierum quod dicitur in nocturnis horis cum dyana et herodyade et aliis personis quas bonas res vocant ambulare. et super quasdam bestias egredere. et multa terrarum spacia transire. et certis noctibus ad deorum seruitiu euocari. quod vti nunc sole in sua perfidia perissent et non multos secum ad infidelitatem suam pertraxissent et c. sicut in decretis continetur. xxvi. q. vi. Episcopi et eorum. Et post. Non omittendum quod quedam scelerate mulieres retro post sathanam abeunt. quod metum quod captiuam tenent in somniis deludunt. et per denia queque deducit. et quod solus patet spiritus. infideles huiusmodi non a se in corpore euenire opinantur. Cum quodam vetula volens blandire suo sacerdoti dicit ei in ecclesia. omne multum debetis me diligere. quod liberauit vos a morte. quod cum ego vadam cum bonis rebus. media nocte intrauimus domum vestram cum luminaribus. ego vides vos dormientes et nudum coipui vos. ne omne nre videretur nuditate vestra. quod si vidisset ad mortem vos flagellari fecisset. quod fuit sacerdos quod intrauerat domum eius. et chameras cum essent foriter serrata. Tunc ait illa quod bene intrabat domum ianuam clausam. Sacerdos autem iuocans eam intra cellam clausam hostio vberauit eam cum baculo crucis dicens. Ecce hinc omnia sortilegia. et cum non posset exire. emisit eam sacerdos dicens. Modo vides quod fatue estis quod somnium creditis veritate. Item cum in quadam parochia homines talibus crederent. quidam ribaldi transfigurauerunt se in similitudinem mulierum earum assumpto habitu. et domum cuiusdam diuitis rustici cum totiusque

intrantes et choreas ducetes. supposita voce canebant. Gallice. Unus per me centum redres. Latine. Unum accipite. centum reddite. et sic iocundus rustici domum eius euacuauerunt omnibus hominibus. ducetes virosque suos. Tace et claudite oculos. diuites erunt quod bonas res se et multiplicabunt bona nostra.

**D**e diuinatione que fit per anguriam et omnia et alias hominibus obseruati ones exteriorum rerum sciendum quod motus et garrus autem. vel quicquid quod dispones hominibus in rebus considerate. manifestum est quod non sunt causa futurorum euentuum. Unde ex eis futura cognosci non possunt sic ex causis. Relinquitur ergo quod si ex eis aliqua futura cognoscantur. hoc erit in quantum sunt effectus aliquarum causarum. que etiam sunt causantes vel precognoscetes futuros euentus. Et autem operationum brutorum animalium est instinctus quidam quo mouentur in motu nature. non enim habent dominium sui actus. Tunc autem instinctus ex duplici causa potest procedere. Uno modo ex causa corporali. Cum enim bruta animalia non habeant nisi animam sensitiuam. cuius potentie omnes sunt actus corporaliu organorum. subiacet coram eis dispositio continetur um corporum et primordialiter celestium. et ideo nihil prohibet eorum operationes esse futurorum signa in quantum conformantur dispositionibus celestium corporum. et aeris continetur ex qua pueniunt aliqui futuri euentus. In hoc tamen duo considerari. Primum quidem ut hominibus operationes non extendantur nisi ad precognoscenda futura que causantur per motus celestium corporum. ut supra dictum est. Secundo ut non extendantur nisi ad ea que equaliter possunt ad hominibus animalia pertinere. consequens enim per celestia corpora cognitionem quamdam naturalem et instinctum ad ea que eorum nature sunt necessaria sicut sunt immutaciones que fiunt per ventos et pluias et alia hominibus. Alio modo instinctus hominibus causantur ex causa spirituali. scilicet vel ex deo ut patet in columba super christum descendente. et in coruo quod pavit helyam. et in ceto quod exoluit et eiecit ionam. Vel etiam ex demonibus quod videntur hominibus operationibus brutorum animalium ad implicandas animas vanis opinionibus. Et eadem ratio videtur esse de omnibus aliis hominibus inter quos de hominibus quod verba humana non accipiunt. per hominem nisi subdant dispositioni stellarum. disponunt tamen secundum diuinam providentiam. et quicquid secundum demonum operationem. Sic igitur videtur quod omnis diuinationis hominibus si extendatur ultra id ad quod potest pertinere secundum ordinem nature vel diuine providentie est suppositio et illicita.

**D**e diuinatione que fit per sortes videtur quod non sit illicita. quod super illud. psalmus. In manibus tuis sortes mee. dicitur Hieronimus. Augustinus. Sortes non est aliquid mali. sed res in humana dubitatione diuina indicans voluntatem. Preterea ea que in scripturis a sanctis obseruata leguntur. non videntur esse illicita. sed sancti viri tamen in veteribus. quod in non testamento inueniuntur sortibus esse. Legitur enim Iosue. vii. quod Iosue ex precato domini indicio sortibus inuenit acham quod de anathemate surripuerat. Saul etiam sorte filium suum ionatham deprehendit mel comedisse. I. Regum. xlii. Jonas etiam a facie domini fugiens sorte deprehensus est et in mare periecit. I. Regum. i. Zacharias etiam sorte erigitur ut incensum poneret. Lucie. i. Mathias etiam est ab apostolis in apostolum electus. Actuum. i. quod videtur quod diuinationis sortium non sit illicita. Preterea pugna pugilum quod monomachia dicitur est singularis adcertatio. et iudicia ignis et aque que dicuntur vulgaria videntur ad sortes pertinere. cum per hominibus aliqui exstant occultas. sed hominibus non videntur esse illicita. quod et david legitur cum philisteo singulare inisse certamen. I. Regum. xviii. quod videtur quod diuinationis sortium non sit illicita. Sed contra est quod dicitur in decretis. xxvi. q. v. Sortes cuiusque cuncta nos nostris discriminatis. puinci. quas patres damnauerunt nihil aliud quam diuinationes vel maleficia decreuimus. quod obre oino illas damnari et ultra inter christianos nolumus noiari. et ne exerceantur anathematis iterdicto prohibemus. Rursus. videtur quod sortes per prius dicuntur cum aliquid sit ut eius considerato euentus aliquid occultum innotescat. et siquidem querat indicio sortium quod cui sit exhibendum siue illud sit res possessa siue honor. siue dignitas. seu pena. aut actio aliqua vocatur sortes diuinatoria. Si autem inquiratur quid agere oporteat. vocatur sortes consultoria. Si vero queratur quid sit futurum. vocatur sortes diuinatoria. Actus autem hominum qui reguntur ad sortes. non subdant dispositioni stellarum. nec etiam euentus ipsorum. Unde si quis ea intentione sortibus utatur quod si hominibus actus humani quod requiruntur ad sortes secundum dispositionem stellarum sortiantur effectus. vana et falsa est opinio. et per consequens non carere demonum in gestione ex quo talis diuinationis erit suppositio et illicita. Tunc autem cum remota necesse est quod sortium actum expectet euentus. vel ex fortuna vel ex aliqua spirituali causa dirigetur. Et si quidem ex sortibus na quod locum habere potest solum in diuinatoria sorte. non videtur habere nisi si forte vitium vanitatis. Sicut si aliquid non valeret aliquid cecorditer diuidere velint sortibus ad diuinationem uti. quod si fortune exponeret. quod quam partem accipiat Si vero ex spirituali causa expectet sortium indicium. Aliquis quidem expectat ex demonibus. sicut legitur Ezechiel. xxi. quod rex babilonis stetit in biuio in capite duarum viarum ceciditens sa gittas interrogauit idola et ea consuluit. Et tales sortes sunt illicitae et secundum canones prohibentur. Aliquis vero expectatur a deo secundum illud.

**P**rouer. xvi. Sortes mittunt in sinu. sed a dño temperant. et talis  
fors s; se nō est malū. vt dicit Aug. Pōt tñ quadrupliciter pec-  
catū incidere. Primo qđes s; ab s; illa necessitate ad sortes recur-  
rat. hoc enī videt ad dei tentationē p̄tinere. Unī Ambro. dicit sup  
Lucā. Qui sorte eligis. hūano iudicio nō p̄prehēdis. Scđo si quis  
etiā ex necessitate absq; reuerētia sortib; vtať. Unde sup act; apo-  
stolor; dicit Beda. Si q; necessitate aliqua cōpulsū deū putat sortib;  
b; exēplo apostolor; eē cōsulēdū. videat hocip̄os apostolos nō nisi  
collecto fratru cetu et p̄tib; ad deū fuis egisse. Tertio si diuina ora-  
cula ad terrena negocia muerant. Unde Aug. dicit ad inq̄sitiones  
ianuarij. His q; de paginis euāgelicis sorte legunt. et optandū sit  
vt id potius faciāt. qđ ad demonia cōsulēda occurrāt. nī ista mibi oīf  
plicet cōsuetudo negocia secularia et ad vite huius vanitatez diuina  
oracula velle muerere. Quarto si in electionib; ecclesiasticis q; san-  
cti spiritus iñspiratōe fieri debēt aliq; sortib; vrant. Unde sicut Be-  
da dicit. sup act; apostolor; Mathias ante pēbēcōsten ordinat  
sorte querit. s. q; nōdū erat plenitudo spūs sancti in ecclesia effusa.  
Septē aut oraconi postea nō sorte s; electōe discipulor; sunt ordi-  
nati. Sicut aut ē in tpalib; dignitatib; q; ad terrena dispōnēda or-  
dinant. in quaz electōe plerūq; hoies sortib; vrant. sic et in diuini-  
one tpaliū rez. Si vero necessitas imineat. licitū est cū debita reue-  
rētia sortib; diuini iudiciū implorare. Unde sicut Aug. dicit in epis-  
tola ad honozatū. Si iter dei ministros sit discēptatio qđi eoz p̄se-  
cutiōis tpe q; eoz maneāt ne fuga oīum. et q; fugiāt ne morte oīum  
ecclesia deserat. si hoc discēptatio aliter nō poterit terminari. q̄stuz  
mibi videt. q; maneāt et q; fugiāt sorte eligēdi sūt. Aug. j. de doct.  
christia. dicit. Si tibi abūderet aliqd qđ oporteret dari ei q; nō ha-  
beret. nec ouob; dari potuisset. si tibi occurreret duo. quoz neuter  
aliū vel idigētia vel erga te aliqua necessitate suparet. nihil iustius  
faceres qđ vt sorte legeres cui dandū esset qđ dari vtriq; nō posset.  
et p; hoc patet n̄so ad p̄mū et ad scđm. Ad tertiū dicēdū q; iudiciū  
ferri candēris vel aque feruentis ordinant qđ ad alicuius peccati  
occulti inq̄sitiōe p; aliqd qđ ab hoīe fit. et in hoc puenit cū sortib;  
inq̄sitiū tñ expectat aliq; miraculosus effect; a deo. excedit cōem  
sortiū rōnē. Unde h̄mōi iudiciū illicitū reddidit. tñ. q; ordinat ad in-  
dicēdū occultā q; diuino iudicio reseruant. tñ etiā. q; h̄mōi iudiciū  
non ē auctoritate diuina sanctū. Unde ij. q. v. in decreto stephani  
pape dicit. Ferri candēris vel aque feruentis examinatiōe cōfessionē  
torqueri a quolibet. sacri nō cēsent canonēs. et q; sanctor; patrū co-  
mūnē sanctū nō ē. sup̄stitiosa adinuentiōe nō ē p̄sumēdū. sponta-  
nea enī cōfessio vel testū approbatiōe publicata delicta habita p̄e  
oculis timore dei cēssa sunt nostro regimini iudicanda. Occulta  
vero et incognita illi sunt relinquēda q; solus nouit corda filior; ho-  
minū. Et eadē ratio videt esse de lege duellorū. nisi q; plus accedit  
ad cōem rationē sortiū. inq̄sitiū nō expectat ibi miraculosus effe-  
ctus. nisi forte qđ pugiles sunt valde ipares vel virtute vel arte.

De superstitionibus obseruatiāz. DIS. XVIII.

**D**einde cōsiderādū ē de sup̄sitionib; obseruatiā  
nī. Et p̄mo de obseruatiōis q; tradunt in  
arte notoria. Scđo de obseruatiōis q; ordinant ad ali-  
qua corpora imutāda. Tertio de obseruatiōis q; ordinant  
ad coniecturas de furtis eufortunijs vel infortunijs assumendas.  
Quarto de suspēsiōibus sacroz verbor; ad collū. De obseruan-  
tijs q; ordinant ad sciam acq̄rēda in arte notoria. sciēdū q; ars no-  
toria illicita est et inefficax. Illicita qđā ē q; vti q̄busdā ad sciē-  
tiā acq̄rēda que nō habet fm se virtutē causandi sciam. sicut in  
specieone quarūdā figuraz. et platiōe quorūdā ignotorū verborū.  
et alijs h̄mōi. et ideo h̄mōi ars nō vti bis vt causis. s; vt signis. non  
aut vt signis diuinit; iñstituta. sicut sunt sacramētalīa signa. Unde  
relinquit q; sup̄uacua signa sunt et per consequens pertinētia ad  
quēdā significatiōis pacta cū demonibus placita atq; federata: er-  
go notoria est penitus repudiāda et fugiēda christiano. sicut et alie  
artes nugarozie vel nozie sup̄sitionis. vt Aug. dicit. ij. de doc. chri-  
stiana. Est etiāz huiusmodi ars inefficax ad sciam acq̄rendā.  
Cū enī p; h̄mōi artē nō intendat acq̄sitiō sciētie per modū homini  
cōnaturalē. s; adinuentiōe vel addiscēdo. cōsequēs ē q; iste effect;  
vel expectat a deo vel a demonib;. Cernit est aut aliquos a deo sa-  
piētie et sciētie infusiōe habuisse. Sicut de Salomone dicitur. iij.  
Reg. iij. et ij. Paral. i. Sed dominus etiā discipulis suis dicit Luc.  
ce. xi. Ego dabo vobis os et sapiētiā et sciētiā cui nō poterūt resistere  
aduersarij vestri. Sed hoc donū nō datur quibuscumq; non cū  
certa obseruatione. sed fm arbitrium spiritus sancti. secūdū aposto-  
j. Corin. xij. Alij quidē datur per spiritū sermo sapiētie. Alij sermo  
sciētie fm eandē spiritū. Et post subdit. Nec oīa operatur. vñus.

atq; idē spūs diuidēs singulis. pnt vult. Ad demōes aut nō p̄inet  
illuminare intellectū. acq̄sitiō aut sapiē et sciē sit p; illuminatiōis  
intellect;. et ideo null; vñq; p; demones sciam acq̄sitiuit. Unī aug.  
dicit. in. x. de ci. dei. ad porphyriū. fateris qđ etburgic; cheletis in  
opationib; intellectuali aie nihil purgatiōis accidit qđ eā facit ido-  
neā ad vidēdū oīm suū. et p̄spiciēda que vera sūt. q̄lia aut oīa sunt  
sciētiāz theoreumata. Possunt tñ demōes vbi hoīb; colloquē-  
tes exprimere aliq; sciāz documēta: s; hoc nō quānt p; artē notoriā.

**D**e obseruatiōis q; ordinant ad imutatiōe corpor; videt q;  
sunt licite. Quia licitū est vti nālīb; et utib; corpor; ad pro-  
prios effect; inducēdos. Res aut nāles habēt quāsdā vtu-  
tes occultas. quaz rō ab hoīe assignari nō pōt. Sicut q; adamas  
trahit ferrū. et multa alia q; Aug. enumerat. xxi. de ci. dei. g; videt q;  
vti h̄mōi reb; ad corpora imutāda nō sit illicitū. Preterea. Sicut  
corpa nālīa subdunt corpib; celestib; ita etiā corpa artificialia: s;  
corpa nālīa fortunt; quāsdā vñtes occultas specie cōsequētes ex  
imp̄sione corpor; celestū. ergo etiā corpa artificialia. puta imagi-  
nes fortunt; aliqūā vñtū occultā a corpibus celestib; ad aliquos  
effect; causandos. g; vti eis et alijs h̄mōi nō ē illicitū. Preterea. de-  
monēs etiā multipliciter possunt corpora imutare vt dicit Aug. iij. de  
trin. sed eoz virtus a deo est. ergo licet vti eoz virtute ad aliquas  
h̄mōi imutatiōes faciēdas. Sed cōtra est qđ Aug. dicit. iij. de  
doct. christiana. Ad sup̄sitionē pertinent volumina vel molimina  
magicarū artū. et ligature et remedia. que medicor; vera medicina  
condēnat siue in p̄cātiōnib; siue i quibuscūq; vitiis quas chara-  
cteres vocant siue in quibuscūq; reb; suspēdēdis atq; insignandis.

Risio dicēdū q; in his que sunt ad corporales effectus inducē-  
dos cōsiderandū est vtrū naturaliter videant; posse tales effectus  
causare. Sic enī nō erit illicitū. Licet enī causas naturales adhibe-  
re ad p̄prios effect;: tñ aut nō videant; tales effect; posse causare.  
cōsequēs ē q; nō adhibeant; ad hos effect; causandos tāq; cause  
sed solū qđ signa. et sic p̄tinet ad pacta significatiōis cū demonib;  
inīta. Et Aug. dicit. xxi. de ci. dei. Aliquē demones p; creaturas  
q̄s nō ipi sed decus cōdidit. delectabilib; p; sua diuersitate diuersis  
non aut vt aīalia cibis: sed vt spūs signis que cuiusq; delectatiōi  
cōgruūt per varia genera lapidū. herbaz. lignoz. aīaliū. carminū. ri-  
tū. Ad p̄mū g; dicēdū q; si simpliciter adhibeant; res nāles ad  
aliquos effect; p̄ducēdos ad quos putant; habere nālē virtutē. nō  
est sup̄stitiosum neq; illicitū. Si vero adiungant; vel characteres  
aliq; vel aliq; nota vel alie quēcūq; obseruationes q̄s manifestū est  
naturaliter efficacīā nō habere. erit sup̄stitiosum et illicitum. Ad  
scđm dicēdū q; virtutes naturales corpor; naturalū cōsequunt; eoz  
rū formas substātiales q̄s fortunt; ex imp̄sione celestū corpor;.  
Et ideo ex eoz imp̄sione fortunt; q̄sdā virtutes actuales. S; eoz  
corpora artificialiū forme. p̄cedūt ex ceptione artificis. et cū nihil aliū  
sit qđ p̄positio. ordo. et figura. vt dicit in. j. p̄bi. nō possunt habere  
naturalē virtutē ad agendū. Et inde ē q; ex imp̄sione celestū cor-  
por; nullā virtutē fortunt; inq̄atū sunt artificialia: sed solū fm  
materiā naturalē. falsū est ergo qđ porphyrio videbat. vt Aug. di-  
cit. x. de ci. dei. Verbis et lapidib; et animātib; et sonis cortis q̄bus-  
dā ac vocib; et figuratiōib; atq; figmētis quibuscūq; etiā obserua-  
tis in celi cōuerēsiōe motib; syderū fabricari in terra ab hoīb; p̄as-  
tes idoneas syderū varijs effectib; exequēdis. qđ effectus magica  
rū artū ex vñte celestū corpor; pueniūt. Sed sicut Aug. ibidem  
subdit. totū hoc ad demones p̄inet ludificatores aīaz sibi subdita  
rū. Unī et imagines q̄s astronomicas vocāt ex opatiōe demonū ha-  
bēt effectū. cū signū ē q; necesse ē eis i scribi quāsdā characteres  
q; nālīter ad nihil opant;. nō enī ē figura actōis nālīs principiū. S;  
in hoc distāt astronomicē imagines a nigromāticis: q; in nigromā-  
ticis sūt exp̄se inuocatiōes et fastigia quedā. Unī p̄tinet ad exp̄sa  
pacta cū demonib; inīta: s; in alijs imaginib; sūt qđā tacita p; qđā  
pacta figurarū seu character; signa. Ad tertiū dicēdū q; ad oīm  
diuine p̄tatis p̄tinet cui demones subsūt vt eis vtať de; ad qđcūq;  
q; voluerit: s; h̄mōi nō ē p̄as sup demōes cōmissa. vt eis vti possit  
licite ad qđcūq; voluerit: sed enī ē 3 demōes bellū idicū. Unī nul-  
lo mō licet homini demonū auxilio vti p; pacta tacita vel exp̄ssa.

**D**e obseruatiōis que ordinant ad coniecturas de futuris eufor-  
tunijs vel infortunijs assumēdas. videt q; nō sunt illicitē. In-  
ter alia enī eufortunia hoīū sunt etiā ifirmmitates. S; ifirm-  
mitates i hoīb; quedā signa p̄cedūt que etiā medicis obseruant.  
ergo obseruare h̄mōi significatiōes nō videt esse illicitū. Pre-  
terea. irrationabile ē negare illud qđ quasi cōiter oēs expeririunt q;  
aliq; tempa vel loca vel verba audita. vel occursus hominū vel ani-  
malū. aut distosti aut inordinati actus aliq; p̄cāgiū habēt boni

vel mali futuri. ergo obseruare ista nō videt esse illicitū. ¶ **P**reterea actus boiū et eueri ex diuina prouidentia disponit sū ordinē quēdā ad quē p̄tinere vident. ergo videt qd pcedētia sūt subsequētia signa. ¶ **U**nī ea q̄ antīq̄ patrib⁹ dīgnitū signa sūt eorū q̄ in nobis cōplent. vt p̄p̄ Aplm. i. i. cōzin. r. Obseruare autē ordinē ex diuina prouidentia pcedētē nō ē illicitū. ergo obseruare hmoi p̄fagia nō videtur esse illicitū. ¶ **S**ecunda ē qd dicit Aug. in. ii. de doct. christia. qd ad pacta cū demonib⁹ inuē p̄tinēt milia manū obseruationū. puta si mēbriū aliq̄d salierit. si iūcti ambulātib⁹ amicis lapis. aut canis. aut puer medi⁹ iteruenerit. Limē calcare cū ante domū suā aliq̄d trāsit. redire ad lectū. siq̄s cū se calciat stemutauerit. Redire domū si pcedēs offēderit. cū vestis a foricib⁹ rodit. plus timere sup̄sticio nē mali futuri q̄ p̄sens dānū dolere. ¶ **R**isio. dicēdū qd hoies oēs hmoi obseruationes attēdūt nō vt quādā causas sūt vt qdā signa futura. eueriū bonorū vel malorū. Nō obseruant autē sicut signa a deo tradita cū nō sūt introducta ex auctoritate diuina. s̄ magis vanitate hūana coopante demonū malicia q̄ nitunt aīas hoīum hmoi vanitatib⁹ ip̄licare. et ideo manifestus ē oēs hmoi obseruatias esse sup̄sticiosas et illicitas et vidēt esse qdā reliquie idolatrie. s̄ quāz obseruant aut auguria. et qdā vicia faustū vel infanctū. qd quodāmodū p̄riner ad diuinationē q̄ sit p̄ astrā s̄ q̄ diuersificānt oēs. nisi qd huiusmodi obseruationes sūt sine rōne et arte vnde sūt magis vane et sup̄sticiose. ¶ **A**d p̄mū ḡ dicēdū qd iſſimilitudinē causē pcedūt i nobis et qd aliq̄d signa. pcedūt futuroz morboz q̄ licite a medicis obseruant. ¶ **U**nī et siq̄s p̄fagiū futuroz euentūz p̄fideret ex sua cā. nō erit illicitū. Sicut si seruus timeat flagella vidēs dñi iratū. et simile etiā esse possit si q̄s timeret nocumētūz alicui p̄uero ex oculo fascinatē. sic aut nō ē in hmoi obseruatōib⁹. ¶ **A**d scōz dicēdū qd h qd a p̄ncipio in istis obseruatōib⁹ aliq̄d veri hoies ex p̄i sūt casu accidit. s̄ postmodū cū hoies icipiūt hmoi obseruatōis suū aīus implicare. multa s̄ hmoi obseruatōes eueniūt p̄ deceptionē demonū. vt his obseruatōib⁹ hoies ip̄licati curiosiores sūt. et se magis igerāt multiplicib⁹ laqueis p̄nitiosi erroris. vt Aug. dicit in. ij. de doc. christia. ¶ **A**d tertiū dicēdū qd i his populo iudeorū ex quo chrs erat nasciturus nō solū dicta. s̄ etiā facta fuerūt. p̄hibita. vt Aug. dicit cōtra faustū. et ideo licitū ē illa facta assumere ad nostrā iſtructionē sicut signis diuinis datis. nō aut oīa q̄ agunt p̄ diuinā prouidentia sic ordinant vt sūt futuroz signa. vnde ratio nō sequitur.

**D**e suspēsiōib⁹ sacroz verborū ad collū videt qd nō sūt illi cite. Nō. n. diuina vba minoris sūt efficacia cū scribunt q̄ p̄ferunt. s̄ h aliq̄d sacra vba dicere ad aliquos effect⁹ puta ad sanādū iſſimos sicut. Pater noster. Ave maria. vel q̄litercūq̄ nomē dñi inuocet. s̄ i lio Math. vlti. In noīe meo demonia eiiciēt lin. lo. ser. tol. ergo videt qd licitū sit aliq̄d sacra scriptura collo suspēdere in remediū iſſimilitudinē vel cuiuscūq̄ nocumētū. ¶ **P**reterea vba sacra nō min⁹ opant in corpib⁹ boiū q̄ in corpib⁹ serpētū et aliorū aīaliū. s̄ i cātatiōes quādā efficacā habēt ad rep̄imēdū serpentē. vel ad sanādū qdā alia aīalia. ¶ **U**nī dicit in. p̄s. Sic asp̄dis sur. et ob. aur. su. qd nō er. vo. in. fa. ergo h suspēdere sacra vba ad remediū boiū. ¶ **P**reterea vbi dñi nō ē minoris sanctitatis q̄ sanctoz nū reliq̄. s̄ h hominī vbo vel scripto vba sacre scripture ad suā tutelā assumere. ¶ **U**nī dicit Aug. qd nō minus ē vbi dñi qd corp⁹ chri. s̄ h hominī reliq̄as sanctoz collo suspēdere. vel qualitercūq̄ porta re. ergo similiter h hominī verba sacre scripture ad suā tutelā assumerē. ¶ **S**ecunda ē qd Crisost. dicit sup Math. Quidā aliq̄d par tē euāgelij scriptā circa collū portāt. s̄ nōne quotidie euāgelij in ecclesia legi⁹ et audī ab hoib⁹. ¶ **U**nī ergo in aurib⁹ posita euāgelia nibil p̄sunt. quōd possūt eū circa collū suspēsa saluare. deinde. Ubi ē vīt⁹ euāgelij in figuris literaz. an in intellectu sensuū. siue in figuris boie circa collū suspēsis. si in intellectu. ḡ melius in corde boiū p̄sūt q̄. circa collū suspēsa. ¶ **R**isio. dicēdū qd in oib⁹ incātationib⁹ vel scripturis suspēsis duo cauēda vidēt. ¶ **P**rimo qdē qd sit qd p̄fert vel scribit. qd si ē aliq̄d ad incātationē demonū p̄tinēs manifeste ē sup̄sticiosus et illicitus. Similiter etiā videt esse cauēdū si cōtineat ignota noīa ne sub illis aliq̄d illicitū lateat. ¶ **U**nī Crisost. dicit sup Math. qd phariseoz magnificatiū fimbrias suas exēplo nūc multi aliqua noīa bezaica angeloz ofingunt et scribūt et alligāt que nō itelligētib⁹ metuēda vidēt. Est etiā cauēdū ne qd falsitatē cōtineat. qd sic eius effectus nō pōt expectari a deo qd nō ē testis falsitatis. ¶ **D**einde scōz cauēdū est ne cū verbis sacris cōtineant ibi aliqua vana puta aliq̄d caracteres iſcripti p̄ter signū crucis. aut si spes habeatur in modo scribendi. aut ligandi. aut in quacūq̄ huiusmodi vanitate. que ad diuinā reuerentiā non p̄tineat. qd hoc indicaretur sup̄sticiosum. alias autem est illicitū. ¶ **U**nī de oēre

tis dicitur. xxi. q. v. c. Non liceat christianis etc. Nec in collectionibus herbaz que medicinales sunt aliq̄s obseruationes aut incātationes liceat attendere. nisi tñ cū symbolo diuino. aut oratione dominica. vt tñ creator oīū deus honoret. ¶ **A**d p̄mū ḡ dicēdū qd p̄ferre diuina vba aut inuocare diuinū nomē. si respectus habeatur ad solā dei reuerentiā a qua expectat effectus. licitū erit. Si vō habeat respectus ad aliq̄d aliud vane obseruatū. erit illicitū. ¶ **A**d scōm dicēdū qd etiā in incātationib⁹ serpētū vel quorūcūq̄ aīaliū. si respect⁹ habeat solūmō ad vba sacra et ad virtutē diuinā licitū erit. Sed plerūq̄ tales p̄cātationes habēt illicitas obseruatias et per demones fortitū effectū. et p̄cipue in serpētib⁹. qd serpens fuit p̄mū demonis instrumētū ad hoies decipiendū. ¶ **U**nī dicit glosa ibidē. Notandū est qd nō laudat a scriptura vnde dicitur qd in scriptura similitudo vt patet de iniquo iudice qui rogantem viduā vix audiuit. ¶ **A**d tertiū dicēdū qd eadē ratio est de portatione reliquiāz. qd si portent ex fiducia dei et sanctoz quoz sūt reliquie. non erit illicitū. Si autē circa hoc attendere aliquid aliud vā. puta qd vas esset triangulare. aut aliquid hmoi. qd nō p̄tinetur ad reuerentiā dei et sanctoz. esset sup̄sticiosum et illicitum. ¶ **A**d quartum dicēdū qd Crisost. loquitur ibi quādo respect⁹ habetur magis ad figuras scriptas q̄ ad intellectum verborum.

**De infidelitate.**

**DIS. XXIX.**

**D**einde considerandū est de errore p̄cipue cōtra fidem. Circa qd consideranda sūt q̄ttuor. Primo de infidelitate in cōi. Scōdo de heresi. Tertiū de apostasia a fide. Quarto de scismate. Circa p̄mum consideranda sūt quoddecim. Primo vtrū infidelitas sit peccatum. Scōdo in quo sit sicut in subiecto. Tertiū vtrum sit maximum peccatū. Quarto vtrū omnis actio infidelij sit peccatū. Quinto de speciebus infidelitatis. Sexto de compatione earū adinuicē. Septimo vtrūq̄ infidelibus sit disputandū de fide. Octauo vtrū sint cogendi ad fidē. Nono vtrū sit eis cōicandū. Decimo vtrū possint christianis si delib⁹ p̄esse. Undecimo vtrū ritus infidelij sūt tolerandi. Duodecimo vtrū pueri infidelij sūt inuitis parentibus baptizandi. ¶ **A**d p̄mū. s̄ vtrū infidelitas sit peccatū. dicēdū qd infidelitas accipit dupliciter. Uno mō fm purā negationē fidei. vt dicitur infidelis ex hoc solo qd non habet fidē. Alio mō potest intelligi infidelitas fm contrarietate ad fidē. qz. f. aliq̄s repugnat auditui fidei. vel etiā cōtēnit ipsam fm illud ysa. l. Quis credit auditui nro. et in hoc p̄prie perficiē ratio infidelitatis. et fm hoc infidelitas est peccatū. Si autē accipiat infidelitas fm purā negationē sicut in illis qui nihil audierūt de fide. nō h̄ rationē peccati. sed magis pene. qz talis ignorantia diuinorū ex peccatō p̄mū parētis est subsecuta. Qui autē sic sūt infideles dānant quidēz p̄pter alia peccatā que sine fide remitti non possunt. nō aut dānant p̄pter infidelitatis peccatū. ¶ **U**nī dñs dicit Job. xli. Si nō venissem et eis locutus nō fuisset. peccatū nō haberēt. ¶ **N**ō exponens Aug. dicit. qd loquit de illo peccatō quo nō crediderūt in christū. Oīz aut infidelitas ex superbia. ex qua cōtingit qd hō in tellectū suū nō vult subijcere regulis fidei et sano intellectui patruz. ¶ **U**nī Greg. dicit. xxxi. mor. qd ex inani gloria oriuntur nouitatum p̄sumptiones. Quis posset dici qd sicut virtutes theologicę nō reducantur ad virtutes cardinales. sed sūt p̄iores eis. ita etiā vitia opposita virtutib⁹ cardinalibus non reducantur ad vitia capitalia. ¶ **A**d scōz. s̄ in quo sit infidelitas sicut in subiecto. dicēdū qd peccatū dicitur esse in aliqua potentia que est p̄ncipiū actus peccati. Actus autē peccati potest esse duplex p̄ncipiū. Unū quidē prius et vniuersale. qd importat oēs actus peccatorū. et hoc p̄ncipiū est voluntas: qz omne peccatū est voluntariū. Aliud autē p̄ncipiū peccati est propriū et p̄ximū. qd elicit peccatū actum. Sicut cōcupiscibilis ē p̄ncipiū gula et luxurie. et fm hoc gula et luxuria dicuntur esse in cōcupiscibili. Dissenterie autē qui ē p̄prius actus infidelitatis ē actus interius sed mori a voluntate. sicut et assentire et ideo infidelitas sicut et fides est quidē in intellectu sicut in p̄mo subiecto. in voluntate autē sicut in p̄mo morio. et fm hoc dicitur esse omne peccatū in voluntate. ¶ **A**d tertiū. s̄ vtrū infidelitas sit maximum peccatū. dicēdū qd omne peccatū formaliter cōsistit in auersione a deo. ¶ **U**nī tanto aliq̄d peccatū est grauius. quāto p̄ ipsum hō magis a deo sep̄at. p̄ infidelitatem autē maxime hō a deo elōgat: qz nec verā dei cognitionē h̄. per falsam aut cognitionē ipsius non appropinquat ei: sed magis ab eo elōgat. nec pōt esse qd q̄tū ad qd deū cognoscat. qui falsaz opinionēz de ipso h̄: qd id qd ipse opinat nō ē de. ¶ **U**nī manifestū est qd peccatū infidelitatis est mai⁹ oibus peccis que cōtingunt in pueritate moris secus autē est de peccis oppositis aliis virtutib⁹ theologicis. Licet autē peccatū infidelitatis fm genus suū sit maximum peccatorum. pōt ta



simul tritici. **U**bi satis ostendit. sicut Aug. dicit 3 epistolā pme-  
ntani. cū metus iste nō subest id est qñ ita cuiuscūq; crimē notūz  
omnib; execrabile apparet. vt vel nullo pzoisus vel nō tales hēat  
defensores p quos possit scilicet rtingere. nō doctat seueritas di  
scipline. **A**d nouū. f. vtrū cū infidelib; sit cōicandū. dicēdū q cō  
munio alicui psonē interdicat fidelib; dñplicitē. **U**no mō i penā  
illi cui cōio fidelib; subtrahit. **A**lio mō ad cautelā eozū qbus inter  
dicat ne ali cōicent. **E**t vtracq; cā pōt accipi ex vbi apli. i. **A**ozin. v.  
**N**ā postq; sententiā excoicationis. ptulit subdit pzo rōne. **N**esci  
tis qz modicū fermētū totā massā corūpit. z postea rōne subdit  
ex pte pene p iudiciū ecclesie illate. cū dicit. **N**ōne de his q sunt in  
tus vos iudicatis. primo igit mō nō interdicat ecclesia fidelib; cōi  
onē infidelib; q nullo mō fidē chriſtianiā receperūt. f. paganor; vlt  
deoz. qz nō hz de eis iudicare spūali iudicio sed tpali in casu. cū in  
ter chriſtianos cōmōzates aliquā culpā cōmittunt. z p fideles tpa  
liter puniunt. **S**ed isto mō. f. in penā interdicat ecclesia fidelib; cōi  
onē illoz infidelib; q a fide suscepta decuiant. vel corūpendo fidem  
fidelib; sicut heretici. vel etiā totaliter a fide recedēdo sicut apostas  
te. **I**n vtroq; eniz hoz excoicationis sententiā pferat ecclesia. **S**z qñtū  
ad secundū modū videt esse distinguendū fm ouersas cōditiones  
psonaz. negocioz z tempoz. **S**i enim aliqui sunt firmi in fide ita q  
ex cōione eoz cū infidelib; cōuerſio infidelib; magis sperari possit  
qz fidelib; a fide auersio. nō sunt phibendi infidelib; cōicare q fidē  
nō susceperūt. f. paganis vel iudeis. z maxime si necessitate eis cōicet.  
**S**i aut sunt simplices z infirmi in fide de quoz subuersione pba  
biliter timeri possit. phibendi sunt ab infidelib; cōione. z pcpue ne  
magnā familiaritatē cū eis habeāt. vel abscq; necessitate eis cōicet.  
**A**d decimū. f. vtrū infideles possint hēre pzelationē vel dñiū ali  
qō sup fideles. dicēdū q circa hoc duplici loqui possumus. **U**no  
mō de dñio vel platione infidelib; sup fideles de nouo instituenda  
z hoc nullo mō pmiti debet. cedit eniz hoc in scādālū z in piculū  
fidei. **E**t facili eniz illi q submittunt alioz iurisdictioni. imitari pos  
sunt ab eis qō sub sunt. vt sequant eoz imperiū nisi q sub sunt fide  
rint magne virtutis. z similiter infideles cōtēnt fidē si fidelib; cō  
gnoscant defectus. **E**t iō apls phibuit q fideles nō cōtēdāt iudi  
cio corā iudice infideli. z ideo nullo mō permittit ecclesia q infide  
les acquirāt dñiū sup fideles. vel qualitercūq; pficiant i aliquo  
officio. **A**lio mō possum; loq de dñio vel platione iā pexistēte. vbi  
cōsiderādū q dñiūz z platio introducta sunt ex iure humano. **D**is  
tinctio aut fidelib; z infidelib; est ex iure diuino. **I**us autē diuinum  
qō est ex gratia. nō tollit ius humanū qō ē ex nālī rōne. **D**istinctio  
fidelib; z infidelib; fm se cōsiderata nō tollit dñiū vel plationē in  
fidelib; sup fideles. **P**ōt tamē iuste p sententiā vel ordinationē ec  
clesie auctoritatē dei habentis tale ius dñiū vel plationes tolli. qz i  
fideles merito sue infidelitatis merent; potestātē amittere sup fide  
les qui trāſſerunt in filios dei. **S**z h quidē ecclesia qñq; fac qñq;  
nō facit. **I**n illis eniz infidelib; qui etiā tpali subuersione subiciunt  
tur ecclesie z mēbzis eius hoc ius ecclesie statuit. vt seru; iudeoz  
statim factus chriſtianus a fuitute libere. nullo pzo dato. si fuit  
ritu maculatus id est in fuitute natus. **E**t similē i infidelis existens  
fuerit emptus ad seruitiū. **S**i autē fuerit emptus ad mercedē. ne  
netur cū infra tres mēſes exponere ad vendēdū. nec in hoc iniuriā  
facit. qz cū ipsi indei sunt serui ecclesie. pōt disponere de reb; eoz.  
**S**icut z principes seculares multas leges ediderūt erga suos sub  
ditos in fauorē libertatis. **I**n illis vō infidelib; q tpaliter ecclie vlt  
eius mēbzis nō subiacēt. pdictū ius ecclesie nō statuit. f. possit in  
stituere de iure. z hoc facit ad scādālū vitādū. **S**icut etiā **M**atth.  
xvii. dñs ondit q poterat se a tributo excusare qz liberi sunt filij f;  
nī mādauit tributū solui ad scādālū vitādū. **I**ta etiā paulus cū di  
cisset q sui dños suos honorarēt subiūgit. ne nomē dñi z doctri  
na blasphemet. **A**d vndecimū. f. vtrū sint ritus infidelib; tolerā  
di. dicēdū q humanū regimē deriuat a diuino regimine z ipsum  
vō imitari. **D**eus aut qñs sit omnipotēs z sūme bon; pmittit tñ  
aliq; mala fieri in vniuerso q phibere possit. ne eis sublati maio  
ra bona extollerent. vel etiā peiora mala sequerent. **S**ic igit z in  
regimine humano illi q pñunt recte aliq; mala tolerāt ne aliq; bona  
impediant. vel ne aliq; mala peiora incurrant. **S**ic **A**ug. dicit in lib.  
de ordine. **A**ufer meretrices de reb; humanis. turbaueris oīa libi  
dinib;. **S**ic igit qñs infideles in suis ritib; peccēt. tolerari pñt vlt  
pp aliq; bonū qō ex eis puenit. vel pp aliq; malū qō vitat. **E**t h  
autē q iudei ritus suos obseruant in qō olim pfigurabat vitas fi  
dei quā tenem;. hoc bonū puenit q testimoniū fidei nre habem;  
ab hostib;. z qñ in figura nobis representat qō credim;. z ideo in  
suis ritib; tolerant. **A**lioz vō infidelib; ritus q nihil vitatis aut vit

litatis afferūt. nō sunt aliquatit tolerādi. nisi forte ad aliqō malū  
vitandū. f. ad vitādū scādālū vel discidiū qō ex hoc posset pueni  
re. vel impedimētū salutis eoz q paulatim sic tolerati conuertunt  
ad fidē ppter hoc etiā hereticor; z paganor; ritus aliquādo ecclia  
tolerauit. quādo erat magna infidelib; multitudo. **A**d vndecimū  
scilicet vtrū pueri iudeoz vel alioz infidelib; sint inuitia parētib;  
baptizādi. dicēdū q maximā hz auctoritatē ecclesie cōſuetudo q ē  
semp in oib; emulāda qz z ipsa doctrina catholicor; doctoz ab  
ecclesia auctoritatē habet. **U**n magis est standū auctoritati ecclie  
ſie. qz auctoritati **A**ug. hiero. vel cuiuscūq; doctoz. **P**oc aut ecclie  
vſus nunq; habuit q iudeoz filij inuitis parentib; baptizarent; qz  
uis fuerint retroactis tpius multi catholici principes potentiss;  
mi. vt cōſtātinus. z theodosius qbus familiares fuerūt sanctissimi  
episcopi. vt siluester cōſtātino. z ambrosius theodosio. q nullo mō  
p̄termiſſent hoc ab eis impetrare. si hoc eēt cōsonū rōni. **E**t ideo  
piculoſum v̄t hanc aſſertionē de nouo inducere. vt p̄ter cōſuetudi  
nē in ecclesia hactenus obseruatā filij iudeoz inuitis parētib; ba  
ptizent. z hui; est duplex cā. **U**na qdē ppter periculū fidei. **S**i. n.  
pueri nōdū vſum rōnis habētes. baptisimū susceperēt postmodū  
cū ad pfectā etatē puenirent. de facili possent a parētib; induci vt  
relinquerēt qō ignorātes susceperūt qō vergeret in fidei detrimē  
tū. **A**lia vō ratio est qz repugnat iusticie naturali. filius. n. nālīter ē  
aliq; p̄ris. z primo qdē a parentib; nō distinguit fm eoz; qñtū  
in m̄is vtero cōtinet. postmodū vō postq; ab vtero egreditur. an  
teq; vſus liberi arbitrij beat; cōtinet sub parētū cura. sicut sub quoz  
dā spūali vtero. qñtū. n. puer vſus liberi arbitrij nō hz. nō diſſert ab  
aīali irratiōali. **U**n sicut bos vel equus ē alicuius vt v̄tā eo cū vō  
luerit fm ius ciuile sicut p̄prio instrumētō. ita de iure naturali ē q  
filius anteq; habeat vſus ratiōis sit sub cura patris. **U**nde cōtra iu  
sticiam naturalem eſſet si puer antequā habeat vſum rationis. a cu  
ra parentum subtrahatur vel de eo aliquid ordinetur inuitis parē  
tib;. **P**ostquā autē incipit habere vſum liberi arbitrij. iāz incipit  
esse suus. z potest quātū ad ea que sunt iuris diuini vel naturalis  
ſibi p̄prouidere z tunc est inducendus ad fidem. nō occasione des  
persuasionē. z potest etiam inuitis parētib; cōſentire fidei z ba  
ptizari. nō autē antequā habeat vſum rationis. **U**nde de pueris  
antiquoz patrum dicit q ſaluati sunt in fide parentū. per quod  
catur intelligi q ad parentes pertinet p̄rouidere filiis de ſua ſalu  
te p̄cipue antequā habeant vſum rationis.

**C**De heresi.

**DIS. XXX.**

**D**einde **Q**uattuor. **P**rimo vtrū heresis sit spēs in  
fidelitatis. **S**ecundo de mā circa quāz habeat esse heresis.  
**T**ertio vtrū heretici sint tolerādi. **Q**uarto vtrū reuertē  
tes sint recipiendi. **A**d primū. f. vtrū heresis sit species infidelitatis  
dicēdū q nomē heresis electionē importat. sicut dicit **P**iero. z **B**a  
bētur. xxiij. q. iij. heresis grece ab electione dicit. eo scilicet q vni  
q; eā sibi eligit disciplinā. quā putat ēē meliorē. **E**lectio autē ē eo  
rum que sunt ad finē supposito fine. **I**n credēdis aut voluntas aſ  
sentit alicui vero tanq; p̄prio bono. **U**nde qō est principale verū  
hz rōne finis vltimi. q aut scōaria sunt habēt rōnē eoz q sunt ad fi  
nē. **Q**uia vō quicūq; credit alicui; dicto assentit. p̄ncipale videt eē  
q finis sit in vnaquāq; credulitate ille cui; dicto assentit. qñ autē  
scōaria sunt ea q quis tenēdo vult alicui assentire. **S**ic igit q recte  
fidē chrianiā hz ſua volūtate assentit chro in his q vere ad eius do  
ctrinā p̄tinet. **A** rectitudine igit fidei chriane dupl; aliquis pōt de  
uiare. **U**no mō qz ipsi fini nō vult assentire. z hic hz quasi malā vo  
luntatē circa ipsū finē. z hoc p̄tinet ad speciē infidelitatis pagano  
rū vel iudeoz. **A**lio mō p hoc qz itēdit quidē chro assentire. sed de  
ſciat in eligēdo ea q vere sūt a chro tradita. sed ea q sibi. p̄pria mēs  
suggerit. z ideo heresis est infidelitatis species p̄tines ad eos q ſu  
dē chri assentit. sed eius dogmata corūpūnt. **E**t nota q vitia hnt  
speciē ex fine. primo. sed ex fine remoto habēt gen; z causāz. **S**ic  
cū aliq; mechaf vt ſuref. est ibi quidē species mechie ex p̄prio ſu  
ne ſue ex obiecto. **S**ed ex fine vltimo ondit q mechia ex ſunto oī  
tur z sub eo cōtinet sicut effectus sub cā vel sicut species sub genere  
**U**nde z ſit in p̄posito. finis p̄rim; heresis est adherē falsē ſentēti  
p̄prie. z ex hoc speciē hz sed ex fine remoto ondit cā eius. f. qz oīſ  
ex ſupbia vel cupiditate. **D**icit enī ang. in libro de vtilitate credēdi.  
q heretic; est q alicui; tpalis cōmodi z maxime glorie p̄ncipatūſ  
qz ſui gratia falſas aut nouas opiniones aut gignit aut ſequitur.  
**A**d ſcōm. f. circa que sit heresis. dicēdū q de heresi nūc loquim;  
mur fm q importat corruptionē fidei chriane. **N**ō autē ad corū  
ptionē fidei chriane p̄tinet si aliquis habeat falſāz opinionē in bis

que nō sunt fidei. puta in geometralib<sup>9</sup>. vel etiā in alijs bñdōi qōi nō ad fidē prīnere nō possunt. sed solū aliq<sup>9</sup> bz falsam opinionem circa ea q<sup>9</sup> ad fidē prīnēt. Ad quā aliq<sup>9</sup> prīnēt dupliciter. Uno mō directe et pncipaliter sic articuli fidei. Alio mō indirecte et secundario. sicut ea ex q<sup>9</sup> sequit<sup>9</sup> corruptio alius articuli. et circa vtracq<sup>9</sup> pōt esse heresis. Unū dicit Hiero. q<sup>9</sup> quicūq<sup>9</sup> scripturā intelligit aliter q<sup>9</sup> spiritus sancti sensus efflagitat a quo scripta est. h<sup>9</sup> ab ecclesia nō recesserit. nō hereticus appellari pōt. Ille autē dicit<sup>9</sup> aliter exponere scripturā q<sup>9</sup> spiritus sanctus efflagitat. qui ad hoc expositionē sacre scripture retorquet q<sup>9</sup> cōtrariā ei q<sup>9</sup> est p spiritus sanctū reuelatū. Unū d<sup>9</sup> Ezech. xiii. de falsis pphetis qui pserauerūt confirmare sermonē. i. p falsas expositiones scripture sacre. Inueniunt autē quādoq<sup>9</sup> sacri doctores circa ea q<sup>9</sup> ad fidē prīnēt dissentire. sic aug. et hiero. circa cessationē legalū. et nō hoc est absq<sup>9</sup> vitio heretice pautatis. Quia sicut dicit aug. xvij. q. iij. Si q<sup>9</sup> sententiā suā quā falsam atq<sup>9</sup> pueram nulla pncipali aiositate defendunt. q<sup>9</sup>rit autē tāta sollicitudine veritatē. parati corrigi cū inuenerint. nequāq<sup>9</sup> sunt inter hereticos deputādi. q. nō habēt electionē cōtradictōē ecclesie doctrine. Sic igit<sup>9</sup> aliq<sup>9</sup> doctores dissensisse vident<sup>9</sup> vel etiā circa ea quoz nō ad fidē prīnēt vtrū sic vel aliter teneat<sup>9</sup> vel etiā in q<sup>9</sup>bus dā ad fidē prīnētib<sup>9</sup>. q<sup>9</sup> nondū erant p ecclesiā determinata si q<sup>9</sup> tali ordinatione pncipaliter repugnaret. hereticus cēfere<sup>9</sup>. Que q<sup>9</sup> aucto ritas pncipaliter residet in summo pontifice. Dicit. n. iiii. q. i. Quotiens fidei rō ventilat. arbitror oēs fratres nros et coepos non nisi ad petrū. i. sui nois et honoris auctoritatē referri debē. Cōtra cui<sup>9</sup> auctoritatē nec hiero. nec Aug. nec aliq<sup>9</sup> sacroz doctoz suā sniam defendit. Unū dicit Hiero. Dec est fides pape beatissime quā in catholica viderim<sup>9</sup> ecclesia. i. q<sup>9</sup> si minus perire aut pax caute forte aliq<sup>9</sup> dō pōtū est. cupim<sup>9</sup> a te emendari q<sup>9</sup> petri fidē et sedē tenes. Si autē bec nra pfectio aptat<sup>9</sup> tui ius iudicio pprobat<sup>9</sup>. q<sup>9</sup>q<sup>9</sup> me culpāre voluerit se imperitū vel malinoluū. v<sup>9</sup> etiā nō catholici sed heretici cōprobabit. Ad tertiū. vtrū heretici sunt tolerādi. viderēdū q<sup>9</sup> circa hereticos duo cōsiderant<sup>9</sup>. Unū q<sup>9</sup> ex parte ipsoz. Aliud q<sup>9</sup> ex parte ecclesie. Ex parte quidā ipsoz est peccatū p q<sup>9</sup> meruerunt nō solū ab ecclesia p excoicationē separari. sed etiā p mortē a mūdo excludi. Multo enim grauius est corrūpe fidē p quā est aie v<sup>9</sup>ta. q<sup>9</sup> falsare pecuniā p quā tpali vite subuenit. Unū si falsarij pecunie vel alij malefactores statim p seculares pncipes iuste mortū tradunt. multo magis heretici statim ex quo de heresi cōiungunt<sup>9</sup> pnt nō solū excoicari. sed etiā iuste occidi. Ex parte autē ecclesie est miseri cordia ad errantiū cōuersionē. Et ideo nō statim cōdēnat. sed post primā et secundā correptionē. vt apls dicit. Postmodū vō si adhuc pncipaz inueniat<sup>9</sup>. ecclesia de ipsius cōuersione nō sperans alioz salutē puidet. cū ab ecclesia sepando p excoicationis sententiā. et vlt<sup>9</sup> rius relinq<sup>9</sup>rit. eū iudicio seculari a mūdo exterminādū p mortē. Dicit enī Hiero. xxiii. q. iij. Secāde sunt putride carnes. et scabiosa onis a caulis repellēda. ne tota dom<sup>9</sup>. massa et corp<sup>9</sup> et peccora corrūpas. ardeat. putrescat et intereat. Arrius in alexādrina scintilla fuit. s<sup>9</sup> q<sup>9</sup> nō statim oppressus est totū orbē ei<sup>9</sup> flāma populata ē. Ad quartū. vtrū reuertētes ab heresi sunt recipiēdi. viderēdū q<sup>9</sup> ecclesia fm diuinā institutionē charitatē suā extendit ad oēs. nō solū amicos. veretia inimicos. et psequentes. fm illud Marti. v. Diligite inimicos vestros. bñfacite his q<sup>9</sup> oderūt vos. Pertinet autē ad charitatē vt aliq<sup>9</sup> bonū primū velit et operet<sup>9</sup>. Est autē duplex bonū. Unū q<sup>9</sup> dē spūale. f. salus aie q<sup>9</sup> pncipaliter respicit charitas. hoc enim q<sup>9</sup> liber ex charitate o<sup>9</sup> alij velle. Unū q<sup>9</sup> nō ad hoc heretici reuertentes ad fidē quotienscūq<sup>9</sup> relapsi fuerint ab ecclesia recipiunt<sup>9</sup> ad penitentia p quā impendit eis via salutis. Aliud est bonū q<sup>9</sup> secūda<sup>9</sup> rio respicit charitas. f. bonū tpale. sicut est vita corporalis. possessio mūdāna. et bona fama et dignitas ecclesiastica siue secularis. Hoc. n. nō tenemur ex charitate alijs velle nisi in ordine ad salutē eternā. et eoz et alioz. Unū si aliq<sup>9</sup> de bñdōi bonis existens in vno impedire posset eternā salutē in multis. nō oportet q<sup>9</sup> ex charitate bñdōi bonū velim<sup>9</sup>. ei. sed pot<sup>9</sup> q<sup>9</sup> velimus illo carere. tū q<sup>9</sup> salus eterna pferenda est bono tpali. tū etiā q<sup>9</sup> bonū multoz pferat bono vni<sup>9</sup>. Si autē reuertētes semp recipere<sup>9</sup> vt cōseruarent<sup>9</sup> in vita et alijs tpalibus bonis. posset in pndiciū salutis alioz h<sup>9</sup> esse. tū q<sup>9</sup> si relaberent alios inficeret. tū etiā q<sup>9</sup> si sine pena euaderent. aliq<sup>9</sup> securi i heresib<sup>9</sup> laberent. Dicit. n. Eccl. ix. Ex eo q<sup>9</sup> nō cito pferat cōtra malos sententia. absq<sup>9</sup> villo timore filij hominūz perpetrant mala. Et ideo ecclesia p<sup>9</sup>mo quidem reuertentes ad fidē ab heresi non solum recipi ad penitentia. sed cōseruat eos in vita interdum. et restituit eos dispensatiue ad ecclesiasticas dignitates. quas prius habebat

bant si videantur vere cōuerfi. Et hoc pro bono pacis frequēter legit<sup>9</sup> eē factū. Sed q<sup>9</sup> recepti interdū relabunt<sup>9</sup>. videt<sup>9</sup> eē signū incōstātie eoz circa fidem. et ideo vlt<sup>9</sup>ri<sup>9</sup> redemptes recipiunt<sup>9</sup> quidā ad penitentia: nō tū vt liberent<sup>9</sup> a sententiā mortis. Unū nō est filis rō de heretici relapsi et alijs ifidelib<sup>9</sup> q<sup>9</sup> nūq<sup>9</sup> fidē susceperūt. q<sup>9</sup> i istis apparet signū incōstātie circa fidē: alijs autē nō apparet. Itē et si oīs semp recipiat penitētes. fm illud Ezech. xviij. Quacūq<sup>9</sup> hora ingesserit peccator tē. Et Hier. iij. in psona dñi. Soncata es cū amatozib<sup>9</sup> multis: nō reuertēte ad me et ego recipiā te dicit dñs. tū hoc ecclesia nō pōt imitari. Deus enī scrutator est cordiū: et vere reuertētes cognoscit. Ecclesia vō q<sup>9</sup> nō nouit occulta cordiū: sed necesse h<sup>9</sup> de his q<sup>9</sup> patent exteri iudicare: psumit eos nō vere reuerti. Qui cū recepti fuissent iterū sunt relapsi. et ideo via salutis eis nō denegat<sup>9</sup>: s<sup>9</sup> a mortū piculo nō tūet<sup>9</sup>. Hoc etiā intelligēdū: q<sup>9</sup> hūmū quicūq<sup>9</sup> peccatū in se cōmissus remittere teneatur. ppter quod petro dictū est Marti. xviij. Nō dico tibi septies: s<sup>9</sup> v<sup>9</sup>q<sup>9</sup> septuagesies septies. Per quō dā intelligi fm expositionē Hieronymi: q<sup>9</sup> quotiescūq<sup>9</sup> d<sup>9</sup> peccauerit: est ei dimittēdū. tū nō est ita de pctō in primū cōmissum: q<sup>9</sup> non est nisi arbitrij dimittē. sicut dicit Hiero. sed in hoc est modus a lege statutus fm q<sup>9</sup> cōgruit bonoz dei et vtilitati proximi.

## De Apostasia.

Deinde cōsiderādū est de apostasia. Circa quā cōsideranda sunt duo. Primo vtrū apostasia ad infidelitatē pertineat. Secundo vtrū subditi ppter apostasia a fide absoluant<sup>9</sup> a dominio pñdentiū apostatarū. Ad primū viderēdū: q<sup>9</sup> apostasia importat retrocessionē quādam a deo. Que quidē diuersimode fit fm diuersos modos q<sup>9</sup> bō deo coniungit<sup>9</sup>. Primo nāq<sup>9</sup> coniungit<sup>9</sup> bō deo p fidē. Scdō p debitā et subiectā volūtātē ad obediēdū pceptis. Tercio p aliqua specialia ad superogationem pñtētia. sicut p religionē. et clericaturā. vel sacri ordinē. Remoto autē posteriori re manet prius. s<sup>9</sup> nō vult<sup>9</sup>it. Cōtingit ergo aliq<sup>9</sup> apostatare a deo recedēdo a religiōe quā pessus est. vel ab ordine quē suscepit. et bō dicit<sup>9</sup> apostasia religiōis vel ordinis. Cōtingit etiā aliq<sup>9</sup> apostatare a deo p mētē repugnātē diuinis mādanis. q<sup>9</sup>bus duabus apostasia fīs existētib<sup>9</sup>. adhuc potest remanere homo deo coniunctus p fidē. Sed si a fide discedat tūc oīno a deo retrocedere videt<sup>9</sup>. et ideo fm pliciter et absolute est apostasia p quā aliq<sup>9</sup> discedit a fide q<sup>9</sup> vocat<sup>9</sup> apostasia pfidie. Et p hūc modū apostasia simpliciter dicta ad infidelitatē pñt<sup>9</sup>. Nec igit<sup>9</sup> determinatā specie infidelitatis. s<sup>9</sup> quādam circumstantiā aggrauantes. fm illud i. i. p. i. Melius erat veritatem non agnoscere. q<sup>9</sup> post agnitā retroire. Sciendū autē q<sup>9</sup> ad fidem pertinet nō solum credulitas cordis. sed etiā ptestatio exte rior fidei p exteriora vba vel facta. nā cōsensus est actus fidei et per hūc modū q<sup>9</sup> ad exteriora vba vel opā ad infidelitatem pñt<sup>9</sup> in quātū sunt infidelitatis signa p modū quo signū sanitatis sanū dicitur. Unū illud. puer. vi. Bō apostata. vir inutilis gradit<sup>9</sup> ore pueri. so. annuit oculis. terit pede. digito loquit<sup>9</sup>. praua corde machinat<sup>9</sup> malū. et omni tpe iurgia seminat. Et si possit intelligi de q<sup>9</sup>ber apostasia. tū verissime cōuenit in apostasia a fide. Quia. n. fides est p<sup>9</sup>miū fundamētū sperāda<sup>9</sup> rez. Et sine fide impossibile est placere deo sublata fide nihil remanet in homine q<sup>9</sup> possit esse vtile ad salutē eternā. Et ppter hoc p<sup>9</sup>mo t<sup>9</sup> apostasia vir inutilis. Fides autē est vita anime. fm illud Ro. i. Iustus ex fide viuit. Sicut ergo sublata vita corporali mēbra et ptes hoīs a debita dispositiōe recedūt ita sublata vita iusticie q<sup>9</sup> est p fidē apparet inordinatio in oib<sup>9</sup> mēbris. et p<sup>9</sup>mo q<sup>9</sup> dē in ore. p q<sup>9</sup> maxime manifestat<sup>9</sup> cor. Scdō i oculis. Tertio in i<sup>9</sup>strumētis mot<sup>9</sup>. Quarto i volūtātē q<sup>9</sup> ad malū dēdit. et ex his seq<sup>9</sup> q<sup>9</sup> iurgia seminet alios intēdēs separe a fide sic et ipse recessit.

Ad scdū. f. vtrū princeps ppter apostasia a fide amittat in subditis quin teneantur ei obedire. viderēdū q<sup>9</sup> infidelitas sicut supra dictū est fm seip<sup>9</sup>z non repugnat dominio eo q<sup>9</sup> dominiū i<sup>9</sup>rodu ctum est de iure gentiū q<sup>9</sup> est ius humanū. Distinctio autē fidelitū et infidelitū est fm ius diuinū. per quod nō tollit ius humanum. Sed aliquis p infidelitatem peccas pōt sententialiter ius domini amittere sicut et q<sup>9</sup>q<sup>9</sup> ppter alias culpas. Ad ecclesiam autē non p<sup>9</sup>net punire infidelitatē in illis qui nūq<sup>9</sup> fidē susceperūt. s<sup>9</sup> illō apli. i. cor. v. Quid mihi de his q<sup>9</sup> foris sunt iudicare: sed infidelitatem illoz qui fidem susceperunt pōt sententialiter punire. et cōuētiē in hoc puniunt<sup>9</sup> q<sup>9</sup> subditis fidelib<sup>9</sup> dñari nō possunt. Hoc enī cōtinge re posset in magnā fidelē corruptionē: q<sup>9</sup> vt dictū ē hō apostata suo corde machinat<sup>9</sup> malū. et iurgia seminat itēdēs hoīs separe a fide. et ideo q<sup>9</sup> cito aliq<sup>9</sup> p sniam denunciat<sup>9</sup> excoicat<sup>9</sup> ppter apo<sup>9</sup>fiā a fide. ipso facto ipsi subditi sunt absoluti a vñio eius. et iura. ad to fidelitatis quo ei tenebant<sup>9</sup>. Unū extra dicit greg. septimus. Nos

vite sanctorum predecessorum statuta tenentes eos qui excommunicationis fidelitate aut sacramento sunt astricti auctoritate apostolica absoluiunt. et ne sibi fidelitatem obseruent modis omnibus prohibent. quousque ad satisfactorie veniant. Apostate autem sunt excommunicati sicut heretici. ut de extra ad abolenda. Legimus tamen fideles obediuisse apostatis. sic dicitur Amv brosius quod iulianus imperator habuit tibi sub se christianos multos quibus cum dicebat. producite aciem pro defensione reipublice. obediebant ei. Sed illo tempore ecclesia in sui novitate nondum habebat potestatem terrenos principes comprehendi. et ideo toleravit fideles iuliano apostate obedire in his quod non erat fidei. ut maius fidei periculum vitaret. Legimus etiam multos sanctos infidelibus obedisse et servasse. Sicut ioseph pharaoni. daniel nabuch. Et mardocheus assuero. Sed alia ratio est de infidelibus qui nunquam fidei susceperunt. et de apostatis vel hereticis relapsis ut dictum est.

De scismate.

**D**einde considerandum est de scismate. Circa quod consideranda sunt quattuor. Primo utrum scisma sit spale pectus. Secundo utrum sit gravius infidelitate. Tercio de potestate scismaticorum. Quarto de pena eorum. Ad primum. scisma sit spale pectus. dicendum quod sic. sicut dicitur in libro eth. Nomen scismatis a scissura vocatum est. Scisma autem unitati opponitur. Unde pectus scismatis dicitur quod directe et per se opponitur unitati. Sicut enim in rebus naturalibus id quod est per accidens non constituit speciem. ita etiam nec in rebus moralibus in quibus id quod est intentum est per se. Quod autem sequitur per intentionem est quasi per accidens. Et ideo pectus scismatis proprie est spale pectus ex eo quod intenditur se ab unitate separare quam charitas facit. quod non solum alteram personam alteri uniti spirituali dilectionis vinculo. sed etiam totam ecclesiam in unitate spiritus. Et ideo proprie scismatici dicuntur quod propria sponte et intentione se ab unitate ecclesie separant. quod est unitas principalis. Nam unitas particularis aliquorum ad invicem ordinatur ad unitatem ecclesie. sicut compositio singulorum membrorum in corpore naturali ordinatur ad totius corporis unitatem. Ecclesie autem unitas in duobus attenditur. scilicet in connectione membrorum ecclesie ad invicem. seu in coactione. et item in ordine omnium membrorum ecclesie ad unum caput. sicut illud. Col. ii. Inflatu sensu carnis sue et non tenens caput ex quo tot corpus per nervos et connectiones subministratur et constructum crescit in augmentum dei. Hoc autem caput est ipse christus. cuius vice in ecclesia gerit summus pontifex. et ideo scismatici dicuntur quod subesse renuntiant summo pontifici et quod membrum ecclesie eidem subiectis coiccare recusant. Per alia quidem peccata dividitur homo a deo. sic dicitur Isai. xlii. Peccata vestra diviserunt inter vos et deum vestrum. Sed hoc est per accidens et per intentionem peccatis. accidit ex inordinata conversione eius ad commutabile bonum. et ideo non est scisma per se loquendo. Item hoc omne peccatum mortale sit celestium inobedientia mandatorum sicut ait. Ambrosius. tamen non obedire preceptis ecclesie est rebellio quod constituit scismatis rationem. dico autem cum rebellionem cum principaliter precepta continent. et iudicia eius subire recusant. Hoc autem non facit quilibet peccator. Unum non omne peccatum est scisma. Est autem differentia inter scisma et heresim. quod sicut Augustinus contra faustum. Scisma est eadem opinio. et atque eodem ritu colere quo ceteri. solo congregationis delectari oisidio. Heresis vero diversa opinio ab his qui catholica credit ecclesia. Distinguitur heresis et scisma sicut ea quod utrumque per se directe opponitur. Nam heresis per se opponitur fidei. Scisma autem per se opponitur unitati ecclesiastice charitatis. Et ideo sicut fides et charitas sunt divites virtutes quibus quicquid careat fide careat charitate. ita etiam scisma et heresis sunt divites vitia. Quis quicquid est hereticus sit etiam scismaticus. sed non conversum. Et hoc est quod dicit Hieronymus in epistola ad Basilidas. Inter scisma et heresim hoc interesse arbitror. quod heresis per verbum dogma habet. scisma ab ecclesia separat. et tamen sicut amissio charitatis est via amissionis fidei. sicut illud. i. thi. vi. a quibusdam aberrantes. scilicet a charitate et aliis hominibus conversi sunt in vaniloquium ita etiam scisma est via ad heresim. Unum Hieronymus ibidem subdit quod scisma in principio aliquando potest intelligi diversum ab heresi. ceterum nullum scisma est nisi sibi aliqua heresis coniungatur. ut recte ab ecclesie unitate recessisse videatur. Ad secundum. utrum scisma sit gravius pectus infidelitate. dicendum quod gravius peccatum dupliciter potest considerari. Uno modo secundum suam speciem. Alio modo secundum circumstantias. Et quod circumstantie particulares sunt. et infinitis modis variari possunt. quoniam quicquid in eis de duobus peccatis quod sit gravius intelligenda est questio de gravitate quam attenditur sicut genus aut speciem peccati genus autem aut speciem peccati attenditur ex obiecto. Et ideo illud peccatum quod maiori bono contrariatur. est ex suo genere gravius peccatum. sicut pectus in deum. quam pectus in proximum. Manifestum est autem quod infidelitas est pectus contra ipsum deum sicut quod ipse est veritas prima cui fides innititur. Scisma autem est contra ecclesiasticam unionem. quod est quoddam bonum principatum et minus quam ipse deus.

Unde manifestum est quod peccatum infidelitatis ex suo genere est gravius quam peccatum scismatis. hoc possit contingere quod aliquis scismaticus gravius peccet quam quidam infidelis propter maiorem contumaciam. vel propter maiorem periculum quod inducit. vel propter aliquid hominum. Legimus tamen gravius esse peccatum pectus scismatis quam pectus heresis vel idolatrie. quod attestari videtur gravitati peccati. sicut illud. Gen. xxi. Secundum mensuram delicti erit et plagarum modus. De autem gravius peccatum fuerit pectus scismatis. patet Numeri. xvi. Si non aliter fecerit dominus. ut aperiens terra os suum deglutiat eos. et omnia que ad eos pertinent. descenderintque viventes in infernum. scietis quod blasphemaverunt dominum. Item ecce tribus qui vitio scismatis a regno david recesserunt. gravissime sunt punite. sicut habetur iiii. Reg. xvii. Peccatum vero infidelitatis vel idolatrie humana manu gladio punitur est. Exo. xxxii. cuius ratio est. quod iam manifestum erat per legem susceptam quod erat unus deus. et quod non erant alii dei colendi. et hoc erat apud eos per multiplicia signa confirmatum. et ideo non oportebat quod peccantes contra hanc fidem punirentur miraculo aliquo sola pena. sed solum coitione. Sed non erat sic notum apud eos quod moyses deberet esse semper eorum princeps. et ideo rebellantes eius principatum oportebat miraculose et inconfusa pena puniri. Vel potest dici quod pectus scismatis quicquid gravius est punitur in populo illo. quod erat ad seditiones et scismata promptum. Dicit enim Esdras. iiii. Unitas illa a diebus antiquis adversus regem rebellat et seditiones et plia concitant in ea. Pena autem maior quicquid infirmitas pro peccato magis consueto. Nam pene sunt medicine quod ad arcendum homines a peccato. tamen ubi est maior peccatus ad peccandum est severior pena adhiberi. Decem autem tribus non fuerunt solum punite pro peccato scismatis. sed etiam pro peccato idolatrie. Item sicut bonum multitudinis est maius quam bonum unius qui est de multitudo. ita est minus quam bonum extrinseci ad quod multitudo ordinatur. Sicut bonum ordinis exercitus est minus quam bonum ducis. Et similiter bonum ecclesiastice unitatis cui opponitur scisma est minus quam bonum veritatis divine cui opponitur infidelitas. Item hoc scisma opponatur charitati. et infidelitas fidei quod minor est. hoc tamen non prohibet quod infidelitas sit gravius. quod charitas habet duo obiecta. Unum principale. scilicet bonitatem divini nominis. et aliud secundarium. scilicet bonum proximi. Sic scisma autem et alia peccata quod se in proximum opponunt charitati quantum ad secundarium bonum quod est minus quam bonum fidei. quod est ipse deus. Et ideo ista peccata sunt minora quam infidelitas. Sed ordinem dei quod opponitur charitati quantum ad principale obiectum. non est minus. tamen inter peccata que sunt in proximum peccatum scismatis videtur esse maximum quod est contra spirituale bonum multitudinis.

Ad tertium. utrum scismatici habeant aliquam potestatem. dicendum quod dupliciter est spiritualis potestas. Una quod sacramentalis. Alia iurisdictionalis. Sacramentalis quod potestas est quod per aliquam consecrationem offertur. Deus autem consecrationes ecclesie sunt immobiles manere re quod consecrat. sicut patet etiam in rebus inanimatis. Nam altare semel consecratum non consecrat iterum nisi fuerit dissipatum. et ideo talis potestas sicut sua essentia remanet quod per consecrationem est eam adeptus quod diu vivit siue in scisma siue in heresim labatur. quod patet ex hoc quod rediens ad ecclesiam non iterum consecratur. sed quia potestas inferior non debet exire in actum nisi sicut quod movetur a potestate superiori. ut etiam in rebus naturalibus patet. Inde est quod tales usus potestatis amittunt. ita etiam quod non licet eis sua potestate uti. Si tamen fuerint eorum potestas effectus habet in sacramentalibus. quod in his homo non operatur nisi sicut instrumentum dei. Unde effectus sacramentalis non excluduntur propter culpam quam cumque offerretis sacramentum. Potestas autem iurisdictionalis est quod ex multiplici iunctione hominis offertur. et talis potestas non immobiliter adheret. Unde in scismaticis et hereticis non manet. unde non possunt absolute nec excommunicare. nec indulgentias facere. aut aliquid hominum. quod si fecerint. nihil est actum. Cum ergo dicimus tales non habere potestatem spirituales. intelligendum est vel de potestate secula. vel si referatur ad primam potestatem non est referendum ad ipsam essentiam potestatis. sed ad legitimum usum eius. Ad quartum. de pena scismaticorum. dicendum quod per que peccat quis per ea debet puniri. ut dicitur Sap. xi. Scismaticus autem ut ex obiectis patet. in duobus peccat. In uno quidem quod separat se a coitione membrorum ecclesie. et quantum ad hoc conveniens pena scismaticorum est ut excommunicentur. In alio vero quod subdit recedunt capiti ecclesie et quod coherere non volunt per spirituales potestates ecclesie. iustitiam est ut potestate temporalis cohercantur. Et quod pene vite presentis medicinales sunt. ideo quoniam una non sufficit ad coherendum hominem supradictis altera. Sicut et medici diversas medicinas corporales apponunt. quoniam una non est efficax. ita etiam ecclesia quoniam aliquis per excommunicationem sufficienter non reprimatur. adhibet coheritionem brachii secularis. Sed si una pena sit sufficiens. non est alia adhiberi. Quantum autem excommunicentur scismatici tamen in articulo necessitatis possent aliquis recipere baptismum a scismatico. sic dicit Augustinus libro de donatistas. quod melius est de hac vita cum signo christi exire a

quocumq; datur etiam si sit iudeus vel paganus q̄ sine hoc signo qđ p baptismū cōferf. Itē p excoicationē vō interdicit illa cōica-  
tio p qua aliquis salubrib' monitis diuinis reducit ad ecclesie vni-  
tatem. et ipsa separatio quodammodo cōs reducit. vñ de sua sepa-  
ratione cōfusi qñq; ad penitentia adducunt.

**De impugnatio veritatis agnate. DIS. XXI.**

**E**nde consideradiū est de impugnatione vitatis agniti. q. saliquis ex certa malicia veritati peccatit aduersas. Est aut triplex veritas. videlicet veritas vite. doctrine. et iusticie. ¶ Veritas vite cōsistit in humilli sui reputatione. qz qui se putat aliqd esse cū nihil sit. ipse se seducit. iij. Corin. vii. Superb⁹ se reputat aliqd esse humilis se ius dicat nihil esse. Nā quāto se magis discurit ⁊ defectus suos agnos scit. tāto se min⁹ esse ⁊ minus valere cognoscit. Berni. Humilitas ē virtus qd hō verissima sui cognitione ipse sibi reiecit. hoc est via veritatis. sicut ait ps. Deduc me in via tua. s. humilitatis. ⁊ ingrediar in veritate tua. Si banc via dōmisti a veritate cadendo. sic de oya bolo dñs dicit Job. iiii. Ille in veritate nō stetit. oza cū ppheta dñs ceris. Nā iniquitatis amoue a me. Quomō. Et in lege tua misere re me. illa. si leges quā dñs testis delinquentibus in via id est delinquentibus veritatē quoz vnus ego sum q a veritate cecidi. Sed nunqd q cecidit nō resurgit vtiqz ppter hoc viā veritatis elegi id est humilitatē cordis. me miser sentiendo ⁊ humilitatē ois peccata. ppria cōfistendo. fm illud Eccl. iiii. Pro aia tua nō cōfundaris dicere verū. Est enim cōfuso adducens peccatū. ⁊ est cōfuso adducens gratiā ⁊ gloriā. De cōfessione infra. ¶ Secūdo veritas vite cōsistit in fideli dilectione dei videlicet ⁊ primi. Dilectio dei facit deo deuote seruire ⁊ ipsum feruenter ⁊ fideliter adorare. fm illud Job. iiii. Spirit⁹ est deus. ⁊ eos q adorat in spiritu ⁊ veritate oportet adorare. Dilectio primi facit vere sine fictione ipsum diligere bonū eius optare. ⁊ ei miseris cōdolere. Ideo dñs. Job. iiii. Nō diligam⁹ ver bo neqz lingua. sed opere ⁊ veritate. vt ⁊ veritas dilectionis sit in corde ⁊ pbatio dilectionis in opere. Ideo puer. xiiij. Misericordia ⁊ veritas nō te deserant. Et. xvi. Misericordia ⁊ veritate redimim⁹ iniquitas. ¶ Tercio veritas vite cōsistit in sancta opatione. sive in scdōz ope actione. Isai. xxxvij. Memēto oñe quō ambulauerim coaz te in veritate. ⁊ in corde pfecto. ⁊ qd bonū est in oculis tuis feceris. ¶ Quarto cōsistit in aduersoz fort⁹ p pessione. vt. s. hō in aduersis a veritate nō deficiat. Sicut legim⁹. de thobia. q in captiuitate possit veritatis viā nō deseruit Thoi. ¶ Veritas vite a mūdianis multipliciter impugnat. supbiendo. de se inaniter psumēdo. petā sua nō cōfistendo humilif. sed poti⁹ occultādo. vel iprobe defendēdo. pti mos nō vere sed simulatorie diligēdo. eisqz in necessitate nec subiueniendo. nec etiā cōpatiēdo. Ideo bene dñs Osee. iiii. Nō ē veritas. nō est misericordia. nō est sciētia dei in terra. Nec mix qz spiri tū veritatis mūdus nō pōt accipere Job. xiiij. Uñ multi pueri bo mines legunt viros sanctos ipugnasse pro veritate vite. pro eo qz eoz vitā pessimā arguebāt. Ut ioseph veditus fuit a fratrib⁹ qz accusauit eos apud patrē crimine pessimo Gen. xxxvij. Iratus ē rex saul ⁊ ionathan filiū suū qd dauid qere inoēce erat excusabat. ij. reg. xx. Itē achabod erat michaē rex. regre infra. Itē qd iohānes arguebāt herodē dicens. Nō h̄ tibi h̄c vxorē qd trās tui. ad pces herodias mitti eū in carcerē ⁊ decollari Matth. xxiij.

**C**ertitas doctrine consistit in loquēdo veraciter. zach. viii. Loquimini veritatē. vnusq̃sq̃ cū primo suo. Idē. Eph. iiii. Jte in docēdo se exhortatō vtilē. Matth. xxij. Magister scim⁹ q̃ veras ē et viā dē in veritatē docēs. i. thi. ij. Sollicita cura teipsum p̃babilē ērbibere deo opariū inconfusibilē. recte tractantē verbū vitatis. Jte in corripēdo fidelitē. i. thi. ij. Seruū vni nō oporet litigare fed mansuetū esse ad oēs. cū modestia corripētem eos. q̃ resistit vitati. nequādo oet eis cū penitētiā ad cognoscendū veritatē. Jte in defendēdo virilitē. vt. f. bō veritatē doctrinē defendat Jt hereticos et alios infideles sicut peccator sancti martyres vsq̃ ad mortē. Sicut dixit dñs flans corā faculo imminēt passionē. Job. xviij. In hoc natus sum. et ad hoc veni in mundū vt testimonium p̃bebeā veritati. puer. xij. Labiū veritatis firmū erit in perpetuū. J Ecōnā multipliciter impugnat hoc veritas. q̃ multi veritatē odiant. Unde Gal. iiii. Inimicus factus sum vobis verus vobis dicens. Nūc illud vulgare puerbiū. Veritas odii parit. Jte veritatē nō audiūt. i. thi. iiii. Erit tēpus cū sanā doctrinā non insinebunt. zc. Sequit̃. Et a veritate qdē auditū auertent. zc. Jte veritatē nō loquunt qm̃ nō est in ore eorū veritas. ¶ Sciendū autē q̃ multi veritatē nō loquunt. Alij qdē p̃ pudore cōfusiōnis male retrahente. Alij p̃ timore male humiliante. Alij ex amore male

inflammante. **A**lij ex dolore mentē desolante. ¶ **P**rimo quidē aliq  
nō loquunt veritatē p̄ pudore male retrahente. **S**icut mulier su  
specta de adulterio nō audet recognoscere ne confundat. Et multi  
nō audent cōfiteri peccata sua. vnde minorā dicunt. ⁊ subiecti tur  
pioza. vel nō plene. vel nō plane ⁊ nude dicunt. **C**ontra quos dicit  
Eccl. iiii. p̄o aia tua ⁊c. vt sup̄a. Itē pelatus vel p̄dicatoz malaz  
habens vitā ⁊ multoz cōficius peccatoz nō audet cōscribere de  
peccatis in q̄bus se culpabilē esse sentit. **S**icut sup̄ illud ps̄. **N**e au  
feras de ore meo verbū veritatis vsq̄ quaq̄. dicit **B**lo. **O**bmutescet  
eloquētia. si rea sit cōficientia. quasi diceret. **N**ō me p̄mittas malā  
habere vitā. p̄pter quā nō audeā dicere veritatē. ¶ **A**lij veritatem  
nō loquunt p̄ timore male humiliante. **S**icut latro corā iudice  
ne puniat ⁊ p̄uer corā magistro ne verberet. ⁊ multi ne p̄dāt pecu  
niā. gratiā vel amicitia magnoz subicunt veritatē. **U**nde multi hū  
milit magnis hominib⁹ dicere veritatē ne p̄dāt eoz gratiā vel fa  
uorem. **C**ōtra q̄d **S**al. ii. dicit apostolus q̄ beatus petrus absenti  
bus iudeis cū gentibus edebat. cū autē veniret subtrahēbat. re si  
mens eos qui er circūfisione erant. **S**equit. **S**ed cū vidisset q̄ nō  
recte ambularent ad veritatē euāgelij. dixi cephe corā omnib⁹ ⁊c.  
**A**ulus est inferior suū superiōz arguere. **U**nde mirabilis fuit cō  
stantia libertatis in paulo. sed nō mirus mirabilis sanctitas hūmi  
litis in petro. q̄ veritas parit odiū. ⁊ veritas odif. ⁊ veritatē dicē  
tes odiunt. repellunt p̄secutiones. dāna ⁊ iniurias patiunt. iō nō  
inuenit paul⁹ nec petr⁹ id est sup̄ior hūilis ⁊ patiens inenit. **S**i i p̄so  
na cōstāt viri dicit ps̄. **V**eritatē tuā ⁊ salutare tuū dixi. **N**ō abscondi  
misericordiā tuā ⁊ veritatem tuā a cōcilio multo. i. quo tamen solēt  
multi ⁊ magni homines congregari. q̄. d. nec p̄pter multitudinem  
nec p̄pter magnitudinē p̄sonarū taciui veritatē. ¶ **T**ertio veritatē  
tacent aliqui. ex amore male inflammante. **S**icut multi videntē do  
emendo mendacia multa dicunt. sicut patet ex dictis sup̄a de frau  
dulentia. **I**te adulatores qui semp volunt dicere placentia. in om  
nib⁹ querunt habere gratiā ⁊ fauorē. nō audēt dicere veritatē. **U**n  
de **S**eneca de beneficiis. **D**emonstrabo cuius rei laborāz penuria  
etiā magna fastigia quō oia possidētib⁹ desit s̄z qui verū dicat.  
**I**stud hodie satis apparet in curijs magnatōz. **I**te. iij. reg. xxi. **D**e  
achā rege pessimo cui interrogāt. ire. oebem ⁊ ramoth galaad. respō  
derūt quadrigēt p̄phete q̄ credebāt ei placere. sic ei victoriā p̄mit  
tentes. sol⁹ micheas dixit ei veritatē. ⁊ ideo missus fuit i carcerem  
durissime dictū pane tribulationis ⁊ aqua angustie. **S**imiliter cū  
xerxes bellū indiceret grecis cū exercitu maximo ⁊ apparatu infini  
to. ⁊ oēs filiarij sui dicerēt adulando q̄ grecia nullo mō possit ei  
resistere. sol⁹ demarat⁹ p̄dixit ei piculū. ⁊ quia nō est ei creditū. xer  
ses cū toto exercitu suo cōfusus ē turpiter ⁊ deuicit. ¶ **Q**uarto ve  
ritatē nō dicūt aliqui p̄ dolore mentē desolante. q̄ videlicet de  
correctiōe nō sperāt. sed magis v̄ auditoz exasperati deteriores  
fiāt. ps̄. **O**bmuiti ⁊ humiliat⁹ suz ⁊ filii a boīs ⁊c. **P**iere. x. **F**as  
ctus ēsmo domini i obprobriū ⁊ i derisū tua die. ⁊ dixi nō recor  
dabor ei⁹ negs loquar vltra i noie ei⁹ ⁊ fact⁹ ē in corde meo quasi  
ignis cōfusus. clausitq̄ i ossib⁹ meis. ⁊ defeci ferreū sustinens.  
**D**e aliqui deteriores fiāt post veritatē audiat patet i multis exem  
plis s̄feris annotatis. **S**ic igit declaratū ē q̄ aliq̄ veritatē non lo  
quunt. **I**te veritatē p̄sequit vel occulte detrabēdo fz illud **J**ob.  
vi. **Q**uare detraxisti finib⁹ veritatis. **S**icut v̄bis amos detra  
xit amassas sacerdos. **A**mos. vii. **D**ixit amassas sacerdos ad iero  
boaz dicēs. **R**ebellauit oīra te amos ⁊c. nō poterit terra sustinere  
oēs s̄mones ei⁹ ⁊c. **U**el apte cōtradictō. **S**icut indei verbis ch̄ri.  
**E**t sicut belymas magnus paulo. **A**ctu. xxiij. **U**n p̄sonā poētis vel  
cōscripētis p̄sequēdo. **S**icut rex achab oderat micheā q̄a p̄dicebat  
ei veritatē. iij. reg. xxiij. **E**go iquit odi eū q̄ nō p̄phetat mihi bonū  
sed semp malū. ⁊ misit eū i carcerē. **I**te asa rex iuda misit ananiam  
p̄phetā in neruū quia ausus fuit eum arguere sup̄ hoc q̄ cōfusus  
fuerat de benadab rege syrie. ij. paral. xvi. **I**tem ad imperijz regis  
ioas lapidatus ē zacharias filius ioiaie cui regē ⁊ p̄ncipes argue  
bat pro eo q̄ dñz dereliquissent. ij. paral. xxiii. **I**te cū achior dixit  
ser magnalia que fecerat deus p̄ filiis israel. irati sunt oēs magna  
tes holofornis. ⁊ volebant ei occidere. holofornes etiā idignatus  
est. **J**udith. v. ⁊c. vi. **I**te sedechias clausit hieremiā in carcerē dicēs  
quare vaticinaris ⁊c. **P**iere. xxxij. **I**te libāz p̄phete de captione ci  
uitatis hierusalē misit rex i ignē ⁊ iussit hieremiā ⁊ baruth cū  
p̄bēdi **P**iere. xxxvi. **P**ostmodū. vō cū p̄phetizaret captiōē ciui  
tatis eiusdē missus est in lacū i quo nō erat aqua. sed lutum ⁊ cō  
scendit hieremiā i canū **P**iere. xxxviii. **I**te daniel p̄ vitate miss⁹ ē  
i lacū leonū **D**an. xiii. **I**te q̄z dñs de multis argueret i p̄p̄tios  
p̄barifeos. cepert illi grauitur isistere ⁊ eo eius opprimere demul

ris insidiantes ei **Luc. xi.** *Itē pharisei ceco nato 2 illuminato male dixerunt. 2 extra synagogā eiecerūt pro eo qd veritate audebat asserere* **Ioh. ix.** *Itē principes sacerdotū audientes aploz vba de doctrina christi. cecis denūciauerūt ne in nomine christi amplius loqueretur. Illi aut ibant gaudētes a cōspectu oculi. qm̄ rē. Act. v.* *Itē audientes indei vba stephani dissecabant cordibz suis rē. Act. vii.*

**U**eritas iusticie cōsistit in q̄tuor q̄ simul notant. **Iai. xvi.** *Preparabis in misericordia solū eius 2 iudex sedebit super illud in veritate iudicans 2 q̄rens iudiciū. 2 velociter rediens qd iustū est.* **Primo** nāq̄ notat clemētia rigore cōtēpans qz vniuersē vie oīi misericordia 2 veritas. *Quilibet iudex sic oēs ē iustus vt clemētiā nō omittat. sic clemens vt iusticiā nō relinquat.* **Et hoc optime dī in p̄s.** *Propter veritatē 2 mansuetudinē 2 iusticiā rē. Reg.* *Regat discipline vigorem mansuetudine. 2 mansuetudo onet vigore. 2 sic alter cōmendat ex altero vt nec vigore sit rigidus nec mansuetudo dissoluta. Sit amor sed nō emolliens. sit vigor sed nō exasperans. sit zelus sed nō immoderate seuitens. sit pietas s; nō plusq̄ expedit patiens.* **Secundo** notat trāquillitatis turbationis 2 iracundie motū sedans. *2 hoc notat in sessione.* **Iai. ix.** *Sup̄ solū dāuid 2 sup̄ regnū eius sedebit. De summo iudice dī. Sap. xv.* *Itē autē oīe cū tranquillitate iudicas.* **Tertio** notat sedulitatis discussionis. *Unde Ioh. xxiij.* *Causam quā nesciebā diligētissime inuestigabā. Qd exponens Greg. ait. Hic docemur qd ad p̄ferēdas sententiā in iudicio nūq̄ p̄cipites esse debem. ne temere idicula iudicemus. ne q̄libet mala audita nos moueat. ne passim sine p̄batione credam.* **Deut. xxiij.** *Si audieris imāvrbū. t. diuites aliquos rē. Sequit.* *Quere sollicite 2 diligēter ut veritates p̄specta. si inuenis certū esse qd dī 2 abominatōne opere p̄perat. statim p̄cuius habitatores vrbis rē.* **Quarto** notat celeritatem decisōis. **Ios. iii.** *Lito velociter reddā vicissitudinē rē. puer. xxiij.* *Udisti hominē velocē i ope suo. corā regibz stabit. Et Eccl. xxiij.* *In oibz operibus tuis esto velox rē.* *In iudiciis tamē nō est ita festinandū qd p̄cipitanter 2 sine debita deliberatione sententiā p̄ferat. nec tādiu differendū qd negotiū interminabile videat.* **Quales** debeāt esse iudices pulchre describit **Exo. xvij.** *Prouide de omni plebe viros potentes 2 timētes deū. in q̄bus sit veritas 2 qd oderint auaritiā et cōstituē ex eis tribunos rē. vt iudicent populū omni tpe.* *Prouide inquit. in quo insinuat qd nō sine magna deliberatione debēt iudices institui. De omni plebe. nō solū de patria tua domo vel familia ritate vel affinitate. t. viros nō muliebres. timidos. pusillanimes. negligētes. sed viros 2 strenuos. Potētes. nō potētia tpali qd pauperes opprimant. sed potētia virtuali. qd minus potētes p̄gant. et opprimentū potestati resistent.* **Eccl. vii.** *Noli velle fieri iudex nisi virtute valeas impire iniquitates. Sequit.* *Et timētes deū. Iudex qui timet deū nō timet hominē. ita qd p̄pter hominē iudicet 2 iusticiā. qd qui timet deū nihil trepidabit. Itē iudex timens deū et sciens qd si iniuste iudicauerit. ipse iuste iudicabit. horret incidere in iudiciū dī. Propter hoc ioseph rex dicebat iudicibz. ij. paraf. xx.* *Uiderē qd faciatis. nō enim hominis exercetis iudiciū sed dei. 2 quodcūq̄ iudicaueritis. in vos redundabit. sit timor oīi vobiscū 2 cū diligētia cuncta facite. Sequit.* *In q̄bus sit veritas. Iudex autē debet veritatē diligere. veritatē inq̄rere. 2 fin veritatē in omnibz iudicare. Et qd oderint auaritiā. qd auaritia sepe p̄uertit iudiciū. vt infra patebit.* **Veritas** iusticie multipliciter impugnatur. **Nā** a quibz dā ostrahit 2 venalis efficit. **Id** qd dicit. **puer. xxiij.** *Veritas tēme 2 noli vendere. Et. xxvii.* *Qui cognoscit p̄sonā in iudicio nō bene facit. hic enim pro bucella panis deserit veritatē. Sed bene in curijs oīa venalia pponunt. locus tēpus. accessus audiētia. iusticia. cōsiliū. patrociniū. verbū silentiū. ac etiā bonus vultus rē. Reqr̄ infra de acceptione munerū. Propter veritatē ioseph vēdit i egyptū. Et christus qd veritas est **Ioh. iij.** *Ego sum via veritas 2 vita. a discipulo vendit 2 tradit occidēdus. Itē veritas p̄trahit. nā quādoq̄ vitatē cōtradicit. qd est 2 deū. rōnē 2 iusticiā. 2 3 illud **Eccl. iij.** *Nō dīcas vbo vitatis nullo mō. Si vō vitas ita sit euīdēs qd ei dīci nō possit. q̄runt diffugia. ineunt 2 illa. oilationū tpa p̄scribunt. vt saltē qd negari nō p̄t. in longa tpa differat. vt vlt̄ mōis i terim supueniat. vt occurrat infirmitas vel laboribz 2 expēsis fatigatus paup. vt affectus redio. vt de snia despat. totū dimittit. vt cū aduersario cōponē cōpellat. Itē qdā vitatē icarcerat. 2 hō cōtingit multis modis. qd vlt̄ p̄sona paupis vitatē habēs pro fe. vt testes ei 2 volentes p̄bire testimoniiū vitati. capiunt. affligunt. 2 carceri mācipant. vel lfe vitatis. vel inqueste de mādato p̄cipis pro vitate ofese. rapiūt. detinent. 2 nūq̄ postea videbunt. vt munera i p̄iudiciū vitatē accepta putatā aurea 2 argētea. localia p̄ciosā. 2 alia h̄mōi***

detinent. 2 in arcis. scrinijs 2 cameris includūt. **Ro. i.** *vitatē dei in iusticia dīnet. Itē vitatē qdā dilacerat. et hō solet fieri multis modis. Nā ip̄a. p̄sternit 2 pedibz cōculcat. cūculcata spoliā. spoliata mutilat. mutilata iugulat. Primo quidē p̄sternit. Nā qui prius erat diuites sunt pauperes. qui prius in equis curiā seq̄bant. equos suos vēdere. vēditos expēdere 2 peditare cogunt. 2 plerūq̄ equoz pedibus cūculcant. quādoq̄ etiā diffamant iniuste. vt sic eis tanq̄ infamibz nō credat. 2 sic veritas p̄sternit. Ideo bene dicit **ysa. lix.** **Lō** uersum est retrosum iudiciū. 2 iusticia longe stetit. corruit in plauis veritas. 2 equitas nō potuit igredi. Nota 2 expone. **Itē Dani. viij.** *Prosternet veritas in terrā. Itē veritas p̄strata spoliā. qz qd veritatē habet. bonis suis tpalibz spoliā. Uel veritas spoliā quādo p̄ mēdaces informatiōes iudex decipitur. vt veritas mendaciū videat. 2 quasi veste sua derudata aliena veste 2 colore vestit. Unde **Ro. i.** *Veritatē dei 2 mutauerūt in mēdaciū. Item veritas lacerat. 2 mēbratim detrūcat. Multi enī vel veritatē nō dicunt. vel nō totā. sed sic diminuant. qd vix remanet pars integra. In iudicio veritatē pauperis recitando p̄ter quidē referūt. que vix minus facit ad rem. qd aut magis est necessariū reticent 2 occultant. vel veritatē diminuit. qz corripiendo. p̄dicādo. exhortando. nitunt dicere qd credunt placere auditoribz. 2 sic nō totam veritatē p̄ferunt ne offendāt. vel vni dicunt vni alij aliud. 2 sic sunt p̄sonaz acceptiores. Uel mēbratim lacerant veritatē. qz oculos eius eruit ne videat. oēs res frangūt ne mordeat. manū amputant ne possit oīa eos aliquid opari. pedes ne possit quocūq̄ p̄cedere nisi ad voluntatē eoz. linguaz p̄cludūt ne loquatur. os obstruit q̄q̄ tantis muneribz qd loqui vlt̄ clamares nō p̄t. Eccl. vi de aduocato qd a duobz oīa seinuicē litigantibz accepit munera. ab vno bouē ab alio vero vaccā. Cū essent ambo corāz iudice. 2 aduocatus tacet. vñ dixit. Vos loquere. Rēdit alius. nō faciet qz vacca nō p̄mittit. Sic ergo patet quod veritas lacerat. Ideo ps. Saluū me fac oīs qm̄ defecit sanctus. qm̄ diminuit veritates a filiis hoīm. Itē veritas iugulat 2 occidit. Sicut patet qd ysaias. bieremias. oēs apli. 2 discipuli ch̄i. oēs etiā martyres ludibria 2 vbera exp̄ti. insup̄ 2 vincula 2 carceres lapidati sunt sceti sunt. tentati sunt. in occisione gladii mortui sunt. Unde caput martyri illo dicit **Ioh. viij.** *Quid me queritis interficere hominēz qui vera locutus sum vobis.****

#### De obstinatione.

**D**einde cōsiderandū est de obstinatione seu obduratione. Circa quā cōsideranda sunt duo. **Primo** de causa obstinationis. **Secundo** de effectibus eius. **Circa** primū sciendū qd aliq̄s dicit obstinat. vel obduratus qm̄ principat 2 irrenocabilis est affirmatus i malo. Sicut de symeō 2 leui. dicit **Beñ. xliij.** **Maledictus** furor eoz. qz p̄nar. 2 indignatio qz dura. Sciendū aut qd sicut aliq̄ materialit obdurat multipliciter. videlicet ex forti adhesionē. lōga 2 gelatōe. multa defecātōe. magna malleatōe. sic cor impij obdurat i malo. **Primo** qdēz forti adhesionē. Sicut res aliq̄ fragilis fortit adherēdo alicui duro 2 imobili. fit durus 2 imobilit. vt ostree fortit adherēdo alicui saxo duro. sunt imobiles oīa mare. 2 due tabule forti glutino copulate. duriores sunt 2 minus sepabiles. q̄ si esset quelibet eaz p̄ se. quāto diutius fuerint glutinate. tanto sunt duriores. Sic etiā ē d̄ lapidibz 2 cernētis. Sili mō mēs hoīs vebemētē adherēs culpe obdurat i culpa. Sicut de impijs cōgrendo dicit oīs **iere. viij.** *Indurauerūt cernicē suaz ne audirēt me. 2 ne accipent disciplinā. Ideo dicit **Deut. x.** *Lerūque vestra ne induretis ampli. ps.* *Nolite obdurare corda v̄ra.* **Secundo** obdurat aliq̄ lōga 2 gelatōe. **Eccl. xliij.** *Frigidus v̄tus aq̄ui lo flauit. 2 gelauit cristallus ab aqua. Et **Iob. xxxviiij.** *Infiltrā dīnē lapidis aque durant. Ita cor hoīs inq̄tatū frigore 2 gelatūz fortit obdurat i malicia. Sicut d̄ vebemōth dicit **Iob. xli.** *Lō ei 2 gelatibz qm̄ lapis. Sed qz potēs ē d̄ d̄ lapidibz suscitare filios abrahe. 2 **Pat̄. iij.** *ideo. p̄mittit **Ezech. xi.** *Auferā cor lapideū de carne v̄ra. 2 dabo vobis cor carneū rē.* **Itē** obdurat aliq̄ forti dīcātōe. sicut lutū 2 terra arefactōe. 2 later fortit dīcātōe. ps. *Induret 2 arefcat. **ysa. lxiiij.** *Indurasti cor nostrū ne timeam te. Sicut terra sup̄ q̄dū nō cecidit nec ros nec pluuia arefit 2 idurat qz nō recipit humore rois nec pluuie. sic mēs hoīs qd nec humore gratie nec pluuia lachrymarū opūctiōis vlt̄ penitētie defecat. Sicut ps. 2 que rīf dīcēs. **Aia** mea sicut terra sine aqua tibi. velocitē exaudi me oīs rē. **Itē** idurat aliq̄ forti malleatōe. sicut inc 2 quāto magis maleat. tāto apli idurat. **Iob. xliij.** *Lō ei 2 idurabit qm̄ lapis. 2 strigē. qm̄ malleatoris icus. Et **Exo. viij.** *Indurati ē cor pharaonis. Quāto enī plus flagellabatur a deo. tāto plus idurabatur. Sciendū aut qd obduratio vlt̄ obstinatio duo impozat. Primū est motus*********

voluntatis humane inherētis malo. ⁊ sic pctm̄ pcedens est cā obſti-  
nationis. Nā ex peccatis qđ hō vebemēt̄ inheret. meret̄ obſtina-  
riā. Aliud eſt ſubſtractione gratie et qđ ſequit̄ qđ mens hoīs nō illumi-  
nat ad recte videndū. nec emollit̄ ad recte viuendū ⁊ fm̄ hō eſt cā  
excecationis ⁊ obſtinationis. Ideo. j. Loz. ix. Qui vult miſereſ. ⁊  
quē vult indurare. Et Ero. iiii. Quo indurabo cor pharaonis. De. n.  
iuſto iudicio grā nō iſſidit illi. qđ iuenit obſtaculū ipſe voluit.

**P** Circa ſecūdu. ſ. de effectib⁹ obdurationis. Sciēdu qđ quāto ali⁹  
qđ eſt durū. tāto fortius retinet impreſſionē. Sicut p3 in lapidib⁹  
⁊ metallis. Sic quāto mens hoīs i pctō magis fuerit obdurata. tā-  
to inſepabilius adheret ei pctm̄. Un̄. Viere. xvij. Pctm̄ iuda ſeri-  
ptū eſt ſilo ferreo i vngue adamātino. Adamas t̄ of fragm̄ pōt  
nifi byrci ſanguine calido ſuſuſo. Et cor hoīs obdurat nō ſcindit̄  
tuſi ad cōpunctiones niſi chaltuſ illud mirabilē ſuo pſuderit ſan-  
guine p̄cioſo. imo frequēt̄ deū vocat̄ ad p̄niam cōtēnt̄. Ro. ij.  
An ignozas qm̄ benignitas dei ad p̄niam te adducit. ſcđm̄ iudiciū  
aut̄ tuā ⁊ cor impetites theſauris tibi irā in die ir. ⁊ reuelatiōis  
iuſti iudicii dei. Et puer. xxviii. Qui corapiēt̄ dura ceruice otenit̄  
repentinus ei ſupernit̄ interi⁹. Itē quāto aliqd eſt durū. tāto diſſi-  
cilius penetraſt ad noue impreſſionis receptionē. Ita cor hoīs in-  
durat̄. diffici⁹. imutaf̄ p gratiā. imo reſiſtit ſpū ſancto tāgēti. Si-  
cut of Act. vii. Dura ceruice ⁊ incirciſi cordib⁹ ⁊ aurib⁹ vos ſemp  
ſpiritu ſancto reſiſtitis. Qđ frequēt̄ ⁊ pie tāgit ſpirituſ ſanctus  
corda nra. ⁊ nos ei⁹ viſitationes ⁊ inſpirationes otenim⁹. Itē quā-  
to aliqd eſt durius. tāto diffici⁹ emollit̄. Sic cor hoīs obdurat̄  
vix emollit̄ ad pietatē. cū habeat̄ ipietatē in corde. Sicut de nabab  
of. ij. reg. xxv. qđ erat vir durus ⁊ peſſim⁹. Un̄ nec p̄cib⁹ nec benefi-  
cijs receptis nec miſerabili ſtatu dauid motus eſt ad pietatē. Et de  
ſtructione of Job. xxxij. Duraf̄ ad filios suos qm̄ nō ſint ſui. Item  
habens impietatē in oze. ij. reg. xij. Nūidit rex p̄p̄lo dura. Et qđ ſer-  
mo durus ſuſcitāt furozē. Prouer. xv. ideo diuiſerūt ſe ab eo decē  
trib⁹. ⁊ diuiſum eſt regnū. Itē habens ipietatē in ope ſi patet de  
pharaone ⁊ egyptijs. Ero. j. Oppreſſerūt ois operib⁹ duris luti ⁊ la-  
teris. Et. Deſt. i. iiii. Dura vos opprimūt ſuiture. Itē quāto aliqd ē  
durius. tāto eſt p̄liuſius ad cadēdu qđ videlicet ponderoſius eſt. ⁊  
mā magis cōpacta. ideo ſua grauitate deozum tendit. Reg. Pec-  
catū qđ p penitētiā nō oliuit̄. mor ſuo pondere ad aliū trahit. Jo  
puer. xxvij. of. Qui mētis eſt dure corruet in malū. Itē quāto ali⁹  
qđ eſt durius. tāto vebemētius malleaf̄. Sic impius induratus. ⁊  
deo nō ad emendatiōē ſed ad cōſumptionē tunditur. ⁊ duriffime  
malleaf̄. puer. xix. Parata ſunt ceriſiozib⁹ iudicia. ⁊ mallei pcutiē-  
tes ſtultoz compozib⁹. Viere. xxx. Plaga inimici pcuſſi te caſtigā-  
tione crudeli. ppter multitudinē iniquitat̄. i. dura facta ſunt pctā.  
tua vba ſunt onī ad impiū in inferno damnatū. Un̄ ſequit̄. Quid  
clamas ad me ſup cōtortione tue. q. d. Si clamares. fruſtra clama-  
res. qđ inſanabili eſt dolor. t. ppter multitudinē iniquitat̄. t. p  
dura pctā. t. feci h tibi. 3ai. xxvij. Uſitabit̄ oīs in gladio ſuo du-  
ro ⁊ grādī ⁊ forti ⁊ c. Et Eccl. iij. Loz duz male habebit in nouiſſi-  
mo. Un̄. Berri. ad eugen. Nemo durī cordis ſalutē vnq̄ adeptus  
ē. niſi forte miſericors de⁹ abſtultit ab eo iuxta. p̄p̄ctā cor lapideū  
⁊ dederit ei cor carneū. Quid igit̄ cor durū. ipſum eſt qđ nec cōpū-  
tione ſcindit̄. nec pietate molit̄. nec mouet̄ p̄cib⁹. minis nō cedit  
flagellis duraf̄. ingrātū ad bñficiā. ad cōſilia inſidū. ad iudicia ſer-  
ueri. inuerecūdu ad turpia. impauidū ad picula. inhumanū ad hu-  
mana. temerariū ad p̄uina. p̄teritoz obliuifcens. p̄ſentia nō ordi-  
nans futura nō puidēs. ⁊ vr i breui horribilis mali mala cōplectar  
ipſum eſt qđ nec deū timet nec dominū reueret̄.

**L**ibri tertij Pars quarta Incipit.  
**D**e inuidia.

DIS. J.

**Infrequenter**

considerādū est de scōo vitio capi  
tali. qđ est inuidia qz nē ait gr̃  
go. xxxi. mor. **P**ria soboles sup  
bie est inuidia. qđ oū oppressāz mē  
te corripit. mor inuidiā gignit.  
qz oū vari noīa potētiā appetit  
ne illud aliq̃ valeat adipisci t̃a  
beficit. Circa inuidiā cōsideranda  
sunt duo. Prio de inuidia f̃s se.

Secūdo de filiabus eius. ¶ Circa primū consideranda sunt duo.  
Primo quid sit inuidia. Secūdo quare sit summo pere detestāda.  
¶ Circa primū sciendū qd inuidia est tristitia de alienis bonis. et  
dicit Dam. lib. ij. Obiectū aut tristicie est malū propriū. Sed quia

cōtingit bonū alterius appzeberidi et propriū malum ⁊ sic d' alieno bono pōt esse tristitia. Et h' cōtingit dupliciter. Uno modo quan do tristatur aliqd de bono alteri? iquātus sibi iminet piculū alicuius nocumēti. Sicut qñ tristat aliqd de exaltatione inimici sui. tñ mēs ne p eū damnu. lesionē vl' iniuriā patiat. ⁊ talis tristitia nō ē inuidia sed magis timoris effectus. Alio modo qñ tristatur? apphēdit ⁊ malū ppiū iquātus ē diminiuit ppiē glorie. excellētē vl' bono noxius. ⁊ ideo de bonis aliorū tristat inuidus. pcpue de bonis illis in quib⁹ glōria ⁊ in quibus appetit homines honorari. ¶ Circa scdm sciēdū qz peccatū inuidie detestādus ē multiplici ratiōe. ¶ Pri mo qz inuidus p. pfectu deficit. Dicit enī. aug. qz inuidia est tristi cia felicitatis aliene. Inuid⁹ enī de bono vult ⁊ de malo gaudet. sicut dyabolus. Inuidi enī sunt socij dyaboli i lucro ⁊ damno. qñ lucraf dyabolus gaudēt. qñ pdit dolent. lucrū enī ⁊ damnu suum reputat. Sap. i. Inuidia dyaboli mors intravit in orbē terrarū. Inmi tant aut illū q sunt ex parte illi⁹. Inuidia dicit de in. p nō. ⁊ vide re. quia nō potest videre bona aliorū. ¶ In inuidius compas noctue vel vespitionis. Breg. Mens inuidi dñz de alieno bono affligitur. qñ de radio solis obfcurat. Unī sunt multa exempla. Tōstus enī callid⁹ pmo homi inuidit. quia ad beatitudines vñ ipse conuerat. ipm pōtē puenire cognouit. Cayr. fratri suo abel inuidit. qā sacri ficiū ei⁹ acceptū a deo. suo spzto sacrificio itellerit. Tunc esau ad pfectionē iacob exarsit. qā ius pmo geniture qd tñ ipse viderat ad iacob pcepta benedictione patris obtinuit. ¶ Tunc ioseph fratres sui vendiderūt. qz cognito reuelatiōis mysterio. ne se ipis maior ⁊ me lior fieret ei⁹ exaltationē impedire conati sunt. vñ Bēt. xxxvij. oī citur Quod vidētes fratres ei⁹ qz a patre plus cunctis filiis ama bas oderāt eū nec poterāt ei qdqz pacifice loq. Itē narrato somnio pspio futuroz qz fratres ei⁹ deberēt ei adorare sup terrā. Sequi tur. Nec ergo cā somnio atqz fmonū. inuidie ⁊ odiū fomitē minis strauit. Saul etiā dauid psequē. qā quē quotidie magnis virtu tuz succēssib⁹ sensit augeri. vltra se crescere formidauit. Iudei quo qz dñz psequūt ⁊ pmiut. qā ipz plūsqz se honorari voluerūt. Dicit enī Job. xi. Collegerūt pōtices ⁊ pharisei oculū aduersus ibm ⁊ dicebāt. Quid facim⁹. qā hic homo multa signa facit. Et isra. xij. ¶ Pharisei dixerūt ad semetipos. Videtis qz nubil pficim⁹. ecce to tus mūdus post ipz abiit. Ideo inuidia stimulat tradiderūt ei py lato. Sic dicit Mat. xxvij. Sciebat pylat⁹ qz p iudis tradidisset eū. Et his oib⁹ patet qz inuid⁹ d' alteri⁹. pfectu deficit ideo pfectuz vl' bonū alteri⁹ nitit impedire. ¶ Itē bona aliorū corūpēdo ificit. Est enī inuidia vitū venenosuz qd primo ipm iuidentē ificit. oēis de venenū suū circūquāqz diffundit. Sicut aranea quēqd fugit in venenū puer. sic inuid⁹ oīa bona. pximoz i dterioz tēp in pīpādo corūpūt. Breg. Ouis p de vitū qz ppetraf. virtus hostis antiq bu mano cordi ifundat. i hac tñ neqia serps tota viscera sua exuit ⁊ impimēde malicie pestē vomit. Unī bene dicit. puer. xiiij. Pus tredo ossū iudicia. Sup qd Breg. ait. Ossa p iudicia putrescere. iū etiā boni qdaz etiā robusta de pīre. Qualis inuidia sit putredo ossū patet. qā inuid⁹ ita corūpūt ē vt ei feretia redeolēt ⁊ redeolētia feretā. amara sunt ei dulcia ⁊ conuerso. Unī similis ē boni ifirmati. cui etiā boni cibi sunt contrarij. qā sicut mūdus oīa mūda sunt ita inuid⁹ oīa sunt immūda. ¶ Itē inuidia stultū efficit. Stult⁹ enī ē qz vestes suas ois laniat. carnē. ppiā lacerat alio sibi panē oīe inuadit qz venibus alio sibi oīe alapa manu ppiā amputat. oculū sibi eruit vt alī sibi vn⁹ eruat. Talis ē inuid⁹ q alius inuidēdo sibi ppi soli nocet ⁊ si aliqd damnu tpale fecerit ipse sibi ppi isert damnu spūale. Unī psp li. d. vi ta oīēpla. dicit. Inuid⁹ q alienū bonū suū facit inuidēdo pēim. nul la videt ad inuidendū occupiscētia pīocari. sed tñ supbie morbo vegari. Sequit iudici fancte viuētū merita sua faciūt esse pcca. Itē inuidia bonis omib⁹ spoliat sicut docet Breg. Inuidia c. meritē ta befecerit cicta qz iuxerit bene gesta ⁊ sumit. Sic. n. bō ex charitate meret i oib⁹ suis ⁊ aliorū opib⁹. i suis opando. i aliorū oplacēdo vl' gaudento. ita inuid⁹ i omnib⁹ demeret. Itē sicut diligētib⁹ deū oīa coopant in bonū Ro. vij. Ita inuidis oīa coopant in malum. Itē inuidia animū cruciat. Inuid⁹ enīz de leticia tabet. de fani tate languescit. de pinguēdine marcescit. O insauia ⁊ stulticia inui dia de alieno vulnere suū vult sanare vuln⁹. fanitātē qñ in aliena infirmitate. bonū in alieno malo. qd ideo est ac si querēt ignem in aqua. ⁊ aquā i igne. i spūs vras ⁊ in tribulis fscis. Aug. De alie na pena querit bñ medicamentū. ⁊ de salute acqrit grande tomē tus. Inuidia enī est egritudo animi vel tristitia de felicitate alteri⁹. Iustus est vt inuid⁹ torquesat qd nō querit nisi malū. ⁊ malū iudicat ⁊ suspicaf vbi maluz nō est. Poeta. Iustus inuidia nibil est que primus ipm. Corrodit acorē excruciatqz suū. exemplū de rubig

# Einde